Bundel - Raadsvergaderingen 2022-2026 van 5 november 2025

Agenda bijlagen

Agenda raadsvergadering 5 november 2025 (MJB 2026-2029)
Behandeladvies Meerjarenbegroting 2026-2029

1 Opening

2 Vaststellen agenda

2.a Ordevoorstel fractie Lokaal Belang om de schorsing te verlengen naar 19.30 uur

3 Z/25/497405 Meerjarenbegroting 2026-2029
Portefeuillehouder: Arthur Boone
Door de fracties WijZZ, Lijst Van der Velden en Sociaal Zevenaar zijn 2 amendementen ingediend over het schrappen van bezuinigingsmaatregel gehandicaptenparkeerkaart IV06 (agendapunt 3a) en de verhoging van de subsidies voor maatschappelijk middenveld gemeente Zevenaar (agendapunt 3b).
Door de fractie D66 is een amendement ingediend over Schrappen bezuinigingsmaatregel cultuur (agendapunt 3c).

Raadsvoorstel en raadsbesluit 1268852 - Meerjarenbegroting 2026-2029
1268852 Geamendeerd raadsbesluit Meerjarenbegroting 2026-2029
Bijlage 1. 1268887 - Meerjarenbegroting 2026-2029 versie Raad
Bijlage 2. 1271521 - Begroting in 1 oogopslag
Bijlage 3. RIB Septembercirculaire gemeentefonds 2025

3.a Amendement WijZZ, Lijst Van der Velden en Sociaal Zevenaar - Schrappen bezuinigingsmaatregel gehandicaptenparkeerkaart IV06

VERWORPEN Amendement WijZZ, Lijst Van der Velden en Sociaal Zevenaar - Schrappen bezuinigingsmaatregel gehandicaptenparkeerkaart IV06

3.b Amendement WijZZ, Lijst Van der Velden en Sociaal Zevenaar - Verhoging subsidies voor maatschappelijk middenveld van gemeente Zevenaar

VERWORPEN Amendement WijZZ, Lijst Van der Velden en Sociaal Zevenaar - Verhoging subsidies voor maatschappelijk middenveld van gemeente Zevenaar

3.c Amendement D66, Lokaal Belang, Sociaal Zevenaar, CDA, PvdA en GroenLinks - Schrappen bezuinigingsmaatregel cultuur

AANVAARD Amendement D66, Lokaal Belang, Sociaal Zevenaar, CDA, PvdA en GroenLinks - Schrappen bezuinigingsmaatregel Cultuur

4 Moties vreemd aan de orde van de dag
Door de fracties Lijst Van der Velden en WijZZ is een motie vreemd aan de orde van de dag ingediend over Turmac werkplek voor een nieuwe gemeente met toekomst (agendapunt 4a).

4.a Motie vreemd aan de orde van de dag fracties Lijst van der Velden en WijZZ Turmac werkplek voor een nieuwe gemeente met toekomst

AANGEHOUDEN Motie vreemd WijZZ en Lijst van der Velden Turmac werkplek voor een nieuwe gemeente met toekomst

5 Sluiting

Agenda raadsvergadering 5 november 2025

Tijd	16:00 uur
Locatie	Raadzaal
Voorzitter	L.J.E.M. van Riswijk

1	**Opening**
2	**Vaststellen agenda**
3	**Z/25/497405 Meerjarenbegroting 2026-2029** Portefeuillehouder: Arthur Boone - Door de fracties WijZZ, Lijst Van der Velden en Sociaal Zevenaar zijn 2 amendementen ingediend over het schrappen van bezuinigingsmaatregel gehandicapten-parkeerkaart IV06 (3a) en de verhoging van de subsidies voor maatschappelijk middenveld gemeente Zevenaar (3b). - Door de fractie D66 is een amendement ingediend over bezuinigingsmaatregel cultuur (3c). *Voorgesteld besluit:* De raad wordt voorgesteld om: 1. De meerjarenbegroting 2026-2029 vast te stellen overeenkomstig het aangeboden ontwerp; 2. In het begrotingsjaar 2026 een bedrag van € 2.148.000 te onttrekken aan de algemene reserve om de begroting sluitend te maken; 3. In te stemmen met het Meerjareninvesteringsplan (MJIP) voor de jaren 2026-2029; 4. In te stemmen om € 500.000 uit de bestemmingsreserve Duurzaamheid beschikbaar te stellen voor de verduurzaming van het dak van de Turmac Cultuurfabriek en hiervoor een kapitaallastenreserve "vervangen dakbedekking en zonnepanelen Turmac Cultuurfabriek" te vormen.
4	**Moties vreemd aan de orde van de dag** Door de fracties Lijst Van der Velden en WijZZ is een motie vreemd aan de orde van de dag ingediend over Turmac werkplek voor een nieuwe gemeente met toekomst (4a)

5	**Sluiting**

Zevenaar, 20 oktober 2025.

De burgemeester van Zevenaar,
Lucien van Riswijk

Behandeladvies

Meerjarenbegroting 2026-2029

Planning

Toelichting behandelwijze

- De raadsvergadering van 5 november 2025 start om 16:00 uur.
- Tussen ± 17:30 uur en 19:00 uur is er een dinerpauze.
- Spreekregels in de eerste termijn: per fracties 5 minuten spreektijd. Geen interrupties.
- De aankondiging van moties en amendementen gebeurt in de eerste termijn.
- Indien er meerdere sprekers namens een fractie zijn, geeft de eerste spreker dit aan.
- Spreekvolgorde: oppositie- en coalitiefracties wisselen elkaar af op volgorde van grootte in zetelaantallen: *WijZZ*, *VVD*, *CDA*, *Lokaal Belang*, *Sociaal Zevenaar*, *PvdA*, *Ons Zevenaar*, *GroenLinks*, *Lijst van der Velden* en *D66*.

Aandachtspunten

Online Planning & Control (P&C) Portaal

De begroting is een belangrijk instrument bij het uitoefenen van de kaderstellende en controlerende rol van de raad. Op de website www.zevenaar.pcportal.nl zijn alle P&C documenten digitaal terug te vinden. In deze digitale versie zijn er verschillende mogelijkheden om door de documenten heen te klikken.

Hoe lees ik de begroting: Notitie 'hoofdlijnen van het BBV' en VNG-wegwijzer gemeentebegroting

De "Notitie 'hoofdlijnen van het BBV'" en de "VNG-wegwijzer gemeentebegroting" kunnen raads- en commissieleden gebruiken bij het lezen van de begroting. Beide stukken helpen de onderdelen in de begroting en hun functie beter te begrijpen.

Samenhang met de belastingverordeningen 2026

De keuzes voor de belastingheffing worden veelal bij de begrotingsbehandeling gemaakt. Het voorstel voor de *Belastingverordeningen 2026* is nog niet door het college aan de raad aangeboden.

Technische vragen vooraf

Technische vragen die t/m dinsdag 14 oktober 2025 ingediend zijn, worden zoveel als mogelijk vóór de commissievergaderingen van oktober beantwoord.

Aanleveren amendementen en moties

Fracties leveren amendementen en moties op tijd aan bij de griffie, zoveel mogelijk vóór 12:00 uur op dinsdag 4 november 2025. Een overzicht van de aangekondigde amendementen en moties wordt voor de raadsvergadering van 5 november 2025 op ibabs geplaatst.

Raadsvoorstel

onderwerp	Meerjarenbegroting 2026-2029
zaaknummer	Z/25/497405
documentnummer	INT/25/1268852
portefeuillehouder	Arthur Boone
portefeuille	Financiën

1. Samenvatting

Wij bieden u de meerjarenbegroting 2026-2029 ter vaststelling aan. De meerjarenbegroting laat in 2026 en in 2029 een structureel sluitend resultaat zien. Op basis van de provinciale toezichtvoorschriften moet minimaal het eerste jaar 2026 óf het laatste jaar 2029 structureel en reëel sluitend zijn. De nu voorliggende meerjarenbegroting voldoet hieraan. In 2026 was het aanvankelijke resultaat negatief. Wij vangen het tekort in 2026 op met een eenmalige onttrekking aan de algemene reserve van € 2,1 miljoen.

2. Raadsvoorstel

Wij stellen u voor om:

1. De meerjarenbegroting 2026-2029 vast te stellen overeenkomstig het aangeboden ontwerp;
2. In het begrotingsjaar 2026 een bedrag van € 2.148.000 te onttrekken aan de algemene reserve om de begroting sluitend te maken;
3. In te stemmen met het Meerjareninvesteringsplan (MJIP) voor de jaren 2026-2029;
4. In te stemmen om € 500.000 uit de bestemmingsreserve Duurzaamheid beschikbaar te stellen voor de verduurzaming van het dak van de Turmac Cultuurfabriek en hiervoor een kapitaallastenreserve "vervangen dakbedekking en zonnepanelen Turmac Cultuurfabriek" te vormen.

3. Waarom naar de raad

De artikelen 189 tot en met 195 van de Gemeentewet regelen de bevoegdheid van de gemeenteraad tot het jaarlijks vaststellen van de gemeentelijke begroting. De raad ziet erop toe dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is of dat dit evenwicht binnen de looptijd van de meerjarenbegroting tot stand zal worden gebracht.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Bij elk programma in de begroting geven wij aan wat de doelstellingen zijn en wat het beoogd effect van de inhoudelijke programmadoelstelling is.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1 Wij geven uitvoering aan ons collegeprogramma

De meerjarenbegroting 2026-2029 is de vierde en tevens laatste begroting die wij u mogen aanbieden vanuit het collegeprogramma 2022-2026. De uitvoering van het collegeprogramma en het voortvarend oppakken en afronden van onderwerpen op de raadsagenda blijven onze doelstelling.

1.2 Het uitgangspunt is om zowel 2026 als 2029 structureel en reëel sluitend te krijgen
Bij de kadernota heeft uw raad als uitgangspunt vanuit de Financieel Gezonde Toekomst besloten dat 2026 én 2029 structureel en reëel sluitend moeten zijn. In het nieuwe begrotingsbeeld laten de jaren 2026, 2027 en 2029 een positief resultaat zien.

1.3 De meerjarenbegroting 2026-2029 is structureel en reëel sluitend
Op basis van de voorschriften van de provinciale toezichthouder moet minimaal het eerste óf het laatste jaar van de meerjarenbegroting structureel sluitend zijn. We constateren dat 2026 én 2029 sluitend zijn en wij hiermee aan de voorschriften van de provincie voldoen.

1.4 Er is geen ruimte voor nieuw beleid
Bij de kadernota 2026 hebben we maatregelen genomen om weer financieel gezond te worden. Met de Financieel Gezonde Toekomst zijn bezuinigingsmaatregelen en voorstellen aangenomen om tot een sluitend meerjarenbeeld te komen. Gelet op het financiële perspectief vinden we het niet verantwoord en onverstandig om nieuw beleid op te voeren.

2.1 Aanwending van de algemene reserve om het financiële tekort in 2026 eenmalig te compenseren.
Bij de kadernota heeft de raad als uitgangspunt vanuit de Financieel Gezonde Toekomst besloten dat 2026 en 2029 structureel en reëel sluitend moeten zijn. Onze grootste uitdaging was het oplossen van het tekort in 2026, met name veroorzaakt door de hogere noodzakelijke indexeringen. In 2026 hebben wij het aanvankelijk ontstane financiële tekort eenmalig opgevangen met een onttrekking aan de algemene reserve, zoals de raad ook bij de kadernota heeft besloten. Conform de BBV regelgeving kunnen we het vrije deel in de algemene reserve inzetten voor het dekken van structurele lasten. We stellen voor om een bedrag van € 2.148.000 te onttrekken (inkomst) waarmee het structurele begrotingssaldo in 2026 op € 0 uit komt en sluitend is.

3.1 Het vaststellen van de investeringsbudgetten is een bevoegdheid van de gemeenteraad.
Wij vragen u om in te stemmen met het Meerjareninvesteringsplan (MJIP) voor de jaren 2026-2029. Hierin vermelden wij de voor de komende vier jaren reeds geplande en nieuwe investeringsbudgetten. Het MJIP is bedoeld voor de bewaking van de planning en de voortgang van deze investeringen. De bijbehorende kapitaallasten zijn verwerkt in de meerjarenbegroting. Het MJIP wordt jaarlijks geactualiseerd en door u vastgesteld bij de begroting. In het MJIP is een kolom 'separaat voorstel' opgenomen. Wanneer in deze kolom een 'ja' is ingevuld dan komen wij bij u terug met een separaat raadsvoorstel om het betreffende investeringsbudget aan te vragen.

4.1 De bestemmingsreserve Duurzaamheid in te zetten voor de verduurzaming van het dak van de Turmac Cultuurfabriek door het vormen van een kapitaallastenreserve.
In de raadsvergadering van 26 januari 2022 is besloten om een bestemmingsreserve Duurzaamheid te vormen van € 1.500.000. Voor de geplande acties voor het onderdeel "verduurzaming eigen vastgoed" in het uitvoeringsprogramma Duurzaamheidsplan 2022-2024 zou een separaat onderbouwd voorstel aan uw raad worden voorgelegd. In deze begroting is een voorstel opgenomen om het dak en de zonnepanelen van de Turmac Cultuurfabriek te vervangen. Deze dakrenovatie is nodig vanwege de leeftijd van de dakbedekking, waarbij een flink aantal lekkages in de afgelopen jaren al het gevolg waren. Dit vereist het vervangen van de dakbedekking. Ook de huidige zonnepanelen moeten vervangen worden omdat deze niet voldoen aan de eisen van de brandverzekering. De structurele afschrijvingslasten worden deels gedekt door € 500.000 uit de bestemmingsreserve Duurzaamheid om te zetten naar een kapitaallastenreserve van € 500.000. Het instellen van de kapitaallastenreserve is een bevoegdheid van de gemeenteraad.

Alternatieven
n.v.t.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?
De meerjarenbegroting is onderdeel van de planning en control-cyclus. Door middel van tussentijdse voortgangsrapportages en de jaarrekening wordt verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid, de mate waarin doelen zijn behaald, de bereikte resultaten en de financiële positie.

7. Klimaat en duurzaamheid
Bij programma 7 beschrijven we de ontwikkelingen bij duurzaamheid.

8. Communicatie
De digitale meerjarenbegroting wordt op het portal van de gemeente Zevenaar gepresenteerd: https://zevenaar.pcportal.nl. Bij dit raadsvoorstel verstrekken wij u de begroting ook in een pdf-versie, zodat u ook op deze wijze kennis kunt nemen van de inhoud. In deze pdf-versie treft u op meerdere plaatsen een herhaling van teksten aan. Dit is een technisch gevolg van het werken met een website.

9. Kosten, baten en dekking
Het actuele financieel meerjarenbeeld op grond van de meerjarenbegroting 2026-2029 is als volgt:

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Primitieve begroting 2025-2028	-902	-6.464	-5.445	-6.029	-5.063
1e Voortgangsrapportage 2025	-1.888	-401	-82	189	356
Kadernota 2026	0	2.099	4.087	5.489	6.083
2e voortgangsrapportage 2025	1.482	4.443	4.179	1.351	1.887
Stand tot de begroting	**-1.309**	**-323**	**2.739**	**1.000**	**3.263**
1. Autonome ontwikkelingen	0	-175	-1.324	-598	-577
2. Actualisatie bestaand beleid	0	845	-1.053	-1.136	-1.188
5. Mutaties < € 100.000	0	-303	-178	-153	-153
Totaal mutaties begroting	**0**	**367**	**-2.554**	**-1.887**	**-1.918**
Saldo meerjarenbegroting 2026-2029	**-1.309**	**44**	**185**	**-887**	**1.345**
Eliminatie incidentele baten en lasten		-44	-6	-75	-260
Structureel begrotingssaldo		**0**	**179**	**-962**	**1.085**

Het saldo van de meerjarenbegroting in 2026 komt uit op een voordeel van € 44.000. Het effect van de incidentele baten en lasten is negatief in alle jaren. Dit leidt tot een structureel sluitend begrotingssaldo.

In 2026 hebben wij het aanvankelijke financiële tekort eenmalig opgevangen met een onttrekking aan de algemene reserve, zoals de raad ook bij de kadernota heeft besloten. Conform de regelgeving kunnen we het vrije deel in de algemene reserve inzetten voor het dekken van structurele lasten voor een bedrag van afgerond € 2,1 miljoen. Deze onttrekking (voordeel) is onderdeel van de mutaties "actualisatie bestaand beleid". Daarmee is ook het structurele begrotingssaldo in 2026 sluitend.

In deze begroting volgen we de lijn om de noodzakelijke indexeringen van budgetten door te zetten. Bij het verhogen van de budgetten inclusief de inkomsten is rekening gehouden met een percentage van 2,8% voor materieel en 3,6% voor loon. Hierbij is bij alle budgetten gekeken of deze indexatie noodzakelijk is. In het fysiek domein zijn op basis van aanbestedingen hogere indexaties toegepast op de budgetten van openbaar groen en wegen. In het Sociaal domein zijn hogere indexaties toegepast op de zorgkosten WMO en budgetten Jeugdhulp als gevolg van contracten. Gemeenten ontvangen via de algemene uitkering een inflatiebijdrage van het rijk op basis van de CPB-raming. De benodigde noodzakelijke indexatie is hoger dan de beschikbare compensatie en leidt tot het zogenaamde indexatieprobleem. In de begroting is uiteindelijk een structurele mutatie van € 803.000 zichtbaar.

In de septembercirculaire verwachten wij een hogere algemene uitkering als compensatie van de jeugdzorgtekorten in de jaren 2023 en 2024. Wij bereiden voor uw raad een voorstel voor om deze middelen toe te voegen aan een nieuw te vormen bestemmingsreserve investeringsagenda Sociaal domein. De investeringsagenda omvat het versterken van de sociale basis en de lokale toegang en beoogt versnelling te geven aan de adviespunten uit de verschillende onderzoeken die de afgelopen maanden zijn gedaan.

De mutaties die zijn verwerkt in deze meerjarenbegroting bestaan uit autonome ontwikkelingen, actualisatie bestaand beleid en mutaties kleiner dan € 100.000. Conform onze financiële verordening verstrekken wij geen toelichting meer bij mutaties kleiner dan € 100.000. We hebben het, gezien het financiële perspectief, niet verantwoord geacht om voorstellen voor nieuw beleid op te nemen. Het overzicht 'Financieel meerjarenbeeld' geeft een volledig beeld van alle financiële ontwikkelingen die in deze begroting zijn opgenomen. Uiteraard vindt u deze mutaties ook terug bij de programma's onder het kopje 'Wat kost het?'.

10. Bijlagen
De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	INT/25/1268887	Meerjarenbegroting 2026-2029
2.	INT/25/1271521	Begroting in 1 oogopslag

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris	De burgemeester
Danielle Jansen	Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp	Meerjarenbegroting 2026-2029
Zaaknummer	Z/25/497405
Documentnummer	INT/25/1268852

De raad van de gemeente Zevenaar;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

Gelet op artikel 189 van de Gemeentewet;

besluit:

1. De meerjarenbegroting 2026-2029 vast te stellen overeenkomstig het aangeboden ontwerp;.
2. In het begrotingsjaar 2026 een bedrag van € 2.148.000 te onttrekken aan de algemene reserve om de begroting sluitend te maken;
3. In te stemmen met het Meerjareninvesteringsplan (MJIP) voor de jaren 2026-2029;
4. In te stemmen om € 500.000 uit de bestemmingsreserve Duurzaamheid beschikbaar te stellen voor de verduurzaming van het dak van de Turmac Cultuurfabriek en hiervoor een bestemmingsreserve afschrijvingslasten "vervangen dakbedekking en zonnepanelen Turmac Cultuurfabriek" te vormen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 5 november 2025.

De griffier	De burgemeester
Lennart Sluis	Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp	Meerjarenbegroting 2026-2029
Zaaknummer	Z/25/497405
Documentnummer	INT/25/1268852

De raad van de gemeente Zevenaar;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar;

gelet op artikel 189 van de Gemeentewet;

besluit:

1. De meerjarenbegroting 2026-2029 vast te stellen, met inachtneming van de volgende wijziging:
    a. de bezuiniging (BA04) cultuurprestatie wordt voor het jaar 2026 uit de begroting gehaald.
2. In het begrotingsjaar 2026 een bedrag van € 2.183.000 te onttrekken aan de algemene reserve om de begroting sluitend te maken;
3. In te stemmen met het Meerjareninvesteringsplan (MJIP) voor de jaren 2026-2029;
4. In te stemmen om € 500.000 uit de bestemmingsreserve Duurzaamheid beschikbaar te stellen voor de verduurzaming van het dak van de Turmac Cultuurfabriek en hiervoor een kapitaallastenreserve "vervangen dakbedekking en zonnepanelen Turmac Cultuurfabriek" te vormen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 5 november 2025.

De griffier	De burgemeester
Lennart Sluis	Lucien van Riswijk

Meerjarenbegroting
2026 - 2029

26-09-2025

GEMEENTE ZEVENAAR

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave **2**

Algemeen **3**
Voorwoord 4
Hoofdlijnen 5
Leeswijzer 11

Programma's **14**
0. Bestuur en ondersteuning 15
1. Veiligheid 36
2. Verkeer, vervoer en waterstaat 42
3. Economie 53
4. Onderwijs 62
5. Sport, cultuur en recreatie 71
6. Sociaal domein 84
7. Volksgezondheid en duurzaamheid 100
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing 115

Paragrafen **126**
Lokale heffingen 127
Weerstandsvermogen 140
Onderhoud kapitaalgoederen 152
Financiering 160
Bedrijfsvoering 167
Verbonden partijen 172
Grondbeleid 190
Openbaarheidsparagraaf 197

Financiën **200**
Inleiding 201
Autorisatie 202
Kaders en uitgangspunten 204
Financieel meerjarenbeeld 206
Overzicht van baten en lasten per programma 220
Overzicht baten en lasten op taakveld 221
Overzicht algemene dekkingsmiddelen, vennootschapsbelasting en onvoorzien 229
Overzicht van incidentele baten en lasten 230
Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves 234
Geprognosticeerde balans 235
EMU-saldo 236
Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen 236

Bijlagen **239**
Overzicht mutaties Meerjarenbegroting 240
Overzicht mutaties tot de Meerjarenbegroting 244
Meerjareninvesteringsplan 247
Reserves en voorzieningen 253
Overzicht beleidsindicatoren 255

ALGEMEEN

VOORWOORD

Hierbij bieden wij u de meerjarenbegroting 2026-2029 van de gemeente Zevenaar aan. Deze leggen wij voor ter besluitvorming.

De meerjarenbegroting bouwt voort op de uitgangspunten van de kadernota 2026 en is een uitwerking van het coalitieakkoord 2022-2026. Het collegeprogramma is integraal onderdeel van de begroting.

Voor de behandeling van de begroting is het volgende proces uitgezet:

• Commissievergaderingen	21, 22 en 23 oktober
• Raadsvergadering	5 november

Wij zien uit naar een constructief en inhoudelijk debat, waarin we samen de begroting bespreken en vaststellen. Wij wensen u veel leesplezier.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

De secretaris	De burgemeester
Daniëlle Jansen	Lucien van Riswijk

HOOFDLIJNEN

BESTUURLIJKE HOOFDLIJNEN

Wij presenteren u een sluitende meerjarenbegroting, waarbij bijna alle begrotingsjaren structureel sluitend zijn. Dit ondanks de onduidelijkheid en onvoorspelbaarheid van de financiering door het rijk. Door het proces van de financieel gezonde toekomst hebben wij in meerjarig perspectief ruimte gecreëerd om ambities te formuleren. Voor 2026 zetten wij eenmalig de vrije algemene reserve in om het begrotingsjaar sluitend te maken. Dit middel is in de BBV mogelijk gemaakt voor deze situaties.

De koppeling van het gemeentefonds aan het bruto binnenlands product (bbp), die sinds 2024 van kracht is, leidt weliswaar tot een stabieler en voorspelbaarder inkomstenstroom alleen is de ontwikkeling van het bbp niet gelijk aan de inflatieontwikkeling wat wel zorgt voor enige onvoorspelbaarheid. Het besluit om de opschalingskorting vanaf 2026 te schrappen betekent een belangrijke stap richting verlichting van de financiële druk op gemeenten. Tegelijkertijd vraagt de groeiende behoefte aan middelen voor cruciale maatschappelijke taken—zoals jeugdzorg, woningbouw, armoedebestrijding en de energietransitie—om blijvende aandacht en structurele versterking van de gemeentelijke begrotingen.
De VNG zet zich krachtig in voor een robuuste en toekomstbestendige financiering van het lokaal bestuur, en wij ondersteunen deze inzet van harte. In lijn met het begrotingsadvies van de VNG hebben wij ervoor gekozen om in deze begroting geen nieuw beleid op te nemen dat de financiële ruimte zou beperken. In plaats daarvan werken wij actief aan een strategie die gericht is op een gezond en duurzaam financieel meerjarenperspectief.

De val van kabinet Schoof I en de aankondiging van vervroegde verkiezingen zorgen voor extra onzekerheid. Cruciale dossiers zoals stikstof, asiel, energie, jeugd en wonen liggen stil of worden vertraagd. Het is nog onduidelijk hoe een volgend kabinet zal omgaan met de algemene uitkering en de structurele financiering van het sociaal domein. Deze onzekerheid heeft directe gevolgen voor de slagkracht van het lokale bestuur en vraagt om bestuurlijke wendbaarheid en scherpe prioritering, met name in het meerjarenperspectief. Voor 2026 is dat ons gelukt, maar de onzekerheid en onduidelijkheid in de komende jaren is niet weg. We krijgen elke keer weer geld voor het eerst volgende jaar, maar moeten blijven bezuinigen vanwege die onduidelijkheid de jaren daarop.

Ondanks deze aanhoudende uitdagingen zijn we trots op de inhoudelijke resultaten die we binnen de beschikbare middelen realiseren. We werken op basis van onze visie en integrale nota voor het sociaal domein verder aan het versterken van de sociale basis, gezondheid en leefbaarheid in onze gemeente. Daarnaast zetten we ons de komende jaren in voor een stevige woningbouwopgave, met een duidelijke focus op betaalbaarheid, doorstroming en duurzaamheid in samenwerking met onder meer onze woningcorporaties. En de inzet voor de opvang van vluchtelingen, statushouders en arbeidsmigranten blijft ook de komende jaren hard nodig.

De gemeente Zevenaar staat de komende jaren voor grote opgaven. De samenleving verandert in hoog tempo en verwacht van de lokale overheid dat zij wendbaar, transparant en betrouwbaar is. Dat vraagt niet alleen om sterke beleidskeuzes, maar ook om een toekomstbestendige gemeentelijke organisatie. In de periode 2026–2029 zetten wij daarom stevig in op verdere organisatieontwikkeling. Dit betekent investeren in strategische slagkracht en toekomstbestendigheid.

De komende jaren is er tevens sprake van een mogelijke bestuurlijke herindeling tussen Doesburg, Duiven, Westervoort en Zevenaar. Een dergelijk traject vraagt veel aandacht en inzet, maar biedt ook kansen om de dienstverlening en bestuurskracht structureel te versterken.

Voor Zevenaar geldt dat een goed voorbereide, toekomstgerichte organisatie essentieel is in dit proces. Alleen een stevige en flexibele organisatie kan de uitdagingen van een bestuurlijke herindeling aan en tegelijkertijd de continuïteit van de dagelijkse dienstverlening waarborgen. Door nu al te investeren in ontwikkeling en samenwerking, bouwen we aan een fundament dat toekomstbestendig is – ongeacht de uiteindelijke bestuurlijke vorm. De verdere organisatieontwikkeling is geen doel op zich, maar een middel om te zorgen dat wij als gemeente dichtbij onze inwoners blijven staan. Het gaat om een organisatie die klaar is voor de vragen van vandaag én morgen, en die ook in een veranderende bestuurlijke context de waarden van nabijheid, betrouwbaarheid en kwaliteit hooghoudt.

Met de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2026 in zicht, werken we toe naar een nieuwe bestuursperiode. We blijven uitvoering geven aan het collegeprogramma en werken de raadsagenda verder uit, met oog voor de maatschappelijke opgaven die op ons afkomen. Een goed functionerend bestuurlijk-ambtelijk samenspel blijft daarbij essentieel. Samen met uw raad willen wij de moeilijke keuzes die voor ons liggen zorgvuldig en transparant maken, met aandacht voor de lange termijn en het belang van onze inwoners. Tegelijkertijd bereiden we ons voor op een nieuwe raadsperiode, waarin we samen met nieuwe en zittende raadsleden bouwen aan een toekomstbestendige koers voor onze gemeente.

FINANCIËLE HOOFDLIJNEN

Inleiding

In dit onderdeel van de begroting presenteren wij u het financieel meerjarenbeeld op hoofdlijnen en geven wij in het kort inzicht in de algemene financiële ontwikkeling, het weerstandsvermogen en overige bijzonderheden. Voor een uitgebreide toelichting op de financiële ontwikkelingen verwijzen wij u naar het hoofdstuk 'Financieel meerjarenbeeld'.

Gelet op het negatieve financiële beeld uit de begroting 2025-2028 is een 'strategiebepaling voor een gezonde toekomst' opgesteld met het oog op een structureel sluitende begroting. De diverse maatregelen resulteerden in de kadernota 2026 in een positief saldo van € 2.099.000 in 2026.
Op basis van de provinciale toezichtvoorschriften moet minimaal het eerste jaar 2026 óf het laatste jaar 2029 structureel en reëel sluitend zijn. Bij de kadernota heeft de raad als uitgangspunt vanuit de Financieel Gezonde Toekomst besloten dat 2026 én 2029 structureel en reëel sluitend moeten zijn. De mutaties in deze begroting komen in 2026 uit op een voordeel van € 367.000. Het jaar 2026 is daarmee financieel sluitend en ook het jaar 2029 laat in het huidige cijferbeeld een positief resultaat zien.

In de kadernota is een aantal ambities opgesomd die in de nabije toekomst vragen om aanvullende financiële investeringen. In deze begroting zien we de uitwerking hiervan terug in de investeringen voor de realisatie van het Integraal HuisvestingsPlan (IHP-onderwijs). De investeringsagenda voor de transitie van de toegang van het sociaal domein inclusief investeringen in de sociale basis in het kader van de hervormingsagenda volgen later in een afzonderlijk voorstel.

Ons weerstandsvermogen laat een uitstekend niveau zien en komt uit op een ratio van 4,6.
In de financiële hoofdlijnen is een tabel opgenomen met de grootste mutaties, groter dan € 250.000.

Financieel meerjarenbeeld

De meerjarenbegroting is structureel sluitend in 2026 én 2029
De financiële mutaties in deze begroting zijn in 2026 opgeteld € 367.000 positief. Na een eenmalige onttrekking aan de algemene reserve komen we uit op een positief begrotingssaldo in 2026 van € 44.000. Na eliminatie van incidentele baten en lasten is het structurele begrotingssaldo € 0 en daarmee financieel sluitend. In de latere jaren verbetert het begrotingssaldo, voornamelijk door de uitwerking van de maatregelen uit de Financieel Gezonde Toekomst en een hogere algemene uitkering uit het gemeentefonds. In 2029 presenteren we een structureel positief begrotingssaldo van € 1.085.000.

Indexeringsnadeel
In deze begroting volgden we de lijn om alle benodigde indexeringen van budgetten door te zetten. Bij het verhogen van de budgetten inclusief de inkomsten is rekening gehouden met een percentage van 2,8% voor materieel en 3,6% voor loon. Hierbij is bij alle budgetten gekeken of deze indexatie noodzakelijk is. In het fysiek domein zijn hogere indexaties toegepast op de budgetten van openbaar groen en wegen op basis van aanbestedingen. In het Sociaal domein zijn hogere indexaties toegepast op de zorgkosten WMO en budgetten Jeugdhulp als gevolg van contracten. Gemeenten ontvangen via de algemene uitkering een inflatiebijdrage van het rijk op basis van de CPB-raming. De benodigde noodzakelijke indexatie is hoger dan de beschikbare compensatie en leidt tot het zogenaamde indexatieprobleem. In de begroting is uiteindelijk een structureel nadeel van € 803.000 zichtbaar.

Inzet Algemene Reserve in 2026
Bij de kadernota heeft de raad als uitgangspunt vanuit de Financieel Gezonde Toekomst besloten dat 2026 én 2029 structureel en reëel sluitend moeten zijn. Onze grootste uitdaging was het oplossen van het tekort in 2026, met name veroorzaakt door de hogere noodzakelijke indexeringen. In 2026 hebben wij het aanvankelijke financiële tekort eenmalig opgevangen met een onttrekking aan de algemene reserve, zoals de raad ook bij de kadernota heeft besloten. Conform de regelgeving kunnen we het vrije deel in de algemene reserve inzetten voor het dekken van structurele lasten voor een bedrag van afgerond € 2,1 miljoen. Daarmee presenteren wij een positief structureel begrotingssaldo in 2026.

Mutaties < € 100.000
In deze meerjarenbegroting is invulling gegeven aan de wijziging van het 'toelichtingsbedrag' voortkomend uit de vaststelling van de financiële verordening. Mutaties kleiner dan € 100.000 worden voor uw raad niet meer van een tekstuele toelichting voorzien.

Het actuele financieel meerjarenbeeld ziet er als volgt uit:

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Primitieve begroting 2025-2028	-902	-6.464	-5.445	-6.029	-5.063
1e Voortgangsrapportage 2025	-1.888	-401	-82	189	356
Kadernota 2026	0	2.099	4.087	5.489	6.083
2e voortgangsrapportage 2025	1.482	4.443	4.179	1.351	1.887
Stand tot de begroting	**-1.309**	**-323**	**2.739**	**1.000**	**3.263**
1. Autonome ontwikkelingen	0	-175	-1.324	-598	-577
2. Actualisatie bestaand beleid	0	845	-1.053	-1.136	-1.188
5. Mutaties < € 100.000	0	-303	-178	-153	-153
Totaal mutaties begroting	**0**	**367**	**-2.554**	**-1.887**	**-1.918**
Saldo meerjarenbegroting 2026-2029	**-1.309**	**44**	**185**	**-887**	**1.345**
Eliminatie incidentele baten en lasten		-44	-6	-75	-260
Structureel begrotingssaldo		**0**	**179**	**-962**	**1.085**

Het saldo in de primitieve begroting 2025 was in het jaar 2026 € 6.464.000 negatief. De 1e voortgangsrapportage 2025 is vastgesteld met een negatief effect van € 401.000. De kadernota 2026 had een positief effect van € 2.099.000, door de maatregelen uit de Financieel Gezonde Toekomst. De mutaties die volgen uit de 2e voortgangsrapportage leiden in 2026 tot een voordeel van € 4.443.000, in het bijzonder door de hogere algemene uitkering. De mutaties in deze begroting zijn in 2026 opgeteld € 367.000 positief. Dit leidt tot een nieuw positief begrotingssaldo in 2026 van € 44.000. Na eliminatie van incidentele baten en lasten sluit het structurele begrotingssaldo op € 0 in het eerste begrotingsjaar en is daarmee financieel sluitend. In de latere jaren verbetert het begrotingssaldo, voornamelijk door de uitwerking van de maatregelen uit de Financieel Gezonde Toekomst en de hogere algemene uitkering. In 2029 presenteren we een structureel positief begrotingssaldo van € 1.085.000.

Structureel en reëel evenwicht

Op grond van de voorschriften (BBV) dienen wij inzichtelijk te maken of er in de begroting en meerjarenraming sprake is van een structureel evenwicht. Hiervoor is inzicht in de incidentele baten en lasten nodig. Incidentele lasten beïnvloeden het structurele begrotingssaldo positief en incidentele baten negatief. In deze begroting is sprake van incidentele baten in alle jaren waardoor het effect op het saldo negatief door werkt. Door het saldo van de incidentele baten en lasten te betrekken bij het financieel meerjarenbeeld ontstaat een beter inzicht in het structurele evenwicht van onze begroting.

Presentatie structureel begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Resultaat meerjarenbegroting 2026-2029	44	185	-887	1.345
Eliminatie incidentele baten en lasten (- = baten)	-44	-6	-75	-260
Structureel begrotingssaldo	**0**	**179**	**-962**	**1.085**

Bij het onderdeel financiën presenteren wij het 'Overzicht van incidentele baten en lasten'. Voor alle jaren geldt dat de incidentele baten hoger zijn dan de incidentele lasten. Elimineren we incidentele baten en lasten dan heeft dit een negatief effect op het structurele meerjarenbeeld.
Op basis van de toezichtvoorschriften van de provincie moet óf het jaar 2026 óf het laatste jaar 2029 structureel en reëel sluitend zijn. Wij concluderen dat nu voorliggende meerjarenbegroting met positieve structurele saldi in 2026, 2027 en 2029 hieraan voldoet en dus structureel en reëel sluitend is.

Financiële mutaties > € 250.000

Bedragen x € 1.000

Mutatie omschrijving	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Overzicht van de mutaties >= € 250.000				
1. Autonome ontwikkelingen				
Actualisatie budget rentelasten	-388 N	-1.423 N	-338 N	-120 N
Budgetmutaties gemeenschappelijke regeling huisvesting voortgezet onderwijs	1 V	0 N	-503 N	-508 N
2. Actualisatie bestaand beleid				
Actualisatie budget loon- en prijsontwikkeling (Indexering)	-663 N	-803 N	-803 N	-803 N
Inzet algemene reserve	2.148 V	0 V	0 V	0 V

(V = Voordeel; N = Nadeel)

Een toelichting op de bovenstaande posten kunt u terugvinden op de afzonderlijke programma's en in het onderdeel 'Financieel meerjarenbeeld'. In de bijlagen is een totaaloverzicht van de mutaties opgenomen.

Weerstandsvermogen

Op basis van de recente actualisatie geeft de ratio de volgende uitkomst:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{33.000.000}{7.200.000} = 4{,}6$$

Het weerstandsvermogen van onze gemeente kan als uitstekend worden gekenmerkt. De ratio moet minimaal 1,0 zijn. Voor een verdere toelichting verwijzen wij naar de paragraaf weerstandsvermogen in deze meerjarenbegroting.

LEESWIJZER

Inleiding
De meerjarenbegroting is het hulpmiddel om uw kaderstellende en controlerende rol uit te voeren en te kunnen sturen op hoofdlijnen. De begroting hebben wij ingericht op basis van de voorschriften (Besluit Begroting en Verantwoording; BBV) en de wensen van de provincie. Uiteraard hebben wij ook nadrukkelijk gekeken naar de informatieve waarde voor u en voor de inwoners van onze gemeente.

De meerjarenbegroting bestaat uit een beleidsbegroting en een financiële begroting. De beleidsbegroting is opgebouwd uit de verschillende programma's en paragrafen. In de programma's presenteren wij ons gemeentelijke beleid op hoofdlijnen. De paragrafen richten zich op het beleid van relevante beheersaspecten, zoals de bedrijfsvoering, het weerstandsvermogen, onze kapitaalgoederen en de lokale heffingen. De financiële begroting gaat - naast een aantal samenvattende overzichten - vooral in op het financieel meerjarenbeeld van onze gemeente.

Programma's
Bij de programma's komen de zogenaamde 3 W-vragen terug: Wat willen we? Wat doen we? Wat kost het? Op programmaniveau hebben wij ook de vastgestelde beleidskaders opgenomen. Hiermee hebt u per programma het meest relevante vastgestelde beleid beschikbaar.
Bij de programmaonderdelen zijn vaste, bij iedere P&C- document terugkerende teksten weergegeven met een grijze achtergrond. Met deze achtergrond in de programma's van de P&C-documenten willen wij het onderscheid aangeven tussen vaste, ongewijzigde en nieuwe en/of gewijzigde teksten.

Per programma maken wij onze doelstellingen (Wat willen we?) inzichtelijk. Hierbij presenteren wij u ook de verplichte beleidsindicatoren vanuit het BBV. Indien van meerwaarde ontwikkelen wij de komende jaren eigen indicatoren.

Bij het onderdeel 'Wat doen we?' staan de resultaten opgesomd zoals opgenomen in het collegeprogramma. Over onze reguliere taken informeren wij u alleen indien hier aanleiding voor is. Bij de voortgangsrapportages en de jaarstukken leggen wij hier (tussentijds) verantwoording over af. In dit onderdeel presenteren wij ook op hoofdlijnen informatie over de verbonden partijen die een bijdrage leveren aan de uitvoering van ons beleid. Uitvoerige informatie over de verbonden partijen is opgenomen in de betreffende paragraaf.

Per programma presenteren wij ook financiële informatie (Wat kost het?). Hier geven we de ontwikkelingen aan en de toelichting op deze ontwikkelingen. Op grond van de voorschriften (BBV) presenteren wij de financiële informatie ook op taakvelden. Indien van toepassing bieden wij u ook inzicht in de incidentele baten en lasten, de reserves en voorzieningen, en het meerjareninvesteringsplan.

Beleidsindicatoren
Bij het onderdeel 'Wat willen we?' zijn (verplichte) beleidsindicatoren opgenomen. Om te zorgen dat wij onze doelstellingen realiseren hebben wij waar mogelijk een koppeling gemaakt tussen de doelstellingen van het huidige beleid en deze indicatoren. Bij nieuw beleid geven wij aandacht aan het meetbaar maken van de doelstellingen en een goede koppeling tussen ambitie, doelstelling, resultaten en indicator. Dit zien wij als een groeiproces. Zorgvuldigheid, duurzaamheid en eenvoud zijn de uitgangspunten bij het opstellen van de indicatoren.

Bij de ontwikkeling passen wij de onderstaande indeling toe:

1. Verplichte beleidsindicatoren - op basis van het BBV dienen wij een verplichte set beleidsindicatoren op te nemen. De provincie Gelderland is als referentiewaarde opgenomen. Er zijn geen normen bepaald ten aanzien van de beleidsindicatoren, deze volgen uit de doelstellingen die door de gemeenten worden bepaald. Bij de indicatoren is een link naar 'Waarstaatjegemeente?' opgenomen. Hier kunt u de (grafische) informatie vergelijken met andere gemeenten in Nederland.
2. Eigen beleidsindicatoren - een beperkte set van onze eigen beleidsindicatoren. Het uitgangspunt is dat deze duurzaam zijn en waar mogelijk sluiten wij aan bij indicatoren die al via openbare bronnen beschikbaar zijn.

Bij de indicatoren staat het jaar van realisatie. De tussenliggende stappen zijn aangeduid als streefwaarden. Deze tussenstappen of streefwaarden moeten ervoor zorgen dat het uiteindelijke doel wordt gerealiseerd.

Paragrafen

Het BBV schrijft voor dat in de paragrafen de beleidslijnen worden vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten en de lokale heffingen. De begroting bevat de volgende paragrafen:

- Lokale heffingen
  In deze paragraaf geven wij de ontwikkelingen met betrekking tot ons belastinggebied weer. Per heffing geven wij aan wat het beleid is en op welke wijze het tarief tot stand is gekomen. Ook geven wij inzicht in de (geraamde) opbrengsten.
- Weerstandsvermogen
  In deze paragraaf brengen wij onze risico's in beeld. Het weerstandsvermogen geeft inzicht in de financiële gezondheid van onze gemeente. Het geeft aan in welke mate wij in staat zijn om financiële risico's op te vangen. Ook presenteren wij hier de financiële kengetallen.
- Onderhoud kapitaalgoederen
  Deze paragraaf geeft inzicht in onze kapitaalgoederen. De kosten van het onderhoud van onze wegen, openbare verlichting, riolering en water, groen en gebouwen vormen een substantieel deel van de begroting.
- Financiering
  In de financieringsparagraaf bespreken wij de uitvoering van het beleid en de specifieke beleidsvoornemens op het gebied van treasury.
- Bedrijfsvoering
  De bedrijfsvoering betreft de processen binnen onze gemeentelijke organisatie om de beleidsdoelstellingen te kunnen realiseren, sturen en beheersen. Bedrijfsvoering bestaat uit de onderdelen personeel en organisatie, informatievoorziening en automatisering, planning en control, communicatie, inkoop en aanbesteding en juridische zaken.
- Verbonden partijen
  Een gemeente werkt vaak samen met andere gemeenten of externe partijen om bepaalde doelen te bereiken. Als deze samenwerking in een bestuurlijke en financiële vorm wordt gegoten, spreken we van een verbonden partij. In deze paragraaf lichten wij deze verbonden partijen, hun beleidsdoelstellingen en activiteiten en de hiermee gemoeid zijnde gemeentelijke bijdragen nader toe.
- Grondbeleid
  Het grondbeleid heeft een grote invloed op en samenhang met de realisatie van doelstellingen op het gebied van ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, verkeer en vervoer, cultuur, sport en recreatie en economische zaken. Het gaat om grote belangen in diverse disciplines. Daarnaast heeft het grondbeleid een grote financiële impact. De resultaten op grondexploitaties zijn dan ook van groot belang voor de financiële positie van onze gemeente.
- Wet open overheid

In artikel 3.5 (Openbaarheidsparagraaf) van de Wet open overheid (Woo) wordt voorgeschreven dat bestuursorganen in de jaarlijkse begroting in een aparte paragraaf aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van deze wet en in de jaarlijkse verantwoording verslag doen van de uitvoering ervan, mede in relatie tot de beleidsvoornemens. In de memorie van toelichting bij de Woo staat onder anderen dat met dit artikel beoogd wordt een impuls te geven aan de actieve openbaarheid door voor te schrijven dat bestuursorganen in hun begroting en verantwoordingsverslag aan moeten geven hoe zij rekening houden met de bepalingen uit de Woo.

Financiën

In dit hoofdstuk schetsen wij de autorisatie, kaders en uitgangspunten, financiële ontwikkelingen en het financieel meerjarenbeeld voor de komende jaren. Op basis van de financiële verordening 2025 worden financiële mutaties onder de € 100.000 niet nader toegelicht.
Ook hebben wij hier de verplichte onderdelen als het overzicht van baten en lasten naar taakvelden, het overzicht van algemene dekkingsmiddelen, het overzicht van incidentele baten en lasten, de balans en de berekening van het EMU-saldo opgenomen.

Tot slot presenteren wij een aantal bijlagen.

PROGRAMMA'S

0. BESTUUR EN ONDERSTEUNING

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden bestuur, gemeentelijke organisatie, dienstverlening en belastingen.

Wat willen we?

Wij stellen in ons handelen goede dienstverlening aan onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties centraal. We willen meer gebruik maken van digitalisering om dienstverlening te verbeteren en zetten daarbij ook in op het versimpelen en digitaal toegankelijk maken van onze dienstverlening. We nemen onze inwoners serieus en betrekken hen actief bij het maken van ons beleid en de uitvoering.

Door vanuit respect, gelijkwaardigheid en transparantie te denken en te doen, zorgen we voor een goede basis voor de organisatie van morgen. We werken daarom ook aan strategisch personeelsbeleid.

De financiën van onze gemeente zijn op orde en dat willen we zo houden.

Ontwikkelingen

Bestuurlijke samenwerking

Op 7 april 2025 hebben de Liemerse gemeenten het eindrapport "Nu of Nooit – bestuurlijke toekomst Liemers" ontvangen. Tijdens de raadsvergadering van 21 mei 2025 heeft u een motie aangenomen waarin de intentie is uitgesproken om een gemeentelijk herindelingsproces aan te gaan met de gemeenten Duiven, Westervoort en Doesburg, onder de voorwaarden van een zorgvuldig, transparant en inhoudelijk gedegen onderbouwd proces.
Inmiddels hebben alle betrokken raden de intentie uitgesproken om een gemeentelijke herindelingsproces aan te gaan. Uiterlijk in uw raad van 28 oktober 2025 zal het college een voorstel bij u aanleveren zodat ook onze gemeente de intentie zal uitspreken om een herindelingsproces te starten en ter vaststelling van een uitgangspuntennotitie voor de gemeente Zevenaar. In afwachting van de besluitvorming in uw raad zal bekeken moeten worden of de gesprekken met de Liemerse gemeenten worden voortgezet om te komen tot vervolgstappen in een eventueel herindelingsproces binnen de Liemers.

Investeren in een toekomstgerichte digitale overheid

In 2026 zet de gemeente belangrijke stappen richting een meer datagedreven, samenwerkende en toekomstbestendige digitale organisatie. De volgende ontwikkelingen staan centraal:
Inzet van kunstmatige intelligentie (AI): We starten met het verkennen en toepassen van AI-oplossingen binnen verschillende domeinen. Denk aan het verbeteren van dienstverlening, het sneller verwerken van informatie en het ondersteunen van beleidsvorming. Hierbij staat ethisch en verantwoord gebruik van AI voorop.
We intensiveren de samenwerking met Dimpact, een coöperatie van en voor gemeenten op het gebied van digitale dienstverlening en informatisering. De focus ligt op het ontwikkelen en inzetten van open source software, zodat gemeenten meer grip houden op hun digitale infrastructuur en gezamenlijk kunnen innoveren. Door nauwer samen te werken met Dimpact, profiteren we van gedeelde kennis, schaalvoordelen en toekomstgerichte oplossingen.

We sluiten nadrukkelijker aan bij de landelijke Common Ground-beweging, die zich richt op het moderniseren van de gemeentelijke informatievoorziening. Dit betekent onder andere het loskoppelen van data en applicaties, het verbeteren van gegevensuitwisseling en het versterken van regie op informatie.
Naar aanleiding van een recent onderzoek starten we met het verbeteren en optimaliseren van de informatievoorziening binnen het fysieke domein. Dit moet leiden tot betere datakwaliteit, efficiëntere processen en meer inzicht voor beleidsmakers en uitvoerders.

We versterken de samenwerking binnen de Liemers met 1Stroom als belangrijke partner. Door gezamenlijk

op te trekken in digitaliseringsvraagstukken, vergroten we onze slagkracht en kunnen we sneller inspelen op technologische en maatschappelijke ontwikkelingen.

Nieuwe Archiefwet Informatiebeheer
De nieuwe Archiefwet (per 1 juli 2026) verkort de overbrengingstermijn naar 10 jaar, verplicht een gekwalificeerde archivaris en stelt strengere eisen aan digitaal informatiebeheer. We bereiden ons hierop voor met aanpassingen aan systemen voor digitale duurzame archivering, beleidsactualisatie, procesaanpassingen en scholing van medewerkers.
De nieuwe Archiefwet vervangt de Archiefwet 1995 en beoogt de informatiehuishouding van de overheid te moderniseren, met name door de digitalisering van overheidsinformatie. De wet regelt onder andere de overbrenging van blijvend te bewaren overheidsinformatie naar openbare archiefinstellingen. De nieuwe Archiefwet, officieel de Archiefwet 2021, is al behandeld en aangenomen door de Tweede Kamer op 18 februari 2025. Het wetsvoorstel is nu ter behandeling bij de Eerste Kamer.

Beleidskaders
- Visie op dienstverlening 2024-2028
- Inkoopbeleid 2025
- Collegeprogramma 2022-2026 (2022)
- Financiële verordening gemeente Zevenaar 2025 (artikel 212 Gemeentewet)
- Verordening controle financieel beheer en organisatie (artikel 213 Gemeentewet) 2023
- Nota Verbonden partijen
- Nota reserves en voorzieningen 2018
- Nota activerings- en afschrijvingsbeleid 2024
- Beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen 2023
- Nota garantiebeleid 2023
- Normen- en toetsingskader 2023
- Verordening Rekenkamer 2023
- Verordening op de raadscommissies (3e wijziging, 2023)
- Datastrategie 2023-2025
- I&A-visie en -strategie 2023-2025 "Beter samen"

WAT WILLEN WE?

0. Bestuur en ondersteuning

Wij stellen in ons handelen goede dienstverlening aan onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties centraal. We willen meer gebruik maken van digitalisering om dienstverlening te verbeteren en zetten daarbij ook in op het versimpelen en digitaal toegankelijk maken van onze dienstverlening. We nemen onze inwoners serieus en betrekken hen actief bij het maken van ons beleid en de uitvoering.

Door vanuit respect, gelijkwaardigheid en transparantie te denken en te doen, zorgen we voor een goede basis voor de organisatie van morgen. We werken daarom ook aan strategisch personeelsbeleid.

De financiën van onze gemeente zijn op orde en dat willen we zo houden.

WAT DOEN WE?

VERBONDEN PARTIJEN

Bedragen x € 1.000

Naam	Openbaar belang en doel	Bijdrage 2026
Gemeenschappelijke regeling		
Samenwerking De Liemers	Samenwerking De Liemers is een samenwerkingsverband van Liemerse gemeenten op gebied van ICT, inkoop en werk en inkomen.	7.926
Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg	Het Streekarchivariaat heeft als doel het beheren van de archiefbescheiden van de deelnemende gemeenten conform de Archiefwet 1995.	262
Euregio Rijn-Waal	De Euregio Rijn-Waal heeft als belangrijkste doel de grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van economie en maatschappij te verbeteren en te intensiveren. De Euregio Rijn-Waal brengt partners bij elkaar om gezamenlijke initiatieven te starten en zo gebruik te maken van synergie-effecten.	13
Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen is de opvolger van de regio Arnhem-Nijmegen en is op 1 januari 2021 van start gegaan. De regio staat voor de uitdaging hoe om te gaan met groei van wonen, werken en mobiliteit, zodat wij een balans kunnen vinden tussen levendige stedelijkheid en ontspannen leefkwaliteit.	439
Vennootschap		
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank financiert sinds 1914 de publieke sector. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.	0
Alliander NV	De primaire taak van Alliander is het onderhouden en beheren van de elektriciteits- en gas(distributie)netten in het verzorgingsgebied. Deze taken zijn wettelijk bepaald omdat de maatschappij sterk afhankelijk is van een betrouwbare aanvoer van (duurzame) energie.	0
Vitens NV	Waarborgen van de kwaliteit en levering van drinkwater.	0
Leisurelands BV	Het doel is het publiekstoegankelijk houden van recreatievoorzieningen en -plassen. Het recreatiegebied Rhederlaag is ondergebracht in Leisurelands BV. Bij het deelnemen aan een verbonden partij staat de vraag centraal of dit de meest geëigende vorm is om de doelstelling van de gemeente (het publieke belang) te realiseren. De gemeente ziet de instandhouding van recreatieplassen als een publiek belang. Het aandeelhouderschap in Leisurelands BV is een middel om invloed te houden op het realiseren van en het laagdrempelig toegankelijk houden van recreatieplassen in Zevenaar en omgeving.	0

BELEIDSINDICATOREN (BBV)

Beleidsindicatoren

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2026	Begroting 2029

Apparaatskosten (in € per inwoner)

				934,00	934,00

De beleidsindicatoren van dit programma (apparaatskosten, bezetting, externe inhuur, formatie en overhead) zijn niet opgenomen op waarstaatjegemeente.nl. Daarom zijn niet alle waardes gevuld.
De apparaatskosten zijn becijferd door een totaaltelling van salarissen, inhuur, P&O, huisvesting, intern beheer en I&A. Wordt uitgedrukt in € per inwoner.

Bezetting (aantal Fte per 1.000 inwoners)

				7,70	7,80

De bezetting per 31-12-2024 bedraagt 341 fte, uitgedrukt per 1.000 inwoners is dat 7,58. De bezetting met eigen medewerkers is de afgelopen jaren (2022-2025) toegenomen. Dit houdt verband met uitbreiding van de formatie, gehonoreerd in eerdere meerjarenbegrotingen. We zetten in op meer invulling door eigen medewerkers en dus een hogere (vaste) bezetting.

Externe inhuur (kosten in % totale loonsom en inhuur externen)

				30,00	28,00

Het gaat hier om het bedrag van de totale inhuur als % van de loonsom. De inhuur is inclusief inhuur ten laste van projecten, GREX, investeringen en inclusief inhuur wegens ziekte. De externe inhuur is als gevolg van inhuur op projecten en vacatures in de reguliere formatie hoger dan ons streefcijfer. In de huidige krappe arbeidsmarkt is het lastig om personeel aan te trekken. Om het werk toch gedaan te krijgen, zijn we genoodzaakt externe inhuur in te zetten. De verhouding tussen externe inhuur en de inzet van eigen medewerkers loopt verder uiteen. Dit leidt tot een hoog percentage.

Formatie (aantal Fte per 1.000 inwoners)

				8,62	8,62

De vastgestelde formatie per 01-01-2025 voor het begrotingsjaar 2026 is 388 fte. Dit is inclusief nieuw toegekende formatie voor de uitvoering van het collegeprogramma 2022-2026. In deze indicator wordt de formatie uitgerekend per 1.000 inwoners. Afhankelijk van veranderingen en ontwikkelingen in het takenpakket van gemeenten in de nabije toekomst kan deze indicator wijzigen.

Overhead (in % van totale lasten)

				10,61	10,61

Het totaal van de loonkosten, kosten van ICT, P&O, facilitaire zaken, huisvesting en overige overhead wordt uitgedrukt in een % van de totale lasten. De berekening van overhead sluit aan bij het taakveld 0.4 overhead.
De gevolgen van diverse organisatorische en externe ontwikkelingen zoals datasturing, informatisering & automatisering, gehonoreerde uitbreiding van formatie en organisatieontwikkeling zijn meegenomen in de overhead.

0.1 Verbeteren van de dienstverlening aan inwoners, bedrijven en instellingen

0.1.2 Wij breiden onze online dienstverlening uit 2022-2026

Inwoners kunnen zoveel mogelijk zaken digitaal en online regelen. Betrouwbaarheid en veiligheid staan daarbij voorop. We ondersteunen inwoners die minder digitaal vaardig zijn bij hun aanvraag. Persoonlijk contact blijft mogelijk. We bouwen digitale formulieren die waar nodig in te vullen zijn met DigiD, e-Herkenning of e-IDas. We implementeren de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer. Deze wet geeft inwoners het recht om hun zaken met de gemeente digitaal te regelen.

0.1.3 Wij communiceren in begrijpelijke taal 2022-e.v.

Dat alle inwoners onze brieven, e-mails en de informatie op onze websites kunnen begrijpen vinden wij belangrijk. Documenten die online gedeeld worden zijn begrijpelijk geschreven. We trainen medewerkers hierin wanneer ze in dienst komen. We zorgen ervoor dat iedereen, ook bezoekers met een beperking, onze websites goed kunnen gebruiken omdat deze voldoen aan de meest recente richtlijnen voor digitale toegankelijkheid.

0.1.4 Wij maken onze processen klantgerichter 2024-2026

Contact met de gemeente is prettig, open en duidelijk. We denken in oplossingen en vragen inwoners met ons mee te denken. We verplaatsen ons in de inwoner door 'klantreizen' te maken. In een klantreis interviewen we inwoners over hoe zij de contactmomenten met de gemeente hebben ervaren. We gebruiken de ervaringen van inwoners om onze werkprocessen klantgerichter in te richten.

0.3 Optimaliseren van bestuurlijk ambtelijk samenspel

0.3.1 Wij werken aan verbetering van de (organisatie)cultuur Doorlopend

Het verbeteren van de bestuurlijke en ambtelijke werk- en omgangsvormen richt zich op verschillende dimensies. In de eerste plaats raakt dit het functioneren van de raad zelf. Daarnaast gaat het om de betrekkingen tussen het college en de raad. Verder is er het samenspel tussen het bestuur en de ambtelijke organisatie en tenslotte het samenspel met de samenleving. Van belang is dat men op een respectvolle manier met elkaar omgaat met ruimte voor eenieders mening en standpunt. Het debat wordt op een goede en toegankelijke manier gevoerd, het besluitvormingsproces is helder en duidelijk en men gunt elkaar een succes.

Raad en college moeten vanuit een duidelijke taakverdeling werken met een heldere rolverdeling in termen van opdrachtgever- en opdrachtnemersrol. Het college ondersteunt de raad bij het nemen van uitvoerbare besluiten en voert deze besluiten uit. Rolzuiverheid, verantwoording, evalueren en leren moeten structureel onderdeel zijn van het samenspel tussen raad en college.

De ambtelijke organisatie ondersteunt het college (en de raad) vanuit een integrale werkwijze en fungeert als antennefunctie voor het bestuur. Zij informeert het bestuur over belangrijke opgaven en urgente ontwikkelingen in de samenleving. In de doorontwikkeling van de ambtelijke organisatie hebben we de uitdaging om onze organisatie hierop nog beter in te richten en onze medewerkers daarvoor de goede uitrusting te geven.

Voor een goed samenspel met de samenleving is het van belang om samen op te trekken en zuiver te zijn over rolverdeling, taken en verantwoordelijkheden. Rond concrete maatschappelijke opgaven organiseren we samenwerking en bundelen we de krachten. Participatie vormt een rode draad in de aanpak van de ambities uit dit collegeprogramma.

Het verbeteren van de bestuurlijke en ambtelijke werk- en omgangsvormen is een proces van lange adem. Een allesomvattende aanpak is er eigenlijk niet. De bereidheid om te willen veranderen en het inzicht in de mogelijkheden en kansen om elkaar te versterken en te helpen, zijn de eerste stappen naar een verbeterde samenwerking. In de raadagenda wordt de verdere aanpak uitgewerkt.

0.4 Verbeteren van de bedrijfsvoering (betere sturing en beheersing van processen) als ondersteuning aan het realiseren van taken en doelen van de gemeente

0.4.1 Wij verbeteren onze interne beheersing — Doorlopend

Een goede interne beheersing is de basis voor een transparante en betrouwbare gemeente, die zijn doelstelling weet te realiseren en verantwoord omgaat met de middelen die zij beheert. We willen een (digitaal) toegankelijke, betrouwbare organisatie zijn waarbij veiligheid en zorg voor onze inwoners voorop staat. Om dit te kunnen realiseren moet de interne beheersing van onze bedrijfsvoeringsprocessen op orde zijn.

Wij zijn verantwoordelijk voor het in kaart brengen van de risico's en moeten daar adequate maatregelen voor inrichten. Hiervoor is concernbreed aandacht, ook waar het gaat om de beschikbare capaciteit om de uitvoering van de bestuurlijke ambities te realiseren vanuit alle domeinen (fysiek, sociaal en bedrijfsvoering). Dit is een belangrijke randvoorwaarde voor het behalen van de doelen in het coalitieakkoord en dit collegeprogramma.

Wij leggen verantwoording af aan de raad over de kwaliteit van de interne beheersing in de paragraaf bedrijfsvoering van de documenten uit de planning- en controlcyclus. Daar gaan we in op de kwaliteit van de interne beheersing met specifieke aandacht voor onderwerpen als rechtmatigheid, privacy en informatieveiligheid. Met name ook de verwachte toename van het aantal cyberincidenten de komende jaren, vereist dat cybersecurity integraal onderdeel moet zijn binnen onze processen. We blijven dan ook investeren in het veilig inrichten van onze bedrijfsvoeringsprocessen en zorgen voor bewustwording bij onze medewerkers.

Ter ondersteuning hiervan starten we met de doorontwikkeling van meetlatten en (beleids)indicatoren om de effectiviteit van beleid beter te kunnen meten.

0.4.3 Wij groeien verder als aantrekkelijke werkgever — 2022-2026

Er is sprake van een aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt. We willen ook nu in staat blijven om (nieuwe) medewerkers aan te trekken, te boeien, te binden en te behouden. We vinden het belangrijk dat alle medewerkers volledig zichzelf kunnen zijn, dat iedereen erbij hoort en dat iedereen dat ook zo voelt. Daarin geven we zelf het goede voorbeeld.

Wij nemen maatregelen die zijn gericht op het faciliteren van groei in de professionele en persoonlijke ontwikkeling van onze medewerkers. Daarnaast richten we ons op het kunnen bieden van moderne marktconforme arbeidsvoorwaardelijke ontwikkelingen en aandacht voor diversiteit en inclusiviteit. Deze maatregelen vragen om een meer centrale aanpak.

We investeren in centrale regievoering op werving en selectie, het opleiden en begeleiden van medewerkers en de aanpassing van de arbeidsvoorwaarden. Dit heeft een tweeledig doel. Allereerst richten we ons op ontwikkeling en behoud van onze huidige medewerkers. Daarnaast willen we ook een gezonde instroom in ons personeelsbestand. We zien landelijk dat medewerkers steeds meer betekenisvol werk zoeken. Als gemeente kunnen we dit gezien onze maatschappelijke taak zeker bieden.

Door de krapte op de arbeidsmarkt is het aantrekken van ervaren medewerkers steeds uitdagender. We willen door het inzetten van traineeships, stages en ontwikkelfuncties als werkgever aantrekkelijker worden voor de jongere generatie. We investeren daarbij in opleiding en begeleiding van deze doelgroep naar ervaren medewerkers.

0.4.6 Wij verbeteren onze datahuishouding en datagedreven werken in Zevenaar — 2022-2026

Het tempo van de digitale transitie is ook binnen onze organisatie de laatste tijd versneld. We willen daarmee meer en beter inspelen op digitale ontwikkelingen in de maatschappij en economie. Als meest nabije overheid hebben we de zorg voor inwoners die zich minder of niet redden in dit digitale tijdperk. Daarnaast zijn we scherp op privacy en informatieveiligheid. Dit is het fundament voor onze kijk op het gebied van digitalisering.

We willen de veranderkracht van digitalisering verder te benutten.

Het ontwikkelen van een datastrategie is een prioriteit. In deze strategie worden onder andere datamanagement, governance, beveiliging en bewustwording (bijvoorbeeld rondom het werken met algoritmen) aangestipt. We werken toe naar het kunnen analyseren van trends met data om vooruit te kunnen kijken. Daarvoor moet eerst de basis op orde zijn. Die basis wordt gelegd in deze collegeperiode. We voeren diverse experimenten uit. Bij succesvolle resultaten rollen we deze verder uit.

Aan het einde van de collegeperiode is het goed kunnen analyseren van data ter beoordeling van beleid steeds vaker een dagelijkse gang van zaken. Het verbreedt onze kennis uit en over onze omgeving.
We halen data uit onze systemen en tonen deze in verschillende dashboards. Bijvoorbeeld op het gebied van bereikbaarheid, wachttijden en doorlooptijden van onze dienstverlening. Het dashboard maakt zichtbaar waar we met de dienstverlening staan en waar verbeterkansen liggen. Op basis hiervan stellen we doelen voor verdere verbetering.

0.4.9 Wij voeren de Wet open overheid (Woo) uit 2022-2027

Een open cultuur vinden wij belangrijk, we willen duidelijk zijn in wat we doen en waarom.

De invoering van de Wet open overheid faciliteert dit:

- We voeren een analyse uit om te bepalen wat de impact is van de Woo op de gehele organisatie.
- We stellen een strategie op voor het uitvoeren van de Woo, waarin onder andere ambitieniveau, communicatiewijze (intern en extern) en participatie aan bod komen.
- Wij voeren actieve openbaarmaking in (het online publiceren van minstens de 11 aangewezen informatiecategorieën: wet- en regelgeving, organisatiegegevens, raadsstukken, bestuursstukken, stukken van adviescolleges, convenanten, jaarplannen en -verslagen, Wob/Woo-verzoeken, onderzoeken, beschikkingen, klachten). Hierbij houden we de landelijke planning aan.

De aanpak richt zich daarnaast op de gemeentelijke systemen (o.a. aanschaf van software), cultuur (o.a. trainen medewerkers) en het op orde brengen van de informatiehuishouding (o.a. vastleggen van meta-gegevens bij te bewaren documenten).

0.4.10 Wij herijken het Integraal Accommodatiebeleid 2020-2040 2025-2026

De raad heeft eind 2020 het Integraal Accommodatieplan (IAP) voor gemeentelijk vastgoed vastgesteld. Dit is een strategisch plan dat aangeeft welke gemeentelijke accommodaties wij willen behouden en welke wij op termijn willen afstoten. Ook geeft het plan aan voor welke maatschappelijke doelgroepen wij in principe huisvesting aanbieden en voor welke functies. De beleidskaders worden elke vier jaar opnieuw onder de loep genomen om rekeningen te kunnen houden met actuele ontwikkelingen en inzichten. Specifieke aandachtspunten bij de herijking van het IAP zijn verduurzaming en het beoordelen of leegstaande gemeentelijke panden een nieuwe functie kunnen krijgen in de buurt, wijk of het dorp bij voorkeur in combinatie met wonen.

0.5 Zorgen voor een betrouwbare en een houdbare financiële huishouding

0.5.1 Wij voeren de planning- en controlcyclus uit 2022-2026

In ons financieel beleid is het uitgangspunt: een structureel en reëel sluitende (meerjaren)begroting en voldoende weerstandsvermogen. Wij geven uitvoering aan de planning- en controlcyclus (P&C-cyclus) door het opstellen van een kadernota, begroting, voortgangsrapportages en jaarstukken. De beschikbare middelen zijn integraal afgewogen bij de kadernota en de begroting. We blijven de P&C-cyclus doorontwikkelen.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten					
Primitieve begroting 2025-2028	124.048	118.361	118.969	119.166	119.091
1e voortgangsrapportage 2025	448	2.031	2.283	2.481	3.540
Kadernota 2026	0	407	407	407	407
2e voortgangsrapportage 2025	612	5.807	5.534	1.793	2.329
Wijziging tot de begroting 2026-2029	0	623	480	480	480
Totale baten tot de begroting	**125.109**	**127.229**	**127.672**	**124.326**	**125.846**
Mutaties in deze begroting (baten)					
1. Autonome ontwikkelingen	0	**-10**	-24	-28	-32
Actualisatie budget afschrijvingen	0	-14	-26	-26	-26
Actualisatie budget rentelasten	0	4	2	-2	-6
2. Actualisatie bestaand beleid	0	**2.148**	0	0	0
Inzet algemene reserve	0	2.148	0	0	0
6. Financieel gezonde toekomst	0	**535**	310	510	510
BA17 en BA08 Zevenaar Doet	0	225	0	0	0
IV03 Parkeerbelasting	0	300	300	500	500
IV04 Huwelijken	0	10	10	10	10
Totaal gemuteerde baten	**0**	**2.673**	**286**	**482**	**478**
Totale baten in deze begroting	**125.109**	**127.543**	**127.984**	**124.835**	**126.351**
Lasten					
Primitieve begroting 2025-2028	28.787	28.644	28.895	27.896	28.074
1e voortgangsrapportage 2025	1.181	482	494	324	124
Kadernota 2026	0	-2.883	-4.558	-5.923	-6.713
2e voortgangsrapportage 2025	-1.384	1.434	1.360	1.285	1.285
Wijzigingen tot de begroting 2026-2029	0	-2.473	-3.615	-2.597	-2.358
Totale lasten tot de begroting	**28.584**	**25.204**	**22.575**	**20.984**	**20.411**
Mutaties in deze begroting (lasten)					
1. Autonome ontwikkelingen	0	**240**	1.376	352	191
Actualisatie budget afschrijvingen	0	-2	-2	-2	-38
Actualisatie budget rentelasten	0	453	1.532	453	247
Actualisatie budget salarissen en overhead grondexploitaties	0	-160	-103	-48	33

Actualisatie salarissen ambtelijke organisatie 2026	0	0	0	0	0
Budgetmutaties lasten/baten sportbedrijf	0	-51	-51	-51	-51
2. Actualisatie bestaand beleid	0	**-355**	-394	-394	-394
Actualisatie budget loon- en prijsontwikkeling (Indexering)	0	663	803	803	803
Actualisatie budgetten afval (RDL) en mutatie afvalstoffenheffing 2026	0	39	39	39	39
Actualisatie investering wegen revitalisering index	0	0	-140	-140	-140
Budgetmutatie zorgkosten Wmo en jeugd	0	-1.118	-1.118	-1.118	-1.118
Investering duurzame vervanging dakbedekking en zonnepanelen Turmac Cultuurfabriek	0	61	22	22	22
5. Mutaties < € 100.000	0	**201**	76	76	76
Actualisatie budget openbare werken in verband leasekosten	0	3	6	6	6
Actualisatie budget salarissen college B&W	0	0	0	0	0
Actualisatie budget vastgoed Raadhuisplein 1D	0	0	20	20	20
Actualisatie budget vergoedingen raadsleden	0	0	0	0	0
Bijdrage aan het fonds VNG / GGU / gezamenlijke gemeentelijke activiteiten	0	45	45	45	45
Budgetmutatie bestuurlijke kosten gemeenteraadsverkiezingen en nieuwe raadsperiode	0	28	0	0	0
Budgetmutatie doorontwikkeling Turmac Cultuurfabriek	0	60	0	0	0
Budgetmutatie gemeenteraadsverkiezingen	0	60	0	0	0
Contributie Vereniging Nederlandse Riviergemeenten en Vereniging van Gelderse Gemeenten	0	5	5	5	5
6. Financieel gezonde toekomst	0	**2.850**	4.305	5.670	6.460
BA0 Beleidsmatige aanpassingen	0	675	1.725	2.635	3.170
BA01 Taakstelling ambtelijk apparaat	0	-100	-100	-100	-100
BA11 en BA16 Jeugdhulp met verblijf	0	150	150	150	150
FT0 Financieel technische maatregelen	0	1.632	1.932	1.932	1.932
FT01 Brandverzekeringen	0	0	-150	-150	-150
FT02 Onvoorzien verlagen	0	-25	-25	-25	-25
FT04 Afschrijvingstermijn van gebouwen aanpassen	0	-85	-85	-85	-85
FT12 Invoeren projectfinanciering	0	-225	-225	-225	-225
IV0 Inkomstenverhogende maatregelen	0	828	1.083	1.538	1.793

IV03 Parkeerbelasting	0	0	0	0	0
IV04 Huwelijken	0	0	0	0	0
Totaal gemuteerde lasten	**0**	**2.936**	**5.363**	**5.704**	**6.333**
Totale lasten in deze begroting	**28.584**	**28.140**	**27.938**	**26.688**	**26.744**
Resultaat voor bestemming	**96.525**	**99.404**	**100.046**	**98.146**	**99.607**
Onttrekkingen					
Primitieve begroting 2025-2028	451	462	450	358	348
1e voortgangsrapportage 2025	262	-26	-14	-95	-85
Kadernota 2026	0	0	0	0	0
2e voortgangsrapportage 2025	4.938	0	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2026-2029	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2026-2029	0	2.359	-26	-26	-26
Totaal onttrekkingen reserves	5.651	**2.795**	410	236	236
Toevoegingen					
Primitieve begroting 2025-2028	0	0	0	0	0
1e voortgangsrapportage 2025	0	0	0	0	0
Kadernota 2026	0	0	0	0	0
2e voortgangsrapportage 2025	4.918	0	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2026-2029	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2026-2029	0	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	4.918	**0**	0	0	0
Saldo reserve mutaties	**733**	**2.795**	**410**	**236**	**236**
Resultaat na bestemming	**97.258**	**102.198**	**100.456**	**98.382**	**99.843**

Toelichting financiële ontwikkelingen

Hieronder vindt u een overzicht met de financiële toelichtingen van mutaties in de exploitatie die in bovenstaande tabel zijn opgenomen. Alleen zijn bij de toelichtingen de baten en lasten gesaldeerd.

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
1. Autonome ontwikkelingen				
Actualisatie budget afschrijvingen	**2**	**2**	**2**	**38**

Jaarlijks actualiseren we de afschrijvingslasten. Tevens aanpassing van benodigde bedrag in reserve afschrijvingslasten en bijbehorende jaarlijkse vrijval als gevolg van afwijkingen in het werkelijk geïnvesteerde bedrag en faseringen. Dit werkt door in meerdere programma's.

Actualisatie budget rentelasten	**-449**	**-1.531**	**-455**	**-253**

Jaarlijks actualiseren wij de rentelasten. De volgende zaken hebben invloed op de hoogte van de rentelast:
1. Het faseren van investeringen;
2. De hoogte van de boekwaarden van de grondexploitaties;
3. Het toepassen van projectrente voor grondexploitatie vanaf 2026;
4. Aflopen van huidige langlopende leningen met lage rentes.

1. Doordat investeringen worden verschoven, verschuift ook de bijbehorende rentelast.
2. De boekwaarden van de grondexploitaties Zevenaar-Oost bedrijven, Mercurion en Businesspark 7Poort II zijn in 2025 weer aangepast op basis van de herziene grondexploitaties per 1 januari 2025 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 25 juni 2025. De boekwaarden van de grondexploitaties in de komende jaren zijn lager dan eerder geraamd. Dit veroorzaakt een lagere financieringsbehoefte en dus een lagere rentelast. Dienstjaar 2027 is een uitzondering. Bij de begroting 2025-2028 werd een lagere boekwaarde verwacht. Door de herziening is de boekwaarde flink gestegen. Hierdoor ontstaat in 2027 een hogere financieringsbehoefte dan eerder geraamd en dus ook een hogere rentelast.
3. Vanaf 2026 passen we projectfinanciering toe voor GREX Businesspark 7Poort II. Dit zorgt voor een hogere doorbelasting naar deze grondexploitatie en dus een lagere rente in de algemene dienst. Dit effect is zichtbaar in het journaal 'FT12 Invoeren projectfinanciering'.
4. In de komende jaren lossen we ca. 25 miljoen af op huidige langlopende leningen. Het rentepercentage van deze leningen is gemiddeld een stuk lager dan de huidige rente waartegen we nieuwe leningen aan moeten trekken om aan onze financieringsbehoefte te voldoen.

Actualisatie budget salarissen en overhead grondexploitaties	**160**	**103**	**48**	**-33**

In 2025 is grondexploitatie Vestersbos geopend. Dit zorgt ervoor dat aan deze grondexploitatie salaris- en overheadkosten kunnen worden toegerekend. Dit heeft een positief effect op de meerjarenbegroting. Daarnaast is voor diverse grondexploitaties langer inzet nodig dan in de begroting 2025-2028 verwacht. Per saldo een voordeel in 2026 tot en met 2028 aflopend van € 168.000 naar € 57.000. Per saldo een nadeel vanaf 2029 oplopend naar structureel € 63.000.

Actualisatie salarissen ambtelijke organisatie 2026	**0**	**0**	**0**	**0**

De huidige ramingen van de salarisramingen verhogen we met 3,6%. Dit is de verwachte loonontwikkeling in 2026 volgens de prognose van het CPB (Centraal Planbureau). We brengen het extra benodigde bedrag ten laste van de stelpost voor loon- en prijsindexatie.

Budgetmutaties lasten/baten sportbedrijf	**51**	**51**	**51**	**51**

In de raming houden we rekening met kostenverhogende btw en de compensatie die we hiervoor ontvangen van het Rijk. De raming is gebaseerd op de in de afgelopen jaren ontvangen/aangevraagde bedragen 'Specifieke uitkering stimulering sport' (SPUK, voor compensatie van kostenverhogende btw) en de correctie op indexering voor 2026. De door het Rijk beschikbaar gestelde compensatie is voldoende om de kostenverhogende btw te compenseren. We brengen het extra benodigde bedrag voor de correctie van de indexering ten laste van de stelpost voor loon- en prijsindexatie. Deze mutaties zijn budgettair neutraal en hebben geen gevolgen voor het resultaat.

2. Actualisatie bestaand beleid

Actualisatie budget loon- en prijsontwikkeling (Indexering)	**-663**	**-803**	**-803**	**-803**

In de septembercirculaire 2024 en in de meicirculaire 2025 is rekening gehouden met compensatie voor loon- en prijsontwikkeling. Alle begrotingsposten zijn doorgenomen en daar waar nodig is de noodzakelijke indexatie opgenomen. Hierbij is ook rekening gehouden met de hogere indexatie op de zorgkosten waarmee in de begroting 2025-2028 rekening is gehouden. Per saldo een structureel nadeel op de indexatie vanaf 2026 oplopend van € 663.000 naar 803.000 vanaf 2027.

Actualisatie budgetten afval (RDL) en mutatie afvalstoffenheffing 2026	**-39**	**-39**	**-39**	**-39**

In 2026 hebben we te maken met diverse kostenstijgingen en -dalingen binnen de gemeente en de RDL. Binnen de gemeente zijn met name de loonkosten gestegen die voor een deel worden doorbelast aan de RDL. Binnen de RDL zijn per saldo de kosten voor afvalinzameling hoger en hiermee ook onze bijdrage aan de RDL. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door een stijging van personele kosten en hogere verwerkingskosten van het afval op de aanbiedstations. Anderzijds is er een daling van de materiële kosten als gevolg van bijvoorbeeld lagere brandstofkosten.
Per saldo stijgen de kosten voor de gemeente Zevenaar als gevolg van de hierboven genoemde wijzigingen structureel vanaf 2026 met € 48.000 ten opzichte van 2025. Dit verrekenen wij binnen de afvalstoffenheffing en is daarmee budgettair neutraal. Door bovengenoemde kostenstijging stijgt het tarief van de afvalstoffenheffing.

Actualisatie investering wegen revitalisering index	**0**	**140**	**140**	**140**

Als gevolg van de prijsstijgingen binnen de grond weg- en waterbouw vanaf 2022 tot en met 2024, zijn er tekorten ontstaan bij de revitaliseringsprojecten. Deze prijsstijgingen zijn het gevolg van de verstoring in toeleveringsketens, waardoor schaarste aan grondstoffen en materialen is ontstaan na de pandemie. Daarnaast zijn de afgelopen 2 jaar de loonkosten fors gestegen. Voor de revitaliseringsprojecten Angerlo, Kop van Tolkamer en Pannerden is er sprake van prijsstijging. Voor het project Bloemenkamp hebben we de prijsstijging grotendeels opgevangen door het aanvragen van aanvullende subsidies. Echter voor de revitaliseringsprojecten Lobith-Noord, Lobith-Zuid en Schrijvershoek lopen, de in 2022 geraamde beschikbare investeringsbudgetten en de werkelijke uitvoeringskosten, te ver uiteen om de prijsstijging van 20% (prijsindex grond-, weg- en waterbouw) op te vangen. Op grond hiervan worden de investeringsbudgetten van de revitaliseringsprojecten totaal met € 4.102.000 verhoogd. Het totale investeringsbedrag voor Lobith-Noord komt hiermee op € 14.569.000, voor Lobith-Zuid op € 3.589.000 en Schrijvershoek € 7.123.000. Daarnaast wordt het investeringsbudget straatmeubilair verhoogd met € 30.000. Het totale investeringsbudget van straatmeubilair komt hiermee op € 342.000. We brengen de extra kapitaallasten (€ 140.000) structureel ten laste van de stelpost voor loon- en prijsindexatie. Dit betreft een budgettair neutrale wijziging.

Budgetmutatie zorgkosten Wmo en jeugd	**1.118**	**1.118**	**1.118**	**1.118**

Bij het opstellen van de begroting 2025-2028 is voor de zorgkosten WMO en jeugd een percentage toegepast van 1,2%. Dit in afwachting van compensatie van het Rijk. Bij de meicirculaire 2025 heeft het Rijk compensatie gegeven. Wij stellen voor om de zorgkosten vanaf 2025 te compenseren met 3,21% (4,41% minus 1,20%). Dit betekent een structurele verhoging van afgerond € 1.118.000. In de 2e voortgangsrapportage is het effect voor 2025 opgenomen. We brengen het extra benodigde bedrag ten laste van de stelpost voor loon- en prijsindexatie.

Investering duurzame vervanging dakbedekking en zonnepanelen Turmac Cultuurfabriek	**-61**	**-22**	**-22**	**-22**

De dakbedekking en de zonnepanelen van de Turmac Cultuurfabriek zijn aan vervanging toe. Na de oplevering van de Turmac Cultuurfabriek is in 2020 een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) opgesteld voor het groot onderhoud van het gemeentehuis en de TCF. In dat MJOP is geadviseerd om de dakbedekking in 2026 voor een deel te overlagen. In de afgelopen jaren zijn diverse (grote) lekkages geweest, met name als in korte tijd veel regen valt. Hierdoor is een deel van de isolatie onder de dakbedekking verzadigd met regenwater. Na diverse noodreparaties, inspecties en insnijdingen door de dakspecialist is de conclusie in 2022 getrokken dat het gehele dakpakket vervangen moet worden. In het MJOP is in 2022 de overlaging van de dakbedekking gewijzigd naar volledige vervanging in 2025 op basis van de lekkages en het specialistisch onderzoek van de dakadviseur. Het benodigde bedrag in het MJOP is toen nog niet bijgesteld doordat de bijbehorende kosten moeilijk in te schatten waren. Daarnaast zijn de zonnepanelen op het dak afgekeurd op basis van verzekeringseisen. Medio 2023 is DUMAVA-subsidie aangevraagd om direct het dak beter te isoleren. Om de dakbedekking te vervangen en om tegelijkertijd duurzame isolatiemaatregelen en nieuwe zonnepanelen te kunnen plaatsen is een totaal bedrag nodig van € 2.000.000. Hiervan wordt € 98.000 gedekt uit het MJOP en € 65.000 is een eenmalige afschrijving in verband met het verwijderen van de huidige zonnepanelen. Resteert een benodigd investeringsbedrag van € 1.837.000 waarvan € 342.000 gedekt wordt uit de DUMAVA-subsidie. Dit heeft een structurele afschrijvingslast tot gevolg van € 50.000. Hiervan kan jaarlijks € 25.000 worden gedekt door € 500.000 uit de bestemmingsreserve Duurzaamheid om te zetten naar een kapitaallastenreserve van € 500.000. Per saldo levert bovenstaande een nadeel op in 2026 van € 61.000 en vanaf 2027 een structureel nadeel van € 22.000.

6. Financieel gezonde toekomst

BA0 Beleidsmatige aanpassingen	**-675**	**-1.725**	**-2.635**	**-3.170**

Deze wijziging betreft de tegenboeking van het totaalbedrag opgenomen in de kadernota 2026. In deze begroting ramen wij elke maatregel afzonderlijk.

BA01 Taakstelling ambtelijk apparaat	**100**	**100**	**100**	**100**

Binnen de bedrijfsvoering is een taakstelling opgelegd op de personeelskosten van structureel € 100.000.

BA11 en BA16 Jeugdhulp met verblijf	**-150**	**-150**	**-150**	**-150**

Door een andere werkwijze waarin preventie en vroegsignalering centraal staat, vermindert de gemeente niet alleen de directe kosten voor jeugdzorg en uithuisplaatsingen, maar werkt zij ook aan het voorkomen van maatschappelijke problemen die op de lange termijn veel geld en maatschappelijke schade kunnen veroorzaken. Hoewel de eerste fase van de aanpak een omschakeling vereist, zal dit op termijn leiden tot een meer efficiënte besteding van middelen en een gezondere, veiligere samenleving. Naast een oplopend bedrag aan besparing (tot € 2.150.000 in 2029), wordt jaarlijks een bedrag van € 150.000 aan extra formatie opgenomen voor gezinscoaches.

FT0 Financieel technische maatregelen	**-1.632**	**-1.932**	**-1.932**	**-1.932**

Deze wijziging betreft de tegenboeking van het totaalbedrag opgenomen in de kadernota 2026. In deze begroting ramen wij elke maatregel afzonderlijk.

FT01 Brandverzekeringen	**0**	**150**	**150**	**150**

Betreft een nieuw initiatief van de VNG om een collectieve brandverzekering aan te gaan. Via een deelname aan het risicobeheerfonds leggen gemeenten hun premie in een aparte entiteit in. Vanuit deze entiteit worden brandschades vergoed en afgehandeld. Met ingang van 2027 is de besparing € 150.000.

FT02 Onvoorzien verlagen	**25**	**25**	**25**	**25**

Wij verlagen de post onvoorzien van € 25.000 naar € 1. In de gemeentewet en onze financiële verordening 2025 staat dat een post onvoorzien is opgenomen in de begroting. In de wetgeving is de hoogte niet vastgelegd. Daarom ramen wij slechts nog € 1. Daarmee voldoen we aan de wetgeving en onze eigen verordening.

FT04 Afschrijvingstermijn van gebouwen aanpassen	**85**	**85**	**85**	**85**

Wij passen de afschrijvingstermijn van bedrijfsgebouwen aan van 40 jaar naar 50 jaar met ingang van begrotingsjaar 2026. Op dit moment is de afschrijvingstermijn van bedrijfsgebouwen 40 jaar. We zien in de praktijk dat gebouwen langer meegaan dan deze termijn. De economische levensduur is dus langer. We verlengen daarom de afschrijvingstermijn van gebouwen naar 50 jaar en sluiten hierdoor meer aan bij de levensduur.
Het voordeel van € 550.000 is nu op hoofdlijnen geboekt. Deze zullen bij de 2e VGR 2026 nader uitgesplitst worden.

FT12 Invoeren projectfinanciering	**225**	**225**	**225**	**225**

Voor nieuw vast te stellen grexen/voorbereidings- of grondaankoopbudgetten wegen wij per keer af of er projectfinanciering toegepast wordt. In deze begroting kunnen we alleen projectfinanciering toepassen bij grondexploitatie Businesspark 7PoortII.

IV0 Inkomstenverhogende maatregelen	**-828**	**-1.083**	**-1.538**	**-1.793**

Deze wijziging betreft de tegenboeking van het totaalbedrag opgenomen in de kadernota 2026. In deze begroting ramen wij elke maatregel afzonderlijk.

IV03 Parkeerbelasting	**300**	**300**	**500**	**500**

In de besluitvorming van de 'financieel gezonde toekomst' is besloten de opbrengsten van de parkeertarieven en -vergunningen te verhogen. De parkeertarieven worden in twee stappen verhoogd;
In 2026 structureel met € 0,20 en in 2028 structureel met € 0,20.
De opbrengst per € 0,20 tariefsverhoging bedraagt € 200.000.

De tarieven voor parkeervergunningen worden verhoogd;
De 1e bewonersvergunning met € 30,00 en de 2e bewonersvergunning met € 59,65. De opbrengst hiervan bedraagt
€ 100.000.
De totale extra opbrengst in programma 0 bedraagt met ingang van 2026 structureel € 300.000 en vanaf 2028 aanvullend € 200.000. Bij de parkeerverordening 2026 ontvangt u een gedetailleerd voorstel over de nieuwe tarieven.

IV04 Huwelijken	**10**	**10**	**10**	**10**

Bij de Financieel Gezonde Toekomst is gekeken naar de leges van de huwelijken. In vergelijking met de buurgemeenten blijkt de gemeente Zevenaar voor de kosten van een huwelijk een lager tarief in rekening te brengen. Daarom is besloten om het tarief voor een huwelijk te verhogen. Dit levert jaarlijks een extra opbrengst van € 10.400 op.

Totaal mutaties	**-2.421**	**-4.975**	**-5.120**	**-5.752**

Toelichting reserve mutaties

Hieronder vindt u een overzicht met de financiële toelichtingen van reservemutaties die in bovenstaande tabel zijn opgenomen. Alleen zijn bij de toelichtingen de baten en lasten gesaldeerd.

Reservemutaties (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
1. Autonome ontwikkelingen				
Actualisatie budget afschrijvingen	**-14**	**-26**	**-26**	**-26**

Jaarlijks actualiseren we de afschrijvingslasten. Tevens aanpassing van benodigde bedrag in reserve afschrijvingslasten en bijbehorende jaarlijkse vrijval als gevolg van afwijkingen in het werkelijk geïnvesteerde bedrag en faseringen. Dit werkt door in meerdere programma's.

2. Actualisatie bestaand beleid				
Inzet algemene reserve	**2.148**	**0**	**0**	**0**

Bij de kadernota heeft de raad als uitgangspunt vanuit de Financieel Gezonde Toekomst besloten dat 2026 en 2029 structureel en reëel sluitend moeten zijn. In 2026 lossen wij het ontstane financiële tekort eenmalig op met een onttrekking aan de algemene reserve. Conform de regelgeving kunnen we het vrije deel in de algemene reserve inzetten voor het dekken van structurele lasten. Wij doen dit in 2026 voor een bedrag van € 2.148.000 om de begroting in 2026 sluitend te maken.

6. Financieel gezonde toekomst				
BA17 en BA08 Zevenaar Doet	**225**	**0**	**0**	**0**

Het budget voor Zevenaar Doet wordt gehalveerd naar een actie die één keer per jaar plaats vindt in plaats van twee keer. Daarnaast wordt Zevenaar Doet beëindigd in 2028. Om de kosten voor de jaren 2026-2028 te dekken stellen wij een bestemmingsreserve in die wordt gevoed door een bijdrage uit de algemene reserve met een bedrag van € 225.000 (3 jaar x € 75.000).

Totaal reservemutaties	**2.359**	**-26**	**-26**	**-26**

Overzicht baten en lasten op taakveld

Exploitatie (bedragen x € 1.000)		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten							
0.1	Bestuur	3	0	0	0	0	0
0.2	Burgerzaken	973	1.110	1.264	1.354	624	549
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	906	926	943	943	943	1.203
0.4	Overhead	2.406	575	158	15	15	15
0.5	Treasury	1.096	699	712	709	705	701
0.61	OZB woningen	8.862	9.009	9.340	9.340	9.340	9.340
0.62	OZB niet-woningen	6.041	6.019	6.187	6.187	6.187	6.187
0.63	Parkeerbelasting	1.238	1.289	1.587	1.587	1.787	1.787
0.64	Belastingen overig	227	309	310	310	310	310
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	98.926	105.157	107.025	107.523	104.907	106.242
0.8	Overige baten en lasten	94	16	16	16	16	16
Totaal Baten		**120.773**	**125.109**	**127.543**	**127.984**	**124.835**	**126.351**
Lasten							
0.1	Bestuur	2.930	2.444	2.614	2.596	2.596	2.596
0.2	Burgerzaken	1.523	1.853	1.976	1.954	1.626	1.511
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	2.430	2.620	2.729	2.620	2.618	2.596
0.4	Overhead	20.798	19.436	18.518	18.273	17.870	17.964
0.5	Treasury	576	632	813	1.005	489	587
0.61	OZB woningen	1.143	1.136	1.162	1.162	1.162	1.162
0.62	OZB niet-woningen	28	30	31	31	31	31
0.63	Parkeerbelasting	1	2	2	2	2	2
0.64	Belastingen overig	274	251	275	275	275	275
0.8	Overige baten en lasten	300	179	20	20	20	20
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	146	0	0	0	0	0
Totaal Lasten		**30.148**	**28.584**	**28.140**	**27.938**	**26.688**	**26.744**
Saldo							
0.1	Bestuur	-2.927	-2.444	-2.614	-2.596	-2.596	-2.596
0.2	Burgerzaken	-549	-743	-712	-600	-1.002	-962
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-1.524	-1.694	-1.786	-1.678	-1.675	-1.393
0.5	Treasury	521	67	-101	-296	216	114
0.4	Overhead	-18.392	-18.861	-18.360	-18.258	-17.855	-17.949
0.61	OZB woningen	7.719	7.873	8.178	8.178	8.178	8.178
0.62	OZB niet-woningen	6.014	5.989	6.156	6.156	6.156	6.156
0.63	Parkeerbelasting	1.237	1.287	1.585	1.585	1.785	1.785
0.64	Belastingen overig	-47	58	35	35	35	35
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	98.926	105.157	107.025	107.523	104.907	106.242
0.8	Overige baten en lasten	-205	-164	-4	-4	-4	-4

0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-146	0	0	0	0	0
Begrotingsresultaat voor bestemming		**90.625**	**96.525**	**99.404**	**100.046**	**98.146**	**99.607**
0.10	Mutaties reserves						
	Onttrekkingen	3.352	5.651	2.795	410	236	236
	Toevoegingen	2.584	4.918	0	0	0	0
Totaal Mutaties reserves		**768**	**733**	**2.795**	**410**	**236**	**236**
Begrotingsresultaat na bestemming		**91.393**	**97.258**	**102.198**	**100.456**	**98.382**	**99.843**

Overzicht van Incidentele baten en lasten

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Programma 0. Bestuur en ondersteuning					
Baten					
Opbrengst verkoop vastgoed.	Verkoop van vastgoed levert incidenteel een voordeel op.	0	0	0	260
Mutatie reserves	Onttrekking uit de algemene reserve en bestemmingsreserves	15	0	0	0
Totaal programma 0		**15**	**0**	**0**	**260**

In het hoofdstuk 'Financiën' wordt in het 'overzicht incidentele baten en lasten' een nadere toelichting gegeven met betrekking tot de incidentele lasten.

Reserves

Algemene reserve

Algemene reserve (stand per 1 januari)						(Bedragen x € 1.000)
Nummer	**Naam**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
9000	Algemene reserve	38.867	36.456	34.068	34.068	34.068

De algemene reserve is een buffer om onverwachte tegenvallers en fluctuaties in de exploitatie op te kunnen vangen. Daarnaast is de algemene reserve bedoeld als dekking voor risico's. Het gedeelte van de algemene reserve dat niet nodig is als bufferfunctie of voor het afdekken van risico's is vrij aanwendbaar voor bestuurlijke ambities.
Toevoeging Er zijn geen stortingen geraamd in 2026 en verder.

Onttrekking Het geraamde bedrag van de onttrekkingen in 2026 op basis van genomen raadsbesluiten bedraagt € 268.000:
Stoppen subsidie Kunstwerk! onderdeel Volksuniversiteit € 21.000
Huurderving vermindering spreekuren sociaal Raadsliedenwerk € 7.000
Ontwikkelen synergie voordelen Fashion Outlet Zevenaar € 15.000
Instellen bestemmingsreserve Zevenaar Doet € 225.000.

Totaal algemene reserve	38.867	36.456	34.068	34.068	34.068

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves (stand per 1 januari)						(Bedragen x € 1.000)
Nummer	Naam	2025	2026	2027	2028	2029
9047	Onderhoud gebouwen	66	0	0	0	0

In 2017 is het restant van de voorziening onderhoud gebouwen Rijnwaarden overgeboekt naar de bestemmingsreserve onderhoud gemeentegebouwen, omdat er voor groot onderhoud gebouwen geen actueel onderhoudsplan meer was.
De reserve is bedoeld voor groot onderhoud van de gebouwen van de voormalige gemeente Rijnwaarden. Na vaststelling van een nieuw onderhoudsplan kan deze reserve vervallen.

Totaal bestemmingsreserves	66	0	0	0	0

Bestemmingsreserves afschrijvingslasten

Bestemmingsreserves afschrijvingslasten (stand per 1 januari)						(Bedragen x € 1.000)
Nummer	Naam	2025	2026	2027	2028	2029
9007	Werkzaamheden gemeentehuis	492	480	467	455	442
9027	Balansverkorting	125	120	115	110	105
9040	Verbouw nieuwbouw gemeentehuis	936	856	775	695	614
9067	Vervanging hardware werkplekken	276	184	92	0	0
9068	Vervanging hardware werkplekken 2022	24	12	0	0	0
9069	Vervanging hardware werkplekken 2023	300	219	137	56	56
9070	Vervanging hardware werkplekken 2024	252	252	175	98	21
9071	Vervanging hardware werkplekken 2025	192	192	156	120	83
Totaal bestemmingsreserves afschrijvingslasten		2.598	2.314	1.917	1.532	1.321

Voorzieningen

Voorzieningen (stand per 1 januari)						(Bedragen x € 1.000)
Nummer	Naam	2025	2026	2027	2028	2029
8002	Pensioenen wethouders	2.483	2.461	2.435	2.409	2.384

Voor de huidige en voormalige wethouders van de (voormalige) gemeente Zevenaar en de voormalige gemeente Rijnwaarden die nog niet de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt, is een voorziening gevormd. Eén van de grondslagen die gehanteerd wordt bij de berekening van het benodigd doelvermogen van de pensioenvoorziening is de zogenaamde rekenrente, welke gebaseerd is op de marktrente.

8004	Onderhoud gebouwen	2.138	2.491	2.331	2.293	2.867

Deze voorziening is bedoeld voor de egalisatie van kosten van groot onderhoud aan gemeentelijke gebouwen conform het meerjarenonderhoudsplan.

Toevoeging	Er wordt rekening gehouden met een jaarlijkse dotatie conform het meerjarenonderhoudsplan.
Onttrekking	Er wordt rekening gehouden met een jaarlijkse onttrekking conform het meerjarenonderhoudsplan.

8013	Wachtgelden wethouders	80	0	0	0	0

Na het aftreden van burgemeester en wethouders hebben bestuurders recht op een wachtgelduitkering. Hiertoe is bij de jaarrekening 2017 een voorziening gevormd. Om aan de verplichtingen te kunnen voldoen, wordt jaarlijks bij de 2e Voortgangsrapportage bekeken of een aanvulling nodig is in de voorziening.

Toevoeging	Er is geen storting benodigd omdat de wachtgeldverplichting van wethouders uit de bestuursperiode 2018-2022 is afgelopen. Bij de vorming van een nieuw college doen wij voor de niet-terugkerende wethouders een nieuwe storting in de voorziening.
Onttrekking	De kosten van wachtgeldverplichtingen van voormalig wethouders zijn in augustus 2025 beëindigd.

8014	Verlofsparen	306	406	406	406	406

Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren sparen. Met dit 'verlofsparen' kunnen medewerkers passend bij hun levensfase hun bovenwettelijke vakantie-uren inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning. De bovenwettelijke vakantie-uren verjaren niet. Dit kan gaan leiden tot verlofstuwmeren die bijvoorbeeld ingezet gaan worden om eerder met pensioen te gaan. Aangezien er bij verlofsparen sprake is van arbeidskostengerelateerde verplichtingen die een niet voorspelbare opbouw kennen, vormen wij hier een voorziening voor.

Toevoeging	Op basis van het saldo van verlofsparen opgebouwd door medewerkers verwachten wij in 2025 € 100.000 aan de voorziening toe te voegen. Dit betreft de bovenwettelijke verlofuren.
Onttrekking	Het verlofspaarsaldo kan door medewerkers worden opgenomen waarna de voorziening wordt aangesproken.

8015	Voorziening regeling vervroegde uitkering (RVU)	192	272	181	91	0

Voorziening voor de regeling vervroegde uitkering (RVU). Van medewerkers waarmee een overeenkomst is afgesloten, wordt het benodigde bedrag in de voorziening gestort.

Toevoeging Bij de RVU nemen medewerkers ontslag en volgt er een (maandelijkse) ontslagvergoeding die de ex-medewerker in staat stelt om te overbruggen tot aan de AOW-leeftijd. In 2024 en 2025 is met een aantal medewerkers een overeenkomst voor vervroegde uittreding afgesloten. Het benodigde bedrag voor de komende jaren is in de voorziening gestort.

Onttrekking In de CAO is opgenomen dat vanaf 2024 medewerkers een RVU uitkering kunnen ontvangen. De medewerker gaat uit dienst en ontvangt gedurende 2 jaren voorafgaand aan zijn AOW datum, een uitkering van de gemeente. De uit te keren bedragen brengen wij in het jaar van betaling ten laste van de voorziening.

8016	Sociaal plan	125	85	45	45	45

Voorziening voor de kosten die betrekking hebben op het sociaal plan en de organisatieontwikkeling.

Totaal voorzieningen	**5.324**	**5.714**	**5.399**	**5.244**	**5.701**

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Separaat voorstel	Investeringsbedrag (x € 1.000)				
		2025	2026	2027	2028	2029
Aanbrengen zonnepanelen brandweerkazerne Zevenaar		38	0	0	0	0
Bouw toiletvoorziening Breuly		26	0	0	0	0
Citroen Jumpy V-30-LLD (481)		45	0	0	0	0
Heftruck Toyota		25	0	0	0	0
Invullen gebouw Raadhuisplein 1		175	0	0	0	0
Iveco V-05-DRX (373)		15	0	0	0	0
Iveco VZF-30-B (364) begraven		55	0	0	0	0
Machinepark OW		32	0	0	0	0
Mercedes Sprinter Pick-up		63	0	0	0	0
Pand Dorpsstraat 33 Angerlo		74	0	0	0	0
Raadzaal inrichting en installaties		100	0	0	0	0
Rioolcombi (kolkenzuiger)		400	0	0	0	0
Service auto VW transporter		102	0	0	0	0
Tractor MF		75	0	0	0	0
Verduurzaming brandweerkazerne Zevenaar		3	0	0	0	0
Verduurzaming Musiater		638	0	0	0	0
Vervangen Servicewagen 468 VJ-092-F		34	0	0	0	0
vervangen VW Crafter bus (355)		61	0	0	0	0
vervangen VW crafter/kipper (356)		88	0	0	0	0
vervangen VW Crafter/kipper (357)		88	0	0	0	0
Vervanging dak Turmac (TCF)		0	1.337	0	0	0
Vervanging werkplekken hardware 2024		32	0	0	0	0
Vervanging werkplekken hardware 2025		144	0	0	0	0
Vervanging werkplekken hardware 2026		0	341	0	0	0
Vervanging werkplekken hardware 2027		0	0	329	0	0
Vervanging werkplekken hardware 2028		0	0	0	141	0
Vervanging zonnepanelen warmtep. gemeentewerf ZVN		58	0	0	0	0
Vloeistoftank 32000 liter		33	0	0	0	0
Vrachtauto 210 MAN TGL (30-BJP-5)		0	80	0	0	0
Vrachtwagen DAF CF75		410	0	0	0	0
Werkplekken Turmac kantoorgebouw		50	0	0	0	0
Totaal programma 0.		**2.864**	**1.758**	**329**	**141**	**0**

1. VEILIGHEID

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over brandweerzorg, crisisbeheersing en integrale veiligheid.

Wat willen we?

We zetten ons in voor een veilige en leefbare samenleving. Samen met onze inwoners werken we aan een omgeving waarin iedereen zich veilig voelt. Thuis, op straat, in het dorp of de stad én in het buitengebied.

Ontwikkelingen

Veiligheidsagenda

De kaders vanuit Veiligheid zijn vastgelegd in de Integrale Veiligheidsagenda 2023-2026. Naast de reguliere werkzaamheden is er de aankomende jaren extra aandacht voor:
- De aanpak van de georganiseerde criminaliteit
- Zorg en veiligheid
- Digitale veiligheid

Georganiseerde criminaliteit

Er is zorg over jongeren die 'doorgroeien' naar de georganiseerde (drugs-) criminaliteit, een zichtbare toename van straatdealers en er is onvoldoende zicht op zorgfraude waardoor mensen geen of onvoldoende kwaliteit van zorg krijgen. We blijven inzetten op integrale controles in buitengebieden, (kleine) bedrijventerreinen en recreatieparken. Ook hebben we extra aandacht voor de aanpak van zorgfraude en zorgcriminaliteit. In 2026 hebben we daar extra toezichtcapaciteit vanuit het regioprogramma Samen Weerbaar.

Zorg en veiligheid

In 2026 rollen we de PGA (persoonsgerichte aanpak) uit. Dankzij subsidie kan Zevenaar de organisatie van zorg en veiligheid verder versterken. In de PGA worden complexe domeinoverstijgende casuïstiek, complexe (gezins-)situaties en casuïstiek die (naar verwachting) kan leiden tot crimineel en/of overlastgevend gedrag besproken. Met de PGA hebben we de samenwerking formeel georganiseerd tussen tal van in- en externe partners bij complexe casuïstiek die te veeleisend is voor het gebiedsteam.
De nieuwe wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams) kan hierbij een belangrijk hulpmiddel zijn, echter ligt deze wet al sinds 2023 in de Tweede Kamer. Met het wetsvoorstel wordt beoogd knelpunten weg te nemen in relatie tot gegevensuitwisseling en privacy in het sociaal domein bij de aanpak van meervoudige problematiek.

Digitale criminaliteit

Het startpunt voor ons is het vergroten van de bewustwording en weerbaarheid van inwoners en ondernemers. Dit jaar willen we extra aandacht schenken aan de digitale bewustwording en weerbaarheid van ouderen in onze gemeente.

Beleidskaders

- Integrale Veiligheidsagenda 2023-2026
- Beleidsregels drugshandel op straat gemeente Zevenaar 2024
- Handhavingsbeleid permanente bewoning recreatieverblijven (2023)

WAT WILLEN WE?

1. Veiligheid

We zetten ons in voor een veilige en leefbare samenleving. Samen met onze inwoners werken we aan een omgeving waarin iedereen zich veilig voelt. Thuis, op straat, in het dorp of de stad én in het buitengebied.

WAT DOEN WE?

VERBONDEN PARTIJEN

Bedragen x € 1.000

Naam	Openbaar belang en doel	Bijdrage 2026
Gemeenschappelijke regeling		
Veiligheids- en Gezondheidsregio Midden-Gelderland (VGGM)	De VGGM behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van brandweer, regionale ambulancevoorziening en GGD voor de vijftien gemeenten in de regio Gelderland-Midden.	5.340

BELEIDSINDICATOREN (BBV)

Beleidsindicatoren

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2026	Begroting 2029
Diefstal uit woningen (aantal per 1.000 inwoners)					
	2024	1,20	0,80	0,50	0,50
	We zitten al behoorlijk laag in Zevenaar ten opzichte van het Gelders gemiddelde. Samen met de buurtwhatsappgroepen, politie en gezamenlijke acties proberen we inwoners te waarschuwen voor inbraken.				
Drugsdelicten: drugsvervaardiging, -handel en -bezit (aantal per 10.000 inwoners)					
	2024	6,15	8,21	6,31	6,31
	Dit is een KPI die aansluit bij de prioritering uit de Integrale Veiligheidsagenda (2023-2026). Het is geen verplichte BBV-indicator. Het vervaardigen, handelen en bezitten van drugs is strafbaar gesteld als misdrijf. Het aantal door de politie geregistreerde drugsdelicten in Zevenaar ligt iets boven het Gelders gemiddelde. Het streven is om naar het Gelders gemiddelde te dalen. We zetten met onze preventieve ondermijningsaanpak in op het voorkomen van (o.a.) drugsdelicten, maar in ons gebied is het zeker een probleem waar we mee te maken hebben.				
Geweldsmisdrijven (aantal per 1.000 inwoners)					
	2024	3,50	2,30	2,20	2,00
	Zevenaar scoort sterk onder het Gelders gemiddelde. We blijven sturen op een verdere daling van het aantal geweldmisdrijven.				
Politieregistraties overlast door verward persoon (aantal per 10.000 inwoners)					
	2024	80,00	46,00	35,00	35,00

Dit is een KPI die aansluit bij de prioritering uit de Integrale Veiligheidsagenda (2023-2026). Het is geen verplichte BBV-indicator. Het aantal politieregistraties van overlast met verwarde personen is een nieuw opgenomen beleidsindicator. In 2024 kwam Zevenaar ver onder het Gelders gemiddelde uit met 46 politieregistraties. De overlast door personen met verward gedrag is hoog, toch zitten we onder het Gelders gemiddelde. Met onze aanpak hopen we uiteindelijk resultaten te zien en dat het cijfer gaat dalen.

Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) (aantal per 1.000 inwoners)

2024	4,90	4,00	3,30	3,00

In 2024 zijn we helaas zijn we iets gestegen ten opzichte van voorgaande jaren. Desondanks scoren we nog onder het Gelders gemiddelde en gaan we voor een afname.

Verwijzingen Halt (aantal per 10.000 jongeren)

2024	8,00	11,00	9,00	9,00

De verwijzingen naar Halt zijn hoger dan het Gelders gemiddelde. Meer Zevenaarse jongeren krijgen een doorverwijzing naar Halt. Mogelijk is dit een effect van de verbeterde samenwerking in het zorg- en veiligheidsdomein, zodat we jongeren eerder en beter in beeld krijgen.

Winkeldiefstallen (aantal per 1.000 inwoners)

2024	1,80	0,70	0,80	0,80

In 2024 zagen we een daling in de cijfer van winkeldiefstallen. We hopen dit lage cijfer de aankomende jaren vast te houden.

1.1 Bestrijden van ernstige overlast en criminaliteit

1.1.1 Wij voorkomen dat jongeren overlast op straat veroorzaken en treden op tegen van overlast gevende en/of criminele jeugdgroepen — 2022-2026

We zetten in op preventief jongerenwerk buiten de organisatie (outreachend) in Zevenaar. Dit jongerenwerk houdt in dat de jongerenwerkers ondersteuning bieden binnen de leefwereld van de jongeren. In 2022 start een pilot jongerenwerk op straat. Dit wordt in 2023 geëvalueerd. Bij preventief beleid kijken we ook naar maatregelen om te voorkomen dat jongeren overlast veroorzaken. Voldoende speel- en sportvoorzieningen en locaties voor het organiseren van activiteiten voor jongeren kunnen preventief werken en overlast elders beperken of voorkomen.

Voor de aanpak van overlast veroorzakende en/of criminele jeugdgroepen werken we samen met betrokken partijen op basis van het in 2022 afgesproken convenant. Gezien de ontwikkeling van de problematiek met overlast veroorzaakt door jeugdigen in onze gemeente willen we, naast het outreachend jongerenwerk, de inzet van jeugdboa's onderzoeken. Een jeugdboa richt zich specifiek op jeugdigen en de daarbij horende overlast. De inzet van een jeugdboa gaat een stap verder dan het jongerenwerk en kan een repressief karakter aannemen. De jeugdboa kan handhavend optreden. In 2023 start een pilot met de inzet van jeugdboa's.

Belangrijk hierbij is dat we deze problematiek vanuit inhoud en bestuurlijk-ambtelijke inzet integraal benaderen vanuit beide prevalente belangen: zorg voor onze jongeren en zorg voor de handhaving van de openbare orde en veiligheid.

1.1.3 Wij vergroten en bewaken de veiligheid en leefbaarheid in alle kernen — 2022-e.v.

Samen met onze inwoners werken we aan een omgeving waarin iedereen zich veilig voelt. Thuis en op straat, in het dorp en de stad én in het buitengebied. We werken hiervoor samen met partners vanuit het werkveld, zoals de politie en partners vanuit het RIEC-verband. Het RIEC is het Regionale Informatie- en Expertise Centrum dat zich richt op bestrijding van ondermijnende criminaliteit.

We zorgen voor een veilige en prettig leefbare gemeente. Hierbij hebben we een aantal speerpunten:

- De inzet van cameratoezicht zien we als laatste inzetmiddel, we willen dit dus zo min mogelijk inzetten. Tijdelijke inzet van camera's kan een overweging zijn.
- We continueren de inzet van het kernteam ondermijning. We zetten in op kleinschalige controles met interne collega's, waar nodig aangevuld met onze partners uit het RIEC-verband.
- We geven uitvoering aan Uitvoeringsplan Ondermijning 2022-2023.
- We geven opvolging aan de aanbevelingen uit Weerbaarheidsscan (2022) van het RIEC.

Regionaal, vanuit het RIEC, maar ook door de Provincie Gelderland wordt geïnvesteerd in de aanpak van ondermijning op verschillende vlakken. Willen we hiervan profiteren dan is nu het moment om hieraan deel te nemen. Zo zijn we gestart met Ariadne (aanpak vakantieparken). Er is een Districtelijk ondermijningsteam ingesteld dat kan ondersteunen bij integrale controles en is er een platform veilig ondernemen actief, dat zich specifiek richt op het buitengebied.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten					
Primitieve begroting 2025-2028	133	133	133	133	133
1e voortgangsrapportage 2025	0	0	0	0	0
Kadernota 2026	0	0	0	0	0
2e voortgangsrapportage 2025	44	0	0	0	0
Wijziging tot de begroting 2026-2029	0	2	2	2	2
Totale baten tot de begroting	**177**	**135**	**135**	**135**	**135**
Mutaties in deze begroting (baten)					
	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0
Totaal gemuteerde baten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totale baten in deze begroting	**177**	**135**	**135**	**135**	**135**
Lasten					
Primitieve begroting 2025-2028	4.841	4.841	4.833	4.839	4.831
1e voortgangsrapportage 2025	65	15	15	15	23
Kadernota 2026	0	88	87	94	94
2e voortgangsrapportage 2025	91	12	20	20	20
Wijzigingen tot de begroting 2026-2029	0	208	215	209	208
Totale lasten tot de begroting	**4.998**	**5.165**	**5.170**	**5.177**	**5.176**

Mutaties in deze begroting (lasten)

	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0
Totaal gemuteerde lasten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totale lasten in deze begroting	**4.998**	**5.165**	**5.170**	**5.177**	**5.176**
Resultaat voor bestemming	**-4.821**	**-5.030**	**-5.036**	**-5.042**	**-5.041**
Onttrekkingen					
Primitieve begroting 2025-2028	0	0	0	0	0
1e voortgangsrapportage 2025	0	0	0	0	0
Kadernota 2026	0	0	0	0	0
2e voortgangsrapportage 2025	0	0	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2026-2029	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2026-2029	0	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves					
Toevoegingen					
Primitieve begroting 2025-2028	0	0	0	0	0
1e voortgangsrapportage 2025	0	0	0	0	0
Kadernota 2026	0	0	0	0	0
2e voortgangsrapportage 2025	0	0	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2026-2029	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2026-2029	0	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves					
Saldo reserve mutaties					
Resultaat na bestemming	**-4.821**	**-5.030**	**-5.036**	**-5.042**	**-5.041**

Overzicht baten en lasten op taakveld

Exploitatie (bedragen x € 1.000)		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten							
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	73	72	72	72	72	72
1.2	Openbare orde en veiligheid	97	105	62	62	62	62
Totaal Baten		**171**	**177**	**135**	**135**	**135**	**135**
Lasten							
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	3.401	3.450	3.530	3.521	3.520	3.519
1.2	Openbare orde en veiligheid	1.479	1.548	1.634	1.650	1.657	1.657
Totaal Lasten		**4.880**	**4.998**	**5.165**	**5.170**	**5.177**	**5.176**
Saldo							
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-3.327	-3.378	-3.458	-3.448	-3.448	-3.447
1.2	Openbare orde en veiligheid	-1.381	-1.443	-1.572	-1.587	-1.594	-1.594
Begrotingsresultaat voor bestemming		**-4.709**	**-4.821**	**-5.030**	**-5.036**	**-5.042**	**-5.041**
	Onttrekkingen						
	Toevoegingen						
Totaal Mutaties reserves							
Begrotingsresultaat na bestemming		**-4.709**	**-4.821**	**-5.030**	**-5.036**	**-5.042**	**-5.041**

2. VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over verkeer en vervoer (wegen, openbare verlichting e.d.), parkeren en openbaar vervoer.

Wat willen we?

Wij willen dat de gemeente Zevenaar voor elke inwoner en bezoeker goed bereikbaar is. Of je nu wandelt of jezelf met de fiets, auto of het openbaar vervoer verplaatst. Dit moet voor iedereen comfortabel en veilig zijn. Hierbij hebben we oog voor verkeersgedrag, de inrichting van de infrastructuur en het verkeersveiligheidsgevoel van inwoners.

Ontwikkelingen

Mobiliteitsprogramma

Op 29 oktober 2025 is het mobiliteitsplan Zevenaar (inclusief uitvoeringsplan) aan de raad aangeboden. Hierin is als hoofddoelstelling verwoord: "Een veilig mobiliteitssysteem dat de leefbaarheid versterkt en de bereikbaarheid waarborgt voor de huidige en toekomstige inwoners en bezoekers van de gemeente Zevenaar". Deze hoofddoelstelling is vervolgens uitgewerkt in drie subdoelstellingen:
- Leefbaarder Zevenaar;
- Verkeersveiliger Zevenaar
- Betere multimodale bereikbaarheid

Project ViA15: doortrekken A15 en verbreden A12

De Raad van State heeft op woensdag 2 oktober 2024 het Tracébesluit ViA15 onherroepelijk verklaard. Inmiddels is het aanvullend budget beschikbaar gesteld en op 3 juli 2025 is het contract tussen RWS en GelreGroen (consortium) getekend. Hiermee is de doorgang van het project ViA15 een feit. In 2026 start de uitvoering, waarbij men begint bij de verbreding van de A12 en de nieuwe op- en afrit Zevenaar Oost. De verbredingen van de A15 en A12 zijn in 2029 gereed. Het hele project is eind 2031 gereed. De definitieve doorgang betekent dat we de projectorganisatie voor de eigen organisatie moeten gaan activeren. Daarvoor zijn middelen gereserveerd.

Project ongelijkvloerse overwegen

De vier gelijkvloerse spoorkruisingen worden naar de toekomst toe een steeds grotere belemmering voor de leefbaarheid, verkeersveiligheid en bereikbaarheid van Zevenaar. De ontwikkelingen op het spoor leiden tot hogere frequenties en mogelijk hogere snelheden van treinen. Een aanpak voor de gelijkvloerse kruisingen binnen de Liemers (Duiven en Zevenaar) is noodzakelijk voor de plannen rondom het spoor. De eerste verkenningen zijn afgerond. Gezien de barrière die het spoor veroorzaakt is het voor Zevenaar een vereiste om spoorkruisingen te behouden. Indien niet gelijkvloers, zullen we kijken naar mogelijkheden voor ongelijkvloers. De complexiteit en hoge kosten maakt dit tot een project dat nadrukkelijk vanuit de regio, in samenspraak met hogere overheden en ProRail, opgepakt moet worden. Voor Zevenaar vormen de aanwezigheid van de tunnelbak van de Betuweroute en de beperkte ruimte rondom overgangen hierbij extra uitdagingen. Dit maakt dat strategisch omgegaan moet worden met de beschikbare ruimte en naar de toekomst toe ook alternatieven mogelijk gehouden moeten worden. De integrale visie op de spoorzone Zevenaar is opgenomen in de recent vastgestelde Omgevingsvisie Zevenaar 2040. De verkenningen zijn ook opgenomen in het mobiliteitsprogramma Zevenaar.

Ontwikkelingen stedelijke zone

In de Omgevingsvisie zijn in de zogenaamde "stedelijke zone" diverse ontwikkelingen aangegeven zoals "Zevenaar Verder Oost" (uitbreiding van bedrijventerrein 7Poort en woningbouw (uitbreiding Groot Holthuizen) en de daarbij behorende infrastructuur, waaronder doortrekken Witte Kruis. Andere ontwikkelingen zijn de woningbouwlocatie Reisenakker en de transformatie van de bedrijventerreinen Mercurion, deels Tatelaar en Zuidspoor. Deze ontwikkelingen hebben ook gevolgen voor de capaciteit van het bestaande wegennet en ook voor de nieuwe nog aan te leggen op- en afrit Zevenaar Oost op de A12. Van

belang is deze ontwikkelingen in relatie met elkaar te zien evenals de financiële investeringen die hiervoor gedaan moeten worden. Daartoe gaan wij in 2026 een investeringsagenda opstellen waarbij de ontwikkelingen tegen elkaar worden afgewogen en prioriteiten gesteld.

Beleidskaders

- Omgevingsvisie 2025
- Integraal beleidsplan openbare ruimte 2022-2032 (2022)
- Gemeentelijke verkeers- en vervoersplan 2020
- Beheerplan openbare verlichting (2022)
- Beheerplan straatmeubilair (2022)
- Beheerplan verkeersregelinstallaties (2022)
- Beheerplan wegen en civiele kunstwerken (2022)

WAT WILLEN WE?

2. Verkeer, vervoer en waterstaat

Wij willen dat de gemeente Zevenaar voor elke inwoner en bezoeker goed bereikbaar is. Of je nu wandelt of jezelf met de fiets, auto of het openbaar vervoer verplaatst. Dit moet voor iedereen comfortabel en veilig zijn. Hierbij hebben we oog voor verkeersgedrag, de inrichting van de infrastructuur en het verkeersveiligheidsgevoel van inwoners.

WAT DOEN WE?

2.1 Optimaliseren van de bereikbaarheid via verkeersveilig infrastructuur

2.1.1 Wij anticiperen op het doortrekken van de A15 en het verbreden van de A12 2024-2028

Een doorgetrokken A15 en verbreding van de A12 met daarbij de aanleg van deze twee nieuwe aansluitingen heeft gevolgen voor het verkeer op ons onderliggend wegennet. Wij zetten ons in om hinder (o.a. sluipverkeer) tijdens de uitvoering van de werkzaamheden zoveel mogelijk te beperken. Ondertussen werken wij aan een alternatief plan, indien onverhoopt het project A15/A12 niet doorgaat als gevolg van de uitspraak van de Raad van State.

2.1.3 Wij beschermen en geven voorrang aan fietsers, voetgangers en mensen met een beperking in het verkeer 2022-2030

Bij onderhoud of het opnieuw inrichten van wegen houden we rekening met de bescherming van fietsers, voetgangers en mensen met een beperking. Wij streven naar een optimale toegankelijkheid en een optimaal gebruik van de openbare ruimte, wegen, en fietspaden. We stimuleren het fietsen door goede en veilige fietsroutes en zorgen voor voldoende ruimte om fietsen te kunnen parkeren. Binnen ons Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan, dat onderdeel uit gaat maken van een nieuw op te stellen mobiliteitsvisie, geven wij prioriteit aan de thema's fietsverkeer, voetgangers en openbaar vervoer.

2.1.5 Wij inventariseren verkeersonveilige situaties en ondersteunen lokale initiatieven 2022-2026

Vooruitlopend op de brede mobiliteitsvisie inventariseren wij in hoeverre de meest kwetsbare verkeersdeelnemers zich veilig voelen in het verkeer. We brengen in kaart welke plekken niet verkeersveilig zijn in onze gemeente. We kijken dan niet alleen naar de cijfers zoals het aantal ongevallen, maar ook naar hoe (on)veilig inwoners zich voelen op de weg. Wij ondersteunen en maken daarbij gebruik van lokale initiatieven die werken aan verkeersveiligheid. We werken samen met instanties zoals Veilig Verkeer Nederland en ouderenbonden en maken gebruik van het nog op te richten participatieplatform. Verder houden wij een enquête specifiek gericht op het inventariseren van ervaren verkeersonveilige situaties. De input verwerken we in de plannen ter uitvoering van het GVVP.

2.1.6 Wij nemen regie op de verbetering van de verkeerssituatie Witte Kruis en stimuleren RWS en de provincie om het wegennet rondom Babberich en Zevenaar te verbeteren en hierop te anticiperen — 2022-2030

Wij benutten elke gelegenheid om de gewenste aanpassingen aan het wegennet in en rondom Babberich en Zevenaar (Witte Kruis) onder de aandacht te brengen bij de provincie en Rijkswaterstaat. Wij zetten in op het stimuleren van verbeteringen en anticiperen hierop. Dit doen we zowel ambtelijk als bestuurlijk. De hiervoor reeds gedane inspanningen in de afgelopen jaren zetten wij voortvarend voort in deze collegeperiode. Daarbij zetten wij ons in om de gebiedsoplossing samen met de provincie gerealiseerd te krijgen. Het doortrekken van de Witte Kruis maakt onderdeel uit van de gebiedsoplossing Babberich. Zo nodig en mogelijk treffen wij kleinschalige maatregelen voor wegen waar de gemeente wegbeheerder van is.

2.1.8 Wij richten de Edisonstraat opnieuw in — 2024-2028

Het opnieuw inrichten van de Edisonstraat is nodig om een goede aansluiting van de diverse bedrijventerreinen (vooral Mercurion) op de nieuwe aansluiting op de A12 bij Zevenaar Oost te realiseren. De Edisonstraat wordt hiervoor aangepast.

2.2 Verbeteren van de bereikbaar van de kernen via openbaar vervoer

2.2.1 Wij spannen ons in voor de komst van hub Zevenaar Oost — 2023-2030

Er zijn en worden veel woningen gebouwd op Groot Holthuizen. Eveneens staat de realisatie van de Fashion Outlet op de planning en worden steeds meer bedrijven op 7Poort gerealiseerd. Goede bereikbaarheid, ook met het openbaar vervoer vinden we van groot belang. We blijven ons inzetten voor een station Zevenaar Oost. De Groene Metropoolregio (GMR) heeft onlangs een verkenning opgestart om de potentie van een mobiliteitshub Zevenaar Oost te onderzoeken. Een hub is een vervoersknooppunt waar je kunt overstappen van het ene naar het andere vervoersmiddel. Na de zomer van 2022 wordt het rapport door de GMR opgeleverd aan de gemeente Zevenaar. Het doel zoals opgenomen in het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan 2020 – 2030 blijft vooralsnog dat Zevenaar Oost in 2030 fungeert als mobiliteitshub.

2.2.2 Wij behouden de buurtbus — 2022-2030

De buurtbus vervult een belangrijke rol om de kleine kernen van onze gemeente bereikbaar te houden. Om de buurtbus te behouden gaan wij de vrijwilligers meer ondersteunen. Als eerste actie overleggen wij met de organisatie en de vrijwilligers om de knelpunten die zij ervaren in kaart te brengen.

2.2.3 Wij zetten in op het voorkomen van de realisatie van de Noordtak — 2022-2026

We zijn tegen de aanleg van een Noordtak van de Betuweroute. Aanleg van de Noordtak leidt ertoe dat Zevenaar steeds meer ingeklemd wordt door grootschalige infrastructuur. Dit heeft een negatieve invloed op het woon- en leefplezier van onze inwoners in met name Zevenaar Oost en Babberich. Daarnaast is de impact op de natuur en het landschap groot. Dit standpunt blijven wij duidelijk maken in ambtelijke en bestuurlijke gremia. We trekken hierin samen op met de regio Achterhoek en de Liemerse gemeenten. Wij dragen ons standpunt regionaal uit. Daarom wordt er allereerst actief gestuurd op het onderzoeken van het nut en de noodzaak van de voorgestelde varianten voor het goederenvervoer.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten					
Primitieve begroting 2025-2028	349	349	349	349	349
1e voortgangsrapportage 2025	200	200	200	200	200
Kadernota 2026	0	0	0	0	0
2e voortgangsrapportage 2025	44	0	0	0	0
Wijziging tot de begroting 2026-2029	0	0	0	0	0
Totale baten tot de begroting	**593**	**549**	**549**	**549**	**549**
Mutaties in deze begroting (baten)					
	0	**0**	0	0	0
	0	0	0	0	0
Totaal gemuteerde baten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totale baten in deze begroting	**593**	**549**	**549**	**549**	**549**
Lasten					
Primitieve begroting 2025-2028	7.984	8.361	8.114	8.549	8.247
1e voortgangsrapportage 2025	71	250	200	198	445
Kadernota 2026	0	-3	-3	-3	-3
2e voortgangsrapportage 2025	-46	-20	-20	-18	-18
Wijzigingen tot de begroting 2026-2029	0	152	424	181	145
Totale lasten tot de begroting	**8.009**	**8.740**	**8.716**	**8.907**	**8.817**
Mutaties in deze begroting (lasten)					
1. Autonome ontwikkelingen	0	**0**	0	0	92
Actualisatie budget afschrijvingen	0	0	0	0	92
2. Actualisatie bestaand beleid	0	**11**	159	159	159
Actualisatie budgetten afval (RDL) en mutatie afvalstoffenheffing 2026	0	11	11	11	11
Actualisatie investering rotonde Platanenlaan - Ringbaan	0	0	11	11	11
Actualisatie investering wegen revitalisering index	0	0	137	137	137
5. Mutaties < € 100.000	0	**54**	54	54	54
Actualisatie budget gladheidsbestrijding	0	14	14	14	14
Actualisatie budget kleine maatregelen mobiliteitsprogramma Zevenaar	0	40	40	40	40

Totaal gemuteerde lasten	**0**	**65**	**212**	**212**	**304**
Totale lasten in deze begroting	**8.009**	**8.805**	**8.928**	**9.120**	**9.121**
Resultaat voor bestemming	**-7.416**	**-8.256**	**-8.379**	**-8.571**	**-8.572**
Onttrekkingen					
Primitieve begroting 2025-2028	92	150	50	39	39
1e voortgangsrapportage 2025	38	0	0	0	0
Kadernota 2026	0	0	0	0	0
2e voortgangsrapportage 2025	-17	0	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2026-2029	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2026-2029	0	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves	113	**150**	50	39	39
Toevoegingen					
Primitieve begroting 2025-2028	0	0	0	0	0
1e voortgangsrapportage 2025	0	0	0	0	0
Kadernota 2026	0	0	0	0	0
2e voortgangsrapportage 2025	0	0	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2026-2029	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2026-2029	0	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	0	**0**	0	0	0
Saldo reserve mutaties	**113**	**150**	**50**	**39**	**39**
Resultaat na bestemming	**-7.303**	**-8.106**	**-8.329**	**-8.532**	**-8.534**

Toelichting financiële ontwikkelingen

Hieronder vindt u een overzicht met de financiële toelichtingen van mutaties in de exploitatie die in bovenstaande tabel zijn opgenomen. Alleen zijn bij de toelichtingen de baten en lasten gesaldeerd.

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
1. Autonome ontwikkelingen				
Actualisatie budget afschrijvingen	**0**	**0**	**0**	**-92**

Jaarlijks actualiseren we de afschrijvingslasten. Tevens aanpassing van benodigde bedrag in reserve afschrijvingslasten en bijbehorende jaarlijkse vrijval als gevolg van afwijkingen in het werkelijk geïnvesteerde bedrag en faseringen. Dit werkt door in meerdere programma's.

2. Actualisatie bestaand beleid				
Actualisatie budgetten afval (RDL) en mutatie afvalstoffenheffing 2026	**-11**	**-11**	**-11**	**-11**

In 2026 hebben we te maken met diverse kostenstijgingen en -dalingen binnen de gemeente en de RDL. Binnen de gemeente zijn met name de loonkosten gestegen die voor een deel worden doorbelast aan de RDL. Binnen de RDL zijn per saldo de kosten voor afvalinzameling hoger en hiermee ook onze bijdrage aan de RDL. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door een stijging van personele kosten en hogere verwerkingskosten van het afval op de aanbiedstations. Anderzijds is er een daling van de materiële kosten als gevolg van bijvoorbeeld lagere brandstofkosten.
Per saldo stijgen de kosten voor de gemeente Zevenaar als gevolg van de hierboven genoemde wijzigingen structureel vanaf 2026 met € 48.000 ten opzichte van 2025. Dit verrekenen wij binnen de afvalstoffenheffing en is daarmee budgettair neutraal. Door bovengenoemde kostenstijging stijgt het tarief van de afvalstoffenheffing.

Actualisatie investering rotonde Platanenlaan - Ringbaan	**0**	**-11**	**-11**	**-11**

De bestaande verkeersregelinstallatie (VRI) op het kruispunt Platanenlaan - Ringbaan is aan het eind van zijn levensduur en wordt vervangen door een rotonde. In het onderhoudsbudget is geen bedrag gereserveerd voor vervanging. Deze maatregel maakt onderdeel uit van een bredere herinrichting van de verkeersinfrastructuur binnen Zevenaar, die noodzakelijk is vanwege veranderende verkeersstromen door de komst van de nieuwe autosnelweg A15. De bouwkosten voor deze rotonde bedragen circa € 600.000. De verwachting is dat voorbereiding en toezicht 12% bedragen. In totaal bedragen de uitvoeringskosten dan € 672.000.
Voor deze rotonde is een specifieke uitkering van het Rijk, Verkeersveiligheidsmaatregelen aangevraagd en ontvangen van € 248.000. Aanvullend wordt nog een provinciale fietssubsidie aangevraagd met een bedrag van naar schatting maximaal € 15.000. De jaarlijkse kapitaallasten hebben een structureel nadelig effect vanaf 2027 van € 10.600 in programma 2.

Actualisatie investering wegen revitalisering index	**0**	**-137**	**-137**	**-137**

Als gevolg van de prijsstijgingen binnen de grond weg- en waterbouw vanaf 2022 tot en met 2024, zijn er tekorten ontstaan bij de revitaliseringsprojecten. Deze prijsstijgingen zijn het gevolg van de verstoring in toeleveringsketens, waardoor schaarste aan grondstoffen en materialen is ontstaan na de pandemie. Daarnaast zijn de afgelopen 2 jaar de loonkosten fors gestegen. Voor de revitaliseringsprojecten Angerlo, Kop van Tolkamer en Pannerden is er sprake van prijsstijging. Voor het project Bloemenkamp hebben we de

prijsstijging grotendeels opgevangen door het aanvragen van aanvullende subsidies. Echter voor de revitaliseringsprojecten Lobith-Noord, Lobith-Zuid en Schrijvershoek lopen, de in 2022 geraamde beschikbare investeringsbudgetten en de werkelijke uitvoeringskosten, te ver uiteen om de prijsstijging van 20% (prijsindex grond-, weg- en waterbouw) op te vangen. Op grond hiervan worden de investeringsbudgetten van de revitaliseringsprojecten totaal met € 4.102.000 verhoogd. Het totale investeringsbedrag voor Lobith-Noord komt hiermee op € 14.569.000, voor Lobith-Zuid op € 3.589.000 en Schrijvershoek € 7.123.000. Daarnaast wordt het investeringsbudget straatmeubilair verhoogd met € 30.000. Het totale investeringsbudget van straatmeubilair komt hiermee op € 342.000. We brengen de extra kapitaallasten (€ 140.000) structureel ten laste van de stelpost voor loon- en prijsindexatie. Dit betreft een budgettair neutrale wijziging.

Totaal mutaties	**-11**	**-159**	**-159**	**-250**	

Overzicht baten en lasten op taakveld

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten						
2.1 Verkeer en vervoer	679	592	548	548	548	548
2.2 Parkeren	1	1	1	1	1	1
Totaal Baten	**680**	**593**	**549**	**549**	**549**	**549**
Lasten						
2.1 Verkeer en vervoer	6.111	6.717	7.415	7.544	7.748	7.769
2.2 Parkeren	1.099	1.276	1.374	1.368	1.355	1.336
2.5 Openbaar vervoer	15	16	16	16	16	16
Totaal Lasten	**7.226**	**8.009**	**8.805**	**8.928**	**9.120**	**9.121**
Saldo						
2.2 Parkeren	-1.099	-1.276	-1.373	-1.367	-1.355	-1.335
2.1 Verkeer en vervoer	-5.432	-6.125	-6.867	-6.996	-7.200	-7.221
2.5 Openbaar vervoer	-15	-16	-16	-16	-16	-16
Begrotingsresultaat voor bestemming	**-6.546**	**-7.416**	**-8.256**	**-8.379**	**-8.571**	**-8.572**
0.10 Mutaties reserves						
Onttrekkingen	49	113	150	50	39	39
Toevoegingen	45	0	0	0	0	0
Totaal Mutaties reserves	**4**	**113**	**150**	**50**	**39**	**39**
Begrotingsresultaat na bestemming	**-6.542**	**-7.303**	**-8.106**	**-8.329**	**-8.532**	**-8.534**

Overzicht van Incidentele baten en lasten

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Programma 2. Verkeer en vervoer					
Baten					
Mutatie reserves	Onttrekking uit de algemene reserve en bestemmingsreserves	100	0	0	0
Lasten					
Begeleiding en advies A12/A15	Besteding BR advies en begeleiding project A12/A15	100	0	0	0
Totaal programma 2		**0**	**0**	**0**	**0**

In het hoofdstuk 'Financiën' wordt in het 'overzicht incidentele baten en lasten' een nadere toelichting gegeven met betrekking tot de incidentele lasten.

Reserves

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves (stand per 1 januari)						(Bedragen x € 1.000)
Nummer	**Naam**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
9059	Advies en begeleiding project A12/A15	494	394	294	294	294

De kosten met betrekking tot het project A12/A15 worden gedekt uit deze bestemmingsreserve. Het gaat om de kosten voor advies en begeleiding van de voorbereiding en uitvoering.

Onttrekking	Op dit moment is nog geen gedetailleerde planning beschikbaar. Om die reden is een grove inschatting gemaakt over de besteding van de reserve. Gelet op de onzekerheden is voor de latere jaren nog geen onttrekking geraamd.

Totaal bestemmingsreserves	494	394	294	294	294

Bestemmingsreserves afschrijvingslasten

Bestemmingsreserves afschrijvingslasten (stand per 1 januari)						(Bedragen x € 1.000)
Nummer	**Naam**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**

9012	Snelfietsroute F12	393	392	384	375	367
9036	Fietspad Geitenwaard	100	100	98	95	93
9037	Herinrichting Tengnagelwaard	48	47	46	44	43
9055	Herontwikkeling Bizetstraat 1 Zevenaar	166	166	160	155	149
9072	Vervanging software centrale afsluiting parkeren	34	22	11	0	0
Totaal bestemmingsreserves afschrijvingslasten		**741**	**728**	**699**	**670**	**652**

Voorzieningen

Voorzieningen (stand per 1 januari)						**(Bedragen x € 1.000)**
Nummer	**Naam**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
8006	Openbare verlichting	181	170	203	236	269

Deze voorziening dient om schommelingen in de kosten van het periodieke onderhoud aan de openbare verlichting en verkeersregelinstallaties op te vangen.

Toevoeging We houden rekening met een jaarlijkse storting van € 33.000 op basis van het beheerplan openbare verlichting en verkeersregelinstallaties (2022).

Onttrekking De geraamde onttrekking voor 2024 is verdeeld over 2024 en 2025. Hierdoor houden we in 2025 rekening met een onttrekking van € 43.000 uit de voorziening. In 2026 staat is geen onttrekking gepland.

8007	Wegen	2.675	2.165	2.461	2.757	3.053

Afdekken van verplichtingen en om schommelingen in het wegenonderhoud op te kunnen vangen. Het groot onderhoud aan de wegen is opgenomen in het beheerplan wegen en civiele kunstwerken. Na het vaststellen van het geharmoniseerde beheerplan wordt de reserve wegen van de voormalige gemeente Rijnwaarden naar deze voorziening overgeheveld.

Toevoeging De jaarlijkse storting is conform het beheerplan wegen en civiele kunstwerken (2022).

Onttrekking De onttrekking is conform het beheerplan wegen en civiele kunstwerken (2022).

8008	Bruggen	172	202	157	111	66

Deze voorziening is bedoeld voor de egalisatie van kosten van groot onderhoud aan bruggen conform het beheerplan wegen en civiele kunstwerken.

Toevoeging De jaarlijkse storting is gebaseerd op het in 2022 geactualiseerde beheerplan wegen en civiele kunstwerken.

Onttrekking De geraamde onttrekking is gebaseerd op het in 2022 geactualiseerde beheerplan.

Totaal voorzieningen	**3.028**	**2.537**	**2.821**	**3.105**	**3.389**

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Separaat voorstel	Investeringsbedrag (x € 1.000) 2025	2026	2027	2028	2029
Ambities wegen 2025		30	0	0	0	0
Ambities wegen 2026		0	30	0	0	0
Ambities wegen Angerlo		9	0	0	0	0
Ambities wegen Lobith-Zuid		23	8	0	0	0
Edisonstraat - planvorming herinrichting		50	45	0	0	0
Fietspadstrooier		50	0	0	0	0
Gebiedsopgave Babberich met Witte Kruis	JA	335	185	250	1.000	0
Geitenwaard - fietspad		99	0	0	0	0
Herinr. voorterrein Turmac Cultuurf. en ged Kerkst		17	0	0	0	0
Herinrichting Kop van Tolkamer		455	0	0	0	0
Herinrichting Markt Zevenaar		130	0	0	0	0
Herinrichting Muldershof		22	0	0	0	0
Herinrichting park.plaatsen centrum/babberichseweg		248	0	0	0	0
Iveco V-06-DRX (374)		4	0	0	0	0
Kleine vrachtwagen 358 VW Crafter VBN-379-K		0	43	0	0	0
Lobith-Noord wegen: duurzaam en circulair		220	0	0	0	0
Monitoring geluid/fijnstof/trillingen A12/A15		0	0	0	84	0
Pannerden wegen: duurzaam en circulair		110	0	0	0	0
Planvorming herinrichting Doesburgsweg		0	0	96	0	0
Planvorming herinrichting Mercurion		0	0	0	0	71
Reconstructie Arnhemseweg/Methen en Ringbaan-Noord		-5	0	0	0	0
Revitalisatie dijken		74	100	200	0	0
Revitalisatie Nieuwstraat Pannerden		21	0	0	0	0
Revitalisatie Parkeerdek Masiusplein Zevenaar		525	0	0	0	0
Revitalisatie wegen Angerlo		50	0	0	0	0
Revitalisatie wegen Bijlanseweg Tolkamer		400	200	0	0	0
Revitalisatie wegen Bloemenkamp		432	0	0	0	0
Revitalisatie wegen Lobith-Noord		132	1.004	1.000	0	0
Revitalisatie wegen Lobith-Noord 26 / 22-24		0	2.427	0	0	0
Revitalisatie wegen Lobith-Zuid		214	110	0	0	0
Revitalisatie wegen Lobith-Zuid 26 / 22-24		0	508	0	0	0
Revitalisatie wegen Pannerden		123	1.600	0	0	0
Revitalisatie wegen Schrijvershoek		200	302	505	0	0
Revitalisatie wegen Schrijvershoek 26 / 22-24		0	1.167	0	0	0
Revitalisatie wegen Spijk		74	0	0	0	0
Rotonde Platanenlaan - Ringbaan		0	672	0	0	0
Snelfietsroute F12 - traject 7 en 9		1.203	0	0	0	0
Spoorverdubbeling - advies en planvorming		77	0	0	0	0
Straatmeubilair 2025		50	0	0	0	0
Straatmeubilair 2026		0	71	50	0	0
Straatmeubilair 26 / 22-24 index		0	30	0	0	0
Veegtruck		100	0	0	0	0
Veegwagen 27-BPR-5		71	0	0	0	0

Veegwagen 86-BNS-3	65	0	0	0	0
Verkeersregelinstallaties 2023	23	0	0	0	0
Verkeersregelinstallaties 2024	110	0	0	0	0
Verkeersregelinstallaties 2025	115	0	0	0	0
Verkeersregelinstallaties 2026	0	120	0	0	0
Verlichting duurzaam en circulair 2023	30	0	0	0	0
Verlichting duurzaam en circulair 2024	60	0	0	0	0
Verlichting duurzaam en circulair 2025	80	0	0	0	0
Verlichting duurzaam en circulair 2026	0	70	0	0	0
Vervangen armaturen 2026	0	250	0	0	0
Vervangen BOV 2016-2025 armatu-ren 2025	237	0	0	0	0
Vervangen BOV 2016-2025 masten 2025	196	0	0	0	0
Vervangen brug Eltenseweg	315	335	0	0	0
Vervangen grote zoutsproeier Epoke (GH-3)	65	0	0	0	0
Vervangen grote zoutsproeier Epoke (GH-7)	65	0	0	0	0
Vervangen masten 2026	0	160	0	0	0
Vervanging fietstunnel onder de weg 7Poort	286	261	0	0	0
Voetgangersoversteekplaatsen parkeerring	92	0	0	0	0
Voetpad K03 Ringbaan Noord / K04 Hekke	30	0	0	0	0
Witte Kruis - onderzoek Plan, MER	91	0	0	0	0
Zoutsilo	37	0	0	0	0
Totaal programma 2.	**7.440**	**9.698**	**2.101**	**1.084**	**71**

3. ECONOMIE

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over economische ontwikkeling, werklocaties, regelingen voor ondernemers en promotie van de gemeente.

Wat willen we?

Economische ontwikkeling is een essentieel onderdeel van de brede welvaart. We willen 'Onderneem het in Zevenaar!' op de kaart zetten. Dit doen we om economisch groeien, vernieuwen en ondernemen in Zevenaar aantrekkelijker te maken. Daarvoor bieden we ruimte voor ondernemerschap op toekomstbestendige bedrijventerreinen, in een bruisend stadscentrum en in levendige dorpscentra. Ons buitengebied is aantrekkelijk en combineert agrarische en vrijetijdseconomie op duurzame wijze. We zorgen voor het juiste aanbod van kavels op nieuwe bedrijventerreinen en verbetering van de kwaliteit van bestaande. Dat laatste kan als ondernemers zich per bedrijventerrein weten te organiseren rond het thema van 'toekomstbestendige bedrijventerreinen'.

Ontwikkelingen

Zevenaar ontwikkelt zich de komende jaren als economische motor binnen De Liemers, met een sterke focus op logistiek, maakindustrie en circulaire bedrijvigheid. Tegelijkertijd groeit de vrijetijdseconomie, waarbij Zevenaar inzet op toerisme, cultuur en recreatie als versterking van de lokale economie. De binnenstad en de toekomstige fashion outlet Zevenaar (FOZ) krijgen extra aandacht voor beleving, bereikbaarheid en functiemenging. Via samenwerking met onderwijsinstellingen zoals het Graafschap College en Rijn IJssel werken we aan het opleiden van vakmensen voor de regio. De energietransitie en aanpak van netcongestie zijn cruciaal om economische groei mogelijk te maken. Mede op basis van de koers van het nieuwe coalitie akkoord en collegeprogramma starten we in 2026 met het maken van een Omgevingsprogramma Economie, als uitwerking van de Omgevingsvisie Zevenaar 2040.

Beleidskaders

- Liemers Economische Visie LEV (2019)
- Economische Agenda Zevenaar (2021)
- Centrumvisie Zevenaar 2015 - 2025 (2015)
- Regionaal Programma Werklocaties (RPW) 2025 - 2028
- Omgevingsvisie Gemeente Zevenaar 2040 (2025)

WAT WILLEN WE?

3. Economie

Economische ontwikkeling is een essentieel onderdeel van de brede welvaart. We willen 'Onderneem het in Zevenaar!' op de kaart zetten. Dit doen we om economisch groeien, vernieuwen en ondernemen in Zevenaar aantrekkelijker te maken. Daarvoor bieden we ruimte voor ondernemerschap op toekomstbestendige bedrijventerreinen, in een bruisend stadscentrum en in levendige dorpscentra. Ons buitengebied is aantrekkelijk en combineert agrarische en vrijetijdseconomie op duurzame wijze. We zorgen voor het juiste aanbod van kavels op nieuwe bedrijventerreinen en verbetering van de kwaliteit van bestaande. Dat laatste kan als ondernemers zich per bedrijventerrein weten te organiseren rond het thema van 'toekomstbestendige bedrijventerreinen'.

WAT DOEN WE?

BELEIDSINDICATOREN (BBV)

Beleidsindicatoren

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2026	Begroting 2029
Functiemenging (%)					
	2023	54,40	48,40	46,00	46,00
	Het aantal banen en woningen is in de gemeente Zevenaar niet volledig in balans. Vanuit de geplande woningbouw opgave is het zaak om ook ruimte voor economie goed te borgen. Een gezonde economie draagt, net als een gezonde leefomgeving en een inclusieve samenleving, bij aan de brede welvaart. Voor het versterken van de lokale economie zetten we onder andere in op de uitbreiding van bedrijventerrein 7Poort. De voorkeur heeft het om het woon-werkverkeer zo beperkt mogelijk te houden.				
Vestigingen (van bedrijven) (aantal per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar)					
	2023	166,30	149,30	150,00	153,00
	De gemeente Zevenaar volgt de provinciale en landelijke trend. Het aantal vestigingen ten opzichte van de inwoners in de leeftijdscategorie 15 t/m 64 jaar stijgt. Oorzaak hiervoor is het relatief grote aantal oprichtingen en het nog beperkt aantal faillissementen. De verwachte stijging zet wel door, maar niet zo fors als in 2022 en 2023.				

3.1 Realiseren van een aantrekkelijke binnenstad van Zevenaar voor inwoners en bezoekers

3.1.1 Wij werken samen aan een toekomstbestendig centrum van Zevenaar 2022-2026

Wij zetten in op het behoud van de leefbaarheid en de economische vitaliteit (als bovenlokaal winkelgebied) van het centrum van Zevenaar. Wij starten samen met centrumondernemers en vastgoedeigenaren met het toekomstbestendig maken van het centrum. Ieder vanuit zijn eigen rol. We zetten in op een eenduidige profilering en het compact maken van het kernwinkelgebied tot een centrumgebied.

We voeren het Actieplan Centrum uit, met als doel het centrum te ontwikkelen tot een compleet, compact en comfortabel winkel-, woon-, werk- en uitgaansgebied. We faciliteren de aanstelling van een centrummanager en professionalisering van de samenwerking tussen ondernemers, vastgoed en gemeente. Daarnaast stellen we met de betrokken partners een marketingstrategie en activiteitenplan op en voeren deze uit. Ook starten we met het opstellen van een plan om het centrum compact te maken: een transformatieplan.

3.3 Bevorderen van een beter ondernemingsklimaat

3.3.2 Wij participeren in de Liemerse Ambassade 2023-2026

In 2020 is de Liemerse Ambassade opgericht. De Liemerse Ambassade is het knooppunt in het regionaal economisch netwerk. Deze netwerkorganisatie helpt projectideeën te realiseren van Liemerse inwoners en bedrijven. Dat doen ze door krachten van ondernemers, onderwijs- en kennisinstellingen, overheid en inwoners te verbinden, talenten te ontwikkelen, middelen te verwerven en de resultaten aan het hele land te laten zien. De meerwaarde van deelname is meer samenhang realiseren tussen verschillende gebieden en vergroten van de structurele samenwerking om de economische kracht in de Liemers te versterken. Met name op de arbeidsmarktproblematiek en uitvoering van de Liemers Economische Visie speelt de Liemerse Ambassade een rol.

3.3.4 Wij voeren de Economische Agenda Zevenaar uit 2022-2026

We blijven werken aan de uitvoering van de Economische Agenda Zevenaar. We zetten in op meer werkgelegenheid, meer ruimte voor ondernemerschap en meer samenwerken als partners in business. Vermindering van regeldruk en verbetering van de dienstverlening aan ondernemers door de gemeentelijke organisatie zijn hiervoor belangrijke resultaten. We verbeteren onze dienstverlening onder meer door het inrichten van een speciaal ondernemersloket. Door uitvoering van een tweejaarlijkse ondernemerspeiling meten we het effect van de verbetering. In het kader van ruimte voor ondernemerschap gaan we aan de slag met het toekomstbestendig maken van bedrijventerrein in Lobith en/of Giesbeek, afhankelijk van de organisatiegraad op het terrein. Om de uitvoering van de Economische Agenda te bewaken, stellen we een Economische Monitor op.

3.3.5 Wij voeren de Liemers Economische Visie uit 2023-2026

In 2020 zijn we gestart met de uitvoering van de Liemers Economische Visie (LEV), samen met de gemeenten Doesburg, Duiven, Montferland en Westervoort. Speerpunten zijn maakindustrie, logistiek, vrijetijdseconomie en detailhandel. In 2022 ronden we de eerste fase af en stellen we een nieuw uitvoeringsprogramma 2023-2026 op. Deze voeren we samen met de Liemerse gemeenten, ondernemers en onderwijsinstellingen binnen de Liemerse Ambassade uit.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten					
Primitieve begroting 2025-2028	23.773	485	9.261	10.000	485
1e voortgangsrapportage 2025	30	0	0	0	0
Kadernota 2026	0	0	0	0	0
2e voortgangsrapportage 2025	9.469	0	1.923	1.291	14.553
Wijziging tot de begroting 2026-2029	0	0	0	0	0
Totale baten tot de begroting	**33.273**	**485**	**11.185**	**11.292**	**15.038**
Mutaties in deze begroting (baten)					
6. Financieel gezonde toekomst	0	**62**	106	150	194
IV05 Toeristenbelasting	0	62	106	150	194
Totaal gemuteerde baten	**0**	**62**	**106**	**150**	**194**
Totale baten in deze begroting	**33.273**	**547**	**11.291**	**11.442**	**15.232**
Lasten					
Primitieve begroting 2025-2028	24.329	1.081	9.858	10.553	1.035
1e voortgangsrapportage 2025	123	85	68	85	71
Kadernota 2026	0	-1	-1	-1	-1
2e voortgangsrapportage 2025	9.452	0	1.923	1.291	14.553
Wijzigingen tot de begroting 2026-2029	0	56	57	58	55
Totale lasten tot de begroting	**33.904**	**1.221**	**11.906**	**11.986**	**15.715**

Mutaties in deze begroting (lasten)

1. Autonome ontwikkelingen	0	**-5**	-5	-5	-5
Actualisatie budget rentelasten	0	0	0	0	0
Actualisatie budget salarissen en overhead grondexploitaties	0	-5	-5	-5	-5
2. Actualisatie bestaand beleid	0	**3**	3	3	3
Actualisatie budgetten afval (RDL) en mutatie afvalstoffenheffing 2026	0	3	3	3	3
5. Mutaties < € 100.000	0	**25**	25	0	0
Actualisatie budget opstellen omgevingsprogramma economie	0	25	25	0	0
6. Financieel gezonde toekomst	0	**0**	0	0	0
FT12 Invoeren projectfinanciering	0	0	0	0	0
IV05 Toeristenbelasting	0	0	0	0	0
Totaal gemuteerde lasten	**0**	**23**	**23**	**-2**	**-2**
Totale lasten in deze begroting	**33.904**	**1.244**	**11.929**	**11.984**	**15.713**
Resultaat voor bestemming	**-632**	**-697**	**-638**	**-542**	**-481**
Onttrekkingen					
Primitieve begroting 2025-2028	0	15	17	17	17
1e voortgangsrapportage 2025	0	0	0	0	0
Kadernota 2026	0	0	0	0	0
2e voortgangsrapportage 2025	0	0	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2026-2029	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2026-2029	0	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves	0	**15**	17	17	17
Toevoegingen					
Primitieve begroting 2025-2028	0	0	0	0	0
1e voortgangsrapportage 2025	0	0	0	0	0
Kadernota 2026	0	0	0	0	0
2e voortgangsrapportage 2025	0	0	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2026-2029	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2026-2029	0	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves					
Saldo reserve mutaties	**0**	**15**	**17**	**17**	**17**
Resultaat na bestemming	**-632**	**-682**	**-622**	**-526**	**-464**

Toelichting financiële ontwikkelingen

Hieronder vindt u een overzicht met de financiële toelichtingen van mutaties in de exploitatie die in bovenstaande tabel zijn opgenomen. Alleen zijn bij de toelichtingen de baten en lasten gesaldeerd.

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
1. Autonome ontwikkelingen				
Actualisatie budget rentelasten	0	0	0	0

Jaarlijks actualiseren wij de rentelasten. De volgende zaken hebben invloed op de hoogte van de rentelast:
1. Het faseren van investeringen;
2. De hoogte van de boekwaarden van de grondexploitaties;
3. Het toepassen van projectrente voor grondexploitatie vanaf 2026;
4. Aflopen van huidige langlopende leningen met lage rentes.

1. Doordat investeringen worden verschoven, verschuift ook de bijbehorende rentelast.
2. De boekwaarden van de grondexploitaties Zevenaar-Oost bedrijven, Mercurion en Businesspark 7Poort II zijn in 2025 weer aangepast op basis van de herziene grondexploitaties per 1 januari 2025 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 25 juni 2025. De boekwaarden van de grondexploitaties in de komende jaren zijn lager dan eerder geraamd. Dit veroorzaakt een lagere financieringsbehoefte en dus een lagere rentelast. Dienstjaar 2027 is een uitzondering. Bij de begroting 2025-2028 werd een lagere boekwaarde verwacht. Door de herziening is de boekwaarde flink gestegen. Hierdoor ontstaat in 2027 een hogere financieringsbehoefte dan eerder geraamd en dus ook een hogere rentelast.
3. Vanaf 2026 passen we projectfinanciering toe voor GREX Businesspark 7Poort II. Dit zorgt voor een hogere doorbelasting naar deze grondexploitatie en dus een lagere rente in de algemene dienst. Dit effect is zichtbaar in het journaal 'FT12 Invoeren projectfinanciering'.
4. In de komende jaren lossen we ca. 25 miljoen af op huidige langlopende leningen. Het rentepercentage van deze leningen is gemiddeld een stuk lager dan de huidige rente waartegen we nieuwe leningen aan moeten trekken om aan onze financieringsbehoefte te voldoen.

Actualisatie budget salarissen en overhead grondexploitaties	5	5	5	5

In 2025 is grondexploitatie Vestersbos geopend. Dit zorgt ervoor dat aan deze grondexploitatie salaris- en overheadkosten kunnen worden toegerekend. Dit heeft een positief effect op de meerjarenbegroting. Daarnaast is voor diverse grondexploitaties langer inzet nodig dan in de begroting 2025-2028 verwacht. Per saldo een voordeel in 2026 tot en met 2028 aflopend van € 168.000 naar € 57.000. Per saldo een nadeel vanaf 2029 oplopend naar structureel € 63.000.

2. Actualisatie bestaand beleid				
Actualisatie budgetten afval (RDL) en mutatie afvalstoffenheffing 2026	-3	-3	-3	-3

In 2026 hebben we te maken met diverse kostenstijgingen en -dalingen binnen de gemeente en de RDL. Binnen de gemeente zijn met name de loonkosten gestegen die voor een deel worden doorbelast aan de RDL. Binnen de RDL zijn per saldo de kosten voor afvalinzameling hoger en hiermee ook onze bijdrage aan de RDL. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door een stijging van personele kosten en hogere verwerkingskosten van het afval op de aanbiedstations. Anderzijds is er een daling van de materiële kosten als gevolg van bijvoorbeeld lagere brandstofkosten.
Per saldo stijgen de kosten voor de gemeente Zevenaar als gevolg van de hierboven genoemde wijzigingen structureel vanaf 2026 met € 48.000 ten opzichte van 2025. Dit verrekenen wij binnen de afvalstoffenheffing en is daarmee budgettair neutraal. Door bovengenoemde kostenstijging stijgt het tarief van de afvalstoffenheffing.

6. Financieel gezonde toekomst				
FT12 Invoeren projectfinanciering	**0**	**0**	**0**	**0**

Voor nieuw vast te stellen grexen/voorbereidings- of grondaankoopbudgetten wegen wij per keer af of er projectfinanciering toegepast wordt. In deze begroting kunnen we alleen projectfinanciering toepassen bij grondexploitatie Businesspark 7PoortII.

IV05 Toeristenbelasting	**62**	**106**	**150**	**194**

In de besluitvorming van de Financieel Gezonde toekomst is besloten de toeristenbelasting te verhogen. Dit betreft een geleidelijke tariefsverhoging en het invoeren van een tariefdifferentiatie waarbij in 2029 het tarief voor een overnachting in een luxe accommodatie € 2,50 is en voor een overnachting in overige accommodaties € 1,50.

Totaal mutaties	**64**	**108**	**152**	**196**

Overzicht baten en lasten op taakveld

Exploitatie (bedragen x € 1.000)		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten							
3.1	Economische ontwikkeling	3	30	0	0	0	0
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	167	32.757	0	10.700	10.807	14.553
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	32	45	45	45	45	45
3.4	Economische promotie	450	440	502	546	590	634
Totaal Baten		**653**	**33.273**	**547**	**11.291**	**11.442**	**15.232**
Lasten							
3.1	Economische ontwikkeling	596	708	751	737	685	667
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.244	32.757	0	10.700	10.807	14.553
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	168	173	189	188	188	188
3.4	Economische promotie	321	265	305	304	304	304
Totaal Lasten		**3.329**	**33.904**	**1.244**	**11.929**	**11.984**	**15.713**
Saldo							
3.1	Economische ontwikkeling	-593	-678	-751	-737	-685	-667
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-2.077	0	0	0	0	0
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-136	-128	-144	-143	-143	-143
3.4	Economische promotie	129	175	197	242	286	330
Begrotingsresultaat voor bestemming		**-2.677**	**-632**	**-697**	**-638**	**-542**	**-481**

0.10	Mutaties reserves						
	Onttrekkingen	34	0	15	17	17	17
	Toevoegingen	0	0	0	0	0	0
Totaal Mutaties reserves		**34**	**0**	**15**	**17**	**17**	**17**
Begrotingsresultaat na bestemming		**-2.642**	**-632**	**-682**	**-622**	**-526**	**-464**

Overzicht van Incidentele baten en lasten

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Programma 3. Economie					
Baten					
Lasten					
Opstellen lokale ontwikkelstrategie.	Voor versterking van het landelijk gebied is projectsubsidie aangevraagd. Doel is om te komen tot een lokale ontwikkelstrategie voor de vijf gemeenten in de Liemers. In totaliteit is vanuit Zevenaar een bedrag van € 274.500 beschikbaar gesteld.	69	69	0	0
Totaal programma 3		**-69**	**-69**	**0**	**0**

In het hoofdstuk 'Financiën' wordt in het 'overzicht incidentele baten en lasten' een nadere toelichting gegeven met betrekking tot de incidentele lasten.

Bestemmingsreserves afschrijvingslasten

Bestemmingsreserves afschrijvingslasten (stand per 1 januari)						(Bedragen x € 1.000)
Nummer	Naam	2025	2026	2027	2028	2029
9006	Revitalisering Tatelaar fase 2	500	500	500	483	467
9051	Herinrichting Muldershof	565	565	551	537	523
9052	Herinrichting Markt Zevenaar	375	375	363	351	339
Totaal bestemmingsreserves afschrijvingslasten		**1.440**	**1.440**	**1.414**	**1.371**	**1.328**

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Separaat voorstel	Investeringsbedrag (x € 1.000) 2025	2026	2027	2028	2029
Herinrichten Edisonstraat/Doesburgseweg		0	0	400	350	0
Raadhuisplein - herinrichten		5	0	0	0	0
Toekomstbest. bedrijventerrein Hengelder&Tatelaar		223	210	0	0	0
Toekomstbestendig bedr.terrein Lobith-Halve Maan		0	250	250	0	0
Zevenaar - bruisend maken centrum		43	0	0	0	0
Totaal programma 3.		**271**	**460**	**650**	**350**	**0**

4. ONDERWIJS

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over alle onderwijszaken, zoals het openbaar onderwijs, huisvesting van scholen en leerlingzaken (leerlingenvervoer, kinderopvang, volwasseneneducatie, onderwijskansenbeleid).

Wat willen we?

We vinden het belangrijk dat kinderen zo dicht mogelijk bij huis naar school kunnen gaan. Hierdoor is de school een ontmoetingsplaats voor kinderen en ouders. Kinderen moeten lopend of met de fiets naar de basisschool kunnen.

Ontwikkelingen

Onderwijs algemeen

We vinden het belangrijk dat alle kinderen in onze gemeente kwalitatief goed en passend onderwijs krijgen, bij voorkeur zo dicht mogelijk bij huis. En daarbij blijven we investeren in de goede samenwerking met kinderopvang en onderwijs. Hierbij noemen we met name de voorschoolse educatie, hulp bij taal en lezen om kansen voor alle kinderen te vergroten. De scholen hebben de taak passend onderwijs te bieden voor elke leerling. Soms is het nodig dat er extra gemeentelijke hulp geboden wordt naast de ondersteuning vanuit passend onderwijs. Daarvoor is binnen de gemeente Zevenaar aandacht.

Onderwijskansenbeleid

In 2026 werken we samen met betrokken organisaties aan de uitvoering van het geactualiseerde onderwijskansenbeleid 2024-2027. Leidraad hiervoor is de uitvoeringsagenda die we hebben opgesteld. De uitvoeringsagenda is in samenspraak met de schoolbesturen, kinderopvangorganisaties en andere betrokken partijen opgesteld. Belangrijk hierin is dat we kinderen uit een sociaal-economisch moeilijke situatie extra aandacht geven. Hiermee geven wij deze kinderen meer kansen om een goede start te maken. We kunnen de activiteiten betalen uit de rijksmiddelen voor onderwijsachterstandenbeleid.

Onderwijshuisvesting

Voor IKC De Wissel worden de laatste onderzoeken van de definitiefase in 2025 afgerond, met een raadsvoorstel voor het definitieve plan en budget verwacht in najaar 2025. Bij een positief raadbesluit kan worden gestart met de ontwerpfase. Deze zal doorlopen in 2026 en 2027. De gemeente is verantwoordelijk voor het slopen van het huidige pand op de Vincent van Goghstraat 4 en het bouwrijp opleveren. Vanwege de verwachte aanwezigheid van vleermuizen kan op z'n vroegst in najaar 2026 gesloopt worden. De Taalschool zal dan ook moeten verhuizen. Binnen de regio is aangegeven dat de voorkeur naar een nieuwe locatie binnen de kern Zevenaar uitgaat. Er wordt voor een tijdelijke oplossing voor maximaal 4 jaar gezocht. Binnen Zevenaar is geen geschikt maatschappelijk vastgoed beschikbaar. Er wordt gekeken naar commercieel vastgoed dat bij voorkeur vanaf begin schooljaar 2026/2027 beschikbaar is. Voor de periode daarna wordt een meer structurele oplossing gezocht binnen de regio van de Taalschool.

Vanaf winter 2025/voorjaar 2026 is de verwachting dat het onderzoek voor het herhuisvesten van IKC De Tamboerijn gestart kan worden. Hiervoor is nieuw onderzoekskrediet noodzakelijk. Deze onderzoeken voor de wenselijkheid en haalbaarheid van de beoogde locatie zullen in 2026 doorlopen. Eind 2025/begin 2026 zal er naar verwachting een beslissing worden genomen over nieuwe huisvesting voor Heerenmäten/Zonegge. Daarna kan het schoolbestuur Quadraam in 2026 starten met de ontwerpfase. Hiervoor is al (een gedeelte van) het voorbereidingskrediet gereserveerd. Dit wordt middels een apart raadsvoorstel gevraagd beschikbaar te stellen.

Het IHP primair onderwijs 2025-2050 is in juni 2025 geamendeerd aangenomen. De meerjareninvestering wordt in de begroting verankerd. Voor deze begrotingsperiode zullen de kapitaallasten voor IKC De Wissel verwacht worden in 2029.
Ook wordt er een vinger aan de pols gehouden m.b.t. de ontwikkelingen op het gebied van woningbouw. Als

er meer/sneller woningen worden bijgebouwd dan verwacht, kan het zijn dat er ook sneller uitbreiding bij bestaande scholen gerealiseerd moet worden of dat er nieuwe scholen in nieuwe wijken moeten komen. O.a. basisschool de Trompetter is de laatste jaren hard gegroeid. Deze school krijgt al eerder met een ruimtetekort te maken dan dat deze volgens de planning van het IHP wordt aangepakt. Om die reden heeft het schoolbestuur een aanvraag voorzieningen onderwijshuisvesting ingediend voor de benodigde ruimte conform leerlingenaantallen en de (gemeentelijke) prognosecijfers.

Volwasseneneducatie
We geven uitvoering aan het regionale programma volwasseneneducatie & aanpak versterking basisvaardigheden regio Midden Gelderland 2025-2028. Hierbij wordt het samenwerkingsverband van het Liemers Taalhuis verder doorontwikkeld, om een zo passend mogelijk aanbod te hebben voor alle inwoners met een (digi)taalvraag. Hierbij krijgen we ondersteuning vanuit de regio en wordt het aanbod gefinancierd vanuit Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) middelen. Naast het Liemers Taalhuis spelen hierbij de Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) een blijvende rol, deze taak wordt uitgevoerd vanuit de bibliotheek vestigingen. Daarnaast zal er in de kernen inzet zijn van een mobiel (bakfiets) punt om ondersteuning aan inwoners met een (digi)taalvraag dichtbij te kunnen laten starten. In de eigen organisatie begeleiden we medewerkers verder in het herkennen en doorverwijzen van inwoners met een (digi)taalvraag. Dit doen we door middel van de inzet van trainingen van het ROC Rijn IJssel in samenwerking met stichting Lezen en Schrijven.

Leerlingenvervoer
Op basis van het in 2024 vastgestelde verbeterplan doelgroepenvervoer zijn verbeteringen en maatregelen doorgevoerd die moeten leiden tot vermindering van de kosten van het doelgroepenvervoer via de BVO DRAN. Voor het leerlingenvervoer is ingezet op een jaarlijkse 2% verlaging van het aantal leerlingen in dit vervoer bij de BVO DRAN.

WAT WILLEN WE?

4. Onderwijs

We vinden het belangrijk dat kinderen zo dicht mogelijk bij huis naar school kunnen gaan. Hierdoor is de school een ontmoetingsplaats voor kinderen en ouders. Kinderen moeten lopend of met de fiets naar de basisschool kunnen.

WAT DOEN WE?

VERBONDEN PARTIJEN

Bedragen x € 1.000

Naam	Openbaar belang en doel	Bijdrage 2026
Gemeenschappelijke regeling		
Huisvesting voortgezet onderwijs in de Liemers (GRHVOL)	Op het gebied van huisvesting voortgezet onderwijs werken de gemeenten Duiven, Montferland en Zevenaar samen in een Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs Liemers. Door deze samenwerking kunnen er in alle drie de gemeenten grote renovaties en nieuwbouw plaatsvinden, die de gemeenten zelfstandig moeilijk kunnen realiseren.	1.121

BELEIDSINDICATOREN (BBV)

Beleidsindicatoren

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2026	Begroting 2029
Absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)					
	2024	5,10	1,10	1,30	1,30

Van absoluut verzuim is sprake als een leerplichtige jeugdige (5 tot 16 jaar) of een kwalificatieplichtige jeugdige (16 en 17 jaar) niet op een school staat ingeschreven.
De cijfers voor Zevenaar wijken positief af van het Gelders gemiddelde. Het onderwijs en RBL zetten in op maatregelen om ervoor te zorgen dat alle leerlingen naar school gaan. In de zomerperiode wordt door het RBL nauwkeurig gemonitord of leerlingen die worden uitgeschreven bij een school, op een nieuwe school weer staan ingeschreven. Dit geldt met name bij de overgang van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs, en van voortgezet onderwijs naar een vervolgopleiding. Monitoring zorgt ervoor dat jeugdigen sneller in beeld komen, en dus ook sneller kan worden ingegrepen als blijkt dat er geen (her)inschrijving heeft plaatsgevonden.

Relatief verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)					
	2024	28,00	45,00	20,00	20,00

Van relatief verzuim is sprake als een leerplichtige of kwalificatieplichtige jeugdige (tot 23 jaar) gedurende 4 opeenvolgende lesweken meer dan 16 uur ongeoorloofd verzuimt.

Bij relatief verzuim zien we in vergelijking met het voorgaande jaar gelijk blijvende cijfers. Bij relatief verzuim gaat het meestal om zorgverzuim. Het gaat om schoolverzuim vanwege situaties thuis in het gezin, soms als gevolg van financiële problematiek. We blijven met het RBL, de school en ouders werken aan verdere verdere daling van het relatief verzuim.

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) (% deelnemers aan VO en MBO)					
	2024	2,10	2,10	1,70	1,70

Voortijdig schoolverlaters zijn jongeren tot 23 jaar zonder startkwalificatie die langer dan vier weken aaneengesloten geen onderwijs volgen of niet staan ingeschreven op een school.

We zien ten opzichte van het jaar ervoor een lichte daling in het percentage voortijdig schoolverlaters, zowel in Gelderland als in Zevenaar. Het RBL en de RSD helpen voortijdig schoolverlaters weer terug naar school te gaan of zij begeleiden jongeren naar werk. Jongeren in een kwetsbare positie krijgen hierbij extra ondersteuning.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten					
Primitieve begroting 2025-2028	1.174	1.174	1.174	1.174	1.174
1e voortgangsrapportage 2025	110	0	0	0	0
Kadernota 2026	0	0	0	0	0
2e voortgangsrapportage 2025	0	0	0	0	0
Wijziging tot de begroting 2026-2029	0	0	0	0	0
Totale baten tot de begroting	**1.284**	**1.174**	**1.174**	**1.174**	**1.174**
Mutaties in deze begroting (baten)					
2. Actualisatie bestaand beleid	0	**0**	0	-125	1
Actualisatie budget reserve vervangende nieuwbouw De Wissel	0	0	0	-125	1
Totaal gemuteerde baten	**0**	**0**	**0**	**-125**	**1**
Totale baten in deze begroting	**1.284**	**1.174**	**1.174**	**1.174**	**1.174**
Lasten					
Primitieve begroting 2025-2028	6.467	6.789	6.557	7.219	6.997
1e voortgangsrapportage 2025	215	-17	-17	-17	213
Kadernota 2026	0	45	48	6	89
2e voortgangsrapportage 2025	-147	-1	-1	-1	-1
Wijzigingen tot de begroting 2026-2029	0	-77	207	-204	-276
Totale lasten tot de begroting	**6.535**	**6.739**	**6.794**	**7.003**	**7.023**
Mutaties in deze begroting (lasten)					
1. Autonome ontwikkelingen	0	**-56**	-12	293	310
Actualisatie budget afschrijvingen	0	-55	-13	-210	-198
Budgetmutaties gemeenschappelijke regeling huisvesting voortgezet onderwijs	0	-1	0	503	508
2. Actualisatie bestaand beleid	0	**140**	218	218	343
Actualisatie investering vervangende nieuwbouw De Tamboerijn	0	0	0	0	0
Actualisatie investering vervangende nieuwbouw De Wissel	0	0	0	0	126
Budget tijdelijke uitbreiding De Trompetter inclusief onderwijsleerpakket	0	140	218	218	218
6. Financieel gezonde toekomst	0	**-400**	-400	-400	-400
FT04 Afschrijvingstermijn van gebouwen aanpassen	0	-400	-400	-400	-400

Totaal gemuteerde lasten	**0**	**-316**	**-195**	**111**	**254**
Totale lasten in deze begroting	**6.535**	**6.423**	**6.599**	**7.114**	**7.276**
Resultaat voor bestemming	**-5.251**	**-5.249**	**-5.425**	**-5.940**	**-6.102**
Onttrekkingen					
Primitieve begroting 2025-2028	123	123	123	248	248
1e voortgangsrapportage 2025	-55	0	0	0	0
Kadernota 2026	0	0	0	0	0
2e voortgangsrapportage 2025	0	0	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2026-2029	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2026-2029	0	0	0	-125	1
Totaal onttrekkingen reserves	68	**123**	123	123	249
Toevoegingen					
Primitieve begroting 2025-2028	0	0	0	0	0
1e voortgangsrapportage 2025	0	0	0	0	0
Kadernota 2026	0	0	0	0	0
2e voortgangsrapportage 2025	0	0	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2026-2029	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2026-2029	0	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	0	**0**	0	0	0
Saldo reserve mutaties	**68**	**123**	**123**	**123**	**249**
Resultaat na bestemming	**-5.183**	**-5.126**	**-5.302**	**-5.817**	**-5.853**

Toelichting financiële ontwikkelingen

Hieronder vindt u een overzicht met de financiële toelichtingen van mutaties in de exploitatie die in bovenstaande tabel zijn opgenomen. Alleen zijn bij de toelichtingen de baten en lasten gesaldeerd.

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
1. Autonome ontwikkelingen				
Actualisatie budget afschrijvingen	**55**	**13**	**210**	**198**

Jaarlijks actualiseren we de afschrijvingslasten. Tevens aanpassing van benodigde bedrag in reserve afschrijvingslasten en bijbehorende jaarlijkse vrijval als gevolg van afwijkingen in het werkelijk geïnvesteerde bedrag en faseringen. Dit werkt door in meerdere programma's.

Budgetmutaties gemeenschappelijke regeling huisvesting voortgezet onderwijs	**1**	**0**	**-503**	**-508**

In de meerjarenraming van de Gemeenschappelijke Regeling Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL) is rekening gehouden met jaarlijkse indexeringen en de kapitaallasten van de investering (€ 28.025.000) voor vervangende nieuwbouw van de locaties Zonegge en Heerenmaten. De verwachting is dat de bouw in 2027 wordt afgerond. Met ingang van 2028 is rekening gehouden met de hogere lasten (bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling) voor de deelnemende gemeente.

2. Actualisatie bestaand beleid				
Actualisatie investering vervangende nieuwbouw De Tamboerijn	**0**	**0**	**0**	**0**

In het Integraal Huisvestingsplan 2025-2050 is een investering opgenomen voor vervangende nieuwbouw van het schoolgebouw De Tamboerijn. Op basis van de VNG-norm wordt uitgegaan van een investering van € 4.775.000. Dit is inclusief kosten voor tijdelijke huisvesting. De oplevering wordt verwacht in 2030. De afschrijvingslasten (€ 95.500) worden vanaf dat jaar opgenomen op basis van 50 jaar afschrijving, maar vallen buiten het vierjaarsbereik van deze meerjarenbegroting.
We nemen de investeringsbedragen op omdat we er van uit gaan dat we in 2026 beginnen met het onderzoek- en voorbereiding.

Actualisatie investering vervangende nieuwbouw De Wissel	**0**	**0**	**0**	**-126**

In het Integraal Huisvestingsplan 2025-2050 is een investering opgenomen voor vervangende nieuwbouw van het schoolgebouw De Wissel. Hierin wordt uitgegaan van een investering van € 6.290.000 (VNG-norm, prijspeil 2025). Dit is inclusief kosten voor de ruimte voor kinderopvang. Naar verwachting wordt de nieuwbouw opgeleverd in 2028. De afschrijvingslasten (€ 125.800) worden vanaf 2029 opgenomen in de begroting op basis van 50 jaar afschrijven. Deze afschrijvingslasten worden gedekt uit de bestemmingsreserve 'vervangende nieuwbouw 'De Wissel'.

Budget tijdelijke uitbreiding De Trompetter inclusief onderwijsleerpakket	**-140**	**-218**	**-218**	**-218**

In het Integraal huisvestingsplan 2025-2050 is vervangende nieuwbouw opgenomen met een geplande oplevering in 2032. Tot dan is een tijdelijke uitbreiding noodzakelijk inclusief een onderwijs leerpakket (€ 30.000). De kosten voor de tijdelijke uitbreiding wordt in 2026 geraamd op € 110.000 en vanaf 2027 € 217.500. Begin 2026 gaan we onderzoeken hoe we de tijdelijke huisvestingen willen realiseren. Hierbij kijken we naar huur, maar ook naar eigen aanschaf.

6. Financieel gezonde toekomst				
FT04 Afschrijvingstermijn van gebouwen aanpassen	**400**	**400**	**400**	**400**

Wij passen de afschrijvingstermijn van bedrijfsgebouwen aan van 40 jaar naar 50 jaar met ingang van begrotingsjaar 2026. Op dit moment is de afschrijvingstermijn van bedrijfsgebouwen 40 jaar. We zien in de praktijk dat gebouwen langer meegaan dan deze termijn. De economische levensduur is dus langer. We verlengen daarom de afschrijvingstermijn van gebouwen naar 50 jaar en sluiten hierdoor meer aan bij de levensduur.
Het voordeel van € 550.000 is nu op hoofdlijnen geboekt. Deze zullen bij de 2e VGR 2026 nader uitgesplitst worden.

Totaal mutaties	**316**	**195**	**-111**	**-254**

Toelichting reserve mutaties

Hieronder vindt u een overzicht met de financiële toelichtingen van reservemutaties die in bovenstaande tabel zijn opgenomen. Alleen zijn bij de toelichtingen de baten en lasten gesaldeerd.

Reservemutaties (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
2. Actualisatie bestaand beleid				
Actualisatie budget reserve vervangende nieuwbouw De Wissel	**0**	**0**	**-125**	**1**

In het Integraal Huisvestingsplan 2025-2050 voor het primair onderwijs is een investering opgenomen voor vervangende nieuwbouw van De Wissel. In het verleden is een bestemmingsreserve ingesteld waarmee de afschrijvingslasten van De Wissel gedekt kunnen worden. Wij stellen voor om vanaf 2029 de kapitaallasten van De Wissel te dekken uit deze bestemmingsreserve. Administratief was al rekening gehouden met een dekking uit deze reserve voor 2028 en 2029. De onttrekking voor 2028 is ten onrechte en wordt met deze wijziging aangepast.

Totaal reservemutaties	**0**	**0**	**-125**	**1**

Overzicht baten en lasten op taakveld

Exploitatie (bedragen x € 1.000)		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten							
4.2	Onderwijshuisvesting	11	10	11	11	11	11
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.452	1.273	1.163	1.163	1.163	1.163
Totaal Baten		**1.464**	**1.284**	**1.174**	**1.174**	**1.174**	**1.174**
Lasten							
4.1	Openbaar basisonderwijs	10	10	10	10	10	10
4.2	Onderwijshuisvesting	3.444	3.484	3.437	3.544	3.981	4.061

4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.951	3.041	2.975	3.045	3.123	3.205
Totaal Lasten		**6.404**	**6.535**	**6.423**	**6.599**	**7.114**	**7.276**
Saldo							
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.499	-1.768	-1.812	-1.882	-1.960	-2.042
4.1	Openbaar basisonderwijs	-10	-10	-10	-10	-10	-10
4.2	Onderwijshuisvesting	-3.432	-3.474	-3.426	-3.533	-3.970	-4.050
Begrotingsresultaat voor bestemming		**-4.940**	**-5.251**	**-5.249**	**-5.425**	**-5.940**	**-6.102**
0.10	Mutaties reserves						
	Onttrekkingen	68	68	123	123	123	249
	Toevoegingen	275	0	0	0	0	0
Totaal Mutaties reserves		**-207**	**68**	**123**	**123**	**123**	**249**
Begrotingsresultaat na bestemming		**-5.147**	**-5.183**	**-5.126**	**-5.302**	**-5.817**	**-5.853**

Bestemmingsreserves afschrijvingslasten

Bestemmingsreserves afschrijvingslasten (stand per 1 januari)						(Bedragen x € 1.000)
Nummer	**Naam**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
9028	Onderwijshuisvesting	261	251	242	232	222
9029	Basisschool 't Scathe	1.834	1.776	1.717	1.658	1.599
9034	De Cirkel/De Duim	551	524	496	469	441
9053	Vervangende nieuwbouw de Wissel	6.500	6.500	6.500	6.500	6.500
9065	Aanpassing tijdelijke huisvesting Platanenlaan	0	0	0	0	0
Totaal bestemmingsreserves afschrijvingslasten		**9.146**	**9.051**	**8.955**	**8.859**	**8.763**

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Separaat voorstel	Investeringsbedrag (x € 1.000) 2025	2026	2027	2028	2029
Aanpassing locaties Liemers College (VO)	JA	3.500	0	0	0	0
Bouwkundige aanpassing ds. Jonkerschool		25	0	0	0	0
Bouwvoorbereiding basisschool de Wissel	JA	250	0	0	0	0
Brede school Groot Holthuizen - 1e inrichting/olp		278	0	0	0	0
Carrousel/Maatjes verbouw - aanpassing		147	0	0	0	0
Haalbaarheidsonderz huisv de Tamboerijn/de Wissel		64	150	0	0	0
Herstel dak en kozijnen basisschool de Bem		50	0	0	0	0
Renovatie in div. schoolgebouwen		17	0	0	0	0
Vervangende nieuwbouw De Tamboerijn	JA	0	230	245	2.150	2.150
Vervangende nieuwbouw De Wissel	JA	0	3.460	2.830	0	0
Voorbereiding verv.nieuwb./renovatie Herenmaten	JA	250	0	0	0	0
Totaal programma 4.		**4.581**	**3.840**	**3.075**	**2.150**	**2.150**

5. SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden sport, kunst en cultuur, erfgoed, media (bibliotheek), openbaar groen en vrijetijdseconomie.

Wat willen we?

Wij vinden het belangrijk dat inwoners hun vrije tijd op een aangename en zinvolle wijze kunnen invullen. Een goed aanbod van sport, cultuur en recreatie is hiervoor essentieel en draagt bij aan de leefbaarheid, ontmoeting en verbinding. Sport is goed voor de gezondheid en brengt mensen samen. We willen een divers en kwalitatief sterk cultureel en educatief aanbod dat toegankelijk is voor alle inwoners. De gemeente Zevenaar is een mooie bestemming. We hebben diverse natuurgebieden, recreatiegebieden en landgoederen. Zowel inwoners als toeristen moeten zich kunnen ontspannen en vermaken in onze gemeente.

Ontwikkelingen

Sport

De komende jaren blijven we investeren in een gezonde en vitale gemeente Zevenaar. De uitvoering van de beleidsnota Sport 2021–2028 vormt hierbij het kompas. We zetten in op het versterken van de sportinfrastructuur, het bevorderen van een gezonde leefstijl en het vergroten van de toegankelijkheid van sport voor álle inwoners. Daarbij blijven we nauw samenwerken met uitvoeringspartner Ataro B.V., sportverenigingen, onderwijs, zorg- en welzijnspartijen.

Een belangrijk speerpunt voor de periode 2026–2029 is het toewerken naar het toekomstbestendig maken van sportaccommodaties in Zevenaar. De kwaliteit, toegankelijkheid en multifunctionaliteit van sportvoorzieningen zijn essentieel voor een vitale sportinfrastructuur. Hierbij valt te denken aan het optimaliseren van het gebruik van binnensportlocaties en het stimuleren van gezamenlijk gebruik door sportverenigingen, onderwijs en maatschappelijke organisaties. Daarbij wordt ook gekeken naar een evenwichtige spreiding van voorzieningen over de kernen, zodat sport voor iedere inwoner bereikbaar blijft. De mogelijke herinrichting van sportpark Hengelder is hierin een voorbeeldproject, waarbij we samen met gebruikers en partners werken aan een toekomstbestendig en breed inzetbaar sportpark.

De mogelijke herinrichting van sportpark Hengelder is een strategisch project dat in deze periode verder vorm krijgt. Op basis van de participatie en het raadsbesluit in 2025, worden vervolgstappen gezet in de planvorming, financiering en uitvoering. Daarbij is het van belang dat de verantwoordelijkheden van betrokken partijen helder zijn en dat de herinrichting aansluit bij het bredere sport- en vastgoedbeleid van de gemeente.

Door sport in te zetten als middel voor participatie, gezondheid en ontmoeting, dragen we bij aan een veerkrachtige en verbonden samenleving.

Cultuur

In juli 2025 is een aanvraag gedaan bij de provincie voor de nieuwe regeling Culturele infrastructuur en cultuur en erfgoedparticipatie (voorheen regeling cultuur- en erfgoedpacten). Het projectplan hiervoor is opgesteld met de gemeenten Duiven, Westervoort, Lingewaard, Overbetuwe en Zevenaar voor de jaren 2025 t/m 2027. Bij toekenning vanuit de provincie zullen we vanaf januari 2026 uitvoering geven aan het projectplan. Het pact is een belangrijk middel om Liemers brede initiatieven op het gebied van toerisme en recreatie, cultuur en cultureel erfgoed te kunnen ondersteunen, hierdoor zijn er al vele succesvolle projecten gerealiseerd in de Liemers.
Samen met Kunstwerk! en de gemeenten Duiven, Westervoort wordt sinds september 2025 gewerkt aan het vernieuwen van het beleidskader Kunstwerk!, waarbij monitoring en prestatieafspraken verder worden doorontwikkeld. Aandachtsgebied hierbij is de bibliotheek. Vanaf juli 2026 hebben gemeenten zelf de zorgplicht voor bibliotheken, waarbij moet worden zorg gedragen voor de uitvoering van de 5 bibliotheekfuncties uit de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (WSOB).

Op basis van de positieve evaluatie vanuit de culturele sector en de scholen wordt voor schooljaar 2025/2026 de inzet van de cultuurcoach in het VO doorgezet om de verbinding te maken tussen de middelbare scholen en het lokale culturele aanbod. Zodat alle leerlingen in Zevenaar in aanraking kunnen blijven raken met kunst en cultuur. Daarbij wordt project Kunstbende voor de Liemers opnieuw ingezet, dit wordt gefinancierd door SPUK gelden (combinatiefunctionaris) en middelen vanuit een aanvraag bij de Groene Metropool Regio. Binnen de Groene Metropoolregio is in juni 2025 het nieuwe Regioplan 2025 t/m 2027 cultuurregio 025 vastgesteld, met de drie focusgebieden; cultuureducatie, amateurkunst & vrijwilligers en talentontwikkeling. Vanaf 2026 geven we in regionaal verband uitvoering aan dit projectplan.

De afgelopen jaren ontving Kunstwerk! jaarlijks €100.000 voor de uitvoering van NME-onderwijs. De huidige subsidieovereenkomst loopt tot en met juni 2026. Voor een eventuele voortzetting van de samenwerking na deze periode is een nieuw raadsbesluit nodig. De bedoeling is om de toekomstige afspraken over NME onder te brengen in de bestaande dienstverleningsovereenkomst met Kunstwerk!. Begin 2026 wordt hiervoor een raadsvoorstel voorgelegd met daarin de financiële consequenties van mogelijke voortzetting. Kunstwerk! is daarnaast in gesprek met andere gemeenten en scholen om te komen tot een structureel en evenwichtig financieringsmodel. Doel is het verkleinen van de financiële afhankelijkheid van de gemeente Zevenaar.

Vrijetijdseconomie
In regionaal verband hebben wij het belevingsconcept om het derde waterverhaal "De Rivier, je kan er niet omheen" ontwikkeld. In 2025 zijn we gestart met de uitvoering van het bovenregionale uitvoeringsprogramma en de ontwikkeling van lokale subgebieden, waaronder drie in Zevenaar. Daarnaast gaan wij het Romeins verleden in Zevenaar/Liemers nog beter zichtbaar en beleefbaar maken.

Beleidskaders
- Beleidsnota Sport 2021-2028
- Cultuur en erfgoedpact de Liemers 2022-2024 (2022)
- Visie en integrale nota sociaal domein 2024-2028 (2024)
- Omgevingsvisie Gelders eiland 2030 (2017)
- Structuurvisie gemeente Zevenaar 2012-2030
- Een visie op het erfgoed 2015-2019 (Zevenaar)
- Beleidskader vrijetijdseconomie 2030 (2019)
- Archeologie in de gemeente Zevenaar, actualisatie van de archeologische waarden en verwachtingskaart
- Notitie kunstbezit
- Integraal beleidsplan openbare ruimte 2022-2032 (2022)
- Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie (DPRA) (2022)
- Beheerplan openbaar groen (2022)
- Beheerplan speelvoorzieningen (2022)
- Beleidskader de Liemers Kunstwerk! 2022-2025 (2021)
- Visie Turmac Cultuurfabriek 2030
- Uitvoeringsplan Turmac Cultuurfabriek 2025 - 2030

WAT WILLEN WE?

5. Sport, cultuur en recreatie

Wij vinden het belangrijk dat inwoners hun vrije tijd op een aangename en zinvolle wijze kunnen invullen. Een goed aanbod van sport, cultuur en recreatie is hiervoor essentieel en draagt bij aan de leefbaarheid, ontmoeting en verbinding. Sport is goed voor de gezondheid en brengt mensen samen. We willen een divers en kwalitatief sterk cultureel en educatief aanbod dat toegankelijk is voor alle inwoners. De gemeente Zevenaar is een mooie bestemming. We hebben diverse natuurgebieden, recreatiegebieden en landgoederen. Zowel inwoners als toeristen moeten zich kunnen ontspannen en vermaken in onze gemeente.

WAT DOEN WE?

VERBONDEN PARTIJEN

Bedragen x € 1.000

Naam	Openbaar belang en doel	Bijdrage 2026
Vennootschap		
Ataro B.V.	Ataro B.V. heeft als doel het beheren en exploiteren van maatschappelijk vastgoed.	2.464

BELEIDSINDICATOREN (BBV)

Beleidsindicatoren

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2026	Begroting 2029
Niet sporters (%)					
	2024	43,10	47,20	48,00	47,50

Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.
Landelijke cijfers laten zien dat het beweeggedrag in diverse gemeenten weer stijgende is. Door de inzet van de sportaanbieders en onze combinatiefunctionarissen, en extra inzet vanuit het Gezond Actief Leven Akkoord verwachten wij komende jaren een inhaalslag te maken.

5.1 Werken aan een doelmatiger subsidiebeleid

5.1.1 Wij benutten subsidies beter om onze beleidsdoelstellingen te bereiken 2023-2026

Wij gaan subsidie gerichter inzetten om gemeentelijke beleidsdoelen te bereiken en sturen daarmee als gemeente op de gewenste maatschappelijke effecten. Daarnaast verbeteren we de vindbaarheid en rechtmatigheid van onze subsidies. Vanaf 2023 herzien wij daartoe stapsgewijs onze subsidiesystematiek als beleidsontwikkeling daar aanleiding toe geeft. Wij streven er naar dit proces in 2026 af te ronden. Met ingang van 2023 herzien wij de bezuinigingstaakstelling voor culturele festivals.

5.2 Stimuleren van sport- en beweegdeelname voor verschillende doelgroepen

5.2.1 Wij verhogen de sport- en beweegdeelname 2022-2026

We voeren de onderdelen van de Beleidsnota Sport en Bewegen 2021-2028 uit. We stimuleren senioren en kwetsbare groepen om meer te bewegen en hun leefstijl gezonder te maken. Daarvoor zetten we onder meer de combinatiefunctionarissen in, middels de opdrachtverlening aan Ataro. We richten ons speciaal op die groep waarbij voldoende bewegen kan voorkomen dat zij intensievere zorg en ondersteuning nodig hebben in de toekomst.
Ook stimuleren we de ontwikkeling en deelname aan programma's die gericht zijn op een gezonde leefstijl. Hiervoor werken wij samen met zorgverleners, sport- en beweegaanbieders, dorps- en buurthuizen, verzorgingshuizen en belangenorganisaties. Tevens continueren we de inzet van de Gelrepas en de samenwerking met Stichting Leergeld De Liemers om financiële drempels om te gaan sporten zoveel mogelijk weg te nemen.

5.2.2 Wij promoten het sportaanbod 2023-2026

We leggen verbindingen tussen scholen en sportverenigingen en zorgen dat kinderen kennismaken met het lokaal sport- en beweegaanbod. Hier zetten we onder andere onze combinatiefunctionarissen voor in, middels van de opdrachtverlening aan Ataro. Ook faciliteren we sportverenigingen bij het zichtbaar maken en promoten van kennismakingsactiviteiten voor kinderen.

5.2.3 Wij maken sportpark Hengelder toekomstbestendig 2023-2026

Het initiatief van de verenigingen op Hengelder voor de vernieuwing van het sportpark ondersteunen wij. Wij faciliteren daartoe onder voorwaarden de procesbegeleiding op basis van nader te maken afspraken, zodat zij hun plannen verder kunnen uitwerken. In samenspraak met de verenigingen voeren wij tevens een locatieonderzoek uit waarbij wij meerdere opties voor een toekomstige plek voor de sportactiviteiten beoordelen.

5.2.4 Wij willen vitalere sportverenigingen en sportaanbieders 2023-2026

Sportverenigingen en sportaanbieders faciliteren wij bij vraagstukken rondom ontwikkelingen in de samenleving. De Rijksoverheid heeft gemeenten gevraagd een eigen lokaal sportakkoord op te stellen. Hierin stemmen lokale sportaanbieders, onderwijs- en zorginstellingen en de gemeente met elkaar af hoe er meer mensen een leven lang kunnen genieten van sport en bewegen. Wij geven uitvoering aan het in 2021 vastgestelde lokale sportakkoord.

5.2.5 Wij stimuleren aangepast sporten 2023-2026

We blijven Uniek Sporten ondersteunen. Wij onderzoeken of wij via ons subsidiebeleid en door verdere samenwerking met verenigingen, zorgaanbieders en het onderwijs, aangepast en inclusief sporten verder kunnen stimuleren.

5.3 Stimuleren van het behoud van cultureel erfgoed en een goed aanbod van culturele voorzieningen

5.3.1 Wij stellen een Beleidsnotitie Erfgoed op en geven hier uitvoering aan 2023-e.v.

Bij het opstellen van een Beleidsnotitie Erfgoed betrekken wij actief onze inwoners, ondernemers en instellingen. Het doel van deze beleidsnotitie is behoud van het cultuurhistorisch erfgoed. In de notitie nemen wij een harmonisatie met het Gelders Eiland mee (inventariseren en aanwijzen van monumenten), we wijzen mogelijk Post'65 monumentale objecten aan, zetten in op het verduurzamen en herbestemmen van monumentaal erfgoed en we bepalen hoe we het erfgoed vermarkten.

5.3.2 Wij stellen de herziene Archeologische Beleidskaart Zevenaar en een parapluplan Archeologie Zevenaar vast 2023-e.v.

In 2022 hebben wij een herziene archeologische beleidskaart opgesteld. Deze kaart vervangt de verouderde kaarten van de voormalige gemeenten Zevenaar en Rijnwaarden. De conceptkaart is ter consultatie voorgelegd aan inwoners en ondernemers in Zevenaar. De reacties nemen we mee in het bestemmingsplan buitengebied Gelders Eiland. Voor het noordelijke deel van de gemeente en de kernen van het Gelders Eiland stellen we een parapluplan (omgevingsplan) Archeologie op.
De beleidskaart Archeologie Zevenaar is een bouwsteen voor de Omgevingsvisie.

5.3.4 Wij zetten in op doorontwikkeling van de Turmac Cultuurfabriek 2022-2026

Wij stimuleren activiteiten in de Turmac Cultuurfabriek, zowel van gebruikers als van derden. Het doel is een bruisende ontmoetingsplek met een collectief programma voor Zevenaar en de Liemers. We zetten in op een financieel zo gezond mogelijke exploitatie, waarbij we rekening houden met de valse start in de coronaperiode. Voor het beheer onderzoeken we nieuwe mogelijkheden.

5.3.5 Wij zetten in op doorontwikkeling van de prestatieafspraken met Kunstwerk! en Filmhuis Zevenaar 2022-2026

Met prestatieafspraken geven wij richting aan de rol die Kunstwerk! speelt bij het bevorderen van de gezondheid en het welzijn van onze inwoners. Wij hebben bijzondere aandacht voor activiteiten die bijdragen aan preventie en participatie. Ook stellen wij Kunstwerk! en Filmhuis Zevenaar in staat zich te blijven ontwikkelen.

5.4 Optimaliseren van het aanbod van toeristisch-recreatieve voorzieningen

5.4.1 Wij voeren het Beleidskader vrijetijdseconomie Zevenaar 2030 uit 2022-2030

Het Beleidskader vrijetijdseconomie Zevenaar 2030 vormt de basis van onze ambities, doelstellingen, resultaten en dus werkzaamheden op het gebied van recreatie en toerisme. Door in te zetten op vrijetijdseconomie willen wij een bijdrage leveren aan het aantrekkelijker maken van de gemeente Zevenaar als woon- en vestigingslocatie en meer werkgelegenheid in de sector. Om dit te bereiken, hebben wij doelstellingen geformuleerd. We willen meer tevreden inwoners over de mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding, een toename van bestedingen door toeristen en recreanten en een groei van het aantal overnachtingen. Ook willen we meer tevredenheid over het ondernemersklimaat voor toeristisch-recreatieve ondernemers en een toename van het aantal dagtoeristen.
Daarnaast vinden wij het van groot belang dat we goed omgaan met onze recreatiegebieden. Om deze reden zijn we tegen nieuwe plannen voor zonneparken in deze gebieden.

De resultaten behalen wij binnen de volgende taakvelden:

1. Toeristische infrastructuur (paden, (kunst-)routes, bewegwijzering): bijvoorbeeld het bereikbaar maken van onze recreatie- en belevingsgebieden, zoals de Rijnstrangen.
2. Ontwikkeling van aanbod voor dag- en verblijfsrecreatie: bijvoorbeeld het zichtbaar maken van cultuurhistorie, evenementenbeleid, accommodatiebeleid en thematische routes.
3. Samenwerking en kwalitatief & innovatief ondernemerschap: bijvoorbeeld het oprichten van een Toeristisch Platform voor de Liemers en het ondersteunen van ondernemers met goede toeristisch-recreatieve plannen.
4. Marketing, informeren & inspireren: goed en toekomstgericht gastheerschap, zowel op Zevenaars als Liemers niveau, promoot ons gebied voor zowel eigen inwoners als bezoekers van buiten de regio.

Wij monitoren het beleidskader vrijetijdseconomie in 2023. Jaarlijks stellen wij een uitvoeringsagenda op, waarin activiteiten op de bovenstaande taakvelden worden uitgevoerd.

5.6 Bevorderen van de aantrekkelijkheid van de openbare ruimte

5.6.1 Wij hebben meer aandacht voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte 2022-2032

We vinden het belangrijk dat de openbare ruimte aantrekkelijk, schoon en van goede kwaliteit is. De gewenste kwaliteit willen we in een plan vastleggen. Dit geldt voor alle onderdelen van de openbare ruimte zoals bijvoorbeeld groen, wegen en openbare verlichting. Dit plan noemen we het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2022-2032 (IBOR). Het plan geeft inzicht in de huidige omvang, opbouw en kwaliteit van de openbare ruimte en de visie en doelstellingen die de gemeente heeft voor het verbeteren en beheren hiervan.
De uitgangspunten in het plan:

- De basis voor een goed beheer is op orde en achterstanden lopen we in.
- Het beheer draagt bij aan het vergroten van de biodiversiteit.
- De openbare ruimte is klimaatbestendig, aantrekkelijk en uitnodigend.
- Het beheer is duurzaam en circulair.
- We betrekken inwoners bij de inrichting van de openbare ruimte.

Het IBOR vormt de basis voor de verdere uitwerking in beheerplannen per onderdeel.

5.6.2 Wij vergroten de biodiversiteit 2023-2026

We willen meer soorten planten en dieren in onze gemeente. We moedigen inwoners aan om hier in hun eigen tuin aandacht aan te besteden. Als gemeente geven we het goede voorbeeld bij de keuze van ons plantmateriaal. Dit moet aantrekkelijk zijn voor vogels en insecten. We plaatsen voorzieningen voor dieren zoals nestkasten en zetten verder volledig in op ecologisch berm- en oeverbeheer. We gaan meer gefaseerd maaien. Waar mogelijk passen we sinusbeheer toe, een speciale manier van gefaseerd maaien. We maaien minder, maar vaker een deel van de bermen.

5.6.3 Wij breiden het aantal bomen uit 2023-2026

Voor elke nieuw geboren inwoner planten we een boom. Dit zijn er jaarlijks zo'n 400. Vierhonderd bomen per jaar vergen veel ruimte, die kunnen niet zomaar even geplant worden. Wij onderzoeken hoe we dit kunnen realiseren. Ook kappen we zo min mogelijk bomen. Als we toch een boom kappen, planten we een nieuwe terug. Bij het maken van herinrichtingsplannen kijken we of we extra bomen in het plan kunnen opnemen. We kiezen waar mogelijk boomsoorten die van nature in de gemeente voorkomen.

5.6.4 Wij bestrijden schadelijke planten 2023-2026

Planten die van nature niet in Nederland voorkomen en schadelijk zijn voor de natuur, mens of dier, bestrijden we. Een voorbeeld is de Japanse Duizendknoop. Wij doen dit door voorlichting aan inwoners te bieden als deze planten zich op privégrond bevinden. Als de planten in de openbare ruimte staan, gaat de gemeente deze intensief (laten) bestrijden.

5.6.5 Wij betrekken de samenleving bij de openbare ruimte 2023-2026

Inwoners, woningcorporaties, verenigingen en andere partners dagen we uit om samen met de gemeente iets moois te maken van de openbare ruimte. Nieuwe ideeën voor de openbare ruimte ondersteunen wij waar mogelijk. Binnen het IBOR-plan wordt ook aandacht besteed aan de participatie met de samenleving. Dit maakt weer onderdeel uit van het nog op te stellen gemeentebrede participatiebeleid.

Dit onderwerp staat op de raadsagenda. Binnen dit resultaat beschrijven we de reeds gemaakte voorbereidingen inzake, dan wel ons voornemen tot uitvoering. Dit onder voorbehoud van de uitkomsten van de behandeling van dit onderwerp door de raad.

5.6.7 Wij bevorderen de toegankelijkheid van de openbare ruimte 2023-2026

Het is belangrijk dat iedereen van de openbare ruimte gebruik kan maken en dat deze voor iedereen (ook voor mensen met een beperking) toegankelijk is. Bij de reguliere schouwen van de openbare ruimte wordt toegankelijkheid een vast onderdeel. In nieuwe projecten besteden wij standaard aandacht aan de toegankelijkheid.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten					
Primitieve begroting 2025-2028	1.425	1.398	1.398	1.398	1.398
1e voortgangsrapportage 2025	60	0	0	0	0
Kadernota 2026	0	0	0	0	0
2e voortgangsrapportage 2025	1.467	0	0	0	0
Wijziging tot de begroting 2026-2029	0	0	0	0	0
Totale baten tot de begroting	**2.952**	**1.398**	**1.398**	**1.398**	**1.398**

Mutaties in deze begroting (baten)

1. Autonome ontwikkelingen	0	**852**	852	851	851
Actualisatie budget rentelasten	0	2	2	1	1
Budgetmutaties lasten/baten sportbedrijf	0	850	850	850	850
Totaal gemuteerde baten	**0**	**852**	**852**	**851**	**851**
Totale baten in deze begroting	**2.952**	**2.250**	**2.250**	**2.249**	**2.249**

Lasten

Primitieve begroting 2025-2028	12.916	12.666	12.652	12.731	12.670
1e voortgangsrapportage 2025	1.056	299	299	299	355
Kadernota 2026	0	280	131	131	131
2e voortgangsrapportage 2025	967	0	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2026-2029	0	498	571	508	496
Totale lasten tot de begroting	**14.939**	**13.744**	**13.653**	**13.668**	**13.652**

Mutaties in deze begroting (lasten)

1. Autonome ontwikkelingen	0	**901**	901	901	893
Actualisatie budget afschrijvingen	0	0	0	0	-8
Actualisatie budget rentelasten	0	0	0	0	0
Budgetmutaties lasten/baten sportbedrijf	0	901	901	901	901
2. Actualisatie bestaand beleid	0	**0**	3	3	3
Actualisatie investering wegen revitalisering index	0	0	3	3	3
5. Mutaties < € 100.000	0	**23**	23	23	23
Actualisatie budget onderhoud klompenpaden	0	23	23	23	23
6. Financieel gezonde toekomst	0	**-100**	-100	-100	-100
BA04 Cultuurpresentatie	0	-35	-35	-35	-35
FT04 Afschrijvingstermijn van gebouwen aanpassen	0	-65	-65	-65	-65
Totaal gemuteerde lasten	**0**	**824**	**827**	**827**	**819**
Totale lasten in deze begroting	**14.939**	**14.568**	**14.480**	**14.495**	**14.471**
Resultaat voor bestemming	**-11.987**	**-12.318**	**-12.231**	**-12.246**	**-12.222**

Onttrekkingen

Primitieve begroting 2025-2028	604	254	254	254	254
1e voortgangsrapportage 2025	-19	0	0	0	0
Kadernota 2026	0	0	0	0	0

2e voortgangsrapportage 2025	-16	5	5	5	5
Wijzigingen tot de begroting 2026-2029	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2026-2029	0	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves	569	**259**	259	259	259
Toevoegingen					
Primitieve begroting 2025-2028	0	0	0	0	0
1e voortgangsrapportage 2025	0	0	0	0	0
Kadernota 2026	0	0	0	0	0
2e voortgangsrapportage 2025	0	0	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2026-2029	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2026-2029	0	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	0	**0**	0	0	0
Saldo reserve mutaties	**569**	**259**	**259**	**259**	**259**
Resultaat na bestemming	**-11.417**	**-12.059**	**-11.972**	**-11.987**	**-11.963**

Toelichting financiële ontwikkelingen

Hieronder vindt u een overzicht met de financiële toelichtingen van mutaties in de exploitatie die in bovenstaande tabel zijn opgenomen. Alleen zijn bij de toelichtingen de baten en lasten gesaldeerd.

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
1. Autonome ontwikkelingen				
Actualisatie budget afschrijvingen	0	0	0	8

Jaarlijks actualiseren we de afschrijvingslasten. Tevens aanpassing van benodigde bedrag in reserve afschrijvingslasten en bijbehorende jaarlijkse vrijval als gevolg van afwijkingen in het werkelijk geïnvesteerde bedrag en faseringen. Dit werkt door in meerdere programma's.

Actualisatie budget rentelasten	2	2	1	1

Jaarlijks actualiseren wij de rentelasten. De volgende zaken hebben invloed op de hoogte van de rentelast:
1. Het faseren van investeringen;
2. De hoogte van de boekwaarden van de grondexploitaties;
3. Het toepassen van projectrente voor grondexploitatie vanaf 2026;
4. Aflopen van huidige langlopende leningen met lage rentes.

1. Doordat investeringen worden verschoven, verschuift ook de bijbehorende rentelast.
2. De boekwaarden van de grondexploitaties Zevenaar-Oost bedrijven, Mercurion en Businesspark 7Poort II zijn in 2025 weer aangepast op basis van de herziene grondexploitaties per 1 januari 2025 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 25 juni 2025. De boekwaarden van de grondexploitaties in de komende jaren zijn lager dan eerder geraamd. Dit veroorzaakt een lagere financieringsbehoefte en dus een lagere rentelast. Dienstjaar 2027 is een uitzondering. Bij de begroting 2025-2028 werd een lagere boekwaarde verwacht. Door de herziening is de boekwaarde flink gestegen. Hierdoor ontstaat in 2027 een hogere financieringsbehoefte dan eerder geraamd en dus ook een hogere rentelast.
3. Vanaf 2026 passen we projectfinanciering toe voor GREX Businesspark 7Poort II. Dit zorgt voor een hogere doorbelasting naar deze grondexploitatie en dus een lagere rente in de algemene dienst. Dit effect is zichtbaar in het journaal 'FT12 Invoeren projectfinanciering'.
4. In de komende jaren lossen we ca. 25 miljoen af op huidige langlopende leningen. Het rentepercentage van deze leningen is gemiddeld een stuk lager dan de huidige rente waartegen we nieuwe leningen aan moeten trekken om aan onze financieringsbehoefte te voldoen.

Budgetmutaties lasten/baten sportbedrijf	-51	-51	-51	-51

In de raming houden we rekening met kostenverhogende btw en de compensatie die we hiervoor ontvangen van het Rijk. De raming is gebaseerd op de in de afgelopen jaren ontvangen/aangevraagde bedragen 'Specifieke uitkering stimulering sport' (SPUK, voor compensatie van kostenverhogende btw) en de correctie op indexering voor 2026. De door het Rijk beschikbaar gestelde compensatie is voldoende om de kostenverhogende btw te compenseren. We brengen het extra benodigde bedrag voor de correctie van de indexering ten laste van de stelpost voor loon- en prijsindexatie. Deze mutaties zijn budgettair neutraal en hebben geen gevolgen voor het resultaat.

2. Actualisatie bestaand beleid				
Actualisatie investering wegen revitalisering index	0	-3	-3	-3

Als gevolg van de prijsstijgingen binnen de grond weg- en waterbouw vanaf 2022 tot en met 2024, zijn er tekorten ontstaan bij de revitaliseringsprojecten. Deze prijsstijgingen zijn het gevolg van de verstoring in toeleveringsketens, waardoor schaarste aan grondstoffen en materialen is ontstaan na de pandemie. Daarnaast zijn de afgelopen 2 jaar de loonkosten fors gestegen. Voor de revitaliseringsprojecten Angerlo, Kop van Tolkamer en Pannerden is er sprake van prijsstijging. Voor het project Bloemenkamp hebben we de prijsstijging grotendeels opgevangen door het aanvragen van aanvullende subsidies. Echter voor de

revitaliseringsprojecten Lobith-Noord, Lobith-Zuid en Schrijvershoek lopen, de in 2022 geraamde beschikbare investeringsbudgetten en de werkelijke uitvoeringskosten, te ver uiteen om de prijsstijging van 20% (prijsindex grond-, weg- en waterbouw) op te vangen. Op grond hiervan worden de investeringsbudgetten van de revitaliseringsprojecten totaal met € 4.102.000 verhoogd. Het totale investeringsbedrag voor Lobith-Noord komt hiermee op € 14.569.000, voor Lobith-Zuid op € 3.589.000 en Schrijvershoek € 7.123.000. Daarnaast wordt het investeringsbudget straatmeubilair verhoogd met € 30.000. Het totale investeringsbudget van straatmeubilair komt hiermee op € 342.000. We brengen de extra kapitaallasten (€ 140.000) structureel ten laste van de stelpost voor loon- en prijsindexatie. Dit betreft een budgettair neutrale wijziging.

6. Financieel gezonde toekomst				
BA04 Cultuurpresentatie	**35**	**35**	**35**	**35**

De subsidie aan Kunstwerk! voor de exploitatie van het theater Musiater is structureel verlaagd. Gelet op de commerciële mogelijkheden van het theater verwachten wij dat de maatschappelijke effecten beperkt blijven.

FT04 Afschrijvingstermijn van gebouwen aanpassen	**65**	**65**	**65**	**65**

Wij passen de afschrijvingstermijn van bedrijfsgebouwen aan van 40 jaar naar 50 jaar met ingang van begrotingsjaar 2026. Op dit moment is de afschrijvingstermijn van bedrijfsgebouwen 40 jaar. We zien in de praktijk dat gebouwen langer meegaan dan deze termijn. De economische levensduur is dus langer. We verlengen daarom de afschrijvingstermijn van gebouwen naar 50 jaar en sluiten hierdoor meer aan bij de levensduur.
Het voordeel van € 550.000 is nu op hoofdlijnen geboekt. Deze zullen bij de 2e VGR 2026 nader uitgesplitst worden.

Totaal mutaties	**51**	**48**	**47**	**55**

Overzicht baten en lasten op taakveld

Exploitatie (bedragen x € 1.000)		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten							
5.1	Sportbeleid en activering	366	0	0	0	0	0
5.2	Sportaccommodaties	1.653	2.646	2.044	2.044	2.044	2.043
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	213	222	162	162	162	162
5.4	Musea	23	17	17	17	17	17
5.5	Cultureel erfgoed	22	24	16	16	16	16
5.6	Media	197	0	0	0	0	0
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	32	44	11	11	11	11
Totaal Baten		**2.506**	**2.952**	**2.250**	**2.250**	**2.249**	**2.249**
Lasten							
5.1	Sportbeleid en activering	925	542	455	455	455	455

5.2	Sportaccommodaties	5.170	5.271	5.077	5.066	5.046	5.037
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.251	1.304	1.223	1.222	1.222	1.221
5.4	Musea	311	359	370	354	354	354
5.5	Cultureel erfgoed	190	195	172	170	166	170
5.6	Media	882	1.026	1.050	917	917	917
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	5.508	6.242	6.221	6.296	6.335	6.317
Totaal Lasten		**14.237**	**14.939**	**14.568**	**14.480**	**14.495**	**14.471**
Saldo							
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-1.038	-1.082	-1.061	-1.060	-1.060	-1.059
5.4	Musea	-288	-342	-354	-338	-338	-338
5.5	Cultureel erfgoed	-168	-171	-155	-153	-150	-153
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-5.476	-6.198	-6.210	-6.285	-6.324	-6.306
5.1	Sportbeleid en activering	-559	-542	-455	-455	-455	-455
5.2	Sportaccommodaties	-3.516	-2.625	-3.032	-3.022	-3.002	-2.994
5.6	Media	-685	-1.026	-1.050	-917	-917	-917
Begrotingsresultaat voor bestemming		**-11.732**	**-11.987**	**-12.318**	**-12.231**	**-12.246**	**-12.222**
0.10	Mutaties reserves						
	Onttrekkingen	995	569	259	259	259	259
	Toevoegingen	307	0	0	0	0	0
Totaal Mutaties reserves		**688**	**569**	**259**	**259**	**259**	**259**
Begrotingsresultaat na bestemming		**-11.044**	**-11.417**	**-12.059**	**-11.972**	**-11.987**	**-11.963**

Reserves

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves (stand per 1 januari)						(Bedragen x € 1.000)
Nummer	**Naam**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
9058	Achterstand groen	387	0	0	0	0

Deze bestemmingsreserve is gevormd om de achterstanden onderhoud groen in te halen. Zodra deze achterstanden zijn ingelopen heffen we deze reserve weer op.

Toevoeging De storting in de reserve in 2022 was eenmalig. We houden geen rekening met verdere stortingen.

Onttrekking De onttrekking aan de reserve achterstand groen hebben we geraamd op basis van het beheerplan openbaar groen. Wij verwachten dat we deze bestemmingsreserve in 2026 kunnen opheffen.

Totaal bestemmingsreserves	387	0	0	0	0

Bestemmingsreserves afschrijvingslasten

Bestemmingsreserves afschrijvingslasten (stand per 1 januari)						(Bedragen x € 1.000)
Nummer	Naam	2025	2026	2027	2028	2029
9035	Sportvelden RKPSC	51	43	34	26	17
9038	Speelvoorzieningen kinderen met beperking	100	93	87	80	73
9039	Brede Blik Giesbeek	1.009	938	866	794	722
9057	Sportaccommodaties	1.158	1.082	1.006	930	853
9061	Ledverlichting sportterreinen	760	760	710	659	608
9062	Beregeningsinstallatie sportvelden	307	307	287	266	246
9064	IHP 2007 Lindehagen/Tamboerijn	275	275	220	165	110
Totaal bestemmingsreserves afschrijvingslasten		3.662	3.498	3.209	2.919	2.630

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Separaat voorstel	Investeringsbedrag (x € 1.000) 2025	2026	2027	2028	2029
Afvalbakken		60	0	0	0	0
Beregeningsinstallaties sportvelden		-2	0	0	0	0
Duurzaam materieel speelvoorzieningen 2024		20	0	0	0	0
Duurzaam materieel speelvoorzieningen 2025		30	0	0	0	0
Duurzaam materieel speelvoorzieningen 2026		0	30	0	0	0
Gimbornhof		84	0	0	0	0
Herontwikkeling Bizetstraat 1 Zevenaar		201	0	0	0	0
Hittestress maatregelen 2026		0	37	0	0	0
Hittestress maatregelen Bloemenkamp		99	0	0	0	0
Hittestress maatregelen Lobith-Noord		5	10	17	0	0
Hittestress maatregelen Lobith-Zuid		19	6	0	0	0
Hittestress maatregelen Schrijvershoek		3	9	15	0	0
Hondenloslooopterreinen		140	0	0	0	0
Impuls aantrekkelijk en uitnodigend groen 2023		1	0	0	0	0
Impuls aantrekkelijk en uitnodigend groen 2024		82	0	0	0	0
Impuls aantrekkelijk en uitnodigend groen 2025		100	0	0	0	0
Impuls aantrekkelijk en uitnodigend groen 2026		0	100	0	0	0
Impuls aantrekkelijk en uitnodigend groen Lobith-N		14	10	10	0	0
Impuls aantrekkelijk en uitnodigend groen Lobith-Z		19	6	0	0	0

Impuls aantrekkelijk groen Bloemenkamp	25	0	0	0	0
Impuls aantrekkelijk groen Kop van Tolkamer	30	0	0	0	0
Impuls aantrekkelijk groen Schrijvershoek	0	10	20	0	0
Led verlichting sportvelden	-2	0	0	0	0
Maailaadwagen (637)	65	0	0	0	0
Reguliere vervanging bomen 2023	7	0	0	0	0
Reguliere vervanging bomen 2024	160	0	0	0	0
Reguliere vervanging bomen 2025	160	0	0	0	0
Reguliere vervanging bomen 2026	0	160	0	0	0
Reguliere vervanging groen 2023	345	0	0	0	0
Reguliere vervanging groen 2024	328	0	0	0	0
Reguliere vervanging groen 2025	400	0	0	0	0
Reguliere vervanging groen 2026	0	400	0	0	0
Reguliere vervangingen bomen Angerlo	8	0	0	0	0
Reguliere vervangingen bomen Bloemenkamp	25	0	0	0	0
Reguliere vervangingen bomen Kop van Tolkamer	25	0	0	0	0
Reguliere vervangingen bomen Lobith-Noord	4	10	20	0	0
Reguliere vervangingen bomen Lobith-Zuid	19	6	0	0	0
Reguliere vervangingen bomen Schrijvershoek	0	25	60	0	0
Reguliere vervangingen groen Angerlo	7	0	0	0	0
Reguliere vervangingen groen Bloemenkamp	55	0	0	0	0
Reguliere vervangingen groen Kop van Tolkamer	30	0	0	0	0
Reguliere vervangingen groen Lobith-Noord	10	20	60	0	0
Reguliere vervangingen groen Lobith-Zuid	34	11	0	0	0
Reguliere vervangingen groen Schrijvershoek	0	25	60	0	0
Uitbreiding bomen 2025	100	0	0	0	0
Uitbreiding bomen 2026	100	0	0	0	0
Vervanging speeltoestellen 2024	243	0	0	0	0
Vervanging speeltoestellen 2025	281	0	0	0	0
Vervanging speeltoestellen 2026	0	268	0	0	0
Vervanging speeltoestellen 2027	0	0	260	0	0
Vervanging speeltoestellen Bloemenkamp	39	0	0	0	0
Vervanging speeltoestellen Lobith-Noord	0	10	20	0	0
Vervanging speeltoestellen Lobith-Zuid	19	6	0	0	0
Vervanging speeltoestellen Schrijvershoek	0	10	15	0	0
Totaal programma 5.	**3.392**	**1.169**	**557**	**0**	**0**

6. SOCIAAL DOMEIN

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden maatschappelijke ontwikkeling, jeugd, arbeidsparticipatie, leefbaarheid en wijkgericht werken, vrijwilligers- en mantelzorgbeleid. Samen vormen deze beleidsvelden het sociaal domein. Voor het realiseren van de opgaven in het sociaal domein nemen we ook onderdelen uit de beleidsvelden sport, cultuur, veiligheid, ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, gezondheid en onderwijs mee die bij andere programma's zijn ondergebracht.
Op 26 juni 2024 is de visie en integrale nota sociaal domein 2024-2040 vastgesteld. Dit document is gemaakt samen met input van onze inwoners, maatschappelijke partners, collega's, participatieraad, het college en gemeenteraad.
In de visie sociaal domein 2020 – 2023 lag de nadruk op financiële beheersbaarheid en haalbaarheid. Er was minder aandacht voor onder andere sociale verbinding, de invloed van leefstijl en het benutten van gemeenschapskracht. Nu willen we meer bouwen en ontwikkelen, met aandacht voor bestaanszekerheid en gelijke kansen voor iedereen. We gaan samen aan de slag met de huidige opgaven en vraagstukken in het sociaal domein, vanuit een andere houding. Daarbij houden we de drie kernwaarden van de gemeente Zevenaar voor ogen: samenwerking, resultaatgerichtheid en klantgerichtheid.

Onze visie:
"In de gemeente Zevenaar staan het sociale netwerk, gezondheid en leefbaarheid centraal. We werken aan de mogelijkheden voor iedereen om een eigen, zelfstandig en betekenisvol leven te leiden. Dit vanuit een stabiele (financiële) basis en gelijke kansen voor iedereen. In een prettige en gezonde leefomgeving. Met en voor elkaar. Zo maken we Zevenaar een nog fijnere plek om te wonen, werken en leven!"

Deze visie en integrale nota:
geven aan wat voor gemeente we willen zijn;
geven richting aan beleid en uitvoering binnen het sociaal domein;
sluiten aan op de woonzorgvisie, omgevingsvisie en onze visie op de dienstverlening.

Om het beleid en de uitvoering vorm te geven, hebben we zes bouwstenen beschreven. Dit zijn:
1. bestaanszekerheid;
2. sociale basis;
3. leefbaarheid;
4. gezondere leefstijl;
5. kansrijk en veilig opgroeien;
6. veerkrachtig ouder worden.

De concrete vertaling van alle doelen, keuzes en uitdagingen in de bouwstenen uiten zich in uitvoeringsplannen per bouwsteen. Bij de uitwerking houden we rekening met de volgende uitgangspunten:
- iedereen doet ertoe en is van waarde (inclusie);
- de mens staat centraal (positieve gezondheid);
- voorkomen is beter dan genezen (preventie);
- niet ieder probleem vraagt om een professional voor de oplossing (normaliseren);
- de kosten gaan soms voor de baten uit (investeren);
- we maken het mogelijk houding (we denken in oplossingen).

Wat willen we?

Wij willen dat iedereen kan meedoen in de samenleving. Mensen die hier hulp bij nodig hebben ondersteunen we zo goed mogelijk. We richten ons op preventie: voorkomen is beter dan genezen. Als problemen eerder gesignaleerd worden, kan er op een laagdrempelige manier een oplossing gezocht worden. Voor werkzoekenden zetten we primair in op het vinden van passend werk.

Ontwikkelingen

Sterke sociale basis

In de visie Sociaal domein 2024-2040 is een belangrijke plaats ingeruimd voor het versterken van de sociale basis. Een sterkere sociale basis draagt bij aan het verhogen van de kwaliteit van leven van onze inwoners én aan het terugdringen van zorgkosten. De gecombineerde ontwikkelingen van zorg naar gezondheid, van sterke lokale teams, van versterken eerste lijn (vanuit het medisch domein) en de roep om versterking van het preventieve, voorliggende veld, maken dat we -samen met de maatschappelijke partners- een integrale aanpak ontwikkelen. We willen een Sterk Lokaal Team organiseren dat vroegtijdig, integraal en laagdrempelig passende ondersteuning biedt. De kern van de ontwikkeling zit in de ombuiging van tweedelijns zorg naar preventie, normaliseren en indicatievrije hulp Omdat deze vormen beter in staat zijn om integraal en systemisch vraagstukken op te pakken, eerder ingezet kunnen worden en goedkoper zijn. Hierbij houden wij ook rekening met de ontwikkelingen rondom landelijke akkoorden, zoals het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Aanvullend Zorg- en Welzijnakkoord (AZWA).

Investeringsagenda Sociaal Domein

Van het Rijk ontvangen wij bij de septembercirculaire 2025 een gedeeltelijke compensatie voor de incidentele tekorten 2023-2024 in de jeugdzorg. We werken aan een voorstel om deze gelden te doteren aan een nieuwe bestemmingsreserve investeringsagenda sociaal domein. Met deze middelen willen wij de incidentele kosten voor het versterken van de sociale basis en de lokale toegang dekken. U ontvangt hiervoor een separaat raadsvoorstel.

Jeugd

Landelijk gezien is een aantal ontwikkelingen van belang, waaronder de toename van jeugdzorg (die alsmaar oploopt), de keuze om de gesloten jeugdzorg af te bouwen en te werken naar kleinschaligheid, een tekort aan pleegouders, arbeidsmarktperikelen, jeugdzorg-organisaties die het (financieel) steeds moeilijker hebben. Het Rijk en de VNG werken samen met betrokken partijen aan een Hervormingsagenda Jeugd die zich richt op een beter en beheersbaar jeugdstelsel. De Hervormingsagenda is vastgesteld in juni 2023. In januari 2025 is een eerste advies verschenen van een deskundigencommissie, samen te vatten in vier punten:

- Geef meer aandacht aan kwetsbare jeugdigen en gezinnen
- Versterk de verbinding met aanpalende domeinen
- Leg het niveau van lokale voorzieningen voor een sterke pedagogische samenleving bindend vast
- Zorg voor een landelijk, regionaal en lokaal samenhangende gezinsaanpak

Landelijk, regionaal en lokaal zijn we volop bezig om de doelen uit de agenda te realiseren.
De gemeenteraad heeft juni 2024 de Visie en integrale nota Sociaal Domein 2024-2040 vastgesteld. Deze visie is de basis voor al ons beleid en hierin komen de principes uit de hervormingsagenda terug.
De regionale samenwerking rondom jeugdzorg bestaat uit een aantal gezamenlijke projecten. Zevenaar is actief betrokken bij de uitwerking van de plannen. Die richten zich onder andere op het terugdringen van jeugdzorg met verblijf en complexe scheidingen. Er is een regionale begroting opgesteld, waarbij de kosten over alle gemeenten verdeeld worden. Daarbij verwijzen we ook steeds meer naar het voorliggend veld. Voorts zien we bij alle vormen van jeugdhulp nog steeds wachtlijsten. Bij de jeugdconsulenten is er ook een wachtlijst, maar die neemt wel af dankzij verschillende inspanningen. Denk aan een gewijzigde werkwijze bij onze jeugdconsulenten waardoor inwoners sneller naar de juiste plek worden verwezen en inwoners een vast contactpersoon houden binnen de gemeente.

Preventieve voorzieningen voor ouders en jeugd

We zien dat veel hulpvragen in een eerder stadium opgepakt zouden kunnen worden, waardoor zwaarder geïndiceerde zorg voorkomen kan worden. Daarnaast is de ervaring dat lichte hulp soms voldoende is en zwaardere zorg niet nodig. Daarom willen we verder investeren in de laagdrempelige voorzieningen in het voorliggende veld. Voorliggende voorzieningen zijn bijvoorbeeld het jongerenwerk van Caleidoz en bijeenkomsten voor ondersteuning bij de opvoeding. We geven u voor 2026 en verder een weloverwogen advies over de uitbreiding en versterking van de preventieve voorzieningen. Dit advies sluit aan bij de Visie Sociaal Domein 2024-2040, hoofdstuk Kansrijk en Veilig Opgroeien.

Huisvesting statushouders

Samen met de woningcorporaties en Vluchtelingenwerk werken we aan het realiseren van deelwonen voor

onder anderen statushouders. Hiervoor hebben we een projectplan voor subsidie ingediend bij de provincie voor begeleiding. De plannen van het kabinet voor het verlagen van de taakstelling statushouders en het afschaffen van de voorrang aan statushouders kunnen hier echter grote gevolgen voor hebben. Dit geldt ook voor de plannen van het kabinet voor de invoering van de nieuwe asielwetten.

Maatschappelijke ontwikkeling
We geven onverminderd uitvoering aan het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), via een specifieke uitkering van het Rijk. Hierbij wordt vanuit het principe van integraal beleid gewerkt aan gezonde leefstijl, sterke sociale basis en deskundigheidsbevordering.
Op regionaal niveau nemen we actief deel aan de ontwikkelingen in het kader van het Integraal Zorg Akkoord (IZA), waarbij intensivering van de relatie tussen de medische en gemeentelijke (zorg)wereld aan de orde is. Middels enkele pilotprojecten wordt gewerkt aan de beweging van zorg naar preventie. Op regionaal (Gelderland Midden) en subregionaal (de Liemers) niveau zijn we hierin actief. Per 2 juli 2025 geldt het Aanvullend Zorg- en Welzijn Akkoord (AZWA). Voor 2026 wordt een generieke korting van 10% toegepast. Vanaf 2026 is het GALA integraal onderdeel van het AZWA. Het IZA loopt in 2026 nog een jaar door. In de tussentijd wordt nagegaan of en hoe e.e.a. structureel georganiseerd kan worden.

Maatschappelijke ondersteuning
We bieden inwoners de maatschappelijke ondersteuning die ze nodig hebben. Dat is, en blijft, het uitgangspunt. De vraag naar en de complexiteit in ondersteuning stijgt. Daardoor neemt de financiële druk om de Wmo 2015 binnen de begrote budgetten uit te voeren toe. Dit komt door allerlei ontwikkelingen. Vooral door aspecten waar we als gemeente niets aan kunnen doen zoals de overheveling van taken door het rijk, jurisprudentie die nadelig is voor gemeenten, stijgende tarieven (door o.a. krappe arbeidsmarkt) en vergrijzing van de samenleving. Een deel van de kostenstijging heeft te maken met zaken die wel, zij het lastig, te beïnvloeden zijn. Te denken valt aan: individualisering, (onterecht) claimen van ondersteuning, afname weerbaarheid, complexere samenleving en vraagstukken. Aan de hand van de kaders uit de visie Sociaal Domein 2024-2040, de woonzorgvisie 2024-2028 en de verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Zevenaar beïnvloeden we via het uitvoeringsplan Sociaal Domein 2025-2029 en geactualiseerde gemeentelijke Wmo regelgeving de kosten. Ook door de maatregelen op het gebied van huishoudelijke ondersteuning in het project van de financieel gezonde toekomst beïnvloeden we de kosten. Verder wordt de Wmo-uitvoering steeds efficiënter, door onder andere lean werkprocessen en passend beschikken. We verwachten dat we de kostenreductie samen op kunnen laten gaan met het (blijven) bieden van maatschappelijke ondersteuning die nodig is.

Beschermd Wonen
De transformatie van beschermd wonen is een beweging van traditionele beschermd wonen in instellingen naar het bieden van Beschermd Thuis door gemeenten. Het uitgangspunt is dat mensen met een psychische kwetsbaarheid zo veel mogelijk zelfstandig in de wijk wonen, met passende en tijdige ondersteuning thuis, om zo hun participatie en zelfstandigheid te bevorderen. De kern van de transformatie is dus dat de inwoner met (ernstige) psychische problemen, die (tijdelijk) niet in staat is om zelfstandig te wonen ondersteuning krijgt in de wijk. De intramurale voorziening Beschermd Wonen wordt steeds meer gezien als regionaal vangnet.
De doordecentralisatie van Beschermd Wonen is uitgesteld, dat wil zeggen tot op heden is de wetswijziging die daarvoor nodig is niet in de Tweede Kamer ter behandeling gebracht. Desondanks wordt in de regio Centraal Gelderland wel naar de transformatie toegewerkt. De gemeenten hebben in het najaar 2023 regionale financiële afspraken gemaakt. De middelen die de regiogemeenten van centrumgemeente Arnhem ontvangen zijn bestemd om de lokale sociale infrastructuur voor inwoners met psychische problematiek te versterken. Verder is gewerkt aan de voorbereiding van de gemeentelijke toegang tot de Wmo om vanaf de invoering van de doordecentralisatie inwoners, die in aanmerking komen voor Beschermd Wonen en Beschermd Thuis, de juiste zorg en ondersteuning dicht bij huis te kunnen bieden. Doordat de landelijke ontwikkelingen stil (blijven) staan, wordt op dit moment regionaal gewerkt aan de herziening van de regionale afspraken voor Beschermd Wonen.
Omdat we in de regio Centraal Gelderland dus toewerken naar de transformatie en een belangrijk deel van onze inwoners uit de doelgroep Beschermd Wonen in de toekomst dus als Beschermd Thuis zullen (gaan) wonen, waarvoor voldoende en verspreid over de regio passende woonvormen nodig zijn, ligt de komende jaren daarom de prioriteit bij de opbouw van Beschermd Thuis.

Participatiewet in balans
Het Rijk werkt aan een vereenvoudiging van de Participatiewet. De gemeente Zevenaar onderschrijft deze koers en werkt samen met de RSD aan een lokale uitwerking in beleid en maatregelen. De nadruk ligt op:
- Een toereikend bestaansminimum;
- Passende ondersteuning via werk of andere vormen van participatie;
- Aansluiting bij het doenvermogen van mensen;
- Eenvoudige en begrijpelijke regelgeving;
- Goede uitvoerbaarheid voor professionals.

Regionale samenwerking en hervorming van de infrastructuur
Binnen de arbeidsmarktregio Midden-Gelderland wordt gewerkt aan een toekomstbestendige arbeidsmarktinfrastructuur. De ontwikkeling van het Regionaal Werkcentrum is hierin een belangrijke stap. Dit centrum biedt één loket voor werkzoekenden, werkgevers en professionals, en maakt het mogelijk om sneller en effectiever ondersteuning te bieden. De hervorming van de sociale infrastructuur richt zich op betere samenwerking tussen gemeenten, UWV, onderwijsinstellingen en sociaal ontwikkelbedrijven.

Sociale werkvoorziening: continuïteit en vernieuwing
Scalabor B.V. is door de gemeente Zevenaar tot 2029 aangewezen als uitvoerder van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Scalabor speelt een belangrijke rol in het bieden van passend werk aan mensen met een arbeidsbeperking, en ontwikkelt zich richting een sociaal ontwikkelbedrijf dat inzet op talentontwikkeling, inclusieve technologie en duurzame inzetbaarheid.

Wet van school naar duurzaam werk
De aankomende Wet van school naar duurzaam werk biedt kansen om jongeren beter te begeleiden bij hun overgang van onderwijs naar arbeidsmarkt. Deze wet sluit aan bij onze inzet op preventie en gelijke kansen, en biedt mogelijkheden om jongeren vroegtijdig te ondersteunen bij het vinden van passend werk of vervolgonderwijs.

WAT WILLEN WE?

6. Sociaal domein

Wij willen dat iedereen kan meedoen in de samenleving. Mensen die hier hulp bij nodig hebben ondersteunen we zo goed mogelijk. We richten ons op preventie: voorkomen is beter dan genezen. Als problemen eerder gesignaleerd worden, kan er op een laagdrempelige manier een oplossing gezocht worden. Voor werkzoekenden zetten we primair in op het vinden van passend werk.

WAT DOEN WE?

VERBONDEN PARTIJEN

Bedragen x € 1.000

Naam	Openbaar belang en doel	Bijdrage 2026
Gemeenschappelijke regeling		
MGR sociaal domein Centraal-Gelderland	Regionale samenwerking in het sociaal domein moet leiden tot kwalitatief goede en efficiënte dienstverlening aan de inwoners van de 11 deelnemende gemeenten. Daarbij is het lokale beleid leidend. De MGR is van en voor de samenwerkende gemeenten.	5.606

BedrijfsvoeringsorganisatieDoelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN)	De vervoersorganisatie is ingesteld ter gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers met betrekking tot het tot stand brengen, ontwikkelen en in stand houden van een kwalitatief hoogwaardig, herkenbaar, efficiënt en eenvoudig te gebruiken doelgroepenvervoer. Hierbij wordt rekening gehouden met de mogelijkheden van reizigers en hun sociale netwerk. Het aanvullend vervoer dient ook in het buitengebied en de kleine kernen voldoende gewaarborgd te zijn en het vervoer heeft een optimale aansluiting op het openbaar-vervoer-netwerk.	1.722

BELEIDSINDICATOREN (BBV)

Beleidsindicatoren

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2026	Begroting 2029
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin					
	2023	5,00	4,00	4,50	4,00
Ons beleid is er op gericht om het aantal kinderen in armoede terug te dringen. Landelijk ligt het percentage kinderen dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen op 6%. In gemeente Zevenaar streven we naar een lager percentage dan het landelijke.					
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren					
	2023	2,00	2,00	1,00	1,00
In Zevenaar is het percentage werkloze jongeren gelijk aan het gemiddelde in Gelderland. Toch is de groep jongeren met een uitkering via RSD de Liemers relatief groot. Deze jongeren hebben vaak extra hulp nodig om mee te doen in de maatschappij. De gemeente Zevenaar en de regio werken actief aan het voorkomen van jeugdwerkloosheid. Het jongerenloket van RSD de Liemers speelt hierbij een belangrijke rol. Jongeren kunnen hier terecht voor begeleiding, scholing en hulp bij het vinden van werk. De aanpak is onderdeel van de opdracht aan de RSD en sluit aan bij de regionale aanpak jeugdwerkloosheid. In 2026 komt er een nieuwe wet: Van school naar duurzaam werk. Deze wet helpt jongeren om makkelijker van school naar werk te gaan. De gemeente bereidt zich hierop voor, zodat bestaande voorzieningen – zoals het jongerenloket – goed kunnen bijdragen aan deze overgang.					
Banen (aantal per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar)					
	2023	830,60	707,50	725,00	725,00
De arbeidsmarkt in Midden-Gelderland is nu stabieler dan in de afgelopen jaren. Er komen nog steeds banen bij, maar minder snel dan voorheen. Toch zijn er nog steeds te weinig mensen beschikbaar voor openstaande vacatures. Ook zijn de kosten voor personeel hoog. Dit maakt het moeilijker voor werkgevers om nieuwe banen te creëren. De krapte op de arbeidsmarkt is nog steeds merkbaar, maar minder ernstig dan eerder. Er zijn weinig mensen werkloos, maar er zijn wel mensen die kunnen werken en dat nu nog niet doen. In Midden-Gelderland gaat het bijvoorbeeld om mensen met een uitkering, mensen zonder uitkering en mensen die extra hulp nodig hebben om aan het werk te gaan. Ons beleid richt zich op het helpen van deze groepen. We doen dit bijvoorbeeld met praktijkleren, begeleiding op de werkvloer (jobcoaching) en samenwerking met organisaties zoals Scalabor en het Werkgeversservicepunt.					

Cliënten met een maatwerkvoorziening Wmo

2022	695,00	890,00	885,00	870,00

Ondanks het ontbreken van de meest recente cijfers van Gelderland is de verwachting dat het aantal cliënten met een maatwerkarrangement in Zevenaar nog steeds iets hoger dan het gemiddelde in Gelderland is. Dit past bij het beeld dat er veel aanvragen blijven komen bij de toegang. Er wordt gewerkt aan het verminderen van het aantal maatwerkarrangementen. Dit o.a. door ontwikkelen van (meer) voorzieningen in het voorliggende veld, meer aandacht naar positieve gezondheid en actualisatie van het Wmo beleid.

Jongeren met een delict voor de rechter (% 12 t/m 21 jarigen)

2023	1,00	1,00	0,80	0,80

Met de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming werken we toe naar een sterk lokaal team dat een nauwe samenwerking heeft met GI's en Veilig Thuis. Daarbij hebben we ons preventief jeugdbeleid voor jongeren uitgebreid met trajecten als Straatwerk, Halt in de Wijk en Iriszorg. De verwachting is dat dit alles een preventief effect zal hebben.
De wachtlijsten bij de GI's zorgen momenteel voor een afname van het aantal maatregelen. Dit is een tijdelijk effect.

Jongeren met jeugdbescherming (% van alle jongeren tot 18 jaar)

2024	1,00	1,20	1,00	1,00

We maken ons lokaal en regionaal sterk om te voorkomen dat er een jeugdbeschermingsmaatregel nodig is. Onder andere met de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario Jeugd- en Gezinsbescherming. Ook zetten we lokaal meer in op preventie en hebben we ons preventieve aanbod flink uitgebreid voor kinderen, jongeren en gezinnen. Als er toch een jeugdscheringmaatregel wordt uitgesproken door de kinderrechter, dan zorgen we dat deze zo goed mogelijk wordt uitgevoerd en er een nauwe samenwerking is tussen de Gecertificeerde Instelling, het lokaal team en het voorliggend veld, gericht op tijdelijk gedeelde regie en terug naar eigen regie waar dat kan en veilig is. Dit draagt eraan bij dat een jeugdbeschermingsmaatregel soms niet nodig is of de duur ervan verkort kan worden. Een goed functionerend Veiligheidshuis en Jeugdbeschermingstafel is hiervoor cruciaal.

Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar)

2024	14,90	15,80	12,40	12,40

We zien binnen onze gemeente een lichte afname van het percentage jongeren met jeugdhulp. Dit geldt ook voor de provincie en landelijk. Mogelijk dat de komst van de Essentiële Functies hier een gedeelte van verklaard. De verwachting is namelijk dat door de Essentiële Functies er minder jongeren in verblijf zullen zitten. Daarbij hebben we lokaal de aanvullende afspraak gemaakt dat we het ieder kind gunnen om zoveel mogelijk thuis op te groeien. En we investeren in een sterk voorliggend veld, zodat we hier ook meer naar kunnen verwijzen. De verwachting is dat dit ook het aantal aanvragen jeugdhulp-met-verblijf en het aantal jeugdhulpaanvragen zal doen afnemen.
Met de verdere inzet op versterking van de samenwerking met de JeugdPOH-GGZ, RvdK, GI's, VT, een investering op schoolmaatschappelijk werk, het preventieve aanbod in het voorliggend veld (denk aan Straatwerk, Jongerencoaches, Werkwinkel, Thuis4All) en het toewerken naar Sterke Lokale Teams hopen we deze koers vast te houden.

Jongeren met jeugdreclassering (% kinderen 12 tot 23 jaar)

2024	0,30	0,30	0,20	0,20

Het streven is om in ieder geval in de pas te blijven lopen met Gelderland. Dat is voor dit jaar gelukt. Omdat het om relatief weinig jongeren gaat, kan het percentage fluctueren.
We zetten in de samenwerking met onze netwerkpartners zoveel mogelijk in op preventieve hulp en ondersteuning aan jongeren en gezinnen. Denk bijvoorbeeld aan het preventieve aanbod HALT in de Wijk, waardoor er minder jongeren hoeven worden doorverwezen naar HALT. Als ook het preventieve aanbod van Iriszorg en Straatwerk.
Het afgelopen jaar zien we dat de ketenpartners elkaar beter weten te vinden. Halt wordt vaker en sneller betrokken voor overleg en voor verwijzing, ook door scholen. Dit werkt preventief op het voorkomen van een jeugdreclasseringsmaatregel. De komende periode willen we deze samenwerking verder bestendigen en uitbreiden. Dit doen we ook voor de samenwerking met Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en de GI's.

De ontwikkeling naar het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming waarbij de gemeente een sterk lokaal team heeft dat samenwerkt met een nog op te richten Regionaal Veiligheidsteam zal mogelijk ook een preventief effect hebben.

Lopende re-integratievoorzieningen (aantal per 10.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar)

2024	210,80	219,40	215,00	230,00

In lijn met de bestuurlijke opdracht die de raad in december 2023 heeft verstrekt aan RSD de Liemers, is er een duidelijke focus op het ondersteunen van inwoners met een lange afstand tot de arbeidsmarkt. Deze groep kent vaak complexe problematiek en langdurige bijstandsafhankelijkheid. Om hen te begeleiden richting economische zelfstandigheid en maatschappelijke participatie, is het noodzakelijk dat zij kunnen deelnemen aan passende re-integratietrajecten. Deze maatwerktrajecten zijn ingekocht bij gespecialiseerde re-integratiepatijen, in plaats van dat er groepsgerichte generieke programma's voor bijstandsafhankelijke inwoners georganiseerd werden. Dit heeft geleid tot een stijging in het aantal lopende voorzieningen.

Netto arbeidsparticipatie (% werkzame beroepsbevolking t.o.v. beroepsbevolking)

2024	74,00	71,80	73,50	75,00

Hoewel de netto arbeidsparticipatie in Zevenaar de afgelopen jaren licht is gestegen, mede dankzij bestuurlijke opdrachten aan RSD de Liemers gericht op het activeren van de beroepsgeschikte bevolking, zien we dat Zevenaar licht achterblijft bij het gemiddelde van de provincie Gelderland: in 2022 was het verschil 1,9%, en in 2024 is dat opgelopen tot 2,2%. Deze ontwikkeling wordt beïnvloed door structurele factoren zoals vergrijzing, arbeidsethos en een hoge jeugdwerkloosheid. Om dit verschil te verkleinen, kunnen beleidsmatige keuzes worden gemaakt zoals het versterken van regionale samenwerking voor arbeidsmarktmatching, het ontwikkelen van maatwerktrajecten voor jongeren en het verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs en werk.

Personen met een bijstandsuitkering van 18 jaar en ouder (aantal per 10.000 inwoners)

2024	292,40	252,00	258,00	260,00

Het aantal personen met een bijstandsuitkering in de gemeente Zevenaar ligt onder het Gelders gemiddelde. Landelijk wordt voor gemeenten met minder dan 50.000 inwoners een stijging van het bijstandsbestand verwacht van +1,7%, hierdoor is de verwachting dat de personen met een bijstandsuitkering in de komende jaren licht zal stijgen. De huidige bestuurlijke opdracht aan RSD de Liemers richt zich op de begeleiding van inwoners met een lange afstand tot de arbeidsmarkt en is erop gericht om zoveel mogelijk inwoners te laten uitstromen naar de arbeidsmarkt, zodat een eventuele stijging zoveel mogelijk wordt beperkt.

6.1 Verruimen van de inkomensondersteuning voor meer bestaanszekerheid van inwoners

6.1.1 Bestendigen en versterken samenwerking armoedeplatform 2022-2026

We evalueren de aanpak van de bestrijding van armoede zoals beschreven in de beleidsnotitie armoede en schulden voor de periode 2019-2022. Ook laten we een minima-effectrapportage door het NIBUD uitvoeren, waarbij de financiële gevolgen van het synchroniseren van de inkomensgrens voor inwoners inzichtelijk wordt. Tevens zullen we het NIBUD vragen om inzichtelijk te maken voor welke huishoudtypen er mogelijk sprake is van een armoedeval. Daarnaast kijken we naar wat het verhogen van de inkomensgrens voor de inwoner aan welzijn en preventie oplevert. De uitkomsten van het NIBUD-onderzoek en van de beleidsevaluatie bespreken we met het armoedeplatform. De uitkomsten verwerken we in een nieuwe Beleidsnota armoede en schulden. Samenwerking met het armoedeplatform bestendigen en versterken we.

6.2 Ondersteunen van inwoners door passende jeugd- en maatschappelijke zorg, hulp en ondersteuning aan te bieden

6.2.3 Wij verbeteren de afspraken en sturen op het aantal contracten met (regionale) aanbieders van jeugdzorg en wmo 2022-2026

De kwaliteit van de zorg aan onze jeugdigen monitoren we continu door middel van cliëntervaringsonderzoeken, accountantsgesprekken en controle op doelmatigheid, rechtmatigheid en kwaliteit. In de aanbestedingstrajecten hebben wij altijd aandacht voor de kwaliteit van de zorg. Voor wat betreft contracten met jeugdhulpaanbieders en Wmo-zorgaanbieders sluiten we aan bij de regionaal aangestuurde inkooptrajecten van de MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland. Bij iedere inkoopronde sturen wij op het afsluiten van langer lopende contracten en het verminderen van het aantal aanbieders.

6.2.4 Wij werken efficiënt en eenvoudig in het sociaal domein 2022-2026

Binnen het sociaal domein willen we werken vanuit vertrouwen met minder regeldruk en betere efficiëntie. We hebben de ambitie om een betere balans tussen uitgaven en daadwerkelijke zorg te realiseren en minder geld te besteden aan administratieve taken. Met eenvoudig werken willen we geld besparen, aangezien onnodige regels en processen geld kosten. Door te vertrouwen op onze professionals binnen het sociaal domein is er minder verantwoording en administratie nodig.

6.2.6 Wij volgen de landelijke (financiële) ontwikkelingen rondom jeugdzorg 2022-2026

Sinds de invoering van de Jeugdwet (2015) is jeugdzorg voortdurend in ontwikkel. Wij nemen actief deel aan relevante regionale overleggen (via de MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland) en blijven op de hoogte van de ontwikkelingen en oefenen waar mogelijk invloed uit.
Wij volgen de ontwikkelingen via de VNG nauwgezet. Verder volgen wij ook de landelijke ontwikkelingen op het gebied van innovatie. Best–practices nemen we (indien mogelijk) over in Zevenaar.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten					
Primitieve begroting 2025-2028	14.911	18.875	19.375	19.375	19.375
1e voortgangsrapportage 2025	5.385	-540	-540	-540	-540
Kadernota 2026	0	0	0	0	0
2e voortgangsrapportage 2025	832	-231	0	667	667

Wijziging tot de begroting 2026-2029	0	0	0	0	0
Totale baten tot de begroting	**21.128**	**18.104**	**18.835**	**19.502**	**19.502**
Mutaties in deze begroting (baten)					
6. Financieel gezonde toekomst	0	**81**	188	195	127
BA14 Huishoudelijke ondersteuning	0	0	100	100	100
BA17 en BA08 Zevenaar Doet	0	75	75	75	0
IV06 Gehandicaptenparkeerkaarten	0	6	13	20	27
Totaal gemuteerde baten	**0**	**81**	**188**	**195**	**127**
Totale baten in deze begroting	**21.128**	**18.110**	**18.948**	**19.622**	**19.629**
Lasten					
Primitieve begroting 2025-2028	77.682	80.773	81.261	81.209	81.192
1e voortgangsrapportage 2025	5.358	877	877	877	894
Kadernota 2026	0	593	487	485	590
2e voortgangsrapportage 2025	2.571	250	59	-115	-115
Wijzigingen tot de begroting 2026-2029	0	2.028	2.037	2.029	2.027
Totale lasten tot de begroting	**85.612**	**84.521**	**84.721**	**84.485**	**84.588**
Mutaties in deze begroting (lasten)					
2. Actualisatie bestaand beleid	0	**1.118**	1.118	1.118	1.118
Budgetmutatie zorgkosten Wmo en jeugd	0	1.118	1.118	1.118	1.118
6. Financieel gezonde toekomst	0	**-1.357**	-2.457	-3.367	-3.977
BA09 Maatschappelijk werk op school	0	230	230	230	230
BA10 Minimabeleid	0	-110	-165	-165	-165
BA11 en BA16 Jeugdhulp met verblijf	0	-650	-1.150	-1.650	-2.150
BA13 Arbeidsparticipatie	0	0	0	-250	-250
BA14 Huishoudelijke ondersteuning	0	-35	-70	-105	-140
BA15 Huishoudelijke ondersteuning Was- en strijkservice gelijk aan HHM normenkader	0	0	-360	-485	-485
BA17 en BA08 Zevenaar Doet	0	-50	-50	-50	-125
FT06 Structureel vervallen uitvoeringsagenda	0	-287	-287	-287	-287
FT07 Samenkracht en burgerparticipatie	0	-25	-25	-25	-25
FT08 Arbeidsparticipatie	0	0	-150	-150	-150
FT09 Verlagen budget woonvoorzieningen	0	-130	-130	-130	-130
FT10 PGB Wmo	0	-150	-150	-150	-150
FT11 PGB Jeugd	0	-150	-150	-150	-150

IVo6 Gehandicaptenparkeerkaarten	0	0	0	0	0
Totaal gemuteerde lasten	**0**	**-238**	**-1.338**	**-2.248**	**-2.858**
Totale lasten in deze begroting	**85.612**	**84.283**	**83.383**	**82.237**	**81.729**
Resultaat voor bestemming	**-64.483**	**-66.173**	**-64.435**	**-62.614**	**-62.100**
Onttrekkingen					
Primitieve begroting 2025-2028	124	24	24	24	24
1e voortgangsrapportage 2025	0	0	0	0	0
Kadernota 2026	0	0	0	0	0
2e voortgangsrapportage 2025	0	130	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2026-2029	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2026-2029	0	75	75	75	0
Totaal onttrekkingen reserves	124	**229**	99	99	24
Toevoegingen					
Primitieve begroting 2025-2028	0	0	0	0	0
1e voortgangsrapportage 2025	0	0	0	0	0
Kadernota 2026	0	0	0	0	0
2e voortgangsrapportage 2025	0	0	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2026-2029	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2026-2029	0	225	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	0	**225**	0	0	0
Saldo reserve mutaties	**124**	**4**	**99**	**99**	**24**
Resultaat na bestemming	**-64.359**	**-66.168**	**-64.335**	**-62.515**	**-62.076**

Toelichting financiële ontwikkelingen

Hieronder vindt u een overzicht met de financiële toelichtingen van mutaties in de exploitatie die in bovenstaande tabel zijn opgenomen. Alleen zijn bij de toelichtingen de baten en lasten gesaldeerd.

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
2. Actualisatie bestaand beleid				
Budgetmutatie zorgkosten Wmo en jeugd	**-1.118**	**-1.118**	**-1.118**	**-1.118**

Bij het opstellen van de begroting 2025-2028 is voor de zorgkosten WMO en jeugd een percentage toegepast van 1,2%. Dit in afwachting van compensatie van het Rijk. Bij de meicirculaire 2025 heeft het Rijk compensatie gegeven. Wij stellen voor om de zorgkosten vanaf 2025 te compenseren met 3,21% (4,41% minus 1,20%). Dit betekent een structurele verhoging van afgerond € 1.118.000. In de 2e voortgangsrapportage is het effect voor 2025 opgenomen. We brengen het extra benodigde bedrag ten laste van de stelpost voor loon- en prijsindexatie.

6. Financieel gezonde toekomst				
BA09 Maatschappelijk werk op school	**-230**	**-230**	**-230**	**-230**

Het maatschappelijk werk op school heeft grote meerwaarde als preventieve hulp. Om deze te continueren is een structurele subsidie nodig van € 230.000.

BA10 Minimabeleid	**110**	**165**	**165**	**165**

Door aanpassing van het beleid zijn de kosten voor de doelgroep kinderopvang SMI (Sociaal-Medische Indicatie) verlaagd.

BA11 en BA16 Jeugdhulp met verblijf	**650**	**1.150**	**1.650**	**2.150**

Door een andere werkwijze waarin preventie en vroegsignalering centraal staat, vermindert de gemeente niet alleen de directe kosten voor jeugdzorg en uithuisplaatsingen, maar werkt zij ook aan het voorkomen van maatschappelijke problemen die op de lange termijn veel geld en maatschappelijke schade kunnen veroorzaken. Hoewel de eerste fase van de aanpak een omschakeling vereist, zal dit op termijn leiden tot een meer efficiënte besteding van middelen en een gezondere, veiligere samenleving. Naast een oplopend bedrag aan besparing (tot € 2.150.000 in 2029), wordt jaarlijks een bedrag van € 150.000 aan extra formatie opgenomen voor gezinscoaches.

BA13 Arbeidsparticipatie	**0**	**0**	**250**	**250**

Op basis van de door BMC uitgevoerde benchmark is een taakstellende bezuiniging doorgevoerd op de brede taakstelling van de RSD.

BA14 Huishoudelijke ondersteuning	**35**	**170**	**205**	**240**

Door het invoeren van één keer per twee weken huishoudelijke hulp verwachten een besparing te realiseren van € 35.000 in 2026 oplopend tot € 140.000 in 2029. Daarnaast gaan we vanaf 2027 een eigen bijdrage invoeren die naar verwachting € 100.000 oplevert.

BA15 Huishoudelijke ondersteuning Was- en strijkservice gelijk aan HHM normenkader	**0**	**360**	**485**	**485**

De wasverzorging structureel onder brengen in een algemene was- en strijkservice (voorziening) levert een kostenreductie op vanaf 2027.

BA17 en BA08 Zevenaar Doet	**50**	**50**	**50**	**125**

Het budget voor Zevenaar Doet wordt gehalveerd naar een actie die één keer per jaar plaats vindt in plaats van twee keer. Daarnaast wordt Zevenaar Doet beëindigd in 2028. Om de kosten voor de jaren 2026-2028 te dekken stellen wij een bestemmingsreserve in die wordt gevoed door een bijdrage uit de algemene reserve met een bedrag van € 225.000 (3 jaar x € 75.000).

FT06 Structureel vervallen uitvoeringsagenda	**287**	**287**	**287**	**287**

In 2025 is het uitvoeringsbudget incidenteel komen te vervallen. Met deze maatregel laten wij het budget structureel vervallen.

FT07 Samenkracht en burgerparticipatie	**25**	**25**	**25**	**25**

Het budget voor inspecties kinderopvang is structureel verlaagd. Hierbij is rekening gehouden met de realisatie van de afgelopen jaren.

FT08 Arbeidsparticipatie	**0**	**150**	**150**	**150**

Het gemeentelijk re-integratie budget is verlaagd. Hierdoor zijn minder middelen beschikbaar voor extra inzet t.b.v. inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

FT09 Verlagen budget woonvoorzieningen	**130**	**130**	**130**	**130**

De uitgaven voor woonvoorzieningen fluctueren door de jaren heen. Op basis van historische uitgaven verlagen wij het budget met € 130.000.

FT10 PGB Wmo	**150**	**150**	**150**	**150**

Er is een structurele onderschrijding op het persoonsgebonden budget Wmo. De structurele raming wordt met € 150.000 verlaagd.

FT11 PGB Jeugd	**150**	**150**	**150**	**150**

Er is een structurele onderschrijding op het persoonsgebonden budget. De structurele raming wordt met € 150.000 verlaagd.

IV06 Gehandicaptenparkeerkaarten	**6**	**13**	**20**	**27**

In het kader van de Financieel Gezonde Toekomst is een analyse gemaakt naar het kostendekkendheidspercentage de gehandicaptenparkeerkaarten. Dit percentage blijkt op 10% te liggen. De kosten worden in vier jaar verhoogd van € 22,05 naar € 100. Dit levert dan voor de komende jaren extra inkomsten op.

Totaal mutaties	**244**	**1.451**	**2.368**	**2.985**

Toelichting reserve mutaties

Hieronder vindt u een overzicht met de financiële toelichtingen van reservemutaties die in bovenstaande tabel zijn opgenomen. Alleen zijn bij de toelichtingen de baten en lasten gesaldeerd.

Reservemutaties (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
6. Financieel gezonde toekomst				
BA17 en BA08 Zevenaar Doet	**-150**	**75**	**75**	**0**

Het budget voor Zevenaar Doet wordt gehalveerd naar een actie die één keer per jaar plaats vindt in plaats van twee keer. Daarnaast wordt Zevenaar Doet beëindigd in 2028. Om de kosten voor de jaren 2026-2028 te dekken stellen wij een bestemmingsreserve in die wordt gevoed door een bijdrage uit de algemene reserve met een bedrag van € 225.000 (3 jaar x € 75.000).

Totaal reservemutaties	-150	75	75	0

Overzicht baten en lasten op taakveld

Exploitatie (bedragen x € 1.000)		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten							
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	7.469	5.816	1.576	1.576	1.576	1.576
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	339	325	0	0	0	0
6.3	Inkomensregelingen	13.290	13.622	13.494	13.494	13.494	13.494
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	8	5	11	18	25	32
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	518	430	430	761	761	761
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	105	11	0	0	667	667
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	84	46	0	0	0	0
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	51	9	0	0	0	0
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	170	617	0	0	0	0
6.811	Beschermd wonen (WMO)	0	0	2.600	3.100	3.100	3.100
6.821	Jeugdbescherming	38	248	0	0	0	0
Totaal Baten		**22.070**	**21.128**	**18.110**	**18.948**	**19.622**	**19.629**
Lasten							
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	16.746	11.247	7.091	6.921	6.972	6.952
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	350	2.476	2.613	2.613	2.613	2.613
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	80	1.690	1.862	1.862	1.862	1.862
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	961	698	393	393	393	393
6.3	Inkomensregelingen	20.770	21.378	20.182	20.416	20.416	20.416

6.4	WSW en beschut werk	5.230	5.434	5.290	5.144	4.989	4.989
6.5	Arbeidsparticipatie	4.023	4.063	4.177	3.681	3.431	3.431
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	2.014	2.264	2.252	2.268	2.279	2.292
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	7.171	7.720	8.174	7.792	7.632	7.597
6.712	Begeleiding (WMO)	4.516	3.900	4.207	4.221	4.221	4.221
6.713	Dagbesteding (WMO)	72	677	680	680	680	680
6.714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	5	5	5	5	5
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	3.248	144	150	150	-24	-24
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	8.091	10.868	11.298	11.329	11.358	11.394
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	340	329	342	342	342	342
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	898	32	33	33	33	33
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	3.136	10.094	10.266	9.766	9.266	8.766
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	4.690	51	53	53	53	53
6.791	PGB WMO	188	477	339	339	339	339
6.792	PGB Jeugd	151	319	176	176	176	176
6.811	Beschermd wonen (WMO)	244	-85	2.799	3.299	3.299	3.299
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	5	5	5	5	5
6.821	Jeugdbescherming	1.021	1.199	1.245	1.245	1.245	1.245
6.822	Jeugdreclassering	176	187	195	195	195	195
6.91	Co□rdinatie en beleid WMO	0	271	281	281	281	281
6.92	Co□rdinatie en beleid Jeugd	0	168	174	174	174	174
Totaal Lasten		**84.115**	**85.612**	**84.283**	**83.383**	**82.237**	**81.729**
Saldo							
6.3	Inkomensregelingen	-7.480	-7.756	-6.688	-6.923	-6.923	-6.923
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-9.277	-5.432	-5.516	-5.345	-5.397	-5.376
6.5	Arbeidsparticipatie	-4.023	-4.063	-4.177	-3.681	-3.431	-3.431
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	-622	-373	-393	-393	-393	-393
6.4	WSW en beschut werk	-5.230	-5.434	-5.290	-5.144	-4.989	-4.989
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	-6.653	-7.290	-7.744	-7.031	-6.871	-6.836
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	-2.006	-2.259	-2.241	-2.250	-2.254	-2.260
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	-8.006	-10.822	-11.298	-11.329	-11.358	-11.394
6.811	Beschermd wonen (WMO)	-244	85	-199	-199	-199	-199
6.712	Begeleiding (WMO)	-4.516	-3.900	-4.207	-4.221	-4.221	-4.221
6.791	PGB WMO	-188	-477	-339	-339	-339	-339
6.713	Dagbesteding (WMO)	-72	-677	-680	-680	-680	-680
6.714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	-5	-5	-5	-5	-5
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	-5	-5	-5	-5	-5

6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	-3.143	-133	-150	-150	691	691
6.792	PGB Jeugd	-151	-319	-176	-176	-176	-176
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	-340	-329	-342	-342	-342	-342
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	-847	-24	-33	-33	-33	-33
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	-2.966	-9.477	-10.266	-9.766	-9.266	-8.766
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	-4.690	-51	-53	-53	-53	-53
6.821	Jeugdbescherming	-983	-951	-1.245	-1.245	-1.245	-1.245
6.822	Jeugdreclassering	-176	-187	-195	-195	-195	-195
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	-350	-2.476	-2.613	-2.613	-2.613	-2.613
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-80	-1.690	-1.862	-1.862	-1.862	-1.862
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	0	-168	-174	-174	-174	-174
6.91	Coördinatie en beleid WMO	0	-271	-281	-281	-281	-281
Begrotingsresultaat voor bestemming		**-62.045**	**-64.483**	**-66.173**	**-64.435**	**-62.614**	**-62.100**
0.10	Mutaties reserves						
	Onttrekkingen	2.183	124	229	99	99	24
	Toevoegingen	230	0	225	0	0	0
Totaal Mutaties reserves		**1.953**	**124**	**4**	**99**	**99**	**24**
Begrotingsresultaat na bestemming		**-60.092**	**-64.359**	**-66.168**	**-64.335**	**-62.515**	**-62.076**

Overzicht van Incidentele baten en lasten

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Programma 6.Sociaal domein					
Baten					
Mutatie reserves	Onttrekking uit de algemene reserve en bestemmingsreserves	205	75	75	0
Totaal programma 6		**205**	**75**	**75**	**0**

In het hoofdstuk 'Financiën' wordt in het 'overzicht incidentele baten en lasten' een nadere toelichting gegeven met betrekking tot de incidentele lasten.

Reserves

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves (stand per 1 januari)						(Bedragen x € 1.000)
Nummer	Naam	2025	2026	2027	2028	2029
9010	Uitvoeringskosten TOZO	202	202	202	202	202

Deze reserve heeft als doel om de uitvoeringskosten van de TOZO regeling zelfstandig ondernemers te egaliseren.

Onttrekking Er is geen onttrekking in 2024 geweest en de verwachting is dat ook in 2025 en 2026 de middelen van de bestemmingsreserve niet nodig zijn. De RSD de Liemers, belast met de uitvoering, beschikt m.i.v. 2020 over een bestemmingsreserve voor dekking van de uitvoeringskosten voor de deelnemende gemeenten. Hiervoor is destijds een deel van de van het rijk ontvangen middelen voor uitvoeringskosten ingezet. Voor het resterende deel van de uitvoeringskosten voor Zevenaar is een eigen bestemmingsreserve gevormd. De reserve bij de RSD is in vooralsnog toereikend voor dekking van de uitvoeringskosten.

9049	Zevenaar Doet	0	0	150	75	0

Deze reserve wordt ingezet voor dekking van de jaarlijkse kosten in de komende jaren (verwachte jaarlijkse onttrekking € 50.000 in de periode 2021 t/m 2023) met betrekking tot DoeDuiten.

Toevoeging We storten in 2026 € 225.000 vanuit de algemene reserve naar deze bestemmingsreserve.

Onttrekking We onttrekken in 2026 € 75.000 aan deze reserve als dekking van de kosten voor Zevenaar Doet.

9073	Opvang en begeleiding Oekraïners	230	130	0	0	0

Deze bestemmingsreserve is bedoeld voor activiteiten op het gebied van opvang en begeleiding van vluchtelingen. Hiermee werken we ook aan de taakstelling voor statushouders en geven we vorm aan het deelwonen, we trainen de woonvaardigheden en kunnen extra taallessen organiseren.

Totaal bestemmingsreserves	432	332	352	277	202

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Separaat voorstel	Investeringsbedrag (x € 1.000) 2025	2026	2027	2028	2029
Aankoop pand Stationsplein 4 Zevenaar		308	0	0	0	0
Totaal programma 6.		**308**	**0**	**0**	**0**	**0**

7. VOLKSGEZONDHEID EN DUURZAAMHEID

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden volksgezondheid, milieu en duurzaamheid. Volksgezondheid richt zich op een gezonde leefomgeving en leefstijl. Milieu richt zich op de onderdelen lucht, geluid, bodem, externe veiligheid en duurzaamheid (klimaat).
Over duurzaamheid/klimaat zijn in het Nationaal Klimaatakkoord afspraken gemaakt waarbij de uitvoering bij de gemeenten is belegd. De aanpak en invulling van Zevenaar is onderverdeeld in de 'resultaten': energietransitie, warmtetransitie, circulaire economie/Fairtrade gemeente en klimaatadaptatie.

Wat willen we?

Wij willen een bijdrage leveren aan een gezonder Zevenaar. Dit bereiken we door meer dan een goede gezondheidszorg alleen. De omgeving waarin we leven is ook belangrijk om ons geestelijk en lichamelijk fit te voelen. We werken ook aan een duurzame samenleving. Zo borgen we de toekomstbestendigheid en leefbaarheid van de samenleving voor onze toekomstige generaties.

Ontwikkelingen

Volksgezondheid

Gemeenten hebben de wettelijke taak zorg te dragen voor de publieke gezondheidszorg voor hun inwoners. Deze publieke gezondheidszorg wordt uitgevoerd door de GGD (VGGM) en biedt gezondheidsbeschermende en gezondheidsbevorderende maatregelen voor alle inwoners (Algemeen Publieke Gezondheidszorg) en preventieve jeugdgezondheidszorg voor 0-18 jarigen (Jeugdgezondheidszorg). Vanuit een achterstand zijn de afgelopen jaren stappen gezet om de basis op orde te krijgen en de VGGM, incl. GGD, toekomstbestendig te maken. Hiermee was het mogelijk de uitvoering van de taken voor de algemene gezondheidszorg te versterken en de basistaken voor de jeugdgezondheidszorg te kunnen blijven uitvoeren. De jeugdgezondheidszorg blijft onder druk staan, onder andere door personeelstekorten. Dit in een tijd waarin de gemeenten moeten bezuinigen. Besluitvorming over de begroting van de GGD (VGGM) vindt plaats in de gemeenschappelijke regeling. De gevolgen van besluitvorming worden in de gemeentelijke begroting voor 2026 - 2029 verwerkt.

Wet- en regelgeving

De Wet collectieve warmte (Wcw) is op 3 juli 2025 door de Tweede Kamer goedgekeurd en wordt waarschijnlijk op 1 januari 2026 van kracht. Deze wet regelt onder andere de marktordening (regierol van gemeenten, vaststellen warmtekavels en aanwijzen publiek warmtebedrijf). Dit zijn belangrijke elementen voor zowel het opstellen van de beleidskaders zoals het Warmteprogramma als voor warmtenetprojecten.

Uitwerking amendement 'uitvoeringsprogramma Duurzaamheid'

Het resterend bedrag van € 406.471 wordt gereserveerd voor het vervolg van de warmtenet projecten Spijk en stad Zevenaar in 2026. Een concrete onderbouwing van de inzet van de middelen wordt in het vierde kwartaal 2025 verwacht. Wij zullen u dan met een apart raadsvoorstel vragen om het budget vrij te geven.

Warmteprogramma en uitvoeringsplannen

Het is de verwachting dat het warmteprogramma medio 2026 wordt vastgesteld. Dit programma zal om de vijf jaar worden herzien. Na de goedkeuring van het warmteprogramma zullen er uitvoeringsplannen voor (groepen) dorpen worden opgesteld. We verwachten eind 2026 te starten met het opstellen van de eerste uitvoeringsplannen. Wat dit precies voor de kosten voor Zevenaar inhoudt, is momenteel nog niet duidelijk.

Warmtebedrijf

Het oprichten van een 'lokaal publiek warmtebedrijf' is wettelijk nodig voor zowel het warmtenet Spijk als het warmtenet stad Zevenaar. Voor beide warmtenetprojecten is er momenteel een verkenning gaande. Dit gebeurt in samenwerking met het Gelders Warmtebedrijf (dat momenteel nog opereert onder de naam

Gelders Warmte en Infra Bedrijf). Het is waarschijnlijk dat beide warmtebedrijven uiteindelijk onder dezelfde organisatie zullen worden samengebracht.
In 2026 – 2027 zal er meer duidelijkheid zijn.

Netcongestie
De toenemende druk op het elektriciteitsnet, netcongestie, vormt een serieuze belemmering voor de ruimtelijke, economische en duurzame ambities van de gemeente Zevenaar. Netcongestie kan directe gevolgen hebben voor de realisatie van woningbouw, uitbreiding van bedrijventerreinen en de uitrol van duurzame mobiliteit. Deze ontwikkelingen zijn essentieel voor een toekomstbestendige gemeente.
Om deze uitdagingen aan te pakken, is een complex stelsel van afspraken, regelgeving en kader stellende documenten op Europees, nationaal en provinciaal niveau van kracht (o.a. het Nationaal Klimaatakkoord, Nationaal Plan Energiesysteem, Wet collectieve warmte, het Beleidskader Energiesysteem, Actieplan Netcongestie, Regionale Energiestrategie (RES)). Deze kaders bevatten strategische en tactische doelen, maatregelen en beoogde resultaten die uiteindelijk moeten leiden tot richtinggevende keuzes.
De gemeente Zevenaar zal zich in relatie tot deze bestaande kaders actief moeten positioneren. Dit betekent dat gemeente Zevenaar strategische keuzes moet maken en waar nodig mitigerende maatregelen moet treffen om de effecten van netcongestie te beperken. Denk hierbij aan het prioriteren van ruimtelijke ontwikkelingen, het stimuleren van lokale energieopslag, slimme netoplossingen of het faseren van projecten.
Het innemen van rol- en positie en het uitwerken van een lokaal handelingsperspectief in relatie tot netcongestie vragen niet alleen om ambtelijke capaciteit, maar vergen mogelijk ook financiële inzet.

Uitvoeringsprogramma klimaat neutrale organisatie
Het uitvoeringsprogramma richt zich op de jaren 2026, 2027 en 2028.

Biodiversiteit
Het uitvoeringsprogramma biodiversiteit wordt eind 2025 vastgesteld. Voor de uitvoering in de periode 2026-2030 is het streven om dit met bestaande middelen te doen.

Klimaatadaptatie
Er vindt eind 2025-begin 2026 een herijking van het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie plaats. Hier zullen voor de periode 2027-2032 maatregelen uit voort vloeien.

Omgevingdienst
De besturen van de Omgevingsdienst Arnhem en Nijmegen stellen voor de beide diensten te fuseren tot één Omgevingsdienst. Door een schaalvergroting ontstaat een robuuste en toekomstbestendige omgevingsdienst die ook in de toekomst goed in staat zal zijn haar taken te blijven uitvoeren. De beoogde fusiedatum is 1 januari 2026.

Beleidskaders
- Milieubeleidsplan 2013-2030 Zevenaar
- Beleidsvisie Externe Veiligheid 2012 Zevenaar
- Nota Bodembeheer 2011 Zevenaar
- Geluidbeleid 2008 Zevenaar
- Geluidbeleid Rijnwaarden
- Watertakenplan de Liemers 2022-2026 (2022)
- Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie (DPRA) (2022)
- Integraal beleidsplan openbare ruimte 2022-2032 (2022)
- Beheerplan water en riolering (2022)
- Beheerplan begraafplaatsen (2022)
- Visie en integrale nota sociaal domein 2024-2040 (2024)

WAT WILLEN WE?

7. Volksgezondheid en milieu

Wij willen een bijdrage leveren aan een gezonder Zevenaar. Dit bereiken we door meer dan een goede gezondheidszorg alleen. De omgeving waarin we leven is ook belangrijk om ons geestelijk en lichamelijk fit te voelen. We werken ook aan een duurzame samenleving. Zo borgen we de toekomstbestendigheid en leefbaarheid van de samenleving voor onze toekomstige generaties.

WAT DOEN WE?

VERBONDEN PARTIJEN

Bedragen x € 1.000

Naam	Openbaar belang en doel	Bijdrage 2026
Gemeenschappelijke regeling		
Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)	Uitvoering van meerdere taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving voor gemeenten uit de regio Arnhem. Ook is ODRA voor de deelnemende gemeenten het aanspreekpunt voor milieuvraagstukken.	889
Reinigingsdienst de Liemers (RDL)	RDL zorgt voor de uitvoering van een groot deel van de afvalinzameling en -verwerking, een basistaak van de gemeente.	2.408

BELEIDSINDICATOREN (BBV)

Beleidsindicatoren

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2026	Begroting 2029
Omvang huishoudelijke restafval (kg/inwoner)					
	2023	92,00	92,00	91,00	91,00
	De hoeveelheid restafval per inwoner is met 88 kg. gedaald tot onder de doelstelling van 91 kg. Een verdere daling vereist aangescherpt beleid.				
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit (%)					
	2022	28,40	31,00	32,00	35,00
	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa. Het laatst bekende cijfer is 31% in 2022. In Zevenaar zitten we iets boven het Gelders gemiddelde. Het doel is om in 2029 meer duurzame elektriciteit op te wekken.				

7.2 Inzetten voor uitsluitend gebruik van duurzame vormen van energie

7.2.1 Wij stimuleren maatschappelijke discussie, bewustwording en voorlichting over de energietransitie 2023-2026

Samen met onze inwoners en bedrijven staan we voor de opgave energietransitie. Dat willen we bereiken door ons in te zetten op het besparen van het energieverbruik en op een overstap van fossiele brandstoffen naar duurzame vormen van energie. Wij geven ruimte aan initiatieven uit de samenleving, die een bijdrage leveren aan de energietransitie. We willen in dialoog met inwoners en andere betrokkenen samen een koers uit stippelen hoe Zevenaar in 2050 CO_2 neutraal is. Samen met onze inwoners gaan we op zoek naar de beste alternatieve energiebronnen voor Zevenaar en op welke locaties deze het best gerealiseerd kunnen worden. Via het energieloket, energiecoaches en campagnes als Kids groen en duurzaam, energiebesparing woningvoorraad en door middel van informatievoorziening aan bedrijven (samen met de ODRA) zorgen we voor de nodige bewustwording en gedragsverandering.

7.2.2 Wij verduurzamen onze eigen organisatie en vastgoed 2025-2026

De CO_2-Prestatieladder zetten we in om als organisatie op de onderdelen energie inkoop, mobiliteit en eigen vastgoed (gemeentehuis, Turmac Cultuurfabriek en de gemeentewerf) 100% CO_2-neutraal zijn.

7.2.3 Wij werken in de regio samen aan de regionale energiestrategie 2023-e.v.

Via de Groene Metropoolregio dragen wij bij aan de totstandkoming van een Regionale Energie Strategie (RES). Het RES moet de energietransitie, het overschakelen van fossiele energie naar duurzame energie, mogelijk maken.
Dit gebeurt bijvoorbeeld via zonnevelden, windturbines of warmte uit de bodem. De gezamenlijke ambitie en de zoekgebieden voor duurzame opwek zijn in het RES 1.0 besluit vastgelegd. Verder is de basis gelegd voor de Regionale Structuur Warmte.
Naast duurzaamheid is ook het ruimtelijk aspect van belang. De regio werkt onder andere via een plan Milieueffectrapportage (MER) aan de onderbouwing van de keuzes, die in de RES 2.0 moeten worden gemaakt.

7.2.4 Wij zetten in op energiebesparing 2023-2026

De energierekening wordt voor iedereen hoger, de noodzaak en urgentie van de energie- en warmtetransitie is en wordt belangrijker. Daarom moet iedereen mee kunnen doen. We maken slim gebruik van landelijke regelingen en subsidietrajecten. Kennis en kunde worden zoveel mogelijk gedeeld via bestaande platforms/kanalen (zoals het energieloket en energiecoaches). Deelname aan landelijke subsidieregelingen biedt de mogelijkheid van subsidie voor kleine energiebesparende maatregelen. Die deelname zetten wij voort. Ook onze eigen subsidieregeling voor toekomstbestendig wonen blijven we inzetten voor het stimuleren van energiebesparende maatregelen.

7.2.5 Wij verruimen de laadinfrastructuur voor elektrische auto's 2022-2026

Via een laadvisie willen we aangeven hoe Zevenaar een bijdrage kan leveren aan de totstandkoming van een landelijk dekkend netwerk laadpalen. Wij sluiten daarbij aan op de Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL), opgesteld door provincie, gemeenten, marktpartijen en netbeheerders. Wij werken daarvoor samen in de Samenwerkingsregio Oost.

7.3 Werken aan een aardgasvrij Zevenaar in 2050

7.3.1 Wij voeren de plannen van de Warmtevisie uit 2023-2026

Het Nationaal Klimaatakkoord heeft de regie van de warmtetransitie bij de gemeenten neergelegd, om te komen tot alternatieven voor aardgas als warmtebron. In Zevenaar moeten ongeveer 20.000 woningen aardgas vrij worden, waarbij betaalbaarheid en betrouwbaarheid belangrijke uitgangspunten zijn. Dit hebben we vastgelegd in de Warmtetransitievisie (vastgesteld 2019).

De planning om het proces in de wijken en dorpen van Zevenaar te starten om aardgas vrij te worden is vanwege financiële afwegingen bij de kadernota 2020-2023 getemporiseerd. Er is afgesproken dat vanaf 2023 de verdere uitrol versneld opgepakt gaat worden. De planning wordt daarvoor geactualiseerd. In 2023 starten we de uitvoering van de warmtevisie. Daarin staat de aanpak van het energiezuiniger en aardgasvrij maken van de woningen in de gemeente Zevenaar. Per kern dorp, wijk of en buurt wordt bekeken welke de meest logische alternatieven voor aardgas zouden kunnen zijn en wanneer. Er wordt een termijn van 2 jaar ingepland voor overleg en planvorming met de bewoners.

In Angerlo is al een pilot voor de warmtetransitie opgestart. Het opgestelde plan, vastgesteld door de gemeenteraad op 29 september 2021, vormt de basis voor een uitvoeringsplan. Voor het opstellen daarvan wordt gewerkt door alle betrokken partijen (bewoners, woningcorporatie, netbeheerder en gemeente) samen in de Programma Organisatie Angerlo. De ervaringen en uitkomsten van deze pilot zijn waarschijnlijk goed bruikbaar voor de uitrol over rest van de gemeente.

7.3.2 Wij zetten in op een warmtenet en het gebruik van restwarmte 2023-2026

Met de woningbouwcorporaties en de provincie onderzoekt de gemeente de mogelijkheden van een warmtenet voor de stad Zevenaar. Daarvoor is in 2020 een plan opgesteld. De onderzoeksresultaten geven aanleiding over te gaan tot een intentieovereenkomst (einde 2022) en vervolgens toe te werken naar een samenwerkingsovereenkomst (2023) met als doel de aanleg van een warmtenet.
Verder vindt een onderzoek plaatst naar de mogelijkheden van het door trekken van dit warmtenet naar Didam (gemeente Montferland).

Op het Gelders Eiland is een businesscase in ontwikkeling voor het gebruik van de restwarmte van de steenfabriek in Spijk. De provincie, de gemeente en andere partijen dragen ook bij in de kosten van dit onderzoek.

7.4 Werken aan een volledig circulaire economie in 2050

7.4.3 Wij vernieuwen het afvalbeleid 2024-2025

Het plaatsen van ondergrondse containers voor restafval bij hoogbouw is het laatste grote onderdeel van de harmonisatie van het afvalbeleid. Ook het nieuwe aanbiedstation op 7Poort nadert zijn voltooiing. In 2023 kunnen we de effecten van deze ontwikkelingen op het afvalaanbod en de afvalscheiding in kaart brengen. Mede op basis daarvan moet de gemeente brengen we in beeld hoe we verder willen met het afvalbeleid in de toekomst, welke doelen wij nastreven en welke middelen hiervoor nodig zijn. Hierna volgt actualisatie van het afvalstoffenbeleid. Wij moeten daarnaast bepalen hoe wij in overleg met de gemeente Montferland gevolg willen geven aan het onderzoek naar de toekomstbestendigheid van de Reinigingsdienst De Liemers (RDL).

7.5 Voorbereiden op klimaatverandering en de gevolgen daarvan voor wateroverlast, hitte, verdroging en overstroming

7.5.1 Wij nemen maatregelen ter voorkoming van wateroverlast en droogte 2023-2026

Het klimaat verandert en daar moeten wij op inspelen. Wij hebben samen met de gemeenten Westervoort, Duiven en het Waterschap Rijn en IJssel het Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie in de Liemers vastgesteld. Hierin is het beperken en voorkomen van wateroverlast en droogte ten gevolge van klimaatverandering geregeld. Het beperken en voorkomen van hittestress is hierin nog niet geregeld.

In het uitvoeringsplan is gekozen voor het scenario, waarin is gezocht naar zoveel mogelijk samenloop met andere ingrepen en aanpakken binnen gemeente Zevenaar. Maatregelen die worden getroffen in het kader van klimaatadaptatie dragen vaak ook bij aan andere doelen. De kosten van de klimaatmaatregelen worden gedekt uit het watertakenplan.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten					
Primitieve begroting 2025-2028	11.788	11.851	11.607	11.943	11.943
1e voortgangsrapportage 2025	0	0	0	0	0
Kadernota 2026	0	0	0	0	0
2e voortgangsrapportage 2025	104	25	25	25	25
Wijziging tot de begroting 2026-2029	0	156	156	156	156
Totale baten tot de begroting	**11.891**	**12.032**	**11.788**	**12.124**	**12.124**
Mutaties in deze begroting (baten)					
1. Autonome ontwikkelingen	0	**61**	60	60	60
Actualisatie budget rentelasten	0	61	60	60	60
2. Actualisatie bestaand beleid	0	**-299**	226	226	226
Actualisatie budget afval	0	154	154	154	154
Actualisatie budgetten afval (RDL) en mutatie afvalstoffenheffing 2026	0	48	48	48	48
Investering duurzame vervanging dakbedekking en zonnepanelen Turmac Cultuurfabriek	0	-500	25	25	25
Inzet reserve riolering	0	0	0	0	0
6. Financieel gezonde toekomst	0	**217**	421	625	829
IV07 Lijkbezorgingsrechten	0	13	13	13	13
IV08 Rioolheffing	0	204	408	612	816
Totaal gemuteerde baten	**0**	**-21**	**707**	**911**	**1.115**
Totale baten in deze begroting	**11.891**	**12.307**	**12.471**	**13.010**	**13.214**
Lasten					
Primitieve begroting 2025-2028	15.871	14.509	14.054	15.015	14.455
1e voortgangsrapportage 2025	129	41	41	41	542
Kadernota 2026	0	196	137	137	145
2e voortgangsrapportage 2025	-1.367	1.167	-40	-39	-39
Wijzigingen tot de begroting 2026-2029	0	91	372	81	-19
Totale lasten tot de begroting	**14.633**	**16.004**	**14.564**	**15.235**	**15.083**
Mutaties in deze begroting (lasten)					
1. Autonome ontwikkelingen	0	**0**	0	0	51
Actualisatie budget afschrijvingen	0	0	0	0	51
Actualisatie budget rentelasten	0	0	0	0	0

2. Actualisatie bestaand beleid	0	**-352**	173	173	173
Actualisatie budget afval	0	154	154	154	154
Actualisatie budgetten afval (RDL) en mutatie afvalstoffenheffing 2026	0	-6	-6	-6	-6
Investering duurzame vervanging dakbedekking en zonnepanelen Turmac Cultuurfabriek	0	-500	25	25	25
Inzet reserve riolering	0	0	0	0	0
6. Financieel gezonde toekomst	0	**-90**	-90	-90	-90
FT03 Exploitatielasten duurzaamheid	0	-90	-90	-90	-90
IV07 Lijkbezorgingsrechten	0	0	0	0	0
IV08 Rioolheffing	0	0	0	0	0
Totaal gemuteerde lasten	**0**	**-442**	**83**	**83**	**134**
Totale lasten in deze begroting	**14.633**	**15.562**	**14.647**	**15.318**	**15.217**
Resultaat voor bestemming	**-2.742**	**-3.255**	**-2.176**	**-2.308**	**-2.003**
Onttrekkingen					
Primitieve begroting 2025-2028	1.211	0	0	0	0
1e voortgangsrapportage 2025	112	0	0	0	0
Kadernota 2026	0	0	0	0	0
2e voortgangsrapportage 2025	-885	951	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2026-2029	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2026-2029	0	-296	25	25	25
Totaal onttrekkingen reserves	438	**655**	25	25	25
Toevoegingen					
Primitieve begroting 2025-2028	0	0	0	0	0
1e voortgangsrapportage 2025	0	0	0	0	0
Kadernota 2026	0	0	0	0	0
2e voortgangsrapportage 2025	148	0	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2026-2029	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2026-2029	0	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	148	**0**	0	0	0
Saldo reserve mutaties	**289**	**655**	**25**	**25**	**25**
Resultaat na bestemming	**-2.452**	**-2.600**	**-2.151**	**-2.283**	**-1.978**

Toelichting financiële ontwikkelingen

Hieronder vindt u een overzicht met de financiële toelichtingen van mutaties in de exploitatie die in bovenstaande tabel zijn opgenomen. Alleen zijn bij de toelichtingen de baten en lasten gesaldeerd.

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
1. Autonome ontwikkelingen				
Actualisatie budget afschrijvingen	**0**	**0**	**0**	**-51**

Jaarlijks actualiseren we de afschrijvingslasten. Tevens aanpassing van benodigde bedrag in reserve afschrijvingslasten en bijbehorende jaarlijkse vrijval als gevolg van afwijkingen in het werkelijk geïnvesteerde bedrag en faseringen. Dit werkt door in meerdere programma's.

Actualisatie budget rentelasten	**61**	**60**	**60**	**60**

Jaarlijks actualiseren wij de rentelasten. De volgende zaken hebben invloed op de hoogte van de rentelast:
1. Het faseren van investeringen;
2. De hoogte van de boekwaarden van de grondexploitaties;
3. Het toepassen van projectrente voor grondexploitatie vanaf 2026;
4. Aflopen van huidige langlopende leningen met lage rentes.

1. Doordat investeringen worden verschoven, verschuift ook de bijbehorende rentelast.
2. De boekwaarden van de grondexploitaties Zevenaar-Oost bedrijven, Mercurion en Businesspark 7Poort II zijn in 2025 weer aangepast op basis van de herziene grondexploitaties per 1 januari 2025 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 25 juni 2025. De boekwaarden van de grondexploitaties in de komende jaren zijn lager dan eerder geraamd. Dit veroorzaakt een lagere financieringsbehoefte en dus een lagere rentelast. Dienstjaar 2027 is een uitzondering. Bij de begroting 2025-2028 werd een lagere boekwaarde verwacht. Door de herziening is de boekwaarde flink gestegen. Hierdoor ontstaat in 2027 een hogere financieringsbehoefte dan eerder geraamd en dus ook een hogere rentelast.
3. Vanaf 2026 passen we projectfinanciering toe voor GREX Businesspark 7Poort II. Dit zorgt voor een hogere doorbelasting naar deze grondexploitatie en dus een lagere rente in de algemene dienst. Dit effect is zichtbaar in het journaal 'FT12 Invoeren projectfinanciering'.
4. In de komende jaren lossen we ca. 25 miljoen af op huidige langlopende leningen. Het rentepercentage van deze leningen is gemiddeld een stuk lager dan de huidige rente waartegen we nieuwe leningen aan moeten trekken om aan onze financieringsbehoefte te voldoen.

2. Actualisatie bestaand beleid				
Actualisatie budget afval	**0**	**0**	**0**	**0**

We hebben de budgetten afval nagelopen en een aantal zijn bijgesteld. Vanaf 2026 verwachten we structureel hogere baten van € 172.000. Een hogere inzamelvergoeding voor PMD (€ 88.000) als gevolg van een hogere tonnageprijs. Een hogere verwerkingsvergoeding voor de afvalinzameling - papier en karton (€ 68.000) als gevolg van het oplopen van de tonnageprijs voor oud papier. Tot slot een bijstelling in de afvalinzameling - verpakkingsglas met hogere baten (€ 16.000) en lasten (€ 21.000).
Per saldo een structureel voordeel van € 151.000 in 2026 welke wij verrekenen met de afvalstoffenheffing.
Daarnaast zijn er op basis van de Milieusamenwerking Regio Arnhem (MRA) nieuwe verwerkingscontracten afgesloten waarbij voor GFT voor duurzamere verwerking is gekozen. Op grond hiervan hebben wij de budgetten voor afvalinzameling - GFT en restafval (huishoudelijk) bijgesteld.
Voor afvalinzameling - GFT verwachten wij structureel vanaf 2026 hogere verwerkingskosten (€ 273.000). Dit als gevolg van hogere prijs per ton van € 42,75.
Voor afvalinzameling - restafval structureel vanaf 2026 lagere verwerkingskosten (€ 141.000). Dit als gevolg van een lagere prijs per ton van € 5,62. Per saldo een structureel nadeel van € 132.000 in 2026 welke wij verrekenen met de afvalstoffenheffing.
Totaal een structureel voordeel van € 19.000 in 2026 welke wij verrekenen met de afvalstoffenheffing. Dit betreft een budgettair neutrale wijziging in programma 7.

Actualisatie budgetten afval (RDL) en mutatie afvalstoffenheffing 2026	**53**	**53**	**53**	**53**

In 2026 hebben we te maken met diverse kostenstijgingen en -dalingen binnen de gemeente en de RDL. Binnen de gemeente zijn met name de loonkosten gestegen die voor een deel worden doorbelast aan de RDL. Binnen de RDL zijn per saldo de kosten voor afvalinzameling hoger en hiermee ook onze bijdrage aan de RDL. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door een stijging van personele kosten en hogere verwerkingskosten van het afval op de aanbiedstations. Anderzijds is er een daling van de materiële kosten als gevolg van bijvoorbeeld lagere brandstofkosten.
Per saldo stijgen de kosten voor de gemeente Zevenaar als gevolg van de hierboven genoemde wijzigingen structureel vanaf 2026 met € 48.000 ten opzichte van 2025. Dit verrekenen wij binnen de afvalstoffenheffing en is daarmee budgettair neutraal. Door bovengenoemde kostenstijging stijgt het tarief van de afvalstoffenheffing.

Investering duurzame vervanging dakbedekking en zonnepanelen Turmac Cultuurfabriek	**500**	**-25**	**-25**	**-25**

De dakbedekking en de zonnepanelen van de Turmac Cultuurfabriek zijn aan vervanging toe. Na de oplevering van de Turmac Cultuurfabriek is in 2020 een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) opgesteld voor het groot onderhoud van het gemeentehuis en de TCF. In dat MJOP is geadviseerd om de dakbedekking in 2026 voor een deel te overlagen. In de afgelopen jaren zijn diverse (grote) lekkages geweest, met name als in korte tijd veel regen valt. Hierdoor is een deel van de isolatie onder de dakbedekking verzadigd met regenwater. Na diverse noodreparaties, inspecties en insnijdingen door de dakspecialist is de conclusie in 2022 getrokken dat het gehele dakpakket vervangen moet worden. In het MJOP is in 2022 de overlaging van de dakbedekking gewijzigd naar volledige vervanging in 2025 op basis van de lekkages en het specialistisch onderzoek van de dakadviseur. Het benodigde bedrag in het MJOP is toen nog niet bijgesteld doordat de bijbehorende kosten moeilijk in te schatten waren. Daarnaast zijn de zonnepanelen op het dak afgekeurd op basis van verzekeringseisen. Medio 2023 is DUMAVA-subsidie aangevraagd om direct het dak beter te isoleren. Om de dakbedekking te vervangen en om tegelijkertijd duurzame isolatiemaatregelen en nieuwe zonnepanelen te kunnen plaatsen is een totaal bedrag nodig van € 2.000.000. Hiervan wordt € 98.000 gedekt uit het MJOP en € 65.000 is een eenmalige afschrijving in verband met het verwijderen van de huidige zonnepanelen. Resteert een benodigd investeringsbedrag van € 1.837.000 waarvan € 342.000 gedekt wordt uit de DUMAVA-subsidie. Dit heeft een structurele afschrijvingslast tot gevolg van € 50.000. Hiervan kan jaarlijks € 25.000 worden gedekt door € 500.000 uit de bestemmingsreserve Duurzaamheid om te zetten naar een kapitaallastenreserve van € 500.000. Per saldo levert bovenstaande een nadeel op in 2026 van € 61.000 en vanaf 2027 een structureel nadeel van € 22.000.

Inzet reserve riolering	**-204**	**0**	**0**	**0**

Wij stellen voor om € 204.000 van de reserve riolering in te zetten om daarmee de tarieven in 2026 te dempen. Hiermee wordt de onttrekking aan de reserve riolering in de begroting voor 2026 verwerkt. Wij verwerken de gewijzigde tarieven in de belastingverordening 2026.

6. Financieel gezonde toekomst				
FT03 Exploitatielasten duurzaamheid	**90**	**90**	**90**	**90**

Het Klimaatplan "Op weg naar een klimaatneutrale organisatie" vormt de basis voor de verduurzamingsopgave van de eigen organisatie van gemeente Zevenaar. Vooruitlopend op dit plan is voor duurzaamheidsmaatregelen binnen de bestaande exploitatiebudgetten aanvullend € 33.000 in 2024, oplopend naar € 67.000 in 2025 tot € 100.000 structureel vanaf 2026 beschikbaar. De praktijk is dat tot nu toe voor slechts € 5.000 aanspraak op dit budget gedaan is. We verwachten dat dit aanvullend beschikbaar gesteld budget niet nodig zal zijn om de duurzaamheidsmaatregelen van de eigen organisatie te kunnen realiseren mede omdat hier ook andere budgetten voor ter beschikking zijn. Om die reden laten wij het structurele budget voor € 90.000 vrijvallen vanaf 2026.

IV07 Lijkbezorgingsrechten	**13**	**13**	**13**	**13**

In de besluitvorming van de 'financieel gezonde toekomst' is besloten de opbrengsten van de lijkbezorgingsrechten te verhogen met 10%. Dit betekent een opbrengstverhoging van € 13.000 in programma 7.
Bij de verordening lijkbezorgingsrechten 2026 ontvangt u een gedetailleerd voorstel over de nieuwe tarieven.

IV08 Rioolheffing	**204**	**408**	**612**	**816**

In de besluitvorming van de Financieel Gezonde Toekomst is besloten de rioolheffing te verhogen. Gedurende 4 jaar verhogen we de tarieven met jaarlijks 4%.

Totaal mutaties	**717**	**600**	**803**	**956**

Toelichting reserve mutaties

Hieronder vindt u een overzicht met de financiële toelichtingen van reservemutaties die in bovenstaande tabel zijn opgenomen. Alleen zijn bij de toelichtingen de baten en lasten gesaldeerd.

Reservemutaties (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
2. Actualisatie bestaand beleid				
Investering duurzame vervanging dakbedekking en zonnepanelen Turmac Cultuurfabriek	**-500**	**25**	**25**	**25**

De dakbedekking en de zonnepanelen van de Turmac Cultuurfabriek zijn aan vervanging toe. Na de oplevering van de Turmac Cultuurfabriek is in 2020 een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) opgesteld voor het groot onderhoud van het gemeentehuis en de TCF. In dat MJOP is geadviseerd om de dakbedekking in 2026 voor een deel te overlagen. In de afgelopen jaren zijn diverse (grote) lekkages geweest, met name als in korte tijd veel regen valt. Hierdoor is een deel van de isolatie onder de dakbedekking verzadigd met regenwater. Na diverse noodreparaties, inspecties en insnijdingen door de dakspecialist is de conclusie in 2022 getrokken dat het gehele dakpakket vervangen moet worden. In het MJOP is in 2022 de overlaging van de dakbedekking gewijzigd naar volledige vervanging in 2025 op basis van de lekkages en het specialistisch onderzoek van de dakadviseur. Het benodigde bedrag in het MJOP is toen nog niet bijgesteld doordat de bijbehorende kosten moeilijk in te schatten waren. Daarnaast zijn de zonnepanelen op het dak afgekeurd op basis van verzekeringseisen. Medio 2023 is DUMAVA-subsidie aangevraagd om direct het dak beter te isoleren. Om de dakbedekking te vervangen en om tegelijkertijd duurzame isolatiemaatregelen en nieuwe zonnepanelen te kunnen plaatsen is een totaal bedrag nodig van € 2.000.000. Hiervan wordt € 98.000 gedekt uit het MJOP en € 65.000 is een eenmalige afschrijving in verband met het verwijderen van de huidige zonnepanelen. Resteert een benodigd investeringsbedrag van € 1.837.000 waarvan € 342.000 gedekt wordt uit de DUMAVA-subsidie. Dit heeft een structurele afschrijvingslast tot gevolg van € 50.000. Hiervan kan jaarlijks € 25.000 worden gedekt door € 500.000 uit de bestemmingsreserve Duurzaamheid om te zetten naar een kapitaallastenreserve van € 500.000. Per saldo levert bovenstaande een nadeel op in 2026 van € 61.000 en vanaf 2027 een structureel nadeel van € 22.000.

Inzet reserve riolering	**204**	**0**	**0**	**0**

Wij stellen voor om € 204.000 van de reserve riolering in te zetten om daarmee de tarieven in 2026 te dempen. Hiermee wordt de onttrekking aan de reserve riolering in de begroting voor 2026 verwerkt. Wij verwerken de gewijzigde tarieven in de belastingverordening 2026.

Totaal reservemutaties	**-296**	**25**	**25**	**25**

Overzicht baten en lasten op taakveld

Exploitatie (bedragen x € 1.000)		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten							
7.1	Volksgezondheid	228	0	0	0	0	0
7.2	Riolering	5.096	5.196	5.410	5.585	6.124	6.328
7.3	Afval	5.205	5.817	5.888	5.878	5.878	5.878
7.4	Milieubeheer	503	743	858	857	857	857

7.5	Begraafplaatsen en crematoria	205	135	151	151	151	151
Totaal Baten		**11.238**	**11.891**	**12.307**	**12.471**	**13.010**	**13.214**
Lasten							
7.1	Volksgezondheid	2.333	2.336	2.500	2.441	2.441	2.441
7.2	Riolering	4.029	4.135	4.504	4.315	4.996	4.897
7.3	Afval	4.541	4.883	5.112	5.097	5.094	5.089
7.4	Milieubeheer	2.164	2.950	3.137	2.484	2.477	2.474
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	314	329	310	310	310	316
Totaal Lasten		**13.381**	**14.633**	**15.562**	**14.647**	**15.318**	**15.217**
Saldo							
7.4	Milieubeheer	-1.661	-2.207	-2.279	-1.626	-1.620	-1.618
7.2	Riolering	1.067	1.061	906	1.270	1.128	1.431
7.1	Volksgezondheid	-2.105	-2.336	-2.500	-2.441	-2.441	-2.441
7.3	Afval	664	935	777	781	784	790
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-109	-195	-160	-160	-159	-166
Begrotingsresultaat voor bestemming		**-2.144**	**-2.742**	**-3.255**	**-2.176**	**-2.308**	**-2.003**
0.10	Mutaties reserves						
	Onttrekkingen	647	438	655	25	25	25
	Toevoegingen	330	148	0	0	0	0
Totaal Mutaties reserves		**317**	**289**	**655**	**25**	**25**	**25**
Begrotingsresultaat na bestemming		**-1.827**	**-2.452**	**-2.600**	**-2.151**	**-2.283**	**-1.978**

Overzicht van Incidentele baten en lasten

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Programma 7. Volksgezondheid en duurzaamheid					
Baten					
Mutatie reserves	Onttrekking uit de algemene reserve en bestemmingsreserves	450	0	0	0
Lasten					
Duurzaamheid	Uitgaven met betrekking tot het uitvoeringsprogramma duurzaamheid.	450	0	0	0
Opstellen gemeentebreed SMP	Voor het opstellen van een gemeentebreed SMP (ecologisch onderzoek) zijn eenmalig middelen beschikbaar gesteld.	226	0	0	0

Totaal programma 7		**-226**	**0**	**0**	**0**	

In het hoofdstuk 'Financiën' wordt in het 'overzicht incidentele baten en lasten' een nadere toelichting gegeven met betrekking tot de incidentele lasten.

Reserves

Bestemmingsreserves

9017	Afval	256	384	384	384	384

De reserve afval is bedoeld voor efficiency voor- en nadelen en voor hogere/lagere opbrengsten afval. Hierdoor blijven de middelen die oorspronkelijk bedoeld zijn voor afval ook beschikbaar voor afval.

Toevoeging In 2026 verwachten we een storting in de reserve afval van € 128.000. Dit op basis van de verwachting van een hogere inzamelvergoeding PMD en een hogere verwerkingsvergoeding voor de afvalinzameling - papier en karton.

9018	Riolering	644	644	440	440	440

De reserve riolering is bedoeld voor efficiency voor- en nadelen en voor hogere/lagere opbrengsten riolering. Hierdoor blijven de middelen die oorspronkelijk bedoeld zijn voor riolering ook beschikbaar voor riolering.

Toevoeging In 2026 verwachten we geen storting in de reserve riolering.

Onttrekking In 2024 hebben we een positief resultaat behaald hetgeen gestort is in de reserve. De stand van deze reserve is momenteel € 144.000 hoger dan het door uw raad in de nota reserves en voorzieningen gestelde maximumbedrag van € 500.000. Bij een dergelijke overschrijding zorgen we voor teruggave door aanpassing van de tarieven rioolheffing. Wij verwerken de gewijzigde tarieven in de verordening 2026. Uit de reserve onttrekken wij € 204.000.

9054	Duurzaamheid	1.368	951	0	0	0

Voor de duurzaamheidsprojecten is een bedrag beschikbaar gesteld vanuit de algemene reserve. Deze zal de komende jaren worden benut voor de ontwikkeling op het gebied van warmte- en energietransitie.

Onttrekking Het uitvoeringsprogramma Duurzaamheid heeft een looptijd tot en met 2026. Het is de verwachting dat de reserve eind 2026 uitgeput is.

Totaal bestemmingsreserves	**2.268**	**1.978**	**823**	**823**	**823**

Bestemmingsreserves afschrijvingslasten

Bestemmingsreserves afschrijvingslasten (stand per 1 januari)	**(Bedragen x € 1.000)**

Nummer	Naam	2025	2026	2027	2028	2029
9066	Rioolcombi (kolkenzuiger)	400	400	360	320	280
9074	Verduurzaming dak Turmac (TCF)	0	0	500	475	450
Totaal bestemmingsreserves afschrijvingslasten		**400**	**400**	**860**	**795**	**730**

Voorzieningen

Voorzieningen (stand per 1 januari)						(Bedragen x € 1.000)
Nummer	Naam	2025	2026	2027	2028	2029
8009	Begraafplaatsen	106	87	92	96	101

Deze voorziening is gevormd voor het egaliseren van meerjarige periodieke onderhoudskosten. Het onderhoud aan de begraafplaatsen is opgenomen in het beheerplan begraafplaatsen.

Toevoeging In 2022 hebben we het beheerplan begraafplaatsen geactualiseerd. De jaarlijkse storting is conform dit plan.

Onttrekking De onttrekking aan de voorziening hebben we geraamd op basis van het beheerplan begraafplaatsen (2022).

8010	Riolering	5.452	5.439	5.370	4.945	4.684

Deze voorziening riolering waarborgt dat bijdragen van de burger voor riolering specifiek beschikbaar blijven voor riolering.

Toevoeging Het gedeelte in het tarief rioolheffing dat bestemd is voor de vervangingsinvesteringen aan het rioolstelsel wordt jaarlijks gedoteerd aan de voorziening vervangingsinvesteringen riolering.

Onttrekking De voorziening wordt ingezet voor groot onderhoudskosten en vervangingsinvesteringen op basis van het watertakenplan 2022-2026.

8017	Afval	0	80	80	80	80

Deze voorziening afval waarborgt dat bijdragen van de burger voor afval specifiek beschikbaar blijven voor afval.

Toevoeging Het gedeelte in het tarief afvalstoffenheffing dat bestemd is voor de vervangingsinvesteringen bij afval wordt gedoteerd aan de voorziening vervangingsinvesteringen afval.

Onttrekking De voorziening wordt ingezet voor groot onderhoudskosten en vervangingsinvesteringen.

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Separaat voorstel	Investeringsbedrag (x € 1.000)				
		2025	2026	2027	2028	2029
18 containers voor luiers en incontinentiemat.		121	0	0	0	0
Bloemenkamp: vernieuwen rioolstelsel etc.		1.963	0	0	0	0
Gemalen bouwkundig 2024		228	0	0	0	0
Gemalen bouwkundig 2025		109	0	0	0	0
Gemalen mechanisch/elektrisch en IBA's 2023		236	0	0	0	0
Gemalen mechanisch/elektrisch en IBA's 2024		368	170	0	0	0
Gemalen mechanisch/elektrisch en IBA's 2025		148	31	0	0	0
Giesbeek - revitalisering		161	0	0	0	0
Invest. duurzaamheidsmaatregelen eigen org. 2024		35	0	0	0	0
Invest. duurzaamheidsmaatregelen eigen org. 2026		0	400	0	0	0
Kia EV3 4-TXN-62 (480)		35	0	0	0	0
Klimaatadaptieve maatregelen 2026		0	32	0	0	0
Klimaatadaptieve maatregelen Bloemenkamp		324	0	0	0	0
Klimaatadaptieve maatregelen Lobith-Noord		0	25	40	0	0
Klimaatadaptieve maatregelen Lobith-Zuid		98	33	0	0	0
Klimaatadaptieve maatregelen plein Didamsestraat		166	100	0	0	0
Klimaatadaptieve maatregelen Schrijvershoek		0	25	27	0	0
Klimaatadaptieve maatregelen Zevenaar		132	150	0	0	0
Klimaatadaptieve mtrg Bloemenk, Schrijversh, Oud Z		145	0	0	0	0
Klimaatadaptieve mtrg Lobith, Tolkamer, Pannerden		145	0	0	0	0
Kop van Tolkamer: vernieuwen riool-stelsel etc.		192	0	0	0	0
Lathum (Koestraat): vernieuwen rioolstelsel etc.		109	0	0	0	0
Lobith-Noord: vernieuwen riool-stelsel etc.		2.372	3.151	3.500	0	0
Marktplein Lobith-Zuid: vernieuwen riool-stelsel		804	152	0	0	0
Methen en Heerenmäten - bouwkundig deel gemalen		134	0	0	0	0
Methen en Heerenmäten: vrijverval riool		200	0	0	0	0
Minigemalen 2025		97	0	0	0	0
Minigemalen 2026		0	67	0	0	0
Ondergrondse restafvalcontainers		10	0	0	0	0
Pannerden: vernieuwen rioolstelsel etc.		546	0	0	0	0
Renovatie 2025		250	0	0	0	0
Renovatie 2026		0	250	0	0	0
Schrijvershoek: vernieuwen rioolstelsel etc.		953	1.425	2.000	0	0
Verduurzaming dak Turmac (TCF)		0	500	0	0	0
Vervangen oeverbeschoeiing 2024		50	0	0	0	0
Vervangen oeverbeschoeiing 2025		100	0	0	0	0
Vervangen oeverbeschoeiing 2026		0	50	0	0	0
Vervangen VW Transporter (1128)		0	0	0	80	0
Totaal programma 7.		**10.231**	**6.561**	**5.567**	**80**	**0**

8. VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden ruimtelijke ordening, grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen) en wonen.

Wat willen we?

We maken gewenste ontwikkelingen mogelijk en bevorderen de ruimtelijke kwaliteit en een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. Hierbij respecteren wij het landschap en de natuur- en cultuurhistorische waarden. We zetten de veranderopgave van de Omgevingswet in voor een andere manier van werken binnen het fysieke domein. We vinden dat er voor iedereen een geschikte woning moet zijn en dat onze inwoners prettig moeten kunnen wonen in een veilige en schone omgeving.

Ontwikkelingen

Ontwikkeling woningmarkt

Voor 2026 staat voor wat betreft de lopende gemeentelijke grondexploitaties de oplevering van 130 woningen op de rol (in onder andere de Holtkamp en het Hof). Verder blijven wij ons maximaal inzetten om de zogenaamde Wvg-locaties tot ontwikkeling te brengen door actief grondbeleid te voeren en vroegtijdig in gesprek te gaan met grondeigenaren en ontwikkelaars. Ook investeren we in een gerichte samenwerking met de provincie om onze plannen gerealiseerd te krijgen. In 2025 is de Woondeal 2.0 aangevuld met een addendum met behoud van het afgesproken woningbouwvolume en focus op randvoorwaarden zoals netcapaciteit, groen-blauwe doelen en mobiliteit. Ook de stikstofproblematiek blijft een uitdaging vormen voor de planontwikkeling.

Naar verwachting treedt per 1 januari 2026 "De Wet regie op de volkshuisvesting" in. Dat heeft gevolgen voor gemeenten. Waaronder:

- het opstellen van een Volkshuisvestingsprogramma (verplicht);
- de samenwerking met de regio te versterken;
- prestatieafspraken met de corporaties te maken, waarbij ook zorgaanbieders moeten worden betrokken;
- een verordening opstellen over de toewijzing van sociale huurwoningen;
- monitoren en verantwoorden;

Voor het opstellen van een volkshuisvestingprogramma is budget beschikbaar. Verder wordt al jaren de samenwerking op het gebied van Volkshuisvesting in de regio opgepakt en wordt samengewerkt op basis van de Woondeal 2.0.

Inzet op een continue bouwstroom

Wij blijven onverminderd inzetten op een continue bouwstroom die op termijn de druk op de woningmarkt moet gaan verlichten. Praktisch gesproken betekent dat we de komende jaren ons streven om elk jaar tussen de 150 en 200 nieuwe woningen toe te voegen aan onze woningvoorraad zullen continueren. Voor 2026 ligt de nadruk op de volgende projecten:

Enghuizen:

Momenteel (Q4 2025) zijn we in afronding van de gesprekken rondom de overname van het NS terrein en de aanpassing van de bestaande P&R locatie van de NS. Voor het stedenbouwkundig plan zijn we gezamenlijk met de ontwikkelaar de laatste zaken aan het invullen, waarna de volgende ontwerpen definitief gemaakt kunnen worden: De gemeentelijke grondexploitatie en de anterieure overeenkomst met de ontwikkelaar voor fase 2 Enghuizen, en de vastgoedexploitatie voor de parkeervoorziening. Voor dat laatste is de voorwaarde dat een verkeersregelinstallatie wordt gerealiseerd ten behoeve van de spoorwegovergang. De parkeervoorziening is een mobiliteitshub welke deels een oplossing biedt voor het parkeren in centrumgebied. Voor de financiering doen we een beroep op de landelijke subsidie regeling WOKT (Woningbouw op korte termijn). Hiermee kunnen we, bij toekenning, maximaal 65% van de kosten van de civieltechnische aanpassingen vergoed krijgen.

Vestersbos:
Momenteel laat de grondexploitatie voor het Vestersbos nog een negatief resultaat zien. Belangrijke oorzaak hiervan zijn de resterende boekwaarde van het onderwijsvastgoed en het gewenste woningbouwprogramma met een groot aandeel sociaal en betaalbare woningen. Onze inspanningen zijn er op gericht dit negatieve resultaat te verkleinen.

Slenterweg:
De plannen van een bouw/ontwikkelcombinatie om aan de Slenterweg een nieuwe wijk te ontwikkelen met ca. 100 woningen krijgt in 2026 een concrete uitwerking met de start voor een Omgevingsplan.

Dijkweg, Oud-Zevenaar (Wvg)
De gesprekken met de provincie over de aankoop van de percelen aan de Dijkweg in Oud Zevenaar lijken de goede kant op te gaan en de mogelijkheid te bieden om in ieder geval tot een – voor het woningbouwdeel – krap sluitende exploitatie te komen. Opgave is nog wel om de door het Dorpsnetwerk gewenste ontmoetingsplek centraal in de kern van het dorp financieel haalbaar te krijgen.

Groot Holthuizen II (Wvg)
De gesprekken met enkele eigenaren die gronden hebben aangeboden in de mogelijke uitbreiding van Groot Holthuizen lopen maar geven gezien de vraagprijzen en het gewenste woningbouwprogramma nog niet tot concrete transacties geleid.

Reisenakker (Wvg)
Hier zijn nog geen gronden aangeboden.

Witte Kruis (Wvg)
Gezien de complexiteit van dit gebied (veel verschillende eigenaren) zijn wij hier nog niet tot aankoop over gegaan.

Uitvoering Omgevingswet
In juni 2025 heeft onze gemeente een omgevingsvisie vastgesteld. De doelen en acties uit die visie werken we de komende tijd verder uit in omgevingsprogramma's. Een ander onderdeel van de uitvoering is het opstellen van een integraal omgevingsplan. In dat plan staan de juridische regels om de doelen uit de omgevingsvisie te halen. De eerste pilot hiervan doen we in Angerlo. De structurele effecten van de Omgevingswet (financieel en organisatorisch) worden pas op de middellange of lange termijn zichtbaar. Dat hangt af van keuzes die we nog moeten maken, zoals de inrichting van het omgevingsplan. De huidige begroting is gebaseerd op een VNG-effectenmodel. De komende jaren moet blijken of dat genoeg is.

Beleidskaders
· Omgevingsvisie 2025
· Woonzorgvisie Zevenaar 2024-2028
· Plan Woningbouw (2022)
· Nota grondbeleid Zevenaar 2025
· Woondeal regio Arnhem-Nijmegen 2.0 (2023)
· Nota vastgoedbeleid
· Regionaal Programma Werklocaties (RPW) 2021 - 2024

WAT WILLEN WE?

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

We maken gewenste ontwikkelingen mogelijk en bevorderen de ruimtelijke kwaliteit en een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. Hierbij respecteren wij het landschap en de natuur- en cultuurhistorische waarden. We zetten de veranderopgave van de Omgevingswet in voor een andere manier van werken binnen het fysieke domein. We vinden dat er voor iedereen een geschikte woning moet zijn en dat onze inwoners prettig moeten kunnen wonen in een veilige en schone omgeving.

WAT DOEN WE?

BELEIDSINDICATOREN (BBV)

Beleidsindicatoren

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2026	Begroting 2029
Demografische druk (%)					
	2025	74,80	80,20	80,20	80,20
Met de demografische druk bedoelen we het aantal personen van 0 tot 20 jaar én 65 jaar of ouder per honderd personen van 20 tot 65 jaar. Deze ligt in Zevenaar aanzienlijk hoger dan het landelijk- en Gelders gemiddelde.					
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (€)					
	2025	987,00	904,00	850,00	874,00
Deze indicator betreft het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten (OZB + afvalstoffenheffing + rioolheffing). Het is een zo goed mogelijke inschatting op een bepaald moment. Hierdoor kan de uitkomst (licht) afwijken van andere publicaties. Voor afval en riool zijn we kostendekkendheid en voor de OZB hanteren we de inflatiecorrectie.					
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (€)					
	2025	1.052,00	1.010,00	943,00	977,00
De indicator heeft betrekking op het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten (OZB + afvalstoffenheffing + rioolheffing). Het is een zo goed mogelijke inschatting op een bepaald moment. Hierdoor kan de uitkomst (licht) afwijken van andere publicaties. Voor afval en riool zijn we kostendekkendheid en voor de OZB hanteren we de inflatiecorrectie.					
Gemiddelde WOZ-waarde (per € 1.000)					
	2024	380,00	320,00	370,00	442,00
De waardeontwikkeling van de woningmarkt wordt als volgt ingeschat: 2025 --> 2026 +11% 2026 --> 2027 +6% 2027 --> 2028 +6% 2028 --> 2029 +6%					
Nieuw gebouwde woningen (aantal per 1.000 woningen)					
	2024	7,60	9,90	9,40	9,30
In de afgelopen drie jaar zijn er 430 woningen gebouwd en opgeleverd in de gemeente Zevenaar. De vraag naar woningen blijft hoog en daarom blijven wij inzetten op realisatie en versnelling van de opgave de komende jaren. We streven ernaar om jaarlijks 150- 200 woningen toe te voegen, met als uiteindelijk doel een continue bouwstroom van 150 tot 200 woningen per jaar. Dit blijft echter wel lastig door en aantal complicerende ontwikkelingen op de woningmarkt.					

8.1 Zorgen voor een geschikte woning voor iedereen

8.1.2 Wij zetten een doorstroommakelaar in 2023-2026

Een doorstroommakelaar adviseert inwoners (op eigen verzoek) over welke woonsituatie het beste bij hen past. We vragen hiervoor bij een provincie een bijdrage aan vanuit de Verhuiscoachregeling.

8.1.3 Wij maken jaarlijks prestatieafspraken met woningcorporaties 2023-e.v.

In de prestatieafspraken met de woningcorporaties zetten we in op het toevoegen van sociale huurwoningen (30% van de toegevoegde woningvoorraad) en middeldure huurwoningen. Daarnaast zetten we in op verduurzaming bij bestaande woningen en bespreken we de rollen, taken en verantwoordelijkheden van de corporaties.
In de raamovereenkomst met de corporaties is 25% sociale huur opgenomen, deze passen we aan naar 30%. Wij hebben geen beleid op middeldure woningen, dit is ook niet opgenomen in woonvisies. Dat gaan we nu wel doen. Hiervoor is het nodig om de woonvisies te actualiseren. Daarin gaan we opnieuw de definitie bepalen van wat we betaalbaar vinden, rekening houdend met de huidige marktsituatie en prijsontwikkeling. Daarbij kijken we ook naar instrumenten zoals erfpacht en startersleningen.

8.1.4 Wij stellen een woningbouwplan voor een continue bouwstroom op en geven uitvoering aan dit plan 2022-2026

In dit plan staat aangegeven welke woningbouw (nieuwbouw) op welke locaties de komende jaren plaatsvindt. Dit plan is afgestemd op de woningbouwbehoefte.
Wij streven naar een continue bouwstroom door het toevoegen van 150-200 woningen per jaar. Wij kijken naar mogelijkheden om woningen sneller te realiseren. Bouwen met nieuwe technieken, bijvoorbeeld fabrieksmatig (prefab) en alternatieve materialen zoals hout, bieden kansen voor versnelling van de realisatietijd. Daarnaast bekijken we hoe wij het proces nog effectiever kunnen inrichten.
Voor leegkomende of leegstaande gebouwen bekijken we of deze een nieuwe functie kunnen krijgen, bij voorkeur wonen. We gaan hiervoor het gesprek aan met eigenaren van leegstaande objecten om te kijken of deze zich lenen voor functieverandering. Dit kan het geval zijn voor individuele objecten maar ook voor een groter gebied dat om herstructurering vraagt. Als het om ons eigen vastgoed gaat zetten we in op een combinatie van maatschappelijke functies en wonen.
Er moet voldoende capaciteit zijn om goed uitvoering te kunnen geven aan de ambitieuze bouwopgaven (meer bouwen, strakke vergunningverlening) en om uitvoering te kunnen geven aan de Omgevingswet (o.a. kortere procedures, participatie, integrale besluitvorming).

8.2 Uitvoeren van de Omgevingswet en ruimtelijke projecten

8.2.2 Wij geven uitvoering aan de Omgevingswet 2022-2026

Naar verwachting treedt op 1 januari 2023 de Omgevingswet in werking. Of dat ook de definitieve datum is, zal in oktober blijken. Belangrijk is namelijk dat de ICT-problemen verholpen zijn. De implementatie van de Omgevingswet heeft een structureel effect op de gemeente als organisatie (groeiende, krimpende en veranderende capaciteit, legesopbrengsten, vervallen taken en nieuwe taken). Daarbij biedt de stelselwijziging veel decentrale beleidsruimte (keuzevrijheid) die effect gaat hebben op de organisatie en de financiën. De VNG heeft in samenwerking met een aantal gemeenten het Structureel Effectenmodel Omgevingswet ontwikkeld. Aan de hand van dit model zijn de structurele effecten van de Omgevingswet in beeld gebracht. Omdat er nog inhoudelijke beleidskeuzes gemaakt moeten worden is uitgegaan van een aantal aannames over o.a. vroegtijdige participatie, overname van de zogenaamde bruidsschat en de opzet van de nieuwe omgevingsplannen (globaal of gedetailleerd). De beschikbaar gestelde budgetten voor de invoering van de Omgevingswet zijn deels nog beschikbaar voor de transitiefase, maar behoeven wellicht nog aanvulling.

De Omgevingswet vereist het vaststellen van een omgevingsvisie en 1 omgevingsplan voor het gehele grondgebied van de gemeente. Bij het opstellen van de omgevingsvisie en het omgevingsplan onderzoeken

we ook de mogelijkheden voor welstandsvrij bouwen en houden we de taakstelling van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit tegen het licht. Ook verkennen we of (gedeelten van) werklocaties te transformeren zijn naar woongebieden.

8.2.3 Wij intensiveren participatie bij ruimtelijke plannen en wonen 2022-2026

Inwoners betrekken we meer en op het juiste moment bij de ruimtelijke ordening en wonen o.a. bij gebiedsgericht werken, omgevingsvisie en bouwplannen. Dit sluit aan op het nog op te stellen gemeentebrede participatiebeleid. Voor het toetsen van initiatieven werken wij met de omgevingstafel. Een omgevingstafel is een overlegstructuur waarbij een initiatief voor een ruimtelijk project vanuit verschillende invalshoeken (o.a. ruimtelijk, wonen, natuur, milieu, fysieke en sociale leefomgeving) wordt bekeken en beoordeeld. Deze is nog zeer intern gericht, maar gaan we uitbreiden en meer naar buiten richten.
Wij kijken kritisch naar het idee van de conceptaanvraag zoals wij deze momenteel hanteren. We toetsen in een vroeg stadium (idee fase) het initiatief op kansrijkheid. Hierdoor geven we wooninitiatieven van inwoners en ontwikkelaars meer kans en we kunnen sneller besluiten. Ook voorkomen we hiermee dat een initiatiefnemer veel voorbereidingskosten moet maken. Bij het herinrichten van een wijk, zetten we in op wijkgericht werken.

8.2.4 Wij werken samen met partners aan de realisering van het Rivierklimaatpark 2022-e.v.

Op basis van de samenwerkingsovereenkomst die in oktober 2020 gesloten is met de gemeenten Arnhem, Duiven, Rheden, Westervoort, het waterschap Rijn en IJssel, de provincie Gelderland, de staat der Nederlanden en Natuurmonumenten nemen we in 2022 een besluit over toezegging van financiën voor de uitvoering van maatregelen in het Rivierklimaatpark. Van de gemeente Zevenaar wordt een bijdrage verwacht voor

- Het verbeteren (verkeersveiliger maken) van de Marsweg.
- De opwaardering van de entrees van het gebied.
- Een algemene kwaliteitsimpuls.
- De aanleg van struinroutes.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten					
Primitieve begroting 2025-2028	-245	1.724	35.980	2.834	1.000
1e voortgangsrapportage 2025	8.163	2.300	-31.358	8	8
Kadernota 2026	0	0	0	0	0
2e voortgangsrapportage 2025	205	3.679	297	-1.841	-6
Wijziging tot de begroting 2026-2029	0	49	26	26	26
Totale baten tot de begroting	**8.123**	**7.752**	**4.945**	**1.028**	**1.028**
Mutaties in deze begroting (baten)					
1. Autonome ontwikkelingen	0	**-1**	46	56	72
Actualisatie budget rentelasten	0	-1	46	56	72
6. Financieel gezonde toekomst	0	**233**	233	233	233
IVo9 Omgevingsleges	0	233	233	233	233
Totaal gemuteerde baten	**0**	**232**	**279**	**289**	**305**

Totale baten in deze begroting	**8.123**	**7.984**	**5.224**	**1.317**	**1.333**
Lasten					
Primitieve begroting 2025-2028	2.588	4.280	38.384	5.331	3.437
1e voortgangsrapportage 2025	8.543	2.316	-31.288	42	100
Kadernota 2026	0	-8	-8	-8	-8
2e voortgangsrapportage 2025	424	3.395	407	-1.835	0
Wijzigingen tot de begroting 2026-2029	0	346	397	401	386
Totale lasten tot de begroting	**11.555**	**10.330**	**7.892**	**3.931**	**3.916**
Mutaties in deze begroting (lasten)					
1. Autonome ontwikkelingen	0	**-4**	-4	-4	-4
Actualisatie budget rentelasten	0	0	0	0	0
Actualisatie budget salarissen en overhead grondexploitaties	0	-4	-4	-4	-4
2. Actualisatie bestaand beleid	0	**439**	0	-43	10
Actualisatie budget uitvoeringskosten Omgevingswet	0	212	0	0	0
Actualisatie budget vervolgfase Lathum Later	0	227	0	0	0
Actualisatie investering realisatie rivierklimaatpark	0	0	0	-43	10
6. Financieel gezonde toekomst	0	**0**	0	0	0
IVo9 Omgevingsleges	0	0	0	0	0
Totaal gemuteerde lasten	**0**	**435**	**-4**	**-46**	**6**
Totale lasten in deze begroting	**11.555**	**10.765**	**7.888**	**3.885**	**3.923**
Resultaat voor bestemming	**-3.433**	**-2.782**	**-2.664**	**-2.567**	**-2.589**
Onttrekkingen					
Primitieve begroting 2025-2028	602	102	0	0	0
1e voortgangsrapportage 2025	118	-18	36	0	0
Kadernota 2026	0	0	0	0	0
2e voortgangsrapportage 2025	838	315	104	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2026-2029	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2026-2029	0	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves	1.558	**399**	140	0	0
Toevoegingen					
Primitieve begroting 2025-2028	0	0	0	0	0
1e voortgangsrapportage 2025	0	0	0	0	0
Kadernota 2026	0	0	0	0	0

2e voortgangsrapportage 2025	524	0	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2026-2029	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2026-2029	0	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	524	**0**	0	0	0
Saldo reserve mutaties	**1.034**	**399**	**140**	**0**	**0**
Resultaat na bestemming	**-2.399**	**-2.383**	**-2.524**	**-2.567**	**-2.589**

Toelichting financiële ontwikkelingen

Hieronder vindt u een overzicht met de financiële toelichtingen van mutaties in de exploitatie die in bovenstaande tabel zijn opgenomen. Alleen zijn bij de toelichtingen de baten en lasten gesaldeerd.

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
1. Autonome ontwikkelingen				
Actualisatie budget rentelasten	**-1**	**46**	**56**	**72**

Jaarlijks actualiseren wij de rentelasten. De volgende zaken hebben invloed op de hoogte van de rentelast:
1. Het faseren van investeringen;
2. De hoogte van de boekwaarden van de grondexploitaties;
3. Het toepassen van projectrente voor grondexploitatie vanaf 2026;
4. Aflopen van huidige langlopende leningen met lage rentes.

1. Doordat investeringen worden verschoven, verschuift ook de bijbehorende rentelast.
2. De boekwaarden van de grondexploitaties Zevenaar-Oost bedrijven, Mercurion en Businesspark 7Poort II zijn in 2025 weer aangepast op basis van de herziene grondexploitaties per 1 januari 2025 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 25 juni 2025. De boekwaarden van de grondexploitaties in de komende jaren zijn lager dan eerder geraamd. Dit veroorzaakt een lagere financieringsbehoefte en dus een lagere rentelast. Dienstjaar 2027 is een uitzondering. Bij de begroting 2025-2028 werd een lagere boekwaarde verwacht. Door de herziening is de boekwaarde flink gestegen. Hierdoor ontstaat in 2027 een hogere financieringsbehoefte dan eerder geraamd en dus ook een hogere rentelast.
3. Vanaf 2026 passen we projectfinanciering toe voor GREX Businesspark 7Poort II. Dit zorgt voor een hogere doorbelasting naar deze grondexploitatie en dus een lagere rente in de algemene dienst. Dit effect is zichtbaar in het journaal 'FT12 Invoeren projectfinanciering'.
4. In de komende jaren lossen we ca. 25 miljoen af op huidige langlopende leningen. Het rentepercentage van deze leningen is gemiddeld een stuk lager dan de huidige rente waartegen we nieuwe leningen aan moeten trekken om aan onze financieringsbehoefte te voldoen.

Actualisatie budget salarissen en overhead grondexploitaties	**4**	**4**	**4**	**4**

In 2025 is grondexploitatie Vestersbos geopend. Dit zorgt ervoor dat aan deze grondexploitatie salaris- en overheadkosten kunnen worden toegerekend. Dit heeft een positief effect op de meerjarenbegroting. Daarnaast is voor diverse grondexploitaties langer inzet nodig dan in de begroting 2025-2028 verwacht. Per saldo een voordeel in 2026 tot en met 2028 aflopend van € 168.000 naar € 57.000. Per saldo een nadeel vanaf 2029 oplopend naar structureel € 63.000.

2. Actualisatie bestaand beleid				
Actualisatie budget uitvoeringskosten Omgevingswet	**-212**	**0**	**0**	**0**

In de meicirculaire 2025 is € 212.000 beschikbaar gesteld voor uitvoeringskosten Omgevingswet. Dit om ervoor te zorgen dat de gemeente in haar transitie ervoor kan zorgdragen dat ze aangesloten, geoefend en ingeregeld is en voldoen aan de in de Omgevingswet gestelde eisen. Er is nog budget beschikbaar uit de algemene reserve maar dit is onvoldoende. Het in de meicirculaire opgenomen bedrag zal ingezet worden voor het verder optimaliseren van de uitvoering van de Omgevingswet (omgevingsvisie, omgevingsprogramma's, omgevingsplan en omgevingsvergunning). Een groot onderdeel hiervan is het opstellen van het gemeentebrede omgevingsplan dat uiterlijk in 2031 gereed moet zijn. Dit is een wettelijke verplichting.

Actualisatie budget vervolgfase Lathum Later	**-227**	**0**	**0**	**0**

In de begroting 2023-2026 is een eenmalig bedrag van € 400.000 beschikbaar gesteld voor de ontwikkeling

van het masterplan Lathum Later. Door de provincie Gelderland is voor hetzelfde bedrag een subsidie toegekend onder de regeling "Dorpendeal". Het aandeel Zevenaar is in de 1e voortgangsrapportage 2024 verlaagd omdat de verwachting was dat de kosten voor de fase van onderzoek en voorbereiding lager zouden uitvallen. Het masterplan wordt op 29 oktober 2025 in de raad behandeld. Om tot een financieel uitvoerbaar plan te komen voor de realisatie van woningen in Lathum is het restant van € 227.000 van het oorspronkelijk toegezegde bedrag van € 400.000 nodig. Een eenmalig nadeel in 2026 van € 227.000.

Actualisatie investering realisatie rivierklimaatpark	**0**	**0**	**43**	**-10**

In de begroting 2023-2026 is voor de realisatie rivierklimaatpark een investeringsbedrag van € 1.200.000 beschikbaar gesteld en in de 1e vgr 2024 is voor een planstudie Koestraat aanvullend € 75.000 beschikbaar gesteld. In de samenwerkingsovereenkomst Rivierklimaatpark IJsselpoort is opgenomen dat partijen het taakstellend budget jaarlijks indexeren met de index bruto overheidsinvesteringen (iboi). Dit is cumulatief 25% indexatie. Het investeringsbudget verhogen wij om die reden met € 300.000 naar een totaal investeringsbudget van € 1.575.000. Het jaar van realisatie is naar verwachting 2028 en niet 2027. Een eenmalig voordeel in 2028 van € 43.000 en een structureel nadeel vanaf 2029 van € 10.000.

6. Financieel gezonde toekomst				
IV09 Omgevingsleges	**233**	**233**	**233**	**233**

De huidige tarieven zijn gebaseerd op een inschatting van de werkwijze na de invoering van de Omgevingswet. Inmiddels wordt steeds meer duidelijk wat de komst van deze wet inhoudt voor de werkprocessen. Deze werkprocessen worden herzien en wij doen aan uw raad bij de legesverordening 2026 een gedetailleerd voorstel over de tarieven. Met de tarieven kan beleidsmatig gestuurd worden in de werkprocessen. De verschillende tarieven die betrekking hebben op de Omgevingswet stijgen met gemiddeld 22% waardoor de gemeente Zevenaar ongeveer het gemiddelde tarief heeft van de omliggende vergelijkingsgemeenten. Dit betekent een opbrengstverhoging van € 233.000.

Totaal mutaties	**-203**	**282**	**335**	**299**

Overzicht baten en lasten op taakveld

Exploitatie (bedragen x € 1.000)		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten							
8.1	Ruimte en leefomgeving	129	33	18	18	18	18
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	4.536	6.797	6.370	3.931	14	14
8.3	Wonen en bouwen	1.217	1.294	1.596	1.275	1.285	1.301
Totaal Baten		**5.882**	**8.123**	**7.984**	**5.224**	**1.317**	**1.333**
Lasten							
8.1	Ruimte en leefomgeving	1.924	1.201	1.385	946	979	1.028
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	4.004	6.813	6.182	3.978	63	59
8.3	Wonen en bouwen	3.209	3.542	3.198	2.964	2.843	2.836
Totaal Lasten		**9.137**	**11.555**	**10.765**	**7.888**	**3.885**	**3.923**
Saldo							
8.3	Wonen en bouwen	-1.993	-2.248	-1.602	-1.689	-1.557	-1.534

8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	532	-16	188	-47	-49	-44
8.1	Ruimte en leefomgeving	-1.794	-1.168	-1.368	-929	-961	-1.011
Begrotingsresultaat voor bestemming		**-3.255**	**-3.433**	**-2.782**	**-2.664**	**-2.567**	**-2.589**
0.10	Mutaties reserves						
	Onttrekkingen	1.328	1.558	399	140	0	0
	Toevoegingen	0	524	0	0	0	0
Totaal Mutaties reserves		**1.328**	**1.034**	**399**	**140**	**0**	**0**
Begrotingsresultaat na bestemming		**-1.927**	**-2.399**	**-2.383**	**-2.524**	**-2.567**	**-2.589**

Overzicht van Incidentele baten en lasten

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Programma 8. Volksgezondheid, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing					
Baten					
Mutatie reserves	Onttrekking uit de algemene reserve en bestemmingsreserves	399	140	0	0
Opbrengst verkoop vastgoed.	Verkoop van vastgoed levert incidenteel een voordeel op.	346	0	0	0
Lasten					
Bevordering woningbouw.	Voor het bevorderen van de woningbouw en doorstroming op de woningmarkt zijn incidenteel middelen beschikbaar gesteld.	399	140	0	0
Dorpendeal Lathum.	Voor de dorpendeal Lathum zijn incidenteel middelen beschikbaar gesteld. In 2026 resteert nog een incidenteel bedrag van € 227.000.	227	0	0	0
Totaal programma 8		**119**	**0**	**0**	**0**

In het hoofdstuk 'Financiën' wordt in het 'overzicht incidentele baten en lasten' een nadere toelichting gegeven met betrekking tot de incidentele lasten.

Reserves

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves (stand per 1 januari)						(Bedragen x € 1.000)
Nummer	Naam	2025	2026	2027	2028	2029
9056	Woningbouw	2.097	539	140	0	0

De plannen voor het bevorderen van de woningbouw voor starters en doorstroming op de woningmarkt worden bekostigd uit deze bestemmingsreserve.

Onttrekking De middelen uit de bestemmingsreserve woningbouw zullen tot en met 2026 worden ingezet. Het is de verwachting dat de reserve eind 2026 uitgeput is.

Totaal bestemmingsreserves	2.097	539	140	0	0

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Separaat voorstel	Investeringsbedrag (x € 1.000) 2025	2026	2027	2028	2029
Grondverwerving binnen Wvg-locaties		16.500	0	0	0	0
Realiseren rivierklimaatpark		75	0	1.500	0	0
Voorbereidingskrediet Dijkweg e.o. Oud-Zevenaar		57	0	0	0	0
Voorbereidingskrediet Groot Holthuizen Veld A		157	0	0	0	0
Voorbereidingskrediet Groot Holthuizen Veld B		162	0	0	0	0
Voorbereidingskrediet Reisenakker Zevenaar		157	0	0	0	0
Voorbereidingskrediet Witte Kruis e.o. Babberich		166	0	0	0	0
Totaal programma 8.		**17.274**	**0**	**1.500**	**0**	**0**

PARAGRAFEN

LOKALE HEFFINGEN

Inleiding
De lokale belastingen vormen een belangrijk deel (grofweg 20%) van de inkomsten van de gemeente. Deze paragraaf geeft inzicht in de te verwachten of gerealiseerde opbrengsten van de verschillende belastingen, heffingen en retributies. De lokale belastingen bestaan uit algemene belastingen, bestemmingsheffingen en retributies. De opbrengsten van de algemene belastingen, zoals onroerendezaakbelastingen, parkeerbelasting en toeristenbelasting, behoren tot de algemene dekkingsmiddelen. Bij bestemmingsheffingen en retributies, zoals de afvalstoffenheffing, rioolheffing of leges, is sprake van een samenhang tussen de opbrengst en bepaalde aanwijsbare kosten of tegenprestaties.

In de Gemeentewet en enkele bijzondere wetten, zoals de Wet milieubeheer, staat aangegeven welke belastingen een gemeente mag heffen. Wij benutten een groot deel van de toegestane belastingsoorten. U besluit tot het invoeren, wijzigen of afschaffen van belastingen door het vaststellen van een verordening. Voor elke heffing stelt u een afzonderlijke verordening vast.

Beleid
U stelt de verordeningen vast voor alle gemeentelijke belastingen en heffingen. In deze verordeningen is ook opgenomen of -en tot welk bedrag- kwijtschelding mogelijk is. Bij het vaststellen van de tarieven voor 2026 gelden de volgende uitgangspunten:

- De afvalstoffenheffing, rioolheffing, lijkbezorgingsrechten, marktgelden en leges mogen wettelijk gezien maximaal 100% kostendekkend zijn. Concreet betekent dit dat de geraamde baten van deze belastingen niet hoger mogen zijn dan de geraamde lasten die hiermee verband houden. Wij voldoen hieraan. Bij sommige heffingen, zoals marktgelden en lijkbezorgingsrechten, zien wij af van volledige kostendekking.
- Het te hanteren inflatiepercentage voor 2026 is 2,8% (raming CPB);
- De kosten die wij maken voor heffing en invordering van de belastingen en rechten worden op basis van een verdeelsleutel toegerekend naar de bestemmingsheffingen, zoals afvalstoffen- en rioolheffing en naar één verzamelpost voor de algemene heffingen. Deze verdeelsleutel is een zo goed mogelijke inschatting. Omdat het gros van de werkzaamheden niet specifiek aan één enkele belastingsoort is toe te rekenen, is een meer specifieke inschatting niet te maken.
- Eventuele besluitvorming na totstandkoming van deze begroting wordt waar mogelijk verwerkt bij het vaststellen van de belastingverordeningen door uw raad.

Beleidskaders
De beleidskaders zijn opgenomen bij de verschillende belastingen en heffingen.

Ontwikkelingen
Indien van toepassing zijn er bij de betreffende belastingen en heffingen specifieke ontwikkelingen opgenomen.

OPBRENGSTEN

Bedragen x € 1.000

Belastingen en heffingen	Begroting na wijziging 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Belastingen					
Belasting op eigendom woningen	9.009	9.340	9.340	9.340	9.340
Belasting op eigendom en gebruik bedrijven	6.019	6.187	6.187	6.187	6.187
Precariobelasting	38	39	39	39	39
Reclamebelasting	0	0	0	0	0
Toeristenbelasting	382	444	488	532	576

Parkeerbelasting - parkeergelden	961	1.153	1.153	1.353	1.353
Parkeerbelasting - parkeervergunningen	124	224	224	224	224
Bedrijfsinvesteringszone	190	190	190	190	190
Totaal belastingen	**16.723**	**17.577**	**17.621**	**17.865**	**17.909**

Heffingen					
Leges - burgerzaken	112	125	125	125	125
Leges - paspoorten en rijbewijzen	998	1.139	1.229	499	424
Leges - opstellen en handhaven APV	51	62	62	62	62
Leges - bijzondere wetten	241	241	241	241	241
Marktgelden	36	36	36	36	36
Afvalstoffenheffing	4.703	4.769	4.759	4.759	4.759
Lijkbezorgingsrechten	135	151	151	151	151
Leges - omgevingsvergunningen	1.051	1.160	1.160	1.160	1.160
Leges - ruimtelijke ordening	10	10	10	10	10
Leges - welstand	73	45	45	45	45
Rioolheffing	5.183	5.396	5.571	6.110	6.314
Totaal heffingen	**12.593**	**13.134**	**13.389**	**13.198**	**13.327**

OVERZICHT KOSTENDEKKENDHEID

Heffingssoort (bedragen x € 1.000)	Taakveld	Overhead	BCF	Baten	Dekkingspercentage
Afvalstoffenheffing	4.067	129	573	4.769	100%
Rioolheffing	4.541	597	1.037	5.600	91%
Lijkbezorging	303	140	0	151	34%
Marktgelden	34	17	0	36	71%
Leges					
Titel 1 Algemene Dienstverlening	1.306	453	0	1.567	89%
Titel 2 Omgevingsvergunningen	930	626	0	1.215	78%
Titel 3 Europese Dienstenrichtlijn	52	36	0	59	67%
Totaal leges	2.288	1.115	0	2.841	83%

LOKALE LASTENDRUK

Over de lokale lastendruk wordt jaarlijks door diverse organisaties gepubliceerd. In deze publicaties wordt bij het bepalen van de lastendruk veelal uitgegaan van verschillende gegevensverzamelingen en verschillende methoden van berekening en grondslagen. In de ene publicatie wordt bijvoorbeeld gewerkt met gemiddelden, in de andere worden verschillende standaardprofielen onderscheiden of wordt alleen een aantal tevoren geselecteerde heffingen opgenomen. Hierbij gaat het dan ook vrijwel altijd uitsluitend om de lasten voor bewoners en dus niet voor bedrijven.
Informatie over lastendruk is onder andere te vinden bij de Provincie Gelderland, het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO), op Waar staat je gemeente en via de Lokale Lastenmeter.

Hieronder vindt u een overzicht van de gemiddelde lastendruk van een meerpersoonshuishouden. Dit is een

zo goed mogelijke inschatting op een bepaald moment en kan daardoor (licht) afwijken van andere publicaties. Bij de raming voor 2026 is het prijsindexcijfer (2,8%) gehanteerd. Dit kan bij de heffingen afwijken bij het vaststellen van de verordeningen vanwege de kostendekkendheidsnorm.

Opslag voor overhead.
Voor de toerekening van de overheadkosten aan (kostendekkende) tarieven maken we gebruik van een opslagpercentage. Dit percentage wordt jaarlijks bij de meerjarenbegroting bepaald en vastgesteld.
De totale overhead volgens taakveld 0.4 wordt omgeslagen over het totaal van de geraamde directe personeelslasten (salarissen en inhuur). Dit is conform artikel 12, lid 5 van de financiële verordening.
Voor het begrotingsjaar 2026 is het percentage vastgesteld op 70%.

Soort	Lasten 2025	Lasten 2026
Afvalstoffenheffing	€ 231	€ 234
Rioolheffing	€ 245	€ 252
OZB eigen woning	€ 445	€ 457

KWIJTSCHELDING

Inleiding
Inwoners en ondernemers die niet in staat zijn de gemeentelijke belastingen te betalen kunnen onder voorwaarden in aanmerking komen voor kwijtschelding.

Beleid
Uw raad is gebonden aan wettelijk voorgeschreven regels (o.a. de Invorderingswet 1990, de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 en de Gemeentewet).
Daarnaast heeft de gemeenteraad in de Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen gebruik gemaakt van de bevoegdheden een ruimer kwijtscheldingsbeleid te voeren.
In die Regeling heeft de gemeenteraad onder andere benoemd voor welke belastingsoorten kwijtschelding mogelijk is, kwijtschelding opengesteld voor ondernemers en het percentage van de kosten van bestaan verruimd naar de maximale 100% van de bijstandsnorm. Dit betekent dat een belastingschuldige met een inkomen op of rond 100% van de bijstandsnorm voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding in aanmerking kan komen.
In de gemeente Zevenaar is kwijtschelding mogelijk voor de ozb, de rioolheffing en het vastrechtgedeelte van de afvalstoffenheffing.

ONROERENDE ZAAKBELASTINGEN

Inleiding
De onroerendezaakbelastingen (OZB) wordt geheven op grond van artikel 220 van de Gemeentewet. Er worden twee soorten belastingen geheven:

- een eigenarenbelasting van de eigenaren van woningen en van niet-woningen;
- een gebruikersbelasting van de gebruikers van niet-woningen.

Bij niet-woningen met woondelen (zoals een boerderij of een winkelpand met bovenwoning) wordt voor de gebruikersbelasting de waarde van die woondelen buiten beschouwing gelaten.

Grondslag
De grondslag voor de OZB is de waarde op basis van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ). Deze waarde wordt jaarlijks opnieuw vastgesteld. Begin van het jaar heeft iedere belastingplichtige een nieuwe WOZ-beschikking ontvangen gecombineerd met de aanslag.

Gebruik WOZ-waarde in Woningwaarderingsstelsel
De WOZ-waarde heeft invloed op de maximaal redelijke huurprijs voor huurwoningen. Het puntensysteem van het Woningwaarderingsstelsel is deels gebaseerd op de WOZ-waarde van de woning. Veel huurders van

woningen hebben daardoor een formeel belang bij de WOZ-waarde van hun woning. Immers kan de jaarlijkse huurverhoging beïnvloed worden door de maximaal redelijke huurprijs die direct samenhangt met de WOZ-waarde. Daarom is het van belang dat ook de huurder van woningen de mogelijkheid heeft om bezwaar te maken tegen de WOZ-waarde en zij hebben dus eveneens een WOZ-beschikking ontvangen.

Beleid

OZB en gemeentefonds

De hoogte van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds van een gemeente hangt onder andere af van de zogenoemde 'OZB-belastingcapaciteit' van een gemeente. Het idee daarachter is eenvoudig: hoe meer geld een gemeente aan OZB kan binnenhalen, des te minder geld uit het Gemeentefonds nodig is. Zonder de toepassing van de OZB-belastingcapaciteit bij de verdeling van het Gemeentefonds zouden gemeenten met een hoge waarde aan onroerende zaken een hoger voorzieningenniveau of lagere belastingtarieven kunnen bieden dan gemeenten met een lage waarde.
Bij een gelijk tarief zijn de OZB-inkomsten in een gemeente met hoge WOZ-waarden immers hoger dan in een gemeente met lage WOZ-waarden. Een andere mogelijkheid is dat de tarieven in de gemeente met hoge WOZ-waarden lager uitvallen, terwijl de voorzieningen op een gemiddeld peil worden geboden.

Reken-/normtarieven

De belastingcapaciteit is afhankelijk van de WOZ-waarden in een gemeente. Hoe hoger de waarde, hoe hoger de belastingcapaciteit, hoe hoger de 'OZB-aftrekpost' bij de verdeling van het Gemeentefonds. Gemeenten worden afgerekend op de zogenoemde reken- of normtarieven. Er zijn drie reken- of normtarieven:

- voor eigenaren van woningen
- voor gebruikers van niet woningen
- voor eigenaren van niet-woningen

Deze drie tarieven zijn voor alle gemeenten gelijk. Verschillen tussen gemeenten in de OZB-aftrekpost worden dus alleen bepaald door verschillen in de waarde van onroerende zaken. De tarieven die de gemeenten werkelijk in rekening brengen bij de gebruikers en eigenaren van onroerende zaken spelen hierbij geen enkele rol. Dit betekent dat een verhoging of verlaging van de OZB-tarieven door de gemeente geen gevolgen heeft voor de uitkering uit het Gemeentefonds. Alleen als de totale WOZ-waarde verandert, door de jaarlijkse hertaxatie of door nieuwbouw of sloop, verandert de Gemeentefondsuitkering.

De begrote opbrengst wordt met het prijsindexcijfer van 2,8% aangepast. Daartoe wordt uw raad eind 2025 tariefvoorstellen met de verordening onroerendezaakbelasting 2026 aangeboden. Bij de tariefberekening wordt rekening gehouden met de ontwikkeling van de WOZ en de uitkering uit het Gemeentefonds.

Beleidskaders

Actuele verordening onroerendezaakbelasting:
Zevenaar
Hierin zijn onder andere de verschillende tarieven opgenomen.

PARKEERBELASTING

Inleiding

Gemeenten zijn op grond van artikel 225 van de Gemeentewet bevoegd parkeerbelastingen te heffen. De parkeerbelastingen zijn aan te merken als algemene en zakelijke belastingen. 'Algemeen' omdat de opbrengsten vrij besteedbaar zijn voor de gemeenten en 'zakelijk' omdat geen rekening wordt gehouden met persoonlijke omstandigheden.

Beleid
De parkeerbelasting is ingevoerd in het kader van parkeerregulering. De kostenopslag bij de naheffingsaanslagen mag maximaal kostendekkend zijn en is wettelijk gemaximeerd door het Rijk. Overeenkomstig uw besluit bij de kadernota 2026-2029 passen wij de tarieven in de verordening parkeerbelasting 2026 aan. Uw raad stelt de verordening formeel vast.

Beleidskaders
Actuele verordening parkeerbelasting:
Zevenaar
Hierin zijn onder andere de verschillende tarieven opgenomen.

PRECARIOBELASTING

Inleiding
De precariobelasting is gebaseerd op artikel 228 van de Gemeentewet. Deze belasting kan worden geheven voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond.

Beleid
De gemeente Zevenaar heft belasting voor terrassen en standplaatsen (anders dan de weekmarkt) op gemeentegrond. De raad is bevoegd tarieven vast te stellen. De tarieven worden verhoogd met de inflatie 2,8%. In december doen wij uw raad daartoe een concreet voorstel.

Beleidskaders
Actuele verordening precariobelasting:
Zevenaar
Hierin is onder andere het tarief opgenomen.

RECLAMEBELASTING

Inleiding
Reclamebelasting kan worden geheven over openbare aankondigingen zichtbaar vanaf de openbare weg. Vanaf 2010 heffen wij voor het centrumgebied van Zevenaar reclamebelasting.

Beleid
Deze belasting is per 2025 afgeschaft en vervangen door een bedrijveninvesteringszone (BIZ).

TOERISTENBELASTING

Inleiding
Op grond van artikel 224 van de Gemeentewet wordt toeristenbelasting geheven voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente in hotels en pensions, op campings en dergelijke. De toeristenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Er is in beginsel geen relatie tussen de opbrengsten van deze belasting en de dienstverlening vanuit de gemeente.

Beleid
Belastingplichtig voor de toeristenbelasting is degene die tegen een vergoeding gelegenheid biedt tot verblijf met overnachting. De belastingplichtige is bevoegd de belasting te verhalen op degene die verblijf houdt. Overeenkomstig uw besluit bij de kadernota 2026-2029 passen wij de tarieven in de verordening toeristenbelasting 2026 aan. De aanpassing betreft een verhoging en een differentiatie. Uw raad stelt de verordening formeel vast.

De opbrengst van de toeristenbelasting is vrij besteedbaar, maar in het coalitieakkoord is afgesproken dat de opbrengst van de toeristenbelasting ten goede komt aan recreatie en toerisme. De meeropbrengst vanwege de tariefsverhogingen vloeien volgens uw besluit bij de kadernota 2026-2029 in de algemene middelen.

Beleidskaders
Actuele verordening toeristenbelasting:
Zevenaar
Hierin zijn onder andere de verschillende tarieven opgenomen.

BEDRIJFSINVESTERINGSZONE

Inleiding
Een BIZ (Bedrijveninvesteringszone) is een afgebakend gebied waarbinnen ondernemers en/of eigenaren samen investeren in de verbetering van hun gezamenlijke omgeving, bijvoorbeeld een bedrijventerrein of winkelgebied. Dit kan door gezamenlijk te investeren in activiteiten zoals het verbeteren van de openbare ruimte, het organiseren van evenementen of het versterken van de veiligheid. De BIZ-bijdrage is een heffing die wordt opgelegd aan eigenaren en/of gebruikers van niet-woningen binnen de BIZ. De opbrengst wordt door de gemeente als subsidie uitgekeerd en gebruikt om de afgesproken activiteiten te financieren.

Beleid
Op initiatief van de ondernemers en eigenaren van niet-woningen hebben wij ter vervanging van de reclamebelasting per 2025 in het centrum van Zevenaar een BIZ ingevoerd voor 5 jaar. Voorafgaand aan de invoering hebben wij een draagvlakmeting gehouden onder de bijdrageplichtigen voor de BIZ. Deze draagvlakmeting is wettelijk verplicht en had een positieve uitslag voor invoering van de BIZ. De opbrengst keren wij onder aftrek van de perceptiekosten als subsidie uit aan Stichting Activiteitencommissie Zevenaar.

Beleidskaders
Actuele verordening BIZ:
Zevenaar
Hierin zijn onder andere de verschillende tarieven opgenomen.

AFVALSTOFFENHEFFING

Inleiding
Afvalstoffenheffing wordt geheven op grond van de Wet milieubeheer.

Beleid
De heffing leggen wij op aan de gebruikers van percelen waarvoor wij verplicht zijn huishoudelijk afval in te zamelen.

Wij hanteren het diftar-systeem. Dit houdt in dat wij, naast een vast bedrag per huishouden, een bedrag per lediging van de afvalcontainer dan wel storting in een ondergrondse container in rekening brengen. Uitgangspunt bij de tariefsbepaling is 100% kostendekkendheid.

Beleidskaders
Actuele verordening afvalstoffenheffing:
Zevenaar
Hierin zijn onder andere de verschillende tarieven opgenomen.

Overzicht kostendekkendheid

De tarieven van de heffingen mogen hoogstens kostendekkend zijn. Hieronder is inzichtelijk gemaakt hoe bij de berekening van deze tarieven wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden.

AFVALSTOFFENHEFFING	
Omschrijving	**Begroting 2026**
Taakveld	4.067
Overhead	129
BCF	573
Totaal kosten	**4.769**
Heffing	-4.769
Reserve	0
Kostendekkendheid	**100%**

LIJKBEZORGINGSRECHTEN

Inleiding
Voor het gebruik van de algemene begraafplaatsen en het daarbij verlenen van diensten door of vanwege de gemeente worden leges geheven op grond van de 'Verordening lijkbezorgingsrechten'.

Beleid

Overeenkomstig uw besluit bij de kadernota 2026-2029 wijzigen wij de tarieven in de verordening lijkbezorgingsrechten 2026 en we passen een inflatiecorrectie toe van 2,8%. Bovendien worden wijzigingen in wet- en regelgeving etc. in de verordening verwerkt. Uw raad stelt de verordening formeel vast.

Beleidskaders
Actuele verordening lijkbezorgingsrechten:
Zevenaar
Hierin zijn onder andere de verschillende tarieven opgenomen.

Ontwikkelingen
We onderzoeken of de tarieventabel vereenvoudigd kan worden.

Overzicht kostendekkendheid

De tarieven van de heffingen mogen hoogstens kostendekkend zijn. Hieronder is inzichtelijk gemaakt hoe bij de berekening van deze tarieven wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden.

LIJKBEZORGING	
Omschrijving	**Begroting 2026**
Taakveld	303
Overhead	140
Totaal kosten	443
Heffing	-151
Kostendekkendheid	**34%**

LEGES

Inleiding
Voor het door ons verlenen van diensten heffen wij leges. In de Legesverordening op grond van artikel 229 van de Gemeentewet is geregeld voor welke diensten leges verschuldigd zijn.
Belastingplichtig is degene die de dienst aanvraagt, dan wel degene ten behoeve van wie de dienst is verleend. Voor de Legesverordening nemen wij de modelverordening van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten als basis.

Beleid
De tarieven in de legesverordening verhogen wij overeenkomstig uw besluit bij de kadernota 2026-2029 en daarnaast passen wij de tarieven aan met het prijsindexcijfer van 2,8%. Wij verwerken bovendien wijzigingen in wet- en regelgeving etc. in de verordening en de tabel. Uw raad stelt de verordening formeel vast.

Beleidskaders
Actuele legesverordening:
Zevenaar
Hierin zijn onder andere de verschillende tarieven opgenomen.

Overzicht kostendekkendheid

De tarieven van de heffingen mogen hoogstens kostendekkend zijn. In het totaaloverzicht aan het begin van deze paragraaf is inzichtelijk gemaakt hoe bij de berekening van deze tarieven wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden. Hieronder wordt een gedetailleerder overzicht per titel gepresenteerd.

Kostendekkendheid hoofdstuk 1 algemene dienstverlening

Hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening			Taakveld	Overhead	Totale Kosten	Totale opbrengsten	Kosten dekking
paragraaf	1	Burgerlijke stand	€ 99.921	€ 67.990	€ 169.911	€ 104.753	62,39%
paragraaf	2	Reisdocumenten en Nederlands identiteitskaarten	€ 631.258	€ 130.883	€ 762.142	€ 683.426	89,67%
paragraaf	3	Rijbewijzen	€ 368.551	€ 132.864	€ 501.415	€ 455.617	90,87%
paragraaf	4	Verstrekkingen uit de basisregistratie persoonsgegevens	€ 25.982	€ 9.842	€ 35.824	€ 7.534	21,03%
paragraaf	5	Bestuursstukken	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
paragraaf	6	Vastgoedinformatie	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
paragraaf	7	Overige publiekszaken	€ 15.525	€ 2.293	€ 17.818	€ 12.759	71,61%
paragraaf	8	Gemeentearchief	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
paragraaf	9	Bijzondere wetten	€ 162.904	€ 107.516	€ 270.420	€ 300.456	111,11%
paragraaf	10	Diversen	€ 1.647	€ 1.153	€ 2.800	€ 2.619	93,54%
Kostendekking Hoofdstuk 1			**€ 1.305.789**	**€ 452.541**	**€ 1.758.330**	**€ 1.567.164**	**89,13%**

Bij hoofdstuk 1 is weinig ruimte om de tarieven te verhogen omdat de opbrengsten voornamelijk veroorzaakt worden door paspoorten en rijbewijzen. Deze tarieven zijn momenteel gelijk aan de maximaal toegestane hoogte. Uw besluit bij de kadernota 2026-2029 om de tarieven huwelijken en gehandicaptenparkeerkaarten te verhogen is verwerkt in de tabel.

Kostendekkendheid hoofdstuk 2 dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

Hoofdstuk 2 Omgevingswet			Taakveld	Overhead	Totale Kosten	Totale Opbrengsten	Kosten dekking
paragraaf	1	Algemene bepalingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
paragraaf	2	Voorfase	€ 326.962	€ 228.914	€ 555.875	€ 97.095	17,47%

paragraaf	3	Activiteiten met betrekking tot bouwwerken	€ 465.368	€ 325.800	€ 791.166	€ 1.003.249	126,81%
paragraaf	4	Activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed en werelderfgoed	€ 11.790	€ 8.254	€ 20.044	€ 2.120	10,58%
paragraaf	5	Milieubelastende activiteiten	€ 7.205	€ 5.045	€ 12.250	€ 14.574	118,97%
paragraaf	6	Lozingsactiviteiten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
paragraaf	7	Aanlegactiviteiten	€ 22.139	€ 15.500	€ 37.639	€ 24.885	66,11%
paragraaf	8	Overige activiteiten	€ 13.101	€ 9.173	€ 22.272	€ 6.799	30,53%
paragraaf	9	Maatwerkvoorschriften bij bouwactiviteiten	€ 7.336	€ 5.136	€ 12.472	€ 27.939	224,01%
paragraaf	10	Gelijkwaardigheid	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
paragraaf	11	Overige tarieven	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
paragraaf	12	Modaliteiten	€ 76.468	€ 28.067	€ 104.534	€ 38.515	36,84%
paragraaf	13	Vermindering	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
paragraaf	14	Teruggaaf	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
Kostendekking Hoofdstuk 2			**€ 930.369**	**€ 625.889**	**€ 1.556.258**	**€ 1.215.176**	**78,08%**

Uw besluit bij de kadernota 2026-2029 over tariefsverhogingen in hoofdstuk 2 is verwerkt.

Hoofdstuk 3 Dienstverlening vallend onder Europese Dienstenrichtlijn

Hoofdstuk 3 Europese dienstenrichtlijn			Taakveld	Overhead	Totale Kosten	Totale Opbrengsten	Kosten dekking
paragraaf	1	Horeca	€ 20.377	€ 14.266	€ 34.641	€ 23.714	68,46%
paragraaf	2	Seksbedrijven	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
paragraaf	3	Winkeltijdenwet	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
paragraaf	4	Organiseren van evenementen of markt	€ 29.630	€ 20.743	€ 50.373	€ 33.202	65,91%
paragraaf	5	Standplaatsen	€ 2.176	€ 1.523	€ 3.699	€ 2.500	67,59%
paragraaf	6	Huisvestingswet 2014	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
paragraaf	7	In dit hoofdstuk niet benoemd besluit	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
Kostendekking Hoofdstuk 3			**€ 52.183**	**€ 36.532**	**€ 88.715**	**€ 59.416**	**66,98%**

Hoofdstuk 3 is een klein onderdeel van de legesverordening en heeft weinig invloed op de totale kostendekkendheid.

Samenvatting hoofdstuk 1,2 en 3

Recapitulatie Hoofdstuk 1, 2 en 3	Taakveld	Overhead	Totale Kosten	Totale Opbrengsten	Kosten dekking
Kostendekking Hoofdstuk 1	€ 1.305.789	€ 452.541	€ 1.758.330	€ 1.567.164	89,13%
Kostendekking Hoofdstuk 2	€ 930.369	€ 625.889	€ 1.556.252	€ 1.215.176	78,08%
Kostendekking Hoofdstuk 3	€ 52.183	€ 36.532	€ 88.713	€ 59.416	66,98%
Kostendekking totale tarieventabel	**€ 2.288.341**	**€ 1.114.962**	**€ 3.403.297**	**€ 2.841.756**	**83,50%**

Conclusie
De kostendekkendheid van gemeente Zevenaar voldoet aan de wettelijk gestelde eisen.

MARKTGELDEN

Inleiding
Marktgeld wordt geheven van degene die goederen of koopwaren uitstalt tijdens de wekelijkse markt. Het is een recht, geheven voor het gebruik van de openbare grond op het marktterrein, gedurende de tijd dat het markt is.

Beleid
In Zevenaar geldt een tarief per strekkende meter die in gebruik is genomen. Bij het tarief marktgeld hebben wij rekening gehouden met de kosten voor promotie van de markt. De tarieven worden met het prijsindexcijfer van 2,8% aangepast. Daartoe wordt uw raad eind 2025 een voorstel met de verordening marktgelden 2026 aangeboden. Wijzigingen in wet- en regelgeving etc. worden eveneens in dat voorstel verwerkt.

Beleidskaders
Actuele verordening marktgelden:
Zevenaar
Hierin zijn onder andere de verschillende tarieven opgenomen.

Overzicht kostendekkendheid

De tarieven van de heffingen mogen hoogstens kostendekkend zijn. Hieronder is inzichtelijk gemaakt hoe bij de berekening van deze tarieven wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden.

MARKTGELDEN	
Omschrijving	Begroting 2026
Taakveld	34
Overhead	17
Totaal kosten	51
Heffing	-36
Kostendekkendheid	**71%**

RIOOLHEFFING

Inleiding
De Wet verankering en bekostiging van gemeentelijke watertaken is in werking getreden. Dit heeft een verbreding van de gemeentelijke zorgplicht tot gevolg. Tegenwoordig gaat het niet meer slechts om kostenverhaal van een doelmatig werkende riolering. Het gaat om verhaal van kosten die gemoeid zijn met alle collectieve maatregelen die de gemeente noodzakelijk acht voor een doelmatig werkende riolering én om verhaal van kosten van alle overige maatregelen ten aanzien van hemelwater en grondwater, kortom voor de volledige uitvoering van de gemeentelijke watertaken. De rioolheffing is gebaseerd op artikel 228a van de Gemeentewet.

Beleid
Wij heffen de rioolheffing van de gebruiker van een perceel van waaruit direct of indirect water (huishoudelijk afvalwater, bedrijfsafvalwater, hemelwater of grondwater) op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. De opbrengst baseren wij op het Watertakenplan de Liemers. Uitgangspunt bij de tariefbepaling is 100% kostendekkendheid. Eind 2024 heeft de commissie BBV aangegeven dat de btw op investeringen doorberekend mag worden in de tarieven. Overeenkomstig uw besluit bij de kadernota 2026-2029 doen wij dit per 2026. Wij doen dat geleidelijk in vier jaar tijd met € 204.000 per jaar. In 2026 zijn we daardoor 91% kostendekkend, in 2027 ongeveer 94%, in 2028 ongeveer 97% en in 2029 100%. In 2026 zetten we een deel van de reserve rioolheffing (€ 204.000) in om de tariefstijging voor belastingjaar 2026 te matigen. De stand van deze reserve is momenteel € 144.000 hoger dan het door uw raad in de nota reserves en voorzieningen gestelde maximumbedrag van € 500.000. De afspraak is dat we bij een overschrijding van het maximumbedrag zorgen voor teruggave via de tarieven rioolheffing. Wij verwerken de gewijzigde tarieven in de verordening en voeren bovendien wijzigingen in wet- en regelgeving etc. in de verordening. Uw raad stelt de verordening formeel vast.

Beleidskaders
Actuele verordening rioolheffing:
Zevenaar
Hierin zijn onder andere de verschillende tarieven opgenomen.

Overzicht kostendekkendheid

De tarieven van de heffingen mogen hoogstens kostendekkend zijn. Hieronder is inzichtelijk gemaakt hoe bij de berekening van deze tarieven wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden.

RIOOLHEFFING	
Omschrijving	**Begroting 2026**
Taakveld	4.541
Overhead	597
BCF	1.037
Totaal kosten	**6.175**
Heffing	-5.396
Reserve	-204

Kostendekkendheid	**91%**

WEERSTANDSVERMOGEN

Inleiding
In deze paragraaf worden de ontwikkelingen in risicomanagement toegelicht. Hierbij wordt het risicoprofiel en het bijbehorende weerstandsvermogen voor de gemeente Zevenaar weergegeven. Het weerstandsvermogen is het vermogen om financiële tegenvallers op te vangen, zonder dat het bestaande beleid aangepast moet worden en zonder dat de continuïteit van de gemeentelijke dienstverlening in gevaar komt.
De gemeente Zevenaar vindt het wenselijk om risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering en de verschillende beleidsterreinen inzichtelijk en beheersbaar te maken. Door inzicht in de (financiële) risico's wordt de organisatie in staat gesteld om op verantwoorde wijze een afweging te maken en besluiten te nemen over de inzet van middelen. Om inzicht in de risico's van de gemeente te kunnen verkrijgen is een risico-inventarisatie uitgevoerd. Hieronder wordt verslag gedaan van de resultaten van deze risico-inventarisatie. Op basis van de geïnventariseerde risico's is tevens het weerstandsvermogen berekend.

Beleid
Het beleid op het terrein van risicomanagement heeft als het doel:

- Het inzichtelijk maken van en sturen op (financiële) risico's;
- Het vergroten van het risicobewustzijn;
- Het voorkomen van onaangename (financiële) verrassingen;
- Het aanhouden van voldoende weerstandsvermogen, minimaal ratio 1.0.

De gemeenteraad neemt kennis van het risicoprofiel, bepaalt de financiële omvang van de noodzakelijke risicoreservering en stelt de ratio vast.

Beleidskaders
Beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen (2023)

Ontwikkelingen
We werken aan een doorontwikkeling van het risicomanagement. Naast het inventariseren en actualiseren van de financiële risico's gaan we meer focus leggen op risicobeheersing en risicomanagement van doelstellingen. Welke risico's hangen met de doelstellingen van de gemeente samen, welke maatregelen nemen we en hoe gaan we met de risico's om?

OVERZICHT TOPRISICO'S

In de voorbereiding op deze meerjarenbegroting zijn de risico's geïnventariseerd en geactualiseerd. In het hieronder weergegeven overzicht zijn de risico's gepresenteerd met de grootste netto impact; dat wil zeggen effect x kans groter dan € 250.000.

	Risico Bedragen x € 1.000	Kans op voordoen van risico	Financieel gevolg (maximaal)
1.	Niet realiseren geraamde opbrengstwaarde grondexploitaties	*1	2.974
2.	Algemene uitkering wijkt af van de begroting	50%	2.100
3.	Aantrekken en behouden van gekwalificeerd personeel	70%	1.600
4.	Verbonden partijen	70%	1.350
5.	Bylandse brug	30%	2.000
6	Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	50%	1.200
7.a	Voortgang hervormingsagenda	20%	2.900
7.b	Sociaal domein / Jeugd / WMO	50%	750
8	Tekort op het I-deel / BUIG budget	70%	600
9	Dividendinkomsten deelnemingen	50%	758
10	Wachtgeld wethouders	30%	980
11	Uitval ICT-systemen	50%	500
12	Aangescherpte ramingen / budgetoverschrijdingen	50%	500

Opmerking:
*1: Voor de grondexploitaties is een separate risico-inventarisatie en -analyse uitgevoerd. De uitkomst daarvan is opgenomen in deze tabel, vandaar dat hiervoor geen kans is opgenomen.

Ontwikkeling weerstandsvermogen
In de jaarstukken 2024 is de laatste stand van de risico's opgenomen. De benodigde weerstandscapaciteit in de jaarstukken bedroeg € 8,9 miljoen. Dit is in deze begroting afgenomen naar € 7,2 miljoen, met name als gevolg van het wegvallen van enkele grote risico's.

In onderstaande paragraaf is de analyse op basis van de inzichten per augustus 2025 opgenomen. Vervolgens is een specifieke toelichting opgenomen op de grootste risico's.

Marktontwikkelingen en weerstandsvermogen

De augustusraming van het Centraal Planbureau laat zien dat gemeenten voor een grote financiële uitdaging staan. Het CPB heeft de inflatie in eerdere ramingen te laag ingeschat, waardoor de prijscompensatie die gemeenten via het gemeentefonds ontvangen niet aansluit bij de werkelijkheid. Inmiddels blijkt dat de inflatie in 2024 en 2025 hoger uitvalt dan eerder gedacht. Dit zorgt ervoor dat gemeenten gezamenlijk ruim achthonderd miljoen euro mislopen, een bedrag dat volgens het Rijk niet alsnog zal worden gecompenseerd. Daarmee ontstaat een structureel nadeel dat rechtstreeks drukt op de gemeentelijke begrotingen. Gemeenten krijgen hierdoor te maken met hogere kosten, zonder dat daar voldoende middelen tegenover staan.

Tegelijkertijd schetst de economische raming voor 2025 een gematigd beeld. De economie groeit met ongeveer anderhalf procent en de koopkracht neemt gemiddeld met nog geen procent toe. De inflatie blijft met ruim drie procent relatief hoog, wat de lasten voor inwoners merkbaar vergroot. Voor gemeenten betekent dit dat steeds meer huishoudens moeite kunnen hebben met rondkomen en een groter beroep zullen doen op voorzieningen, schuldhulp en armoedebeleid.

De arbeidsmarkt blijft bovendien krap. Het werkloosheidspercentage blijft laag en de vraag naar personeel in cruciale sectoren zoals zorg, jeugd en onderwijs blijft hoog. Voor gemeenten betekent dit dat het lastig blijft om mensen te werven en vast te houden. Daarbij komt dat het aantal zzp'ers in de arbeidsmarkt afneemt, onder andere door strengere regels rond schijnzelfstandigheid. Gemeenten die vaak op zelfstandigen terugvallen voor tijdelijke capaciteit zullen dus minder makkelijk externe krachten kunnen inzetten.

Alles bij elkaar laat de augustusraming zien dat gemeenten te maken krijgen met een dubbel effect: hogere kosten en een grotere druk op voorzieningen, terwijl de financiële ruimte beperkt blijft. Het gevolg is dat gemeenten hun begrotingen nog scherper moeten doorlichten, reserves zorgvuldig moeten inzetten en tegelijkertijd oog moeten hebben voor de inwoners die steeds vaker ondersteuning nodig zullen hebben. Het vraagt om keuzes die niet alleen financieel, maar ook maatschappelijk goed onderbouwd moeten worden.

Toelichting op risico's

1. Grondexploitaties (lopende)
Uit een recente risicoanalyse van de grondexploitaties blijkt dat het totale risicoprofiel van de grondexploitaties is berekend op € 2.974.000. Ten opzichte van het risico in de jaarstukken 2024 (€ 2.747.000) betekent dit een stijging van € 227.000.

Dit risicoprofiel van afgerond € 3 miljoen bestaat onder andere uit risico's die worden veroorzaakt door projecten die zich in de beginfase van de ontwikkeling bevinden, zoals Waaijakkers, Businesspark 7PoortII en Vestersbos. In deze fase zijn nog veel onzekerheden en kunnen risico's in de toekomst plaatsvinden. Risico's waar we geen grip op hebben zoals kostenstijging en vertraging in de gronduitgifte worden daarom meegenomen in het risicoprofiel. Hoe de kostenstijgingen verder zal gaan lopen is onzeker en vormt daarom een risico.
In de paragraaf Grondbeleid is een nadere analyse van het risico per project opgenomen.

Grondposities
In de afgelopen periode zijn meerdere stappen gezet om grondposities te verwerven om op langere termijn woningbouw en bedrijventerreinen te ontwikkelen. De raad heeft in 2025 meerdere voorstellen behandeld om grondaankopen mogelijk te maken. Het risicoprofiel zal daardoor de komende jaren toe nemen.

2. Algemene uitkering
De jaarlijkse verhogingen of verlagingen (het accres) van het gemeentefonds zijn onzeker. Zeker sinds de invoering van het nieuwe stelsel, waarbij gemeenten compensatie ontvangen op basis van de ontwikkeling van het BBP die niet gelijk is aan de inflatieontwikkeling voor het grootste deel van de kosten. Als de economie stagneert, maar de inflatie hoog blijft zullen zal dit een tekort tot gevolg hebben.

Het risico is bepaald op 2,1 miljoen, dit is 2% van 106 miljoen.

3. Aantrekken en behouden gekwalificeerd personeel
Zoals opgenomen in de CPB raming blijft de arbeidsmarkt krap. Het gevolg hiervan zien wij terug in het risico in vacatures die langere tijd open staan en soms zelfs niet in te vullen zijn. Met name bij bouwen & wonen, ruimtelijke ordening en sociaal domein staan vacatures open.

Om het noodzakelijke werk op te kunnen leveren, zetten wij van personeel van derden in (inhuur). Het uitgangspunt is dat de kosten van inhuur binnen de formatieve budgetten blijft. De krappe arbeidsmarkt en stijgende inflatie leiden tot stijgende lonen. De hogere lonen leiden tot hogere kosten voor inhuur.
Mocht er ook geen inhuur beschikbaar zijn, dan kan het risico zich voordoen dat geplande activiteiten niet uitgevoerd kunnen worden. Een geplande activiteit niet meer of anders uitvoeren zal ook tijd en geld kosten. Hierbij kun je denken aan extra kosten voor communicatie en kosten voor alternatieve plannen en verantwoording.

Als maatregel voor dit vraagstuk hebben wij ingezet op de ontwikkeling van aantrekkelijke werkgever. We werken aan de doorontwikkeling naar een moderne en professionele organisatie. Gelet op het belang en onze ambitie hierin vervult Zevenaar een bestuursrol in het P&O-netwerk / werken in Gelderland. In de begroting zijn budgetten opgenomen om een aantrekkelijkere werkgever te worden, aangevuld met budget voor recruitment om daarmee de afhankelijkheid van inhuur te beperken en meer te kunnen ontwikkelen. De maatregelen beperken dit risico enigszins.
Als grondslag voor het bepalen van het risico gebruiken wij de geraamde salarislasten als basis. Het risico bepalen wij op 5% van de geraamde salarislasten en bedraagt daarmee € 1,6 miljoen met een kans van 70%.

4. Verbonden partijen
De totale jaarlijkse bijdrage van onze gemeente aan verbonden partijen is 29 miljoen. Het risico bestaat dat verbonden partijen in een bepaald jaar een hogere bijdrage nodig hebben dan begroot. Dit kan bijvoorbeeld ontstaan bij onverwachte tegenvallers in hun exploitatie. Ook zit er een financieel gat tussen de werkelijke benodigde indexatie bij verbonden partijen en hetgeen wij ontvangen van het Rijk. Omdat de verbonden partijen in hoofdzaak niet beschikken over een eigen weerstandsvermogen, worden deze tegenvallers in rekening gebracht bij de gemeente. Door de huidige economische situatie is de kans groter dat er tekorten ontstaan bij verbonden partijen, die zij niet zelf kunnen opvangen.

5. Bylandse brug
De Bylandse brug verkeert in slechte staat en moet op (korte) termijn vervangen worden. Het wegvak over de brug is openbaar en de brug is in particulier eigendom van de steenfabriek Tolkamer. De eigenaar stelt dat hij wel eigenaar is maar niet onderhoudsplichtig. De gemeente stelt dat de particuliere eigenaar onderhoudsplichtig is omdat zij in het verleden en nog steeds onderhoud uitvoert. Het risico bestaat dat de gemeente als onderhoudsplichtige wordt aangemerkt en dus ook de kosten voor vervanging op zich moet nemen. In het meerjareninvesteringsplan voor vervanging van kunstwerken is met deze vervanging geen rekening gehouden. De kosten voor vervanging worden geraamd op € 1.500.000 tot € 2.000.000. De kans dat de gemeente volledig opdraait voor vervanging schatten we nu in op 30%.

6. Verduurzaming gemeentelijk vastgoed
Als onderdeel van het integraal accommodatieplan is een financiële doorrekening gemaakt van € 24 miljoen aan verduurzamende maatregelen voor het gemeentelijk vastgoed. Dit gaat om investeringen in verduurzaming van bestaande bouw en vervangende nieuwbouw in een tijdshorizon van de komende 20 jaar. Wij schatten in dat een afwijkingsrisico van 25% aanwezig is omdat dit op kengetallen is gebaseerd.

Ervan uit gaande dat we op termijn via de kadernota/begroting de investeringsbedragen beschikbaar krijgen, zien wij een risico van zo'n 6 miljoen dat extra investeringen nodig zijn. Het bedrag van € 6 miljoen heeft betrekking op de totale investering voor de komende 20 jaar. Deze totale investering wordt niet in één keer aangevraagd maar jaarlijks een deel op basis van een investeringsprogramma. Voor de risicoberekening gaan we uit van een periode van 4 jaar. We houden rekening met een risico van € 1,2 miljoen (24 miljoen x 25% = 6 miljoen / 5). De kans is 50%.

7. Sociaal domein

Algemene ontwikkeling

De prognose voor het gebruik van jeugdzorg en Wmo is gebaseerd op de werkelijke uitgaven, verhoogd met de verwachte ontwikkelingen in prijs en aantal cliënten. Wij zijn hierbij afhankelijk van factoren die buiten onze invloedssfeer liggen. Een andere factor die buiten onze invloedssfeer ligt is de beschikbaarheid van zorg. De beschikbaarheid staat onder druk, waardoor inwoners niet gelijk kunnen worden geholpen. Hierdoor bestaat het risico dat alternatieve (tussentijdse) zorg ingezet moet worden. Daarnaast hebben ook niet voorspelde demografische ontwikkelingen invloed op de gerealiseerde kosten. In de monitor sociaal domein wordt u geïnformeerd over de ontwikkelingen in de huidige jaar.

Als algemeen risico wordt op basis van het huidige kostenniveau voor de gemeente Zevenaar een bedrag van € 750.000 aangehouden.

Hervormingsagenda jeugd

In januari 2026 heeft de commissie van Ark in het kader van de hervormingsagenda een tussentijds onderzoek uitgevoerd. De Hervormingsagenda Jeugd is noodzakelijk, maar op zichzelf onvoldoende om de problematiek in de jeugdzorg het hoofd te bieden. Dat concludeert de Deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd in het rapport 'Groeipijn'.

Ter versteviging van de toegang hebben wij een voorstel opgenomen. Deze moet bijdragen aan de doelstellingen van de hervormingsagenda en de uitgaven in het sociaal domein aan dure en complexe zorg te beperken. In de mei en septembercirculaire hebben wij compensatie ontvangen over de afgelopen jaren. In de voorjaarsnota zijn door het rijk wel aanpassingen gedaan, waarmee de financiële onzekerheid vanaf 2028 is toegenomen. Dan worden middelen vervangen door maatregelen. Deze moeten door wetgeving mogelijk worden gemaakt en gezien de ervaring met het verleden en het huidige kabinet blijft de onzekerheid hoog.

In relatie tot de hervormingsagenda, eigen bijdrage en compensatie houden wij rekening met een risico van 5% van het saldo van de bestedingen in programma 6, zijnde 3 miljoen. De kans dat de onzekerheden dit negatieve effect hebben schatten we in op 20%.

8. Tekort I-deel/ BUIG

Gemeenten ontvangen van het Rijk een gebundelde uitkering (BUIG) voor het bekostigen van de uitkeringen. Het risico van het tekort op het BUIG-budget fluctueert. Boven de 12,5% worden tekorten volledig gecompenseerd door de vangnetuitkering. Gemiddeld rekening houdend met vangnetuitkeringen is het tekort € 600.000 en 50%.

9. Dividend deelnemingen

We ramen in de begroting dividendinkomsten van Alliander, Ataro en BNG. Het risico bestaat dat dividendinkomsten lager uitvallen, bijvoorbeeld door tegenvallende bedrijfsresultaten.

10. Wachtgeld wethouders

Om de huidige wethouders te beschermen tegen de gevolgen van werkloosheid na het wethouderschap geldt een wachtgeldregeling. Na het wethouderschap ontvangt een wethouder een Appa-ontslaguitkering, tenzij de pensioengerechtigde leeftijd is bereikt. Dit is geregeld in de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa). Waarom het wethouderschap beëindigd is hierbij niet van belang; het recht op de uitkering bestaat ongeacht de reden van het aftreden. De specifieke aanspraak en omvang kunnen pas worden bepaald op het moment dat zich dit voordoet.

11. Uitval ICT-systemen

Een storing in de ICT-omgeving heeft directe gevolgen voor de continuïteit van gemeentelijke dienstverlening. Denk hierbij aan het tijdelijk niet beschikbaar zijn van systemen voor burgerzaken, vergunningverlening, sociale dienstverlening en interne bedrijfsvoering. De kwetsbaarheid van de ICT-infrastructuur wordt versterkt door beperkte personele capaciteit, krapte op de arbeidsmarkt, afhankelijkheid van externe leveranciers en een achterblijvende innovatiekracht.

Wij schatten het risico in op een financiële impact van € 500.000 met een waarschijnlijkheid van 50%. Deze inschatting is gebaseerd op een scenario waarbij systemen enkele dagen niet beschikbaar zijn door een technische storing of een cyberincident. In het geval van een ransomware-aanval kunnen de kosten aanzienlijk hoger uitvallen door herstelwerkzaamheden, aanvullende beveiligingsmaatregelen, juridische en bestuurlijke verantwoording en reputatieschade.

Ontwikkelingen:
Volgens het meest recente dreigingsbeeld van de Informatiebeveiligingsdienst (IBD) neemt de kans op incidenten zoals ransomware, phishing en verstoringen bij leveranciers toe. Gemeenten worden opgeroepen om hun digitale weerbaarheid structureel te versterken. De doorontwikkeling van de Regionale ICT-Dienst (RID) en het versterken van de I-organisatie dragen bij aan het beheersbaar maken van dit risico op de lange termijn.

Beheersmaatregelen:

- Versterking van monitoring en detectiecapaciteit
- Bredere implementatie van multi-factor authenticatie en netwerksegmentatie
- Opleiding en bewustwording van medewerkers
- Naleving van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO)
- Samenwerking met VNG en IBD voor kennisdeling en incidentrespons

12. Aangescherpte ramingen / budgetoverschrijdingen

In de kadernota 2025-2028 presenteerden we een financieel meerjarenbeeld dat in alle jaren op een fors tekort uit kwam. Als gevolg van de financieel onzekere situatie en de daarop gemaakte keuzes is onze begroting gevoeliger geworden voor onvoorziene omstandigheden en onverwachte ontwikkelingen. We zijn genoodzaakt om risicovoller te ramen. In het kader van de indexatie zijn alle budgetten zorgvuldig langsgelopen. Evenwel blijft er een risico bestaan op budgetoverschrijdingen. Waar dit toe zal leiden is onbekend en betekent een risico in onze begroting.

Risico's van omvang niet in opgenomen bij de toprisico's

In de bovenstaande beschouwing zijn de toprisico's beschreven op basis van financiële impact. De afgelopen jaren hebben ons laten zien dat er grote risico's op ons af komen. Waar de kans klein van is, maar de impact groot of waar de gemeente niet direct financieel voor verantwoordelijk is.

Droogte/regenval

Perioden van droogte of grote regenval komen steeds vaker voor. In de afgelopen jaren zijn door de lage grondwaterstand problemen met woningen in onze gemeente ontstaan. Hoewel dit risico niet direct financieel is voor de gemeente, heeft onze gemeente wel zorgplicht naar zijn inwoners. Ambtelijke en bestuurlijke capaciteit wordt beschikbaar gesteld om onze inwoners te ondersteunen. Waar nodig worden ook beperkte budgettaire aanvragen gedaan. De invloed die wij als gemeente op dit vraagstuk hebben is beperkt, maar wij dragen bij aan de globale doelstellingen waar nodig en mogelijk. De kans van dit risico wordt dus steeds groter, maar de impact blijft beperkt. Hierdoor staat deze niet in het overzicht met toprisico's.

WEERSTANDSCAPACITEIT

De hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald door de risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die een grote impact kunnen hebben op de financiën van Zevenaar. Het risicoprofiel is een dynamisch geheel gelet op ontwikkelingen in de in- en externe omgeving, het bijstellen van doelstellingen en de werking van beheersmaatregelen. Op het moment dat een bepaald risico in de begroting is geraamd, is het geen risico meer. Op basis van een actuele risico's heeft de gemeente Zevenaar een weerstandscapaciteit nodig van afgerond € 7,2 miljoen.

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen waarover de gemeente beschikt om onverwachte, niet-begrote kosten, dat wil zeggen risico's, op te vangen.

De beschikbare weerstandscapaciteit zit in het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve. Het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve van onze gemeente is per 31 december 2025 € 33,4 miljoen.

WEERSTANDSVERMOGEN

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, wordt de benodigde weerstandscapaciteit (risico's) afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{33.446.000}{7.200.000} = 4{,}6$$

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit het beschikbare vermogen gecorrigeerd met de verwachte toevoegingen en onttrekkingen die zijn opgenomen in deze begroting. De algemene reserve per 31-12-2025 bedraagt afgerond 33 miljoen. We houden rekening met negatieve begrotingsresultaten in de komende jaren. Ten opzichte van de stand in de jaarstukken 2024 is de beschikbare weerstandscapaciteit toegenomen van 25,4 miljoen naar 33,4 mln. De toename houdt met name verband met de vrijval van het tijdelijk Noodfonds en de verbeterde begrotingsresultaten als gevolg van de maatregelen uit de Financieel Gezonde Toekomst.

Weerstandsratio

De weerstandsratio is ten opzichte van de jaarstukken 2024 toegenomen van 2,85 naar 4,6. Dit komt door substantiële ontwikkelingen aan beide kanten. De algemene reserve is toegenomen en daarmee de beschikbare weerstandscapaciteit. De risico's zijn afgenomen voornamelijk als gevolg van het wegvallen van enkele grote risico's. .

De ratio voor het weerstandsvermogen kan worden ingedeeld in een aantal waarderingscijfers.

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	2,0 ≤ x	Uitstekend
B	1,4 ≤ x < 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 ≤ x < 1,4	Voldoende
D	0,8 ≤ x < 1,0	Matig
E	0,6 ≤ x < 0,8	Onvoldoende
F	x < 0,6	Ruim onvoldoende

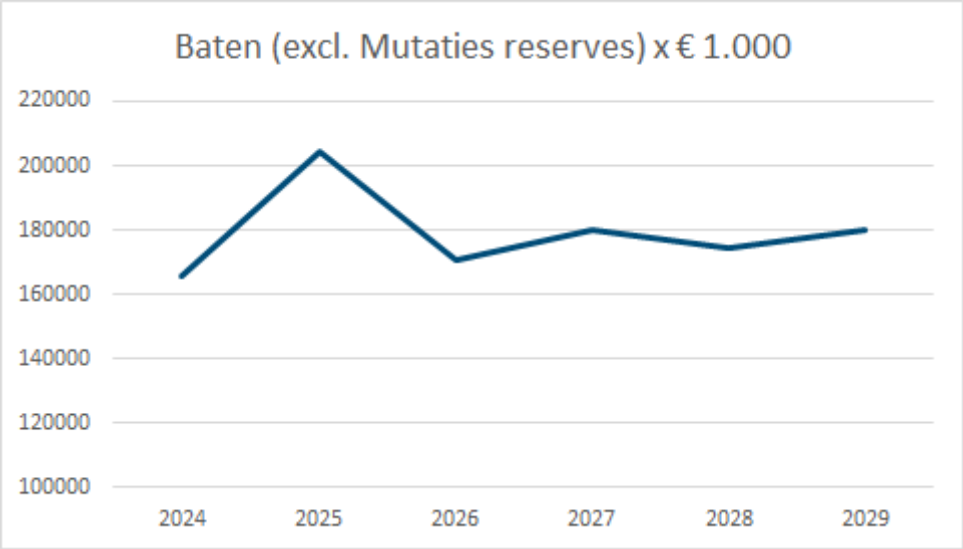
De nu berekende ratio van onze gemeente valt in klasse A. Dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen om de risico's af te dekken.

FINANCIELE KENGETALEN

Algemeen

De financiële kengetallen geven u een globaal inzicht in de financiële positie van onze gemeente. De kengetallen moeten in samenhang worden bezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld geven van de financiële positie van onze gemeente.

Baten
Als deler bij kengetallen 1, 3 en 4 wordt het totaal aan baten (excl. mutaties reserves) genomen. De ontwikkeling van deze totale baten heeft hierdoor een grote invloed op de ontwikkeling van deze kengetallen. In onderstaande grafiek is het verloop van de te verwachten baten weergegeven voor de komende begrotingsjaren.

Je ziet in 2025 een piek in de baten. De overige jaren liggen tussen de 170 en 180 miljoen. Wisseling in de hoogte van de baten wordt onder andere veroorzaakt door de opbrengsten van lopende grondexploitaties en de hoogte van de algemene uitkering van het rijk. Een daling van de baten heeft een stijgend effect op deze kengetallen.

Financiële kengetallen

Financiële kengetallen	Jaarrekening 2024	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
1.a Netto schuldquote	71,5%	91,1%	90,3%	91,3%	80,8%
1.b Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	60,5%	79,2%	79,5%	80,5%	70,8%
2. Solvabiliteitsratio	27,4%	21,1%	20,3%	19,9%	20,6%
3. Grondexploitatie	16,9%	10,6%	8,4%	7,9%	3,6%
4. Structurele exploitatieruimte	-1,7%	0,0%	0,1%	-0,6%	0,6%
5. Belastingcapaciteit	88,4%	89,6%	89,6%	89,6%	89,6%

Toelichtingen

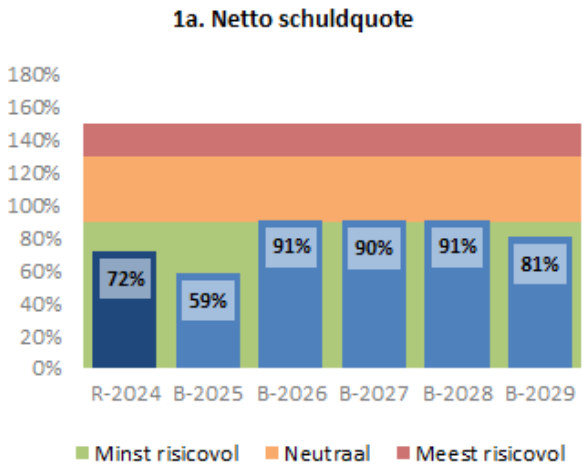
De provincie Gelderland heeft voor zijn toezicht drie categorieën bepaald die een beeld geven van de risico's. De kengetallen van de Gemeente Zevenaar zijn hieronder in grafiekjes weergegeven in verhouding tot de gestelde categorieën van de provincie.
Categorie A is het laagste risico = groen
Categorie B is gemiddeld risico = oranje
Categorie C is hoog risico = rood

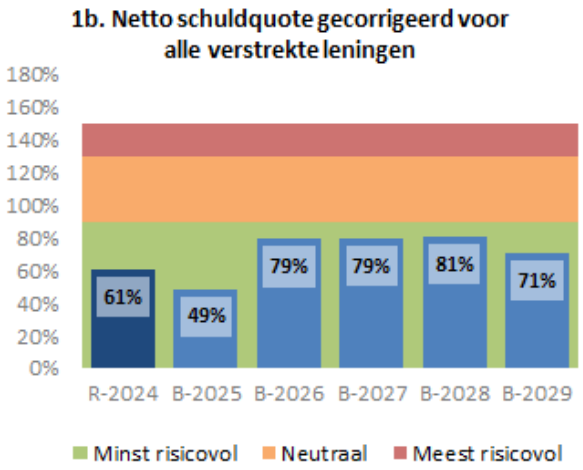
1. Netto schuldquote
De netto schuldquote bestaat uit twee kengetallen:

a. netto schuldquote: dit kengetal geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Hoe lager het percentage hoe beter. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen.
b. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen: Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen).

De gegevens zijn ontleend aan de geprognosticeerde balans. Voor onze gemeente bedraagt het percentage van de netto schuldquote in 2026 91,1%. Mede als gevolg van ons meerjareninvesteringsplan en de investeringen in de grondexploitaties zullen de leningen de komende jaren weer toenemen. Met name investeringen in de fysieke leefomgeving en het onderwijs (IHP) zorgen ervoor dat wij meer middelen nodig hebben.

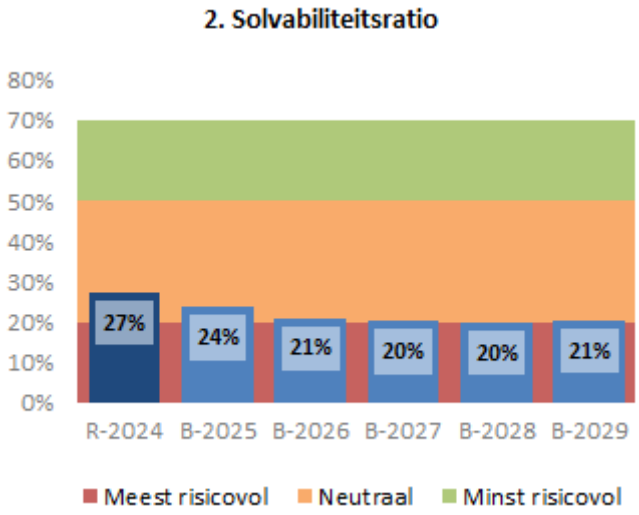
De gecorrigeerde netto schuldquote komt in 2026 uit op 79,2%. Bij de netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen spelen voornamelijk de hypotheken aan ambtenaren en de verstrekte leningen aan de RDL en Alliander een rol. Deze leningen zijn de afgelopen jaren sterk gedaald en de verwachting is dat deze de komende jaren verder afnemen. We zien hier een nagenoeg zelfde verloop als de netto schuldquote.

2. Solvabiliteitsratio

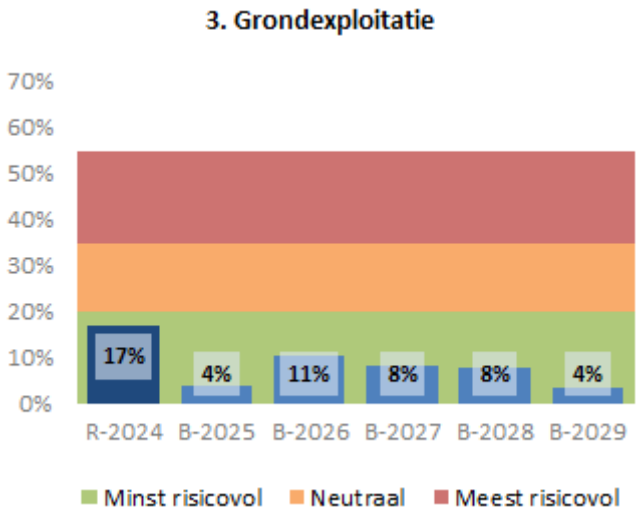
De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Voor onze gemeente zien we in de komende begrotingsjaren een dalende solvabiliteitsratio van ca. 27% naar ca. 21%. Deze daling wordt veroorzaakt door de toegenomen leningen in verband met investeringen en een afname van het eigen vermogen door de negatieve resultaten en het inzetten van reserves.

3. Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie is ten opzichte van de totale baten. In onze gemeente is sprake van 'in exploitatie genomen bouwgronden' die de komende jaren bestaat uit grondexploitaties Zevenaar-Oost, Babberich, Het Hof, Waaijakkers, Mercurion, Vestersbos, Herontwikkeling vastgoedlocaties en Businesspark 7Poort II. De daling van het percentage in 2025 is vooral te wijten aan de stijging in de baten van dit jaar. In 2029 zie je ook weer een daling, deze wordt veroorzaakt doordat in 2029 bijna alle grondexploitaties afgelopen zijn.

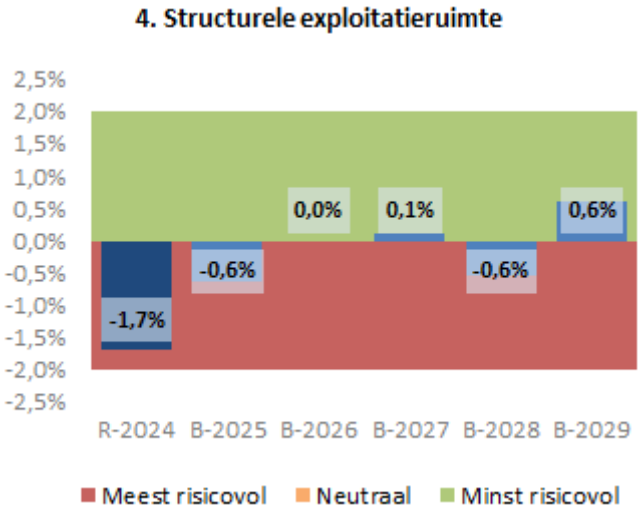
Deze ontwikkeling moet ook in samenhang worden gezien met de ontwikkeling van de weerstandsratio. De grondexploitaties kennen de grootste risico's. De projecten en daarmee samenhangende risico's worden steeds kleiner. De baten van de afgelopen jaren zijn toegevoegd aan de algemene reserve. Bij het opstarten van nieuwe projecten heeft dit aan beide zijden weer invloed. Onttrekkingen uit de algemene reserve en toename van risico's.

4. Structurele exploitatieruimte

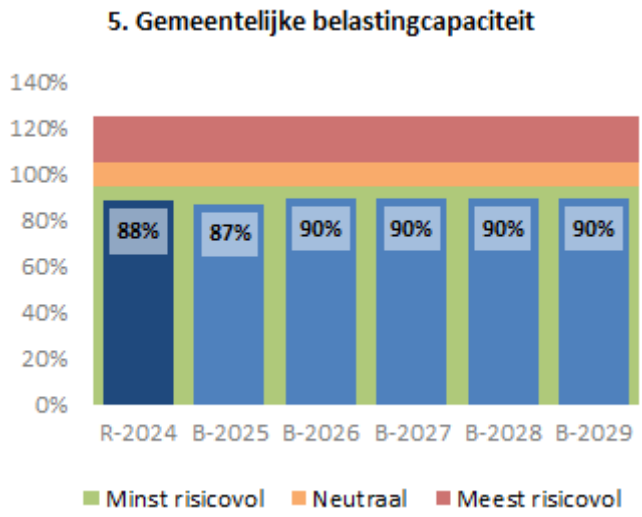
Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de Algemene uitkering en de opbrengsten uit de onroerende zaakbelasting. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is. Een negatief percentage betekent dat er meer structurele lasten zijn dan structurele baten. Dit kengetal is relevant voor de beoordeling van de financiële positie, omdat het van belang is om te weten of en welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

De structurele begrotingsruimte is voor 3 van de 4 begrotingsjaren positief. De weg naar een sluitende structurele begroting zijn beschreven in de financiële hoofdlijnen en de paragraaf weerstandsvermogen.

5. Belastingcapaciteit
De belastingcapaciteit geeft inzicht in de belastingdruk van de gemeente ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Het landelijk gemiddelde is gebaseerd op de gegevens van het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO), die jaarlijks een rapport opstelt over de ontwikkeling van de lokale lasten. COELO veronderstelt een vaste waarde voor gebruik en zet dit af tegen de tarievenontwikkeling. Het feitelijk gebruik kan afwijken van het veronderstelde gebruik, waardoor de ruimte voor belastingverhoging niet wordt bepaald door het percentage dat door de COELO wordt berekend.

In de berekening zijn meegenomen de OZB-lasten, rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een gemiddeld gezin.

CONCLUSIE

Samenvattend concluderen we dat de onzekerheden voor de komende jaren groot blijven. We kunnen de tekorten en risico's echter ruimschoots opvangen met de beschikbare weerstandscapaciteit. Met inzet van de algemene reserve in 2026 presenteren we een structureel positief begrotingssaldo. De solvabiliteit is van voldoende niveau.

ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

Inleiding
De gemeente Zevenaar heeft een groot deel van haar vermogen geïnvesteerd in kapitaalgoederen in de vorm van gebouwen, wegen en bruggen, openbare verlichting, groen, riolering en water. Het onderhoud van deze zaken is een kerntaak van de gemeente en van groot belang voor onze inwoners, bedrijven en bezoekers. Het onderhoud van kapitaalgoederen is grotendeels vastgelegd in beleids- en onderhoudsplannen. In deze paragraaf wordt per kapitaalgoed ingegaan op onder andere het beleid, de kwaliteitsnormen, het onderhoud, de financiële middelen en de risico's die met het onderhoud samenhangen.

Beleid
Vanwege de grote raakvlakken tussen groen, openbare verlichting, riolering en onderhoud wegen pakken we onderhoudsprojecten integraal aan. Een integraal beleidskader ontbrak echter nog. Op basis van de geactualiseerde beheerdata heeft u in oktober 2022 het integraal beleidsplan openbare ruimte (IBOR) vastgesteld. Dit plan bevat de kaders voor het beheer van de openbare ruimte. Naast vaststelling van het gewenste verzorgend en technisch onderhoudsniveau bevat het IBOR ambities op het gebied van biodiversiteit, duurzaamheid en klimaatadaptatie. Op basis van de beleidsmatige en financiële kaders van het IBOR hebben de beheer- en onderhoudsplannen voor de aankomende jaren uitgewerkt per onderdeel van de openbare ruimte (groen, wegen, openbare verlichting etc.). In deze plannen komt tot uitdrukking hoe we met de beschikbare budgetten de openbare ruimte kunnen onderhouden op de vastgestelde onderhoudsniveaus.

Beleidskaders
- Integraal Beheer Openbare Ruimte (2018)
- Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (2022)
- Integraal AccommodatiePlan (2020)

Ontwikkelingen

IBOR (Integraal Beheer Openbare Ruimte)
Het IBOR schenkt ruim aandacht aan biodiversiteit, duurzaamheid en circulariteit. We spelen in op de gevolgen van klimaatverandering. De natuur krijgt haar plek terug in de openbare ruimte door meer beplanting toe te voegen en overbodige verharding te verwijderen. Ook gaan we meer gebruik maken van gerecyclede materialen voor de inrichting van de openbare ruimte. In de planning en uitvoering van revitaliseringsprojecten openbare ruimte houden wij zoveel mogelijk rekening met nieuwe ontwikkelingen zoals de energietransitie of klimaatadaptieve maatregelen zoals vastgelegd in het Watertakenplan. Daarnaast bevat het IBOR concrete doelstellingen over de communicatie met onze inwoners en voor het betrekken van de inwoners bij het beheer en de inrichting van de openbare ruimte. Per project gaan wij hier concreet invulling aan geven.

IAP (Integraal AccomodatiePlan)
In het IAP is op strategisch niveau vastgesteld welk vastgoed benodigd is om alle maatschappelijke taken te kunnen vervullen. Dit leidt tot een doelmatigere, duurzamere en meer toekomstbestendige gemeentelijke vastgoedportefeuille, die past bij de wettelijke taken van de gemeente en bijdraagt aan de maatschappelijke doelstellingen van de gemeente. Een belangrijk aspect hierin is de verduurzamingsopgave ten aanzien van de CO2-reductie en 0 op de meter in 2050. In blokken van 4 jaar (tot aan 2050) zijn objecten gecategoriseerd naar belang en prioriteit, waarbij de hoofdmaatregelen per object zijn weergegeven.

Evaluatie en actualisatie
In Q3/4 2026 gaan we een nieuw Watertakenplan voorleggen aan de raad en evalueren we het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR). Dan kijken we in hoeverre de geplande revitaliseringen zijn afgerond of doorgeschoven. Op basis van deze beleidsstukken leggen wij een raadsvoorstel aan de nieuwe raad voor om meerjarenvervangingsinvesteringen voor de nieuwe cyclus van vier jaar beschikbaar te stellen. Bij de evaluatie van het IBOR toetsen we ook of de beschikbare onderhoudsbudgetten in de meerjarenbegroting afdoende

zijn om de vastgestelde kwaliteitsniveaus en ambities te realiseren. Ook het Integraal Accommodatie Plan (IAP) gaan wij Q3/Q4 2026 evalueren en updaten.

GEBOUWEN

Beleid
Het onderhoudsbeleid is gerelateerd en afgeleid vanuit het integraal accommodatieplan (hierna: IAP). Dit IAP is in december 2020 vastgesteld. In het IAP is op strategisch niveau vastgesteld welk vastgoed benodigd is om alle maatschappelijke taken te kunnen vervullen. Dit leidt tot een meer doelmatiger, duurzamer en toekomstbestendige gemeentelijke vastgoedportefeuille, die past bij de wettelijke taken van de gemeente en bijdraagt aan de maatschappelijke doelstellingen van de gemeente. Een belangrijk aspect hierin is de verduurzamingsopgave ten aanzien van de CO_2-reductie en 0 op de meter in 2050.

Kwaliteitsnormen
Het onderhoud van het maatschappelijk vastgoed is gebaseerd op de meerjarenonderhoudsplannen (hierna MJOP). Deze MJOP's zijn opgesteld conform de NEN 2767 methodiek. Op basis van deze methodiek worden de keuzes gemaakt welk onderhoud uitgevoerd wordt en wat niet. Dit betekent dat er op conditiescore en risico's wordt gestuurd. De risico's veiligheid, gezondheid en bruikbaarheid zijn hierin leidend. In principe wordt er gestuurd op onderhoudsconditie drie als grenswaarde. Panden die op de nominatie staan om vervangen, gerenoveerd of gesloopt te worden wijken hier (sturing op onderhoudsconditie drie) van af. Hier wordt minimale inspanning uitgevoerd om het object veilig en bruikbaar te houden.

Beleidskaders
Nota Vastgoedbeleid (2017)
Integraal AccommodatiePlan (2020), inclusief routekaart verduurzaming

Onderhoud
De staat van onderhoud is gerelateerd aan de eisen vanuit de gebruiksfunctie, zoals hierboven beschreven is onder 'kwaliteitsnormen'. De staat van onderhoud van het gemeentelijk vastgoed voldoet in het algemeen aan de gestelde criteria. Uitzondering hierop, en ook niet begroot conform het vastgesteld MJOP, betreft de vervanging van de dakafwerking op de Turmac Cultuurfabriek. Alle bestaande MJOP's zijn inmiddels voorzien van een update. De financiële doorrekening wordt momenteel gemaakt, het ziet er naar uit dat dotatie aan de voorziening omhoog zal moeten vanwege de toegenomen bouwkosten.

Ontwikkelingen
In de strategische verduurzamingsopgave wordt voorrang gegeven aan de objecten waar het eigen personeel in gehuisvest is. De verwarming van de werkplaats bij de gemeentewerf is vervangen voor een warmtepomp. De zonnepanelen op het dak van de gemeentewerf worden deze zomer (2025) vervangen voor nieuwe panelen met een hoger rendement. Op brandweerkazerne Zevenaar worden ook zonnepanelen aangebracht. Bij de vervanging van het dak (2025/begin 2026) op de Turmac Cultuurfabriek wordt de isolatiewaarde flink verhoogd.
Voor de verduurzaming van het Musiater en het dak van de Turmac Cultuurfabriek is DUMAVA subsidie verkregen (subsidie betreft 30% van de verduurzamingsinvestering). Uitvoering verduurzaming Musiater: zomer 2024 t/m najaar 2025.
Het contract voor gaslevering is verlengd voor de periode 2026-2028 bij Eneco. De levering van elektriciteit is medio 2022 verlengd bij Greenchoice voor de periode 2023-2032.
We passen het huurprijsbeleid t.a.v. de kostprijsdekkende huur aan. In de afgelopen periode zijn diverse gesprekken gevoerd met het sociaal domein voor de aansluiting van het subsidiebeleid met het huurprijsbeleid. In het najaar van 2025 wordt het subsidiebeleid aan de raad aangeboden. Na afronding van de besluitvorming over het subsidiebeleid volgt vaststelling van het nieuwe huurprijsbeleid in de loopt van 2026.

Vier leegstaande objecten worden herontwikkeld (Da Costastraat 2, Markt 8, Steenhuizen 6 en Nieuwe Komstraat 19). De sloop van de Bizetstraat, Da Costastraat, Steenhuizen en Nieuwe Komstraat is uitgevoerd. Momenteel wordt het IAP geactualiseerd op basis van de meest recente stand van zaken wat betreft de vastgoedportefeuille.

Financiën
In onderstaande tabel zijn de kosten voor het beheer en onderhoud uiteengezet.

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Belastingen	236	242	242	242	242
Doorbelastingen	233	246	246	246	246
Dotatie voorziening	684	574	574	574	574
Huisvestingslasten	1.332	1.104	1.104	1.104	1.104
Leveringen diensten en goederen	304	295	295	295	295
Onderhoud gebouwen	365	355	355	355	355
Totaal	**3.154**	**2.816**	**2.816**	**2.816**	**2.816**

GROEN

Beleid
Voor het beheer van de openbare ruimte en daarmee voor het openbaar groen heeft u in 2022 het beleidsplan IBOR (integraal beleidsplan openbare ruimte) vastgesteld. Hierin is de gewenste beeldkwaliteit vastgesteld voor het groenonderhoud en zijn de ambities voor het openbaar groen voor de komende jaren benoemd.

Kwaliteitsnormen
In het beleidsplan IBOR is het gewenste niveau voor de openbare ruimte vastgesteld en daarmee ook voor het openbaar groen. De beeldkwaliteitsniveaus zijn vastgesteld op basis van kwaliteitsnormen volgens de CROW beeldkwaliteitssystematiek.

Beeldkwaliteit hoog: centrum, begraafplaatsen en accentplekken;
Beeldkwaliteit basis: woonwijken, doorgaande wegen, parken en industrieterreinen;
Beeldkwaliteit laag: buitengebied.

De vastgestelde beeldkwaliteit heeft betrekking op het verzorgende en technische onderhoud van de openbare ruimte.

Beleidskaders
- Integraal beleidsplan openbare ruimte (2022)
- Beheerplan openbaar groen en bomen (2022)

Onderhoud
Het onderhoud van de groenvoorzieningen wordt voor een deel in eigen beheer uitgevoerd en voor een deel door derden. Voor het reguliere onderhoud maken we een integraal beeldkwaliteitsbestek dat voor meerdere jaren wordt aanbesteed. Daarnaast maken we bestekken voor het onderhoud van bermen, gazon maaien en bomenonderhoud. Voor 2026 gaan we het integraal beeldkwaliteitsbestek opnieuw aanbesteden voor maximaal 4 jaar.

Ontwikkelingen
Op basis van het IBOR beleidsplan en het collegeprogramma 2023-2026 zijn de volgende ontwikkelingen voor het openbaar groen van belang:
Een deel van het openbaar groen verkeert in een slechte technische staat en moet de komende jaren worden vervangen. De achterstand in boomonderhoud is inmiddels weggewerkt en wordt nu opgenomen in het

reguliere onderhoud. Voor het wegwerken van achterstanden in het beheer en onderhoud van het openbaar groen is een meerjarenplanning gemaakt. Voor 2026 zijn de volgende wijken ingepland:

- Stegeslag, planvorming en uitvoering in 2026
- Tolkamer, planvorming gereed, realisatie in 2025/2026
- Babberich, planvorming gereed realisatie in 2025/2026
- Oud Zevenaar planvorming en uitvoering in 2026
- Ooy, planvorming en uitvoering in 2026

Het behouden en versterken van de biodiversiteit is een belangrijke opgave in Zevenaar. De komende jaren geven we verder vorm aan ecologisch bermbeheer en aan een natuur inclusieve inrichting van de openbare ruimte. In 2023 zijn we gestart met het gefaseerd maaien van bermen. Het bestrijden van de invasieve exoten voortkomend uit Europese wetgeving krijgt de komende jaren veel aandacht. Voor de komende periode heeft de bestrijding van de Reuzenberenklauw en de Japanse Duizendknoop in de directe omgeving van tuinen prioriteit. De bestrijding van invasieve exoten vergt een structurele aanpak en een langdurige inzet.

Financiën
In onderstaande tabel zijn de kosten voor het beheer en onderhoud uiteengezet.

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bestekken onderhoud groen	2.410	2.106	2.106	2.106	2.106
Doorbelastingen	1.916	2.111	2.119	2.117	2.113
Leveringen diensten en goederen	568	439	439	439	439
Onkruidbestrijding	238	240	240	240	240
Overige lasten	43	68	68	68	68
Totaal	**5.175**	**4.964**	**4.972**	**4.969**	**4.965**

OPENBARE VERLICHTING

Beleid
Voor de gemeente Zevenaar is het van belang om alle beheerdata over de gemeentelijke kapitaalgoederen (waaronder openbare verlichting) op orde te hebben. Deze beheerdata is essentieel om als sturingsmiddel te gebruiken bij het nemen van (strategische) beslissingen over het beheren van de openbare ruimte. In het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR) heeft u de kwaliteitsniveaus en ambities vastgesteld. Momenteel geven wij uitvoering aan dit plan.

Kwaliteitsnormen
De kwaliteitsnormen zijn vastgelegd in IBOR en uitgewerkt in de beheerplannen openbare verlichting en verkeersregelinstallaties.

Beleidskaders
- Integraal beleidsplan openbare ruimte 2022 - 2032 (2022)
- Beheerplan openbare verlichting (2022)
- Beheerplan verkeersregelinstallaties (2022)

Onderhoud
Vanaf 2025 hebben wij samen met Duiven en Westervoort een nieuwe aannemer voor het beheer en onderhoud van de openbare verlichting voor een periode 4 jaar.

Ontwikkelingen
Het beheer van de openbare verlichting draagt bij aan het realiseren van doelstellingen van het rijk en de ambities in het IBOR op het gebied van duurzaamheid en energiebesparing. Behoudens de actuele aandacht voor duurzaamheid en het aanbrengen - waar mogelijk en verantwoord - van verlichting op aanvraag zijn er

geen nieuwe externe ontwikkelingen te benoemen.

Financiën
In onderstaande tabel zijn de kosten voor het beheer en onderhoud uiteengezet.

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Elektriciteit	240	216	216	216	216
Leveringen diensten en goederen	95	100	100	100	100
Doorbelastingen	131	92	92	92	92
Dotatie voorziening	18	19	19	19	19
Overige lasten	0	0	0	0	0
Totaal	**484**	**427**	**427**	**427**	**427**

RIOLERING EN WATER

Beleid
In samenwerking met drie Liemerse gemeenten en waterschap Rijn en IJssel wordt het "Watertakenplan de Liemers" (WTP) opgesteld. Het WTP heeft een planperiode van vijf jaar. Het watertakenplan is een praktische vertaling van onze visie op de waterketen en klimaatadaptatie naar beleid en maatregelen. In het nieuwe watertakenplan de Liemers 2022 – 2026 krijgt het beleid t.a.v. klimaatadaptatie met de bijbehorende begroting extra aandacht.

Zowel gemeenten als waterschap ondersteunen hierbij de gekozen strategie, maar behouden hierbij ieder hun eigen wettelijke taken en verantwoordelijkheden, waarbij iedere organisatie een eigen individuele vastgestelde financiële bijlage heeft. Aanvullend op de bestaande beleidsstukken is door de vier organisaties in dit Watertakenplan gekeken naar een gezamenlijke strategie ten aanzien van interacties binnen de waterketen en klimaatadaptatie. Specifiek voor het gebied De Liemers vormt dit watertakenplan op onderstaande vier thema's een verbijzondering van algemeen beleid. De thema's zijn:
- Basis op orde;
- Klaar voor de toekomst;
- Burgers betrokken;
- Samenwerking De Liemers.

De Liemerse gemeenten en het waterschap zijn begin 2021 gestart met het opstellen van een nieuw "watertakenplan de Liemers 2022-2026". In dit WTP wordt het vastgestelde uitvoeringsprogramma uit het lopende DPRA traject (Deltaplan ruimtelijke adaptatie) met de bijbehorende begroting opgenomen in het kostendekkingsplan. Wij hebben in september 2022 het geactualiseerde watertakenplan aan u voorgelegd.

Kwaliteitsnormen
De gemeente draagt zorg voor de inzameling en het transport van huishoudelijk afvalwater vermengd met bedrijfsafvalwater, afvloeiend hemelwater, grondwater of ander water. De ontvangst en zuivering van het door de gemeente ingezamelde (stedelijke) afvalwater is de taak van het waterschap. Daarnaast draagt het waterschap zorg voor de waterhuishouding. Deze zorgplichten dienen in onderlinge samenwerking tussen de Liemerse gemeenten en het waterschap goed te worden uitgevoerd. Informatie hierover is beschreven in het rapport "Watertakenplan de Liemers 2022-2026".

Bij de aanbesteding van werken stellen wij eisen op het gebied van duurzaamheid zoals waterbesparing, CO_2 neutraal en duurzame werkmethodes.

Beleidskaders
- Watertakenplan de Liemers 2022-2026 (2022)

Onderhoud

Waterschap en gemeenten dragen zorg voor de instandhouding van de afvalwaterketen en het watersysteem zodanig dat voorzieningen goed blijven functioneren en geen gevaar optreden voor de volksgezondheid, het milieu of voor de leefomgeving. Jaarlijks zijn hiervoor activiteiten gepland zoals het vervangen en renoveren van objecten, uitvoeren van onderzoek, planvorming en beleid en zorg dragen voor het beheer en onderhoud. Deze werkzaamheden zijn meestal periodiek en/of cyclisch van aard.
Waterschap en gemeenten willen de komende jaren toegroeien naar een meer risicobewust beheer voor het uitvoeren van de watertaken. Dit is onderdeel van de implementatie van assetmanagement om te komen tot een meer doelmatiger waterbeheer.
De revitalisering Angerlo, Bloemenkamp en Lobith-Zuid fase 2 zijn in 2025 afgerond. We zijn bezig met Lobith-Noord fase 1. In 2026 gaan wij de riolering vervangen in combinatie met de revitalisering in Schrijvershoek fase 1, Pannerden en Lobith fase 2.

Ontwikkelingen
De problematiek inzake woningverzakkingen als gevolg van onder meer klimaatverandering (langdurige droogte) met name in de kern Zevenaar is nog actueel. Woningen die gebouwd zijn voor 1976 en op stroken zijn gefundeerd, hebben kans op verzakkingen. Er is een comité opgericht binnen de gemeente Zevenaar, in nauwe samenwerking met Waterschap Rijn en IJssel en gemeenten Duiven en Westervoort. Doel hiervan is om te bekijken in hoeverre de overheden de gedupeerden bij kunnen staan en via klimaatadaptieve maatregelen het risico van verdroging kunnen verminderen.

In Q3/4 2026 bereiden wij het opstellen van het nieuwe Watertakenplan voor 2027-2031 voor.

Financiën
In onderstaande tabel zijn de kosten voor het beheer en onderhoud uiteengezet.

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Beheersystemen en IT	41	41	41	41	41
Doorbelastingen	1.178	1.212	1.214	1.213	1.212
Dotatie voorziening	651	594	239	403	403
Onderhoud en reparaties	582	611	611	611	611
Onderzoeken	140	147	147	147	147
Overige lasten	362	262	262	262	262
Totaal	**2.954**	**2.867**	**2.514**	**2.677**	**2.676**

WEGEN EN BRUGGEN

Beleid
Vanwege de grote raakvlakken tussen riolering en onderhoud wegen worden projecten integraal aangepakt. Voor de gemeente Zevenaar is het van belang alle beheerdata over de gemeentelijke kapitaalgoederen (groen, wegen, riolering e.d.) op orde te hebben. Deze beheerdata zijn essentieel om als sturingsmiddel te gebruiken bij het nemen van (strategische) beslissingen over het beheren van de openbare ruimte.
Op basis van de geactualiseerde beheerdata is het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR) opgesteld inclusief consequenties die samenhangen met complexe opgaven als bijvoorbeeld klimaatadaptatie. Tegelijkertijd hebben wij de onderhoudsplannen voor wegen en civiele kunstwerken uitgewerkt. De komende jaren gaan wij deze plannen uitvoeren.

Verder willen wij de hoeveelheid teerhoudend asfalt verminderen omdat dit milieuvervuilend is. Het eerste grote project waarbij wij dit concreet hebben uitgevoerd, is Angerlo. Bij dit project hebben wij het asfalt daar waar nodig gereinigd en door klinkers vervangen. De ervaringen bij Angerlo zijn positief wat betreft hergebruik van vrijgekomen materialen. In Angerlo hergebruiken wij bijna alle vrijkomende materialen in ons nieuwe plan. Deze aanpak gaan wij nu ook toepassen bij de revitaliseringen van Bloemenkamp,

Schrijvershoek, Lobtih en 1e fase Pannerden.

Verder passen wij in onze grote werken vrijwel alle vrijgekomen materialen en grondstoffen weer toe in het werk. Voorbeelden zijn:
- het hergebruik van oude betonmaterialen in onze nieuwe betonmengsels;
- oude gebakken klinkers passen wij weer toe in onze plannenpuin en het toepassen van vrijgekomen aarde van onze plantvakken;
- voor nieuwe groenvakken maken wij gebruik van oude teelaarde afkomstig van oude plantvakken die wij weer opwaarderen.

Kwaliteitsnormen
Openbare wegen en civiele kunstwerken zijn een onderdeel van de openbare ruimte. In het IBOR heeft de raad het gewenste technische onderhoudsniveau van de openbare ruimte vastgesteld. Het IBOR geeft inzicht in de noodzakelijke omvang van de onderhoudsbudgetten. In de beheerplannen gaan wij specifiek in op de onderdelen van de openbare ruimte, zoals wegen en civiele kunstwerken. Daarbij houden wij rekening met het vastgestelde onderhoudsniveau, geplande renovaties en de areaalvergrotingen van de afgelopen en toekomstige jaren. Daarnaast zijn wij continu bezig met het actualiseren van het Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR) waarin kwaliteitsnormen zijn opgenomen ten aanzien van de inrichting van de openbare ruimte.

Beleidskaders
- Integraal beleidsplan openbare ruimte (2022)
- Beheerplan Wegen en kunstwerken (2022)
- Beheerplan Straatmeubilair (2022)

Onderhoud
Grootschalig onderhoud pakken wij zoveel mogelijk integraal op om zo een efficiëntieslag te maken. Vervangingen geschieden eveneens integraal en gebiedsgewijs. *O*p basis van weginspecties eind 2025 stellen wij een onderhoudsplan op voor groot onderhoud dat meerdere jaren omvat. De aanpak van het Masiusplein vergt de nodige voorbereiding om de overlast voor de omgeving zoveel mogelijk te beperken. Verder gaat Baston in 2025 het dak renoveren van het wooncomplex rondom en aangrenzend aan het plein. Om deze redenen is besloten het werk door te schuiven naar medio 2026.

*I*n 2024 en 2025 hebben wij het nodige onderhoud uitgevoerd aan de grote civiele kunstwerken zoals onderdoorgangen en bruggen. In 2026 brengen wij de staat van onderhoud van de kleinere objecten zoals trappen, leuningen e.d. verder in beeld en voeren waar nodig extra onderhoud uit.

In 2026 voeren wij een inventarisatie en stellen een saneringsplan op ten aanzien van de overtollige verkeersborden in de gemeente.

Ontwikkelingen
In de planning en uitvoering van revitaliseringsprojecten openbare ruimte (waaronder wegen) houden wij rekening met nieuwe ontwikkeling zoals de komende energietransitie. Dit betekent dat wij in elk (revitaliserings)plan voorwaarden scheppen om de energietransitie in de toekomst mogelijk te maken, zoals het aanleggen van een warmtenet in de kern Zevenaar en een elektranet in de hele gemeente Zevenaar. Wij zijn in overleg met Liander over de posities van de trafostations in de dorpen in verband met de noodzakelijke uitbreiding van het netwerk. Ook Vitens onze waterleverancier loopt tegen de grenzen aan van hun eigen capaciteit om iedere huishouden van water te voorzien. Ook zij gaan ingrijpende investeringen doen om de capaciteit op orde te brengen voor de komende 40 jaar. Dit betekent in de praktijk dat de komende jaren veel grondroeringen plaats gaan vinden. Eén op de drie wegen krijgt te maken met het (ver-)leggen van nieuwe netwerkkabels of leidingen in de grond. In 2026 zijn de werkzaamheden in de kern Babberich nog in uitvoering. Daarna komen de kernen Pannerden en Giesbeek aan de beurt.

Financiën
In onderstaande tabel zijn de kosten voor het beheer en onderhoud uiteengezet.

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Doorbelastingen	1.729	1.723	1.724	1.723	1.722
Dotatie voorziening	2.139	2.173	2.173	2.173	2.173
Leveringen diensten en goederen	456	506	506	506	506
Overige lasten	33	34	34	34	34
Totaal	**4.357**	**4.436**	**4.437**	**4.436**	**4.435**

CONCLUSIE

Met de vaststelling van het beleidsplan IBOR heeft u het kwaliteitsniveau van het onderhoud van de openbare ruimte vastgesteld. Het beleidsplan IBOR biedt verder inzicht in de middelen die voor beheer, onderhoud en vervanging noodzakelijk zijn.

In onderstaande tabel zijn de onderhoudskosten van de verschillende onderdelen binnen de kapitaalgoederen opgenomen.

Gemeente Zevenaar

Bedragen x € 1.000

Soort kapitaalgoed (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Gebouwen	3.154	2.816	2.816	2.816	2.816
Wegen en bruggen	4.357	4.436	4.437	4.436	4.435
Openbare verlichting	484	427	427	427	427
Groen	5.175	4.964	4.972	4.969	4.965
Riolering	2.954	2.867	2.514	2.677	2.676
Totaal lasten onderhoud kapitaalgoederen	**16.124**	**15.510**	**15.166**	**15.325**	**15.319**

Op basis van de huidige meerjarenbegroting is een bedrag van circa € 15 miljoen nodig voor het beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen binnen de gemeente Zevenaar.

FINANCIERING

Inleiding
De uitvoering van de gemeentelijke financieringsfunctie vindt plaats binnen de kaders zoals gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) en de daarbij behorende ministeriële regelingen. In deze wet staan transparantie en risicobeheersing centraal. De transparantie komt daarbij bijvoorbeeld tot uitdrukking in voorschriften voor een verplichte financieringsparagraaf in de begroting en in de jaarrekening. De risicobeheersing binnen de Wet fido richt zich op renterisico's, kredietrisico's, koersrisico's en valutarisico's.

Definitie van het begrip treasury:
Het besturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

De doelstelling van de treasuryfunctie is dat deze uitsluitend de lokale publieke taak dient. De gemeente Zevenaar hanteert daarom als uitgangspunt dat er defensief en risicomijdend op de geld- en kapitaalmarkt opgetreden wordt. Binnen de financiële functie van de gemeente is het van belang het onderscheid te herkennen tussen de treasury- en de controlfunctie. Treasury zorgt voor de beschikbaarheid van geldmiddelen. De controlfunctie is juist belast met het toezicht en de bewaking van de aanwending ervan. Vanuit deze rollen is de focus bij treasury gericht op feitelijke in- en uitgaande kasstromen en die van de controlfunctie op de baten en lasten. In deze paragraaf staan voornamelijk de feitelijke kas- en financieringsstromen centraal.

Beleid
Het beleid van de gemeente Zevenaar is gericht op:

- Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
- Het beschermen van gemeentelijke vermogens- en (rente-)resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's;
- Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
- Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet fido respectievelijk de limieten en richtlijnen van het treasurystatuut.

Beleidskaders
Financiële verordening Gemeente Zevenaar 2025 (art. 212 GW)
Treasurystatuut Gemeente Zevenaar 2018

GEMEENTEFINANCIERING

Financieringsbehoefte

De financieringspositie bepalen wij door het saldo van de boekwaarden van vaste activa en grondexploitaties ten opzichte van het totaal aan beschikbare financieringsmiddelen. De gemeente Zevenaar heeft een financieringstekort. Voor dit tekort verwachten wij in de komende jaren nieuwe geldleningen aan te trekken.

In onderstaand overzicht is het verwachte verloop van de langlopende reeds bestaande geldleningen inclusief de nieuwe te verwachten geldleningen weergegeven.

Bedragen x € 1.000

Jaar	Stand 31-12	Rente bedrag	Rente in %
2025	123.147	2.823	2,29
2026	128.965	3.736	2,90
2027	134.759	4.287	3,18
2028	140.529	4.921	3,50
2029	134.854	4.793	3,55

Het gemiddelde rentepercentage is gebaseerd op de te betalen rente van de afgesloten geldleningovereenkomsten, vermeerderd met de geprognosticeerde rente voor nieuw aan te trekken leningen op basis van de financieringsbehoefte, gedeeld door het schuldrestant aan het einde van het jaar. Doordat ruim 80% van de huidige leningen voor een langere looptijd zijn afgesloten, fluctueert ons gemiddelde rentepercentage minder dan de huidige rentestand (zie ontwikkelingen onder kopje rente). De afgesloten leningen die voor een kortere looptijd zijn afgesloten (zogenaamde fixe leningen, welke aan het einde van de looptijd in één keer worden afgelost) hebben echter een zeer laag tot zelfs negatief rentepercentage en brengen daarmee het gemiddelde rentepercentage naar beneden. Het vrijvallen van deze leningen in de komende jaren, en het afsluiten van nieuwe leningen zullen met de huidige hogere marktrente het gemiddelde rentepercentage op termijn laten stijgen. Gezien de huidige renteontwikkelingen (zie verderop in deze paragraaf) en bovengenoemde situatie verwachten wij dat stijgende rentelasten de komende jaren hun invloed zullen hebben op de begroting.

RENTE

De belangrijkste risico's voor de gemeente die samenhangen met de uitvoering van de treasuryfunctie bestaan uit renterisico's. Deze worden getoetst aan twee normen. Dit zijn:

1. De kasgeldlimiet. Deze geeft het maximale bedrag aan dat een gemeente aan vlottende financieringsmiddelen (looptijd korter dan één jaar) mag opnemen;
2. De renterisiconorm. Hiermee wordt het renterisico op de vaste schuld (looptijd vanaf één jaar) in beeld gebracht.

De ontwikkelingen van deze renten lichten wij hieronder nader toe.

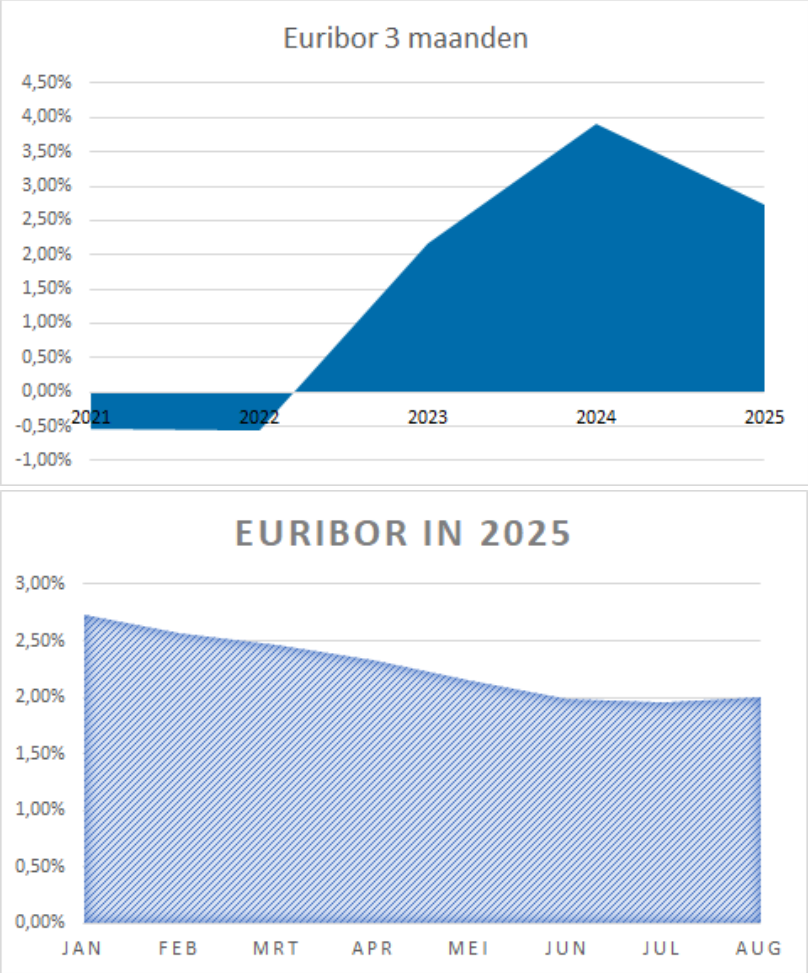
1) De kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet stelt een bovengrens aan de toegestane omvang van de kortlopende schuld (looptijd korter dan 1 jaar). Reden hiervoor is dat een korte schuldpositie een potentieel renterisico met zich meebrengt, omdat rentestijgingen direct doorwerken in de rentelasten. Het is dan ook van belang dat de grote potentiële beweeglijkheid van de rentelasten op korte financiering gedurende het begrotingsjaar beheerst wordt. Voor structurele liquiditeitstekorten is financiering met geldleningen met een looptijd langer dan 1 jaar de aangewezen oplossing.

De hoogte van de kasgeldlimiet is afhankelijk van de omvang van de lopende uitgaven.
De kasgeldlimiet voor de gemeente Zevenaar voor 2026 is berekend op 15,4 miljoen en is gelijk aan 8,5% van de begrotingsomvang. Dit percentage is vastgesteld in de Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden (Uitvoeringsregeling Fido, art 2, lid 1b). Het begrotingstotaal per 1 januari 2026 is € 181 mln (inclusief de begrotingstotalen van de Gemeenschappelijke Regelingen de RDL (Reinigingsdienst De Liemers) en het SALD (Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg).
Als drie kwartalen achtereen de kasgeldlimiet wordt overschreden, moet (volgens artikel 4 van de Wet Fido) de provincie als toezichthouder hiervan op de hoogte worden gebracht. Daarnaast moet de kwartaalrapportage en een plan om binnen de kasgeldlimiet te blijven ter goedkeuring aan de toezichthouder voorgelegd worden.

Renterisico kort geld

De rentelasten van kort geld (kasgeldlimiet) hangen samen met de ontwikkeling van de Euribor. In onderstaande twee grafieken is het verloop van de Euribor in de afgelopen jaren en het verloop van 2025 weergegeven.

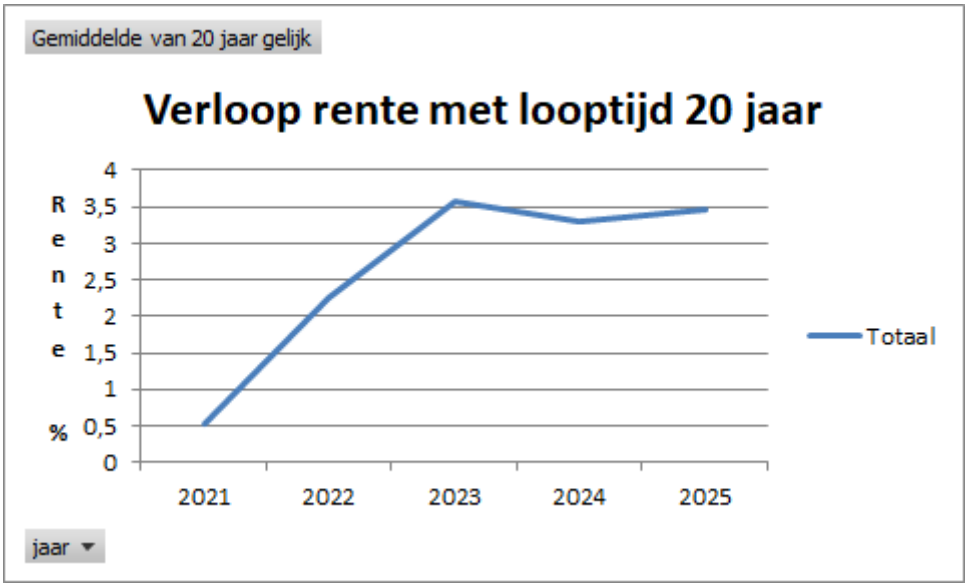
Sinds 2022 bevindt het kortlopende renteniveau (referentierente: 3-maands Euribor) zich weer ruim boven de 0%. Na een sterke stijging vanaf 2022, is de piek in 2024 bereikt. Dit korte renteniveau staat hoofdzakelijk onder invloed van het monetair beleid van de Europese Centrale Bank (ECB). De ECB heeft als primaire taak om de inflatie te bestrijden. Zij houdt als streefwaarde voor de inflatie 2% aan. Vanaf juni 2024 tot op heden heeft de ECB sinds lange tijd de rente van het depositotarief in fases verlaagd van 4% naar 2%. Het

depositotarief heeft veel invloed op de rentes op financiële markten. In Europa is de economie inmiddels afgekoeld en is de groei beperkt. Deze afkoeling van de economie zien we ook terug in de inflatiecijfers. Ten opzichte van vorig jaar zijn de inflatiecijfers flink afgenomen in Europa, de inflatie in de eurozone betrof in juli 2,0 procent. De inflatie in Europa heeft hiermee het streefniveau van de ECB bereikt. De verwachting is dan ook dat de kortlopende rente voorlopig ongewijzigd blijft.

Renterisico lang geld, renterisiconorm

De gemeente Zevenaar gaat in principe uit van totaalfinanciering. Op basis van de behoefte wordt lang geld aangetrokken. Het geld wenden wij met name aan om activa te financieren. In de gemeente Zevenaar schrijven wij activa lineair af en hier wordt met het langlopende geld bij aangesloten.
Voor nieuw vast te stellen grexen/voorbereidings- of grondaankoopbudgetten wegen wij per keer af of er projectfinanciering toegepast wordt. Vanaf 2025 gaan we dit toepassen op de grondexploitatie Businesspark 7Poort II.
Voor het bepalen van de rentelasten voor de begroting nemen wij het volgende uitgangspunt als basis: Rentelasten van langlopend geld zijn gebaseerd op een lening bij de BNG met een looptijd van 20 jaar, waarbij de rente tussentijds niet wordt aangepast. Voor de begroting wordt de ontwikkeling van de rente in de eerste 6 maanden van het jaar gehanteerd.

In onderstaande grafiek staat het verloop van de rente in de afgelopen jaren opgenomen (stand 21-8-2025).

Ondanks verminderde groeivooruitzichten in Europa, blijven er risico's aanwezig op een nieuwe opleving van de inflatie. Zo zien we bijvoorbeeld dat in Nederland de inflatie op verhoogde niveaus blijft; in juli betrof de inflatie 2,9%. Daarnaast zorgt het handelsbeleid van Trump voor risico's voor de mondiale handel en wereldeconomie. Importheffingen worden vaak doorberekend aan de consument, wat resulteert in hogere prijzen. Dit kan leiden tot een stijgend effect op de inflatie in Amerika. Mochten de inflatiecijfers in de toekomst weer oplopen, dan zal dit leiden tot een hogere lange rente. Daarentegen bestaat er ook de kans dat de economie in een recessie terechtkomt door de opgelegde handelstarieven vanuit Amerika, wat op zijn beurt een dalende invloed op de rente kan hebben.
De centrale banken hebben de beleidsrentes verlaagd in de afgelopen periode, maar dit betekent niet automatisch dat de marktrentes ook dalen. Hoewel het logisch lijkt, is dit niet altijd het geval. De rente van de centrale bank heeft vooral invloed op de variabele en kortlopende rentes. Ondanks de recente

renteverlagingen van de ECB, heeft dit zich niet vertaald in een lagere lange rente. Als de economie in de komende tijd minder goed presteert dan verwacht en de inflatie verder daalt, kan ook de lange rente dalen. De verwachting is een gelijkblijvend tot licht dalend niveau van de lange rente in de komende periode.

2) Renterisiconorm

Bij de renterisiconorm gaat het om het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente voor de rentelasten. Aanpassing van de rentepercentages doet zich voor bij herfinanciering en renteherziening. Herfinanciering houdt in, dat een vervangende geldlening wordt aangetrokken om aan de aflossingsverplichtingen van bestaande geldleningen te kunnen voldoen. Bij renteherziening gaat het om het aanpassen van het rentepercentage door de geldgever tijdens de looptijd van de geldlening.

Bedragen x € 1.000

		2026	2027	2028	2029
	Rente				
1a	Renteherzieningen (leningen)	-	-	-	
1b	Renteherzieningen (leningen u/g)	-	-	-	
2a	Aflossingen (leningen)	18.182	8.205	8.229	7.675
2b	Aflossingen (leningen u/g)	1.270	1.094	1.209	1.123
3	**Renterisico**	**19.452**	**9.299**	**9.438**	**8.798**
	Renterisiconorm				
	Begrotingstotaal	175.599	180.025	174.333	179.866
	Bij ministeriële regeling vastgesteld	20%	20%	20%	20%
4	Renterisiconorm	35.120	36.005	34.867	35.973
	Renterisico's	19.452	9.299	9.438	8.798
	Ruimte (+) / overschrijding (-)	**15.668**	**26.706**	**25.429**	**27.175**

RISICOBEHEER

Gemeentelijk treasurybeleid

De beleidskaders ten aanzien van de treasury functie zijn vastgelegd in het treasury statuut 2018 van de gemeente Zevenaar.

Schatkistbankieren

De wet verplicht schatkistbankieren is in 2013 van kracht geworden. In deze wet is geregeld dat decentrale overheden, waaronder de gemeenten, verplicht worden tot schatkistbankieren. Het doel van het 'schatkistbeleggen' is om de EMU-schuld van de collectieve sector (Rijk en decentrale overheden gezamenlijk) te verminderen.

EMU-saldo

Gemeenten zijn verplicht om bij hun begroting een EMU-saldo te bepalen. Het EMU-saldo heeft het karakter van een resultaatbepaling op kasbasis. Om die reden geeft de uitkomst van het EMU-saldo een goede richting in de gemeentelijke financieringsbehoefte.
De opstelling voor het EMU-saldo tot en met 2026 treft u aan onder de bijlagen bij deze begroting. In dat overzicht komt een financieringsbehoefte tot uitdrukking in een EMU-saldo. Een overschot leidt tot een positief EMU-saldo.

RENTETOEREKENING

Beleid rentetoerekening
In de begroting zijn zowel de stellige uitspraken als de aanbevelingen uit de notitie rente (dec 2023) van de Commissie BBV verwerkt. De belangrijkste onderdelen betreffen:

- Treasury activiteiten worden via het taakveld treasury verwerkt in de begroting;
- Er wordt geen rente over het eigen vermogen verwerkt in de begroting;
- De omslagrente wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente (in euro's) te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd.

Voor toerekening van rente aan de grondexploitatie worden de voorschriften, opgenomen in de notitie grondbeleid (dec 2023) van de Commissie BBV, gehanteerd. Op basis hiervan moet de voorziening contant worden gemaakt tegen 2%.

De verwerking van de rente is in onderstaand schema inzichtelijk gemaakt.

			Bedragen x € 1.000
	Renteschema		**2026**
a.	Externe rentelasten over de korte en lange financiering		4.670
b.	Externe rentebaten	-/-	224
	Saldo rentelasten en rentebaten		**4.446**
c.	Rente die aan de facilitaire grondexploitaties (kostenverhaal) moet worden doorberekend	-/-	-
	Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	1.424
	Rentebaat van doorverstrekte leningen indien er sprake is van is van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+	-
	Totaal rente aan grondexploitaties en projectfinanciering	-/-	1.424
	Saldo door te rekenen externe rente		**3.022**
d1.	Rente over eigen vermogen		-
d2.	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)		-
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		**3.022**
e.	De werkelijke aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/-	3.022
f.	**Renteresultaat op het taakveld Treasury**		**-**

Toelichting
a) Werkelijk verschuldigde rente voor de aangetrokken vaste geldleningen en berekende rente over het financieringstekort.

b) De geraamde rente voor de verstrekte hypothecaire geldleningen aan gemeenteambtenaren zijn hier als baten opgenomen.

c) Aan de taakvelden inzake grondexploitaties wordt met ingang van 2025 de rente toegerekend op basis van de renteomslag.

Van projectfinanciering is sprake wanneer een lening extern is aangetrokken specifiek voor de financiering van een specifiek project, een specifieke activiteit. De rentelasten voortkomend uit deze financiering moeten daarom aan die activiteit op het betreffende taakveld worden toegerekend (via het taakveld Treasury) en worden niet meegenomen in de omslagrente over het geheel van de activa. Dit betreft investeringen uit het verleden waarvoor vaste rentepercentages gelden en rente over de nieuwe investeringen in 2026 volgens de berekende rente zoals aangegeven in de kadernota. Ook rekenen we met ingang van 2026 rente rechtstreeks toe aan leningen die voor specifieke grondexploitaties zijn aangetrokken (projectfinanciering).

d1) en d2) Op aanbeveling van de Commissie BBV en door de harmonisatie is besloten geen rente over het eigen vermogen (bespaarde rente) te berekenen.

f) Het renteresultaat van € 3.022.466 is omgeslagen over de boekwaarde per 1 januari 2026 van afgerond € 149.217 miljoen en betekent een percentage van 2,03.

BEDRIJFSVOERING

Inleiding
Deze paragraaf beschrijft de ontwikkelingen en speerpunten in de bedrijfsvoering van de gemeente Zevenaar. Met de term bedrijfsvoering wordt bedoeld de sturing en beheersing van alle primaire processen, ondersteunende processen en besturingsprocessen in de organisatie. Kernwoorden zijn efficiency en effectiviteit. In een goed functionerende bedrijfsvoering organiseren we de dienstverlening efficiënt en ondersteunen we de realisatie van beleidsinhoudelijke doelstellingen effectief. Dit betekent aandacht voor onze kernwaarden; klantgerichtheid, resultaatgerichtheid en samenwerking.
In deze paragraaf noemen we een aantal speerpunten in de bedrijfsvoering, waarbij aan de hand van enkele indicatoren zichtbaar wordt waar wij in de bedrijfsvoering op sturen en welke doelen wij nastreven.

PERSONEEL EN ORGANISATIE

Personeel
We willen een duurzamere, aantrekkelijkere en professionelere werkgever zijn. In ons personeelsbeleid is nadrukkelijk aandacht voor duurzaamheid. Vanwege de arbeidsmarktkrapte is ingezet op verbetering van onze arbeidsmarktcommunicatie (werkgeversmerkverhaal) en is de website WerkenbijZevenaar.nl gebouwd en in gebruik genomen. De organisatieontwikkeling maar ook externe ontwikkelingen vragen om investeringen in de professionaliteit van onze medewerkers. Hiervoor bieden wij de benodigde faciliteiten waardoor wij als organisatie robuust en wendbaar zijn en blijven.

De arbeidsmarkt is in beweging waardoor de uitstroom van personeel gaat stijgen. Daarnaast blijkt uit de kwantitatieve personeelsanalyse (SPP) dat de komende tien jaar bijna een derde van ons personeelsbestand de organisatie verlaat vanwege het bereiken van de AOW-leeftijd. Dat noopt tot meer inspanning op het aantrekken van nieuw personeel. Daarvoor gaan we actiever de arbeidsmarkt op en bieden we aantrekkelijke secundaire arbeidsvoorwaarden aan. Daarnaast willen we onderscheidend zijn door onder meer door nadrukkelijk te investeren in leren en ontwikkelen via onze Zevenaar Academie. Dit past bij de generatie die nu het meest actief is op de arbeidsmarkt.

Ziekteverzuim
Onze ambitie is om onder het landelijk gemiddelde ziekteverzuimpercentage (alle organisaties) van 5,20% te blijven. In de personeelsmonitor van het AenO fonds over 2024 wordt aangegeven dat het verzuimpercentage gelijk gebleven is met 6,3% (gemeenten met vergelijkbare grootte). Binnen onze organisatie zien we een stijging van 6,04% in 2023 naar 7,88% in 2024. Dit is in lijn met de landelijke ontwikkeling, maar het verzuimpercentage van Zevenaar ligt aanmerkelijk hoger. We zetten nadrukkelijker in op preventie om het ziekteverzuim binnen de organisatie drastisch te verlagen. Door vroegtijdige signalering, gerichte interventies en structurele aandacht voor gezondheid en welzijn, streven we naar een vitale en duurzaam inzetbare organisatie.
We besteden actief aandacht aan veilig en gezond werken (arbo), we bieden een gericht opleidingsaanbod via onze Zevenaar Academie en we zetten indien nodig via de bedrijfsarts preventieve interventies in.
Door de intensivering van preventieve inzet en het versterken van onze aanpak op het gebied van veilig en gezond werken, houden we rekening met een mogelijke kostenverhoging binnen de arbodienstverlening. Deze investering draagt mogelijk bij aan het verlagen van ziekteverzuim en het bevorderen van duurzame inzetbaarheid.

	Werkelijk 2023	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
%Ziekteverzuim	6,04	7,88	5,80	5,20

Organisatie
Onze hoofdstructuur bestaat uit twee sturingsniveaus; strategische sturing om de maatschappelijke opgaven te vertalen naar opgaven voor de organisatie en operationele sturing om uitvoering aan deze opgaven te geven. Het organisatiebesluit vormt de basis voor de verdere inrichting van onze organisatie. De vervolgstap

is de detailinrichting in de domeinen. Met de vaststelling van de detailinrichting wordt de basis gelegd voor de verdere professionalisering van de organisatie, waaronder klantgerichtheid, online dienstverlening en interne beheersing. Hierbij houden we rekening met een andere normering van het aantal productieve uren als gevolg van gewijzigde wet- en regelgeving.

Formatie
Onderstaand overzicht geeft de formatie per team aan voor het jaar 2026. Op basis van deze startformatie zijn de salarislasten 2026 berekend, uitgaande van de nieuwe hoofdstructuur, Verdere wijzigingen als gevolg van de detailinrichting zijn nog niet meegenomen omdat dit proces nog lopende is.

Afdeling	Totaal formatie
Directeur/ management / staf	11,84
Griffie	3,67
Sociaal domein:	
Beleid sociaal domein	22,65
Inkomen & Ondersteuning	21,26
Jeugd	15,13
WMO	24,12
Fysiek domein:	
Openbare Werken incl. RDL	75,47
Beheer Fysieke Leefomgeving	33,65
Ontwikkeling Fysieke Leefomgeving	24,60
Vergunning, toezicht en handhaving	35,35
Dienstverlening&Bedrijfsvoering:	
Publiekszaken	27,00
Bedrijfsvoering	32,11
Financiën incl. belastingen	30,78
Informatie, secretariaat en facilitair	29,91
Totaal	**387,54**

INFORMATIEVOORZIENING EN AUTOMATISERING

Toekomstbestendige regionale ICT dienst
Als samenleving willen en kunnen we steeds meer met ICT. Technologie biedt gemak en nieuwe mogelijkheden, maar stelt ons ook voor uitdagingen en verantwoordelijkheden. Van een lokale overheid wordt verwacht dat zij haar ICT-voorziening op orde heeft: voor goede dienstverlening aan inwoners en bedrijven, voor efficiënte interne processen en voor het oplossen van maatschappelijke vraagstukken.

In 2022 hebben de Liemerse gemeenten de samenwerking binnen het Regionaal ICT en Inkoop Dienstencentrum (RID) De Liemers geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie is begin 2023 besloten om de samenwerking voort te zetten en te intensiveren. Daarbij werd geconstateerd dat de samenwerking tot dan toe vooral kosten-gedreven was en dat er onvoldoende was geïnvesteerd in structurele versterking, waardoor kwetsbaarheden bleven bestaan.

In april 2024 hebben de gemeenteraden gekozen voor het versterken van de Liemerse ICT-samenwerking. Hoewel is gekozen voor een minimale variant – mede vanwege de financiële situatie – zijn er sindsdien belangrijke stappen gezet. Zo is het portfoliomanagement binnen de RID geprofessionaliseerd, wat zorgt voor meer regie op projecten en prioriteiten. Ook is er gewerkt aan het structureel op orde brengen van het personeelsbestand, waarbij externe inhuur is vervangen door vaste medewerkers. Dit draagt bij aan

continuïteit en kennisopbouw binnen de organisatie.

Een belangrijke mijlpaal is de succesvolle overgang naar Microsoft 365 (M365), die de basis vormt voor een moderne, veilige en toekomstbestendige ICT-infrastructuur. Daarnaast is de samenwerking tussen de RID en de deelnemende gemeenten, waaronder 1Stroom, verder geïntensiveerd. Door deze samenwerking binnen de Liemers te versterken, vergroten we onze digitale slagkracht en kunnen we beter inspelen op de snel veranderende technologische omgeving.

Informatievoorziening
We leven in een informatiesamenleving waarin technologische ontwikkelingen elkaar in hoog tempo opvolgen. Om als gemeente wendbaar en toekomstgericht te blijven, is een goed georganiseerde en strategisch gepositioneerde informatievoorziening essentieel. Deze vormt niet alleen de ruggengraat van onze digitale dienstverlening en bedrijfsvoering, maar is ook een belangrijke randvoorwaarde voor het behalen van maatschappelijke doelen.

De afgelopen periode zijn er belangrijke stappen gezet om de informatievoorziening binnen de gemeente Zevenaar verder te professionaliseren. Zo zijn er per domein informatiemanagers aangesteld, in samenwerking met 1Stroom. Zij vervullen een brugfunctie tussen beleid en IT en ondersteunen de organisatie bij het realiseren van digitale ambities. Ook is het team functioneel beheer uitgebreid, zodat cruciale systemen die de primaire processen ondersteunen beter beheerd en ondersteund kunnen worden.

Daarnaast is er gestart met de inrichting van een centrale informatievoorziening, waarin procesmanagement, informatiemanagement, informatiebeheer en functioneel beheer integraal worden benaderd. Deze centrale aanpak draagt bij aan meer samenhang, betere regie en een efficiëntere inzet van middelen.

We blijven ons positioneren als een slimme volger: we benutten kansen die passen bij onze schaal en ambities, met focus op dienstverlening, lokale initiatieven en bedrijfsvoering. Daarbij blijven we inzetten op continuïteit van bestaande voorzieningen, het naleven van wet- en regelgeving, en het uitvoeren van landelijke afspraken zoals die via de VNG zijn gemaakt ("samen organiseren en common ground").

De toekomstvisie en strategie voor de Liemerse samenwerking biedt hierbij richting, waarbij samenwerking met partners zoals 1Stroom en deelname aan landelijke initiatieven, zoals Dimpact, ons helpen om als gemeente wendbaar en toekomstbestendig te blijven.

Digitaal archiefbeheer
In 2025 is binnen het e-Depot project de aanbesteding voor het collectiebeheersysteem afgerond. Hiermee kan SALD de archieven en collecties – zoals gedigitaliseerde bouwvergunningen – duurzaam beheren en via de website beschikbaar stellen. Digitale bestanden worden veilig en duurzaam opgeslagen. In 2026 breiden we dit uit met bestaande archieven. Tegelijkertijd verbeteren we onze applicaties, metadata en processen voor een toekomstbestendig digitaal informatiebeheer.

PLANNING & CONTROL

In de reguliere planning & control-cyclus starten wij met een kadernota. Deze heeft een richtinggevend karakter en vormt het moment in de P&C cyclus om voorstellen voor nieuw beleid integraal af te wegen. Hiermee leggen we de basis voor de meerjarenbegroting. In het jaar van uitvoering informeren wij u door middel van twee voortgangsrapportages over de voortgang van de uitvoering, zowel op beleidsmatig als financieel gebied. Als afsluiting verantwoorden wij het uitvoeringsjaar in de jaarstukken. De documenten van de planning & control-cyclus blijven continue in ontwikkeling. Dit geldt voor zowel de inhoud als de vorm. Alle documenten worden digitaal beschikbaar gesteld via een portal.

Het doel is een reëel en structureel sluitende meerjarenbegroting te presenteren. De komende jaren ontvangen gemeenten minder inkomsten van het rijk, de zogenaamde ravijnjaren. Ter voorbereiding op de kadernota 2026-2029 zijn onder de noemer financieel gezonde toekomst reële maatregelen uitgewerkt die leiden tot een besparing om te komen tot een structureel sluitende begroting in 2029. De kadernota 2026-2029 is voorzien van voorgestelde maatregelen die leiden tot een meerjarenbegroting die tenminste in 2026 (begrotingsjaar) en 2029 (laatste jaar meerjarenraming) een structureel sluitend saldo laat zien.

Rechtmatigheid
In de jaarstukken 2023 waren gemeenten voor de eerste keer verantwoordelijk voor het afgeven van een rechtmatigheidsverantwoording. De hoofdlijn van de wijziging is dat het college in de jaarrekening verantwoording aflegt of zij rechtmatig heeft gehandeld. Daarnaast zal er in de paragraaf bedrijfsvoering een toelichting moeten worden opgenomen op de rechtmatigheidsverantwoording. Met de auditcommissie en met de raad zijn de toleranties en vereisten afgesproken. Deze zijn vastgelegd in de financiële verordening.

Naast het oordeel over de rechtmatigheid moet de verantwoording inzicht geven in de kwaliteit en beheersing van processen die tot de verantwoording hebben geleid. Fouten of onduidelijkheden kunnen hier verder worden toegelicht. De wijze van rapporteren in de paragraaf bedrijfsvoering is onderdeel van de aanpassing in de verordeningen die volgen als de nieuwe wetgeving is vastgesteld. Over het verslagjaar 2025 geven wij de verantwoording verder vorm, op basis van ervaringen over 2023 en 2024. Dit zijn aanpassingen in de controlestrategie, de omvang van de controles en de aanpassingen van verordeningen als dat nodig is. Daarnaast speelt ook de organisatieverandering en met name het inbedden van de verantwoordelijkheid in de 1ste lijn een belangrijke rol. De organisatieontwikkeling draagt bij aan een betere verdeling van verantwoordelijkheden in relatie tot de rechtmatigheidsverantwoording, omdat er gerichter kan worden gestuurd op naleving en verantwoording dan in de oude situatie.

COMMUNICATIE

Inwoners, ondernemers en organisaties staan centraal in alles wat we doen. Daarom is heldere en toegankelijke communicatie onmisbaar. De wereld verandert snel. Inwoners verwachten dat wij duidelijk, snel en open zijn. Daarom blijven we onze werkwijze aanpassen. Onze communicatievisie geeft richting. We willen een benaderbare en open gemeente zijn. De zeven hoofdlijnen uit de visie vormen de basis:

1. Optimale informatievoorziening en dienstverlening
2. Van buiten naar binnen
3. Steeds meer in gesprek
4. Trots op Zevenaar
5. Buiten winnen is binnen beginnen
6. Online waar het kan, offline waar nodig
7. Vooruitstrevend en vernieuwend

Wat gaan we doen?

- We versterken het merk 'Gemeente Zevenaar'. We laten zien wat we doen en waarom, via onze eigen kanalen én via externe media.
- We geven strategisch communicatieadvies aan bestuur, management en collega's – zowel gevraagd als ongevraagd.
- We investeren in goede relaties met de media, zoals Omroep Gelderland, De Gelderlander, Zevenaar Post en Zevenaars Nieuwsblad. We nodigen journalisten uit en bezoeken redacties om de samenwerking te versterken.
- We bouwen verder aan onze social media-strategie. Rubrieken zoals "Zo Zit Dat" en campagnes rond Coming Out Day en carnaval vergroten ons bereik. We blijven inzetten op groei en vernieuwing op platforms als Instagram, Facebook en LinkedIn.
- We gebruiken gerichte, betaalde campagnes op social media om ook nieuwe doelgroepen te bereiken.
- We verbeteren participatie – online en offline. Via Zevenaar Verbindt maken we meedenken makkelijk. We blijven het platform doorontwikkelen en zorgen voor een goede koppeling met offline participatie.
- We blijven experimenteren met nieuwe communicatiemiddelen. Zo gebruiken we inmiddels WhatsApp-kanalen voor laagdrempelig contact met inwoners.

- Met de betrokkenheidsprofielen van Citisens krijgen we scherp inzicht in de verschillen tussen inwoners. Deze data laat ons zien wat mensen belangrijk vinden, hoe ze communiceren en hoe ze willen meedoen. We kunnen dit tot op wijk- en postcodeniveau bekijken. Daardoor stemmen we communicatiemiddelen en participatievormen veel gerichter af. We zetten Citisens onder andere in bij campagnes over afval of participatietrajecten, waar doelgroepgericht werken écht verschil maakt.
- We investeren in communicatiebewustzijn binnen de organisatie, zodat collega's inwoners beter bereiken en betrekken. Dat doen wij door het geven van trainingen en het maken van heldere afspraken over (interne) dienstverlening.
- We blijven intern werken aan (digitaal) toegankelijke informatie en begrijpelijke taal (B1). Daarbij coachen en trainen we ook collega's om duidelijk en toegankelijk te communiceren.
- We dragen bij aan arbeidsmarktcommunicatie. We laten zien dat Zevenaar een moderne, aantrekkelijke werkgever is.
- We blijven vernieuwen. We leren door te doen, staan open voor feedback en durven te stoppen met wat niet werkt.

INKOOP EN AANBESTEDING

Ontvlechting inkoop
Zevenaar is de inkoopfunctie aan het professionaliseren met als doel beter in control te komen op het complexe inkoopproces. Met name het waarmaken van de ambities en opgaven in het collegeprogramma (duurzaamheid, social return en regionale inkoop) en het rechtmatig/doelmatig aanbesteden maakt het uitdagend goed grip te houden op het inkoopproces.
Inkoop, aanbesteden en contractmanagement is georganiseerd binnen Zevenaar. Er wordt gewerkt volgens een gecoördineerd besturingsmodel met verantwoordelijkheid binnen de betreffende teams en domeinen. Eind 2024 is een aanbestedingskalender opgesteld voor de gemeente. Hieruit is gebleken dat in 2025 vooralsnog 15 Europese aanbestedingen (EA) en 30 meervoudig onderhandse aanbestedingen (MOA) moeten worden uitgevoerd. Dit zijn er aanzienlijk meer dan van te voren gedacht. We worden hierin ondersteund door een extern inkoopbureau. De kosten voor dergelijke ondersteuning zijn echter dusdanig hoog dat er nu onderzocht wordt er of een transitie naar een centraal inkoop-, contractmanagement- en contractbeheer model mogelijk is. Waarbij uitgangspunt is de externe ondersteuning te vervangen door interne medewerkers.

JURIDISCHE ZAKEN

Komend jaar verwachten wij ons vooral te kunnen focussen op de reguliere werkzaamheden, waaronder het verzorgen van het secretariaat van de bezwarencommissies en het coördineren van klachten en verzoeken op grond van de Wet open overheid. De afwikkeling van de procedures rondom de enquete zal mogelijk nog inzet vragen. Daarnaast gaan we inzetten op het verbeteren van de juridische kwaliteit door uitvoering te geven aan het projectplan JKZ. Onderdeel hiervan zijn in ieder geval de jaarlijkse trainingen met onze huisadvocaten en de reguliere vakberaden met alle 1e en 2e lijns juristen.

VERBONDEN PARTIJEN

Inleiding
Gemeenten kennen in het Nederlands staatsbestel een omvangrijk en uiteenlopend takenpakket, dat door overheveling van rijkstaken naar de gemeenten alleen nog maar groter wordt. Deze ontwikkeling past bij de filosofie van de gemeente als eerste overheid. Waar mogelijk moeten taken worden neergelegd bij de overheid die het dichtst bij de burger staat en vanuit dat oogpunt het beste de belangen van haar inwoners kan behartigen.

Gemeenten kunnen voor de uitoefening van hun taken uit een aantal uitvoeringsvarianten kiezen. Ze kunnen de taken zelf uitvoeren of de taken op afstand zetten. Een taak kan op afstand worden gezet door via inkoop of subsidie een andere partij te contracteren voor de uitvoering van een bepaalde taak. Een andere mogelijkheid vormt het aangaan van een samenwerkingsverband met andere publiek- of privaatrechtelijke partijen voor de uitvoering van een bepaalde taak. In alle gevallen blijft de gemeente verantwoordelijk voor de inhoudelijke aansturing of opdrachtverlening en de controle daarop.

Omschrijving
Wij spreken van een verbonden partij als het gaat om een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een financieel en bestuurlijk belang heeft. Van een financieel belang is sprake als:

- een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat;
- de gemeente voor bedragen aansprakelijk kan worden gesteld indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Van een bestuurlijk belang is sprake als de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Dit betekent concreet dat er sprake is van een bestuurlijk belang als de wethouder, het raadslid of de ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt, of namens de gemeente stemt. Bij alleen een benoemingsrecht of een voordrachtsrecht - de gemeente mag een bestuurder of commissaris in de organisatie benoemen of voordragen - is er strikt genomen geen sprake van een verbonden partij.
In de gemeenschappelijke regeling heeft de gemeente zowel de rol van eigenaar als opdrachtgever.

OVERZICHT VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partij (bedragen x € 1.000)	Bijdrage 2025	Bijdrage 2026	Aandeel gemeente (%)	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
Gemeenschappelijke regeling					
Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN)	1.559	1.722	6	0	0
Euregio Rijn-Waal	13	13	2	0	0
Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	452	439	6	0	0
Huisvesting voortgezet onderwijs in de Liemers (GRHVOL)	971	1.121	45	0	0
MGR sociaal domein Centraal-Gelderland	5.881	5.606	9	0	0
Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)	889	889	8	0	0
Reinigingsdienst de Liemers (RDL)	2.400	2.408	45	0	0
Samenwerking De Liemers	7.963	7.926	52	0	0
Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg	253	262	48	0	0
Veiligheids- en Gezondheidsregio Midden-Gelderland (VGGM)	5.276	5.340	6	0	0
Vennootschap					
Alliander NV	0	0	0	0	0
Ataro B.V.	2.464	2.464	100	0	0
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	0	0	0	0	0
Leisurelands BV	0	0	3	0	0
Vitens NV	0	0	1	0	0
Totaal verbonden partijen	**28.121**	**28.190**			

Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN)	
Omschrijving	Een gemeenschappelijke regeling, gebaseerd op een bedrijfsvoeringsorganisatie.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Arnhem
Partijen	Gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen, Zevenaar en de provincie Gelderland.
Beleidskaders	• Verordening Leerlingenvervoer gemeente Zevenaar 2024; • Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Zevenaar 2024 • Verordening bekostiging leerlingenvervoer gemeente Zevenaar 2024 • Verordening jeugdhulp gemeente Zevenaar 2023 • Visie en integrale nota Sociaal Domein 2024-2040.
Openbaar belang en doel	De vervoersorganisatie is ingesteld ter gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers met betrekking tot het tot stand brengen, ontwikkelen en in stand houden van een kwalitatief hoogwaardig, herkenbaar, efficiënt en eenvoudig te gebruiken doelgroepenvervoer. Hierbij wordt rekening gehouden met de mogelijkheden van reizigers en hun sociale netwerk. Het aanvullend vervoer dient ook in het buitengebied en de kleine kernen voldoende gewaarborgd te zijn en het vervoer heeft een optimale aansluiting op het openbaar-vervoer-netwerk.
Bestuurlijk belang	In het algemeen bestuur van de BVO DRAN wordt de gemeente Zevenaar vertegenwoordigd door een collegelid.
Aandeel in %	6,20
Ontwikkelingen	De Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (BVO DRAN) is een gemeenschappelijke regeling tussen 18 regio-gemeenten waaronder gemeente Zevenaar. De BVO DRAN is verantwoordelijk voor de inkoop en uitvoering van het doelgroepenvervoer. Het doelgroepenvervoer is onderverdeeld in het vraagafhankelijk Wmo-vervoer, het routegebonden Wmo-vervoer (het zgn. dagbestedingsvervoer), het routegebonden Jeugdwet vervoer en het routegebonden Leerlingenvervoer. Gemeente Zevenaar heeft al het genoemde doelgroepenvervoer in de BVO DRAN ingebracht. Per 1 augustus 2024 zijn de contracten voor het routegebonden vervoer met 2 jaar verlengd en is voor het vraagafhankelijke Wmo-vervoer een nieuw contract voor in totaal 10 jaar gestart. Uit de meerjarenbegroting 2026-2029 inclusief de gewijzigde begroting 2025 van de BVO DRAN blijkt dat, ondanks financiële uitdagingen, het doelgroepenvervoer goed en binnen de beschikbare budgetten uitgevoerd wordt. Ook is er, op basis het verbeterplan doelgroepenvervoer, een kostenreductie voor Zevenaar opgenomen.
Prestaties	Geen bijzonderheden.
Website	Website vervoersorganisatie

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bijdrage gemeente	1.407	1.559	1.722	1.952	2.116	
Resultaat partij						
Eigen vermogen						
Vreemd vermogen						
Risico's						
Programma	6. Sociaal domein					

Euregio Rijn-Waal	
Omschrijving	De Euregio Rijn-Waal is een samenwerkingsverband van 30 Nederlandse en 20 Duitse gemeenten en steden, de Kreise Kleve en Wesel, de Niederrheinische IHK en het Landschaftsverband Rheinland.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Kleve
Partijen	De Euregio Rijn-Waal is een samenwerkingsverband van 30 Nederlandse en 20 Duitse gemeenten en steden, de Kreise Kleve en Wesel, de Niederrheinische IHK en het Landschaftsverband Rheinland.
Openbaar belang en doel	De Euregio Rijn-Waal heeft als belangrijkste doel de grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van economie en maatschappij te verbeteren en te intensiveren. De Euregio Rijn-Waal brengt partners bij elkaar om gezamenlijke initiatieven te starten en zo gebruik te maken van synergie-effecten.
Bestuurlijk belang	Zevenaar wordt vertegenwoordigd in de Euregioraad met een lid namens het college en twee leden namens de gemeenteraad
Aandeel in %	2,20
Ontwikkelingen	Het programma voor Interreg VI Deutschland-Nederland biedt subsidiemogelijkheden voor grensoverschrijdende projecten. Hoewel het huidige programma loopt tot 2027 is de Europese Commissie al volop bezig met de voorbereidingen voor Interreg na 2027, richting 2030. De Commissie wil meer samenwerking aan buitengrenzen, modernisering van het cohesiebeleid en meer flexibiliteit in de programma's. Voor grens overstijgende projecten in de huidige subsidieperiode is tot 2029 ruim 465 miljoen euro beschikbaar voor innovatieve, groene, sociale en burgergerichte ontwikkelingen in de Duits-Nederlandse grensregio. Daarnaast kent de regio binnen het Interreg VI Deutschland-Nederland programma het Kleinprojectenfonds. Dit fonds stimuleert kleinschalige burgerinitiatieven die grensoverschrijdende samenwerking bevorderen. Met dit fonds worden mini-projecten tot 750 euro en kleine projecten tot een max subsidiebedrag van 25.000 ondersteund. Naast deze subsidieprojecten zet de Euregio Rijn-Waal zich ook in voor mobiliteitsinitiatieven om zo een belangrijke impuls te geven aan de versterking van de (grensoverschrijdende) mobiliteit in de Euregio Rijn-Waal. In 2025 is burgemeester Lucien van Riswijk benoemd tot lid van het Dagelijks Bestuur van de Euregio Rijn-Waal.
Prestaties	In het kader van Interreg zijn in totaal 55 projecten goedgekeurd, waarvan 26 projecten in de Euregio Rijn-Waal. Waaronder het project GrenzTalentFit van de RSD waarbij mensen met een langdurige werkloosheid of persoonlijke belemmeringen worden geholpen om weer werkfit te worden. Hierbij vindt onder andere uitwisseling plaats van methoden tussen Duitsland en Nederland. De Euregio werkt eveneens met het Kleineprojectenfonds (hierna: KPF). De thematische actiethema's van dit fonds zijn People-to-People, Health, Education en Governance. Ook in 2025 zijn diverse projecten goedgekeurd.
Website	Website Euregio Rijn-Waal

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bijdrage gemeente	12	13	13	13	13	
Resultaat partij						
Eigen vermogen						
Vreemd vermogen						

Risico's

Programma 0. Bestuur en ondersteuning

Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Omschrijving	De 17 gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen willen de positie van de regio Arnhem-Nijmegen versterken en een kwalitatieve groei van de regio – met behoud van de typische balans tussen levendige verstedelijking en ontspannen leefkwaliteit – bewerkstelligen. Daartoe is in 2020 een nieuw samenwerkingsverband opgericht in de vorm van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR) als vervanger van het Gemeenschappelijk Orgaan Regio Arnhem Nijmegen.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Elst
Partijen	Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar.
Beleidskaders	Regionale Agenda 2025-2028
Openbaar belang en doel	De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen is de opvolger van de regio Arnhem-Nijmegen en is op 1 januari 2021 van start gegaan. De regio staat voor de uitdaging hoe om te gaan met groei van wonen, werken en mobiliteit, zodat wij een balans kunnen vinden tussen levendige stedelijkheid en ontspannen leefkwaliteit.
Bestuurlijk belang	De colleges van de 17 deelnemende gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar kiezen een vertegenwoordiger in het algemeen bestuur, Het AB bestaat uit 17 leden, van iedere gemeente een collegelid. Uit het algemeen bestuur wordt een dagelijks bestuur gevormd, bestaande uit 3 leden. De burgemeester van Zevenaar maakt deel uit van het dagelijks bestuur.
Aandeel in %	5,88
Ontwikkelingen	In 2024 heeft de gemeente Zevenaar voor de periode t/m 2028 ingetekend op vijf opgaven: circulaire regio, verbonden regio, productieve regio, ontspannen regio en groene groeiregio. Belangrijke focus van deze Regionale Agenda is de uitvoering van diverse projecten. Zowel bestuurlijk als ambtelijk zijn wij betrokken met de uitvoering van de Regionale Agenda. Ook participeert de gemeente Zevenaar in The Economic Board. De Groene Metropoolregio verstrekt de bijdrage van gemeenten in de vorm van een subsidie aan The Economic Board. Daarnaast loopt het verzoek vanuit de GMR aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten om voor het aangaan en verstrekken van subsidies die te maken hebben met de uitvoering van de Regionale Agenda de bevoegdheid over te dragen. Montferland was deelnemer van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR) maar heeft per 1 januari 2025 haar lidmaatschap beëindigd.
Prestaties	Uitvoering geven aan de vijf opgaven: circulaire regio, verbonden regio, productieve regio, ontspannen regio en groene groeiregio.
Website	Groenemetropoolregio.nl

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bijdrage gemeente	414	452	439	439	439	439
Resultaat partij	244					
Eigen vermogen	372					

Vreemd vermogen	6.729
Risico's	
Programma	0. Bestuur en ondersteuning

Huisvesting voortgezet onderwijs in de Liemers (GRHVOL)

Omschrijving	Samenwerkingsverband op het gebied van huisvesting voortgezet onderwijs in de Liemers.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Zevenaar
Partijen	Het betreft een samenwerking tussen de gemeenten Duiven, Montferland en Zevenaar.
Beleidskaders	IHP 2020-2036
Openbaar belang en doel	Op het gebied van huisvesting voortgezet onderwijs werken de gemeenten Duiven, Montferland en Zevenaar samen in een Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs Liemers. Door deze samenwerking kunnen er in alle drie de gemeenten grote renovaties en nieuwbouw plaatsvinden, die de gemeenten zelfstandig moeilijk kunnen realiseren.
Bestuurlijk belang	De gemeente Zevenaar benoemt een van de drie leden van het algemeen bestuur.
Aandeel in %	44,98
Prestaties	
Website	geen

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bijdrage gemeente	940	971	1.121	1.122	1.121	1.458
Resultaat partij						
Eigen vermogen						
Vreemd vermogen						

Risico's	
Programma	4. Onderwijs

MGR sociaal domein Centraal-Gelderland

Omschrijving	De MGR (Modulaire Gemeenschappelijke Regeling) biedt een algemeen kader voor samenwerking op het gebied van het sociaal domein binnen de regio Centraal Gelderland en voorziet in samenwerkingsmodules. Zevenaar neemt deel aan de modules: Inkoop, Werkgevers Service Punt (WSP), Regionaal Bureau Leerplicht (Onderwijs), Werkgeverschap Sociale Werkvoorziening (WgSW) en Beheer.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Arnhem
Partijen	11 regiogemeenten nemen deel aan de algemene regeling: Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Wageningen, Westervoort en Zevenaar. Het aantal deelnemende gemeenten per samenwerkingsmodule verschilt.

Beleidskaders	De MGR is een uitvoeringsorganisatie. Opdrachtgeverschap gemeenten verloopt via de bestuurscommissies van de verschillende modules. De afspraken worden jaarlijks vastgelegd in de begroting van de MGR met daarbij een uitvoeringsprogramma voor het komende jaar.
Openbaar belang en doel	Regionale samenwerking in het sociaal domein moet leiden tot kwalitatief goede en efficiënte dienstverlening aan de inwoners van de 11 deelnemende gemeenten. Daarbij is het lokale beleid leidend. De MGR is van en voor de samenwerkende gemeenten.
Bestuurlijk belang	Deelname aan het algemeen bestuur en de verschillende bestuurscommissies.
Aandeel in %	8,70
Ontwikkelingen	De MGR ontzorgt de gemeente en zorgt voor samenhang en een efficiënte uitvoering voor de samenwerkende gemeenten. De samenwerking in onze Modulaire GR werkt praktisch, kostenbesparend en zorgt voor focus op efficiënte uitvoering. - Module Inkoop Zorg Er zijn diverse op elkaar ingrijpende ontwikkelingen waaronder de hervormingsagenda jeugd, eigen bijdrage Wmo, woonplaatsbeginsel beschermd wonen en het Integraal zorg akkoord (IZA/GALA). Het is van belang dat binnen deze ontwikkelingen prioriteiten en kaders worden gesteld, zodat binnen Inkoop SDCG een realistische vraag en opdracht van de regiogemeenten ligt, die tevens past bij de beschikbare bemensing. - Module Regionale Facilitering Zorg Regiogemeenten werken samen aan het project 'Versterken van de regionale samenwerking'. Met uitvoering van deze opdracht ontstaat een aangepaste regionale structuur gebouwd vanuit de inhoudelijke opgaven van de regio met duidelijke rollen en verantwoordelijkheden. Mogelijke veranderingen in de regionale overleg-, en samenwerkingsstructuur kunnen gevolgen hebben voor de omvang van het takenpakket van het regiosecretariaat en de regioadviseurs jeugd. - Module onderwijs Vanwege de toenemende complexiteit van de opgave van het RBL, wordt er steeds vaker een beroep gedaan op de expertise van professionals om jeugdigen passende ondersteuning en ontwikkelingskansen te bieden. Om dit te regelen is de samenwerking tussen gemeenten, onderwijs, de sociale (wijk)teams en andere partners in het sociaal en justitieel domein belangrijk. Het RBL is hierin vaak de verbindende schakel tussen de verschillende niveaus. Daarom zijn we ook op beleidsniveau gesprekspartner op het snijvlak van onderwijs, zorg en participatie. - Module WSP Het komende jaar wordt regionaal uitwerking gegeven aan de implementatie van de nieuw te vormen Regionale Werkcentra. Het regionale streven is om per 1 januari 2026 de werkcentra operationeel te hebben. Het WSP zal zich binnen het Werkcentrum blijven richten op het behouden en uitbreiden van werkgeverscontacten. - Module WgSW Ook voor 2026 wordt invulling gegeven aan de formele werkgeversrol voor SW-medewerkers. Dat betekent dat ontwikkelingen die van invloed zijn op de werkgeversrol vanuit de module worden gesignaleerd en daar waar nodig vertaald naar beleid en/of regelgeving ten aanzien van de SW-medewerkers. - Module Contractmanagement Inburgeringstrajecten Bij de MGR is de opdracht neergelegd tot contractbeheer over de inburgeringstrajecten en in voorkomende gevallen de inkoop hiervan. Het gaat om de volgende taken: • contractbeheer en contractmanagement; • toegankelijk maken van contractinformatie; • informatie ophalen over de behaalde resultaten;

• contractgesprekken voeren op grond van informatie en signalen;
• het verzorgen van rapportages;
• op basis van inkoopopdrachten uitvoeren van inkoopprocessen.

Prestaties

Zorg
Naast reguliere werkzaamheden met betrekking tot contractering sociaal domein en de op basis van vraag/behoefte vanuit gemeenten op te starten themagerichte projecten, zijn er voor 2025 twee grote overstijgende projecten; Verbreding taakstelling begroting (naar aanleiding van onderzoek op lokaal maatwerk en de samenloop lokaal & regionaal contractmanagement is of op regionale schaal voordelen te behalen. De uitkomsten van de onderzoeken bieden mogelijkheden om op regionale schaal efficiënter met middelen om te gaan. De onderzoeksresultaten worden in 2025 verder uitgewerkt tot concrete voorstellen) en Inkoop 2025 (hieronder vallen de verlening van contracten, het door ontwikkelen van zorgaanbod en de inkoop van een regionaal zorgdashboard)

Regionale Facilitering Zorg
Vanuit het regiosecretariaat wordt bijgedragen aan het versterken van de regionale samenwerking. Onder andere door de bestuurlijke regionale overleggen en het overleg in voorbereiding hierop efficiënt en effectief te ondersteunen.

Onderwijs
Met de uitvoering van (wettelijke) taken heeft het RBL de ambitie dat zoveel mogelijk jeugdigen een
route volgen naar een startkwalificatie. Deze startkwalificatie geeft hen een betere uitgangspositie
op de arbeidsmarkt. Jeugdigen die ongeoorloofd verzuimen of (dreigen) uit te vallen, begeleidt het
RBL terug naar school of naar een andere passende route in zorg of arbeid. Jongeren in een kwetsbare
positie houden we in beeld.

WSP
Het team WSP-gemeenten heeft met de gemeenten afgesproken om met name kwalitatieve resultaatafspraken te maken op onder meer het gebied van samenwerking/partnership, vacaturevervulling en plaatsingen. De aantallen worden gemonitord en gerapporteerd.

WgSW
Het vormgeven van het (formeel) werkgeverschap voor 1.500 SW medewerkers, waarvan 131 afkomstig uit Zevenaar. Daarmee krijgen de SW medewerkers hun salaris betaald en zijn HR en arbodienstverlening voor deze medewerkers goed geborgd.

Website

Website MGR

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bijdrage gemeente	5.654	5.881	5.606	5.384	5.162	
Resultaat partij						
Eigen vermogen	560					
Vreemd vermogen	4.512					

Risico's

Programma

6. Sociaal domein

Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)	
Omschrijving	De Omgevingsdienst voert taken op het gebied van bouwen, milieu, handhaving en toezicht voor de deelnemende gemeenten en Provincie uit. De ODRA is vanaf 1 april 2013 operationeel.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Arnhem
Partijen	Gemeente Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Zevenaar en de Provincie Gelderland.
Beleidskaders	De Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem ODRA is per 14 november 2012 in werking getreden. Per 1 april 2013 is vervolgens de Omgevingsdienst van start gegaan.
Openbaar belang en doel	Uitvoering van meerdere taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving voor gemeenten uit de regio Arnhem. Ook is ODRA voor de deelnemende gemeenten het aanspreekpunt voor milieuvraagstukken.
Bestuurlijk belang	Deelname in het algemeen bestuur door een wethouder. Het dagelijks bestuur bestaat uit vijf leden. Eén lid vertegenwoordigt de gemeenten Westervoort, Duiven en Zevenaar.
Aandeel in %	7,80
Ontwikkelingen	De besturen van de Omgevingsdienst Arnhem en Nijmegen stellen voor de beide diensten te fuseren tot één Omgevingsdienst. Door een schaalvergroting ontstaat een robuuste en toekomstbestendige omgevingsdienst die ook in de toekomst goed in staat zal zijn haar taken te blijven uitvoeren. De beoogde fusiedatum is 1 januari 2026.
Prestaties	Er wordt uitvoering gegeven aan de VTH-taken op het gebied van milieu overeenkomstig het werkprogramma.
Website	Website ODRA

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bijdrage gemeente	890	889	889	889	889	
Resultaat partij	67					
Eigen vermogen	870					
Vreemd vermogen	6.920					

Toelichting	De werkzaamheden van ODRA worden bekostigd op basis van outputfinanciering. Er wordt gerapporteerd op basis van afgenomen diensten en op basis van geleverde producten. De daadwerkelijke gemaakte kosten worden verrekend met de partners van de ODRA.
Risico's	
Programma	7. Volksgezondheid en milieu

Reinigingsdienst de Liemers (RDL)

Omschrijving	Reinigingsdienst De Liemers is een samenwerkingsverband van de gemeenten Montferland en Zevenaar voor uitvoerende taken op het gebied van afval en reiniging.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Zevenaar
Partijen	De gemeenten Montferland en Zevenaar maken deel uit van de GR.
Beleidskaders	De vastgestelde GR is het kader op basis waarvan RDL functioneert.
Openbaar belang en doel	RDL zorgt voor de uitvoering van een groot deel van de afvalinzameling en -verwerking, een basistaak van de gemeente.
Bestuurlijk belang	Het bestuurlijk belang is 50%, Zevenaar levert één van de twee bestuurders.
Aandeel in %	45,00
Ontwikkelingen	Vanaf 2025 zijn de veegtaken niet meer bij de RDL belegd, maar wordt dit werk door de eigen uitvoerende dienst van de gemeente Zevenaar uitgevoerd. Door het wegvallen van de veegtaken van de RdL stijgt de bijdrage van de gemeente aan de RdL minder hard.
Prestaties	De RdL blijft ook in 2026 bijdragen aan de VANG doelstellingen van de gemeente.
Website	Geen

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bijdrage gemeente	2.499	2.400	2.408	2.408	2.408	2.408
Resultaat partij	159					
Eigen vermogen						
Vreemd vermogen	7.276					

Toelichting

De extra bijdrage is enerzijds veroorzaakt door hogere verwerkingskosten en anderzijds omdat de inkomsten op de aanbiedstations lager waren dan geraamd. Het aanbod van afval was niet alleen 18% lager dan in 2022, maar vooral 33% lager dan begroot. Bij de betaalde stromen was het aanbod 44% lager dan begroot en de inkomsten daarmee ook navenant lager. Omdat die inkomstendaling slechts gedeeltelijk is gecompenseerd door minder verwerkingskosten, valt het saldo negatief uit.

Risico's

Programma 7. Volksgezondheid en milieu

Samenwerking De Liemers

Omschrijving	Het uitvoeren van de ICT (RID), sociale dienst (RSD) en de inkoop voor de deelnemende gemeenten: Duiven, Westervoort en Zevenaar.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Duiven
Partijen	Gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar.
Beleidskaders	- I-visie en I-strategie - Businesscase RSD
Openbaar belang en doel	Samenwerking De Liemers is een samenwerkingsverband van Liemerse gemeenten op gebied van ICT, inkoop en werk en inkomen.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur van de SDL de Liemers wordt gevormd door de colleges van B&W van de deelnemende gemeenten. Het dagelijks bestuur wordt gevormd door de burgemeesters van de deelnemende gemeenten.
Aandeel in %	52,00

Ontwikkelingen	De doorontwikkeling van de RID is gewijzigd naar de minimale variant. Informatieveiligheid staat hoog op de agenda bij de RID. Binnen de regio zijn ontwikkelingen die mogelijk een bestuurlijke herindeling tot gevolg kunnen hebben met ook gevolgen voor de SDL. De huidige Bestuurlijke Opdracht RSD loopt tot 2027. Vanaf 2027 zijn er bedragen meer opgenomen in afwachting van het formele bestuursvoorstel. De formatie van de RSD blijft stabiel ten opzichte van vorig jaar en volgt de bestandsontwikkeling van de klantdossiers.
Prestaties	De RID is tevreden wanneer de gemeenten ook tevreden zijn over de gezamenlijke uitvoering van de I-Visie en I-Strategie. Uitgangspunten van de I-visie: Digitaal waar zinvol, Toegankelijk, Integraal, Flexibel, Betrouwbaar en Transparant KPI's: - minimaal 90% conformering aan de geldende service level agreement (SLA) voor ICT-verstoringen. - RID blijft onder het landelijk gemiddelde kostenniveau / ICT Benchmark voor gemeenten RSD: - minimaal een 8 voor klanttevredenheid - minimaal 80% duurzame plaatsing, langer dan zes maanden; - 100% van de klanten worden actief begeleid.
Website	Website RSD De Liemers

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bijdrage gemeente	7.545	7.963	7.926	7.926	7.926	7.548
Resultaat partij	-32					
Eigen vermogen	100					
Vreemd vermogen						

Risico's

Programma 0. Bestuur en ondersteuning

Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg

Omschrijving	Regionale voorziening voor het beheren van de archiefbescheiden.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Zevenaar
Partijen	Gemeenten Doesburg, Zevenaar, Duiven en Westervoort
Beleidskaders	Archiefwet 1995
Openbaar belang en doel	Het Streekarchivariaat heeft als doel het beheren van de archiefbescheiden van de deelnemende gemeenten conform de Archiefwet 1995.
Bestuurlijk belang	Deelname Bestuur.
Aandeel in %	48,00

Ontwikkelingen	SALD heeft binnen het project e-Depot een collectiebeheersysteem (CBS) aangeschaft. Hiermee kan SALD collecties en gedigitaliseerde archieven beter beheren en beschikbaar stellen, zoals bouwvergunningen. Een belangrijke ontwikkeling is de gewijzigde Archiefwet, die vanaf 2026 strengere eisen stelt aan duurzame digitale toegankelijkheid en het eerder overdragen van overheidsinformatie (binnen 10 jaar i.p.v. 20). De projectleider werkt verder aan een toekomstplan, ook met oog op een mogelijke gemeentelijke herindeling. Een nulmeting van de archieven bij SALD en deelnemende gemeenten is onderdeel hiervan.
Prestaties	Het Collectiebeheersysteem (CBS) is operationeel. Medewerkers SALD zijn getraind en kunnen er goed mee werken. Dankzij het collectiebeheersysteem worden digitale bestanden veilig en duurzaam bewaard. Gedigitaliseerde bouwvergunningen van de voormalige gemeente Angerlo staan al in het systeem. Ook zijn inventarissen online beschikbaar via archieven.nl. Daarnaast is het integriteitsbeleid SALD vastgesteld.
Website	Website Streekarchivariaat

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bijdrage gemeente		253	262	246	246	246
Resultaat partij						
Eigen vermogen						
Vreemd vermogen						

Toelichting	In de begroting 2026 van het Streekarchivariaat is de bijdrage voor Zevenaar geraamd op € 262.000.
Risico's	
Programma	0. Bestuur en ondersteuning

Veiligheids- en Gezondheidsregio Midden-Gelderland (VGGM)

Omschrijving	Samenwerking op het gebied van de regionale brandweertaken, ambulancevoorziening, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen en collectieve preventieve gezondheidszorg ter realisering van deskundigheidsversterking en capaciteitsvergroting.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Arnhem
Partijen	Gemeente Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort, Zevenaar.
Beleidskaders	De VGGM werkt met drie verplichte planvormen: • Regionaal risicoprofiel: Dit document brengt in kaart welke risico's de regio bedreigen, de ernst van deze risico's en hoe de regio zich hierop voorbereidt. • Regionaal beleidsplan 2025-2026: Dit plan beschrijft wat de VGGM moet kunnen en welke middelen daarvoor nodig zijn om de veiligheid en gezondheid van inwoners te waarborgen. • Regionaal crisisplan: Dit plan bepaalt wie welke taken uitvoert en wie wie informeert tijdens een crisis.
Openbaar belang en doel	De VGGM behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van brandweer, regionale ambulancevoorziening en GGD voor de vijftien gemeenten in de regio Gelderland-Midden.
Bestuurlijk belang	Deelname aan algemeen bestuur door burgemeester en in commissie volksgezondheid door portefeuillehouder.
Aandeel in %	6,45

Ontwikkelingen	Voor de begroting 2026 is een (incidentele) besparing van 2% opgenomen. Het algemeen bestuur VGGM heeft het dagelijks bestuur verzocht verdergaande inhoudelijke besparingsmaatregelen in beeld te brengen, voorzien van een duidelijke onderbouwing die risico's en impact inzichtelijk maakt. Zo kunnen weloverwogen besluiten worden genomen die verdere uitwerking krijgen in de kaders voor de begroting van 2027 en verder. Er is invulling gegeven aan de implementatie van het Digitaal Kinddossier Jeugdgezondheidszorg. Het programma Nu Niet Zwanger is opgenomen in de regionale bijdrage en kent goede resultaten door zorgvuldige gesprekken met kwetsbare inwoners met een kinderwens.
Prestaties	Binnen Jeugdgezondheidszorg is het VGGM gelukt om het niveau van dienstverlening terug te brengen tot het basisniveau. Er is een bestuurlijk traject in gang gezet om te komen tot een toekomstbestendige Jeugdgezondheidszorg en Algemene Gezondheidszorg. Vanuit de landelijke politiek is aandacht voor het risico op natuurbrand en het komen tot een versnelde aanpak door alle partijen.
Website	Website VGGM

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bijdrage gemeente	5.003	5.276	5.340	5.340	5.340	5.340
Resultaat partij	4.059					
Eigen vermogen	14.331					
Vreemd vermogen	47.664					

Risico's

Programma 1. Veiligheid

Alliander NV

Omschrijving	Alliander N.V. ontwikkelt en beheert energienetten. Via kabels en leidingen ontvangen ruim drie miljoen Nederlandse huishoudens en bedrijven elektriciteit, gas en warmte. Het bedrijf telt 5,8 miljoen klantaansluitingen.
Juridische vorm	Vennootschap
Vestigingsplaats	Arnhem
Partijen	De grootste aandeelhouders van Alliander N.V. zijn de provincies Gelderland, Friesland en Noord-Holland en de gemeente Amsterdam. Deze aandeelhouders bezitten gezamenlijk ongeveer 76% van de aandelen. De overige aandeelhouders, die elk minder dan 3% van de aandelen bezitten, zijn 72 kleinere gemeenten en de provincie Flevoland.
Beleidskaders	Afsprakenkader financieringsbehoefte Alliander
Openbaar belang en doel	De primaire taak van Alliander is het onderhouden en beheren van de elektriciteits- en gas(distributie)netten in het verzorgingsgebied. Deze taken zijn wettelijk bepaald omdat de maatschappij sterk afhankelijk is van een betrouwbare aanvoer van (duurzame) energie.
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft recht op deelneming aan de beraadslagingen en stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders. De gemeente is lid van het platform Nuval. Het platform ondersteunt de gemeenten uit Flevoland en Gelderland bij de invulling van het aandeelhouderschap in Alliander N.V.
Aandeel in %	0,45

Ontwikkelingen	De Raad van Commissarissen van Alliander heeft in overleg met de aandeelhouders het dividendbeleid aangepast. Dit was noodzakelijk om te waarborgen dat het beleid passend blijft bij de omvangrijke maatschappelijke opdracht waar Alliander voor staat. Er komt een plafond van € 100 miljoen op de absolute dividenduitkering. Onze gemeente heeft een aandeel in Alliander van 0,45% hetgeen betekent dat de dividenduitkering maximaal € 450.000 bedraagt. Onze begroting is aangepast. Alliander investeert in de uitbreiding en het onderhoud van de gas- en elektriciteitsnetten. Op het elektriciteitsnet werd meer capaciteit gerealiseerd en flexibel gebruik zorgde voor extra ruimte op het bestaande net. Niet alle ondernemers en consumenten in het verzorgingsgebied van Alliander merkten daar direct iets van. Het wordt steeds moeilijker om te blijven groeien en uitvoeringsplannen op tijd af te ronden. Daarom is verdere versnelling nodig.
Prestaties	In 2024 behaalde Alliander een nettoresultaat van € 976 miljoen (2023: € 267 miljoen). Exclusief de boekwinst op de verkoop van Kenter is dit € 219 miljoen. De bedrijfsopbrengsten kwamen in 2024 uit op € 3.881 miljoen (2023: € 2.779 miljoen). De energietransitie is in volle gang, en Alliander investeert meer dan ooit in de verzwaring en uitbreiding van de energie-infrastructuur om te voldoen aan de groeiende vraag naar elektriciteit.
Website	Website Alliander

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bijdrage gemeente						
Resultaat partij	976.000					
Eigen vermogen	6.038.000					
Vreemd vermogen	6.918.000					

Risico's	
Programma	0. Bestuur en ondersteuning

Ataro B.V.

Omschrijving	Zevenaar heeft in 2015 het sport- en accommodatiebeleid geprofessionaliseerd en ondergebracht in het gemeentelijk sportbedrijf Ataro.
Juridische vorm	Vennootschap
Vestigingsplaats	Zevenaar
Partijen	Zevenaar is enig aandeelhouder
Openbaar belang en doel	Ataro B.V. heeft als doel het beheren en exploiteren van maatschappelijk vastgoed.
Bestuurlijk belang	De rol van gemeentelijk aandeelhouder in Ataro B.V. wordt uitgeoefend door de wethouder sport (A. Boone).
Aandeel in %	100,00
Prestaties	
Website	Website Ataro

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bijdrage gemeente	3.499	2.464	2.464	2.464	2.464	
Resultaat partij						
Eigen vermogen						

Vreemd vermogen

Programma 5. Sport, cultuur en recreatie

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	
Omschrijving	De Bank Nederlandse Gemeenten is de bank van en voor overheden en instellingen voor maatschappelijk belang.
Juridische vorm	Vennootschap
Vestigingsplaats	Den Haag
Partijen	Aandeelhouders van de bank zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, elf provincies en een hoogheemraadschap.
Openbaar belang en doel	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank financiert sinds 1914 de publieke sector. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Bestuurlijk belang	Stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA).
Aandeel in %	0,02
Ontwikkelingen	BNG Bank heeft de eigen strategie vastgelegd in 'ons kompas naar impact'. Het hoofddoel van deze strategie blijft dat de bank zich als belangrijkste kredietverstrekker in het publieke domein zal blijven inzetten voor het socialer en duurzamer maken van Nederland. In 2024 gaven we hier concreet invulling aan met gerichte financiering voor onder andere sociale huurwoningen, de vernieuwing van een zorgkliniek en onderwijshuisvesting, de herontwikkeling van een woonomgeving en circulaire innovaties. BNG Bank richt zich op het verduurzamen van haar kredietverlening en het tegengaan van klimaatverandering. Ze meten de CO_2-uitstoot van hun klanten en hebben specifieke reductiedoelen voor 2025 en 2030. Daarnaast is er aandacht voor de financiering van publieke warmtenetten en het realiseren van kleinschalige projecten via het BNG Duurzaamheidsfonds.
Prestaties	BNG realiseerde in 2024 een nettowinst van € 294 miljoen, een stijging van € 40 miljoen ten opzichte van 2023. Het renteresultaat steeg tot € 536 miljoen, terwijl het resultaat financiële transacties uitkwam op € 15 miljoen negatief, wat een verbetering is ten opzichte van 2023. De stijging van het renteresultaat wordt verklaard door de groei van de leningenportefeuille en door hogere liquiditeitsopslagen in de markt voor overheden en organisaties in de publieke sector. Aan de aandeelhouders is een dividend van € 140 miljoen uitgekeerd, € 2,51 per aandeel. Dit is in lijn met het beleid 50% van de nettowinst.
Website	Website BNG

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bijdrage gemeente						
Resultaat partij	294.000					
Eigen vermogen	4.777.000					
Vreemd vermogen	123.614.000					

Toelichting De gemeente Zevenaar heeft 12.934 aandelen BNG.

Risico's

Programma 0. Bestuur en ondersteuning

Leisurelands BV	
Omschrijving	Leisurelands B.V. is een recreatiebedrijf met 20 openbare recreatiegebieden. Hiervan is één gebied gelegen in Zevenaar, namelijk: Rhederlaag.
Juridische vorm	Vennootschap
Vestigingsplaats	Arnhem
Partijen	Gemeenten Apeldoorn, Barneveld, Berg en Dal, Beuningen, Brummen, Ede, Elburg, Epe, Ermelo, Hattem, Heerde, Nijmegen, Nunspeet, Putten, Renkum, Rozendaal, Voorst, Wijchen en Zevenaar.
Beleidskaders	De vastgestelde structuurvisie voor Rivierklimaatpark vormt de kaders voor toekomstig beleid.
Openbaar belang en doel	Het doel is het publiekstoegankelijk houden van recreatievoorzieningen en -plassen. Het recreatiegebied Rhederlaag is ondergebracht in Leisurelands BV. Bij het deelnemen aan een verbonden partij staat de vraag centraal of dit de meest geëigende vorm is om de doelstelling van de gemeente (het publieke belang) te realiseren. De gemeente ziet de instandhouding van recreatieplassen als een publiek belang. Het aandeelhouderschap in Leisurelands BV is een middel om invloed te houden op het realiseren van en het laagdrempelig toegankelijk houden van recreatieplassen in Zevenaar en omgeving.
Bestuurlijk belang	Via stemrecht bij de algemene aandeelhoudersvergadering
Aandeel in %	3,45
Ontwikkelingen	Voor wat betreft de Bahrse Pol zoekt Leisurelands samen met de gemeente naar ruimte voor de ontwikkeling van recreatie en wellness, al dan niet in combinatie met kleinschalige opwekking van duurzame energie. Voor het gebied de Koppenwaard geldt dat met name op natuurontwikkeling wordt ingezet, ook hier heeft Leisurelands gronden in eigendom. De herinrichting van recreatiegebied Rhederlaag wordt voortgezet, met een focus op het versterken van zowel de natuur als de recreatiemogelijkheden. Dit omvat onder andere de versterking van ecologische waarden, de verbetering van stranden en voorzieningen en de aanleg van fietspaden voor betere bereikbaarheid en verkeersveiligheid. In 2016 is een aandeelhoudersovereenkomst aangegaan, met een aantal afspraken aanvullend op de statuten. De overeenkomst is reeds met 5 jaar verlengd tot aan 31 december 2026. Na 31 december 2026 verloopt de bestaande overeenkomst van rechtswege. De overeenkomst kan niet nogmaals verlengd worden. Wel geeft de overeenkomst aan dat partijen tijdig voor het verlopen van de overeenkomst met elkaar in overleg treden. Tijdens de aandeelhoudersvergadering van 20 juni 2024 is geïnventariseerd of er draagvlak was voor het vernieuwen van de overeenkomst. De directie van Leisurelands heeft begin 2025 alle aandeelhouders bezocht om het potentieel hernieuwen van de overeenkomst te bespreken. Deze gesprekken zijn vertaald tot besluitvorming in de Aandeelhoudersvergadering van juni 2025. Er is een nieuwe overeenkomst opgesteld en aandeelhouders hebben tijdens de vergadering ingestemd met de voortzetting van het proces.
Prestaties	Leisurelands speelt een steeds belangrijkere rol in het mogelijk maken van het 'buiten zijn' en is flink op weg om deze beloftes waar te maken. Met trimparcoursen, sportstranden, speelstranden, nieuwe toiletgebouwen, kleedhokjes en wandelroutes is het aanbod verbeterd en vergroot. Ook de grote projecten worden zichtbaar, zoals de Venice Beach boulevard op Veluwe aan Zee. In 2024 resulteerde dit in 4,6 miljoen gratis bezoekers. Rhederlaag telde 363.000 bezoekers. Jaarrond bezoek vraagt om jaarrond horeca. De komende jaren zal een groot deel van de kiosken plaatsmaken voor strandpaviljoens.
Website	Website Leisurelands

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bijdrage gemeente						
Resultaat partij	3.489					
Eigen vermogen	84.762					
Vreemd vermogen	17.409					

Risico's

Programma 5. Sport, cultuur en recreatie

Vitens NV	
Omschrijving	Vitens wint, zuivert en levert drinkwater en zorgt voor de instandhouding van het leidingnetwerk. Jaarlijks maakt Vitens meer dan 360 miljard liter drinkwater.
Juridische vorm	Vennootschap
Vestigingsplaats	Utrecht
Partijen	De aandelen van Vitens N.V. zijn in handen van 110 aandeelhouders waaronder de provincie Friesland, provincie Gelderland, provincie Overijssel, provincie Flevoland en provincie Utrecht en het merendeel van de in deze provincies liggende gemeenten.
Beleidskaders	Beleidstafel Droogte: aanbevelingen voor het borgen van voldoende drinkwater tijdens extreem droge perioden.
Openbaar belang en doel	Waarborgen van de kwaliteit en levering van drinkwater.
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft recht op deelneming aan de beraadslagingen en stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders. De gemeente is lid van het platform Nuval. Het platform ondersteunt de gemeenten uit Flevoland en Gelderland bij de invulling van het aandeelhouderschap in Vitens N.V..
Aandeel in %	0,60
Ontwikkelingen	Een betrouwbare drinkwateroperatie heeft prioriteit. Er is urgentie voor een versnelling naar duurzame drinkwaterwinning. Vitens werkt aan een digitale, intelligente infrastructuur en innovatie om verstoringen te voorkomen en de impact ervan te minimaliseren. In 2024 leverde Vitens in totaal 343,4 miljoen kuub drinkwater. Drinkwaterbesparing blijft meer dan ooit nodig. Vitens blijft zoeken naar nieuwe grondwaterbronnen en alternatieve winbronnen voor drinkwater. De toekomstige vraag blijft stijgen en ieder jaar moet Vitens meer drinkwater leveren, onder andere door bevolkingsgroei en verdroging en verzilting door klimaatverandering.
Prestaties	Vitens heeft over 2024, net als de afgelopen jaren, geen dividend uitgekeerd aan de aandeelhouders. Volgens het beleid kan dividend formeel gezien worden uitgekeerd bij een solvabiliteit hoger dan 30% en deze grens is niet gehaald. De financiële gezondheid van Vitens staat als gevolg van de investeringsopgave onder druk, waardoor het niet opportuun is om dividend uit te keren. Aandeelhouders blijven echter richting de toekomst aandacht vragen voor een redelijk rendement op investeringen, ook ten aanzien van het langetermijnperspectief voor het reguliere dividend.
Website	Website Vitens

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bijdrage gemeente						
Resultaat partij	34.500					
Eigen vermogen	713.600					
Vreemd vermogen	2.398.400					
Toelichting	De gemeente Zevenaar bezit 34.717 gewone aandelen.					

Programma 0. Bestuur en ondersteuning

GRONDBELEID

Inleiding
Overeenkomstig artikel 9, lid 2 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) moet een paragraaf Grondbeleid deel uitmaken van de programmabegroting en het jaarverslag. Transparantie over het grondbeleid voor u is om twee redenen van belang. In de eerste plaats vanwege het financiële belang en de risico's en in de tweede plaats vanwege de relatie met de inhoudelijke doelstellingen zoals aangegeven in de programma's.

Beleid
Het gemeentelijke grondbeleid is vastgelegd in de Nota Grondbeleid gemeente Zevenaar 2025. We kiezen in het grondbeleid voor een situationeel grondbeleid. Dat betekent dat we onze rol per project of locatie op basis van een afwegingskader bepalen. Hierbij wordt gekozen tussen een faciliterende of actieve houding. Zevenaar staat voor een grote opgave in de fysieke leefomgeving. Het gaat om transformatie van bestaande bouw, nieuwbouw, klimaatadaptatie, duurzaamheid en de energietransitie. Daarnaast streven we naar verbetering van de economische vitaliteit, leefbaarheid, gezondheid en passende huisvesting.

In de collegevergadering van 4 februari 2025 is de grondprijsbrief 2025 vastgesteld.. Jaarlijks wordt de grondprijsbrief geactualiseerd.

Omgevingsvisie
De Omgevingsvisie gemeente Zevenaar 2040 heeft u in de raadsvergadering van 25 juni 2025 vastgesteld. In de omgevingsvisie zijn de ambities van Zevenaar op thema's als verkeer, natuur, woningbouw en duurzaamheid in samenhang opgenomen. De visie gaat ook in op onderwerpen als ruimte voor bewegen en buiten zijn. De omgevingsvisie geeft een richting, maar bepaalt niet precies hoe alles moet. De omgevingsvisie is na de vaststelling de basis voor nieuwe plannen en ideeën.

Beleidskaders
- Nota grondbeleid gemeente Zevenaar 2025
- Grondprijsbrief gemeente Zevenaar 2025
- Woonzorgvisie gemeente Zevenaar 2024-2028
- Omgevingsvisie gemeente Zevenaar 2040
- Woondeal 2.0 (Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen)
- Regionaal Programma Werklocaties (RPW)

Ontwikkelingen
Macro-economische ontwikkelingen
Op dit moment zijn er veel macro-economische ontwikkelingen die invloed hebben op de woningbouw. De bouwkosten blijven (gematigd) stijgen. Deze stijging is voornamelijk toe te schrijven aan toenemende personeelskosten, samen met een gematigde stijging van materiaalkosten. Ten opzichte van een jaar geleden, blijft de prijs van woningen stijgen. Het CPB raamt in haar persbericht van juli 2025 een inflatie van 3,2% tussen 2023/2026. Vervolgens verwacht het CPB een inflatie van 2,2% tussen 2027/2030. De Nederlandse economie keert terug naar een gematigd groeipad. De verwachting is dat de economische groei normaliseert.

Regionaal Programma Werklocaties
Het Regionaal Programma Werklocaties regio Arnhem-Nijmegen (RPW) vormt de kaders voor het regionaal beleid ten aanzien van regionale bedrijventerreinen, kantoren en detailhandel. Hierin zijn onder meer afspraken vastgelegd als het gaat om een duurzame ruimtelijke invulling van de werklocaties in de regio Arnhem-Nijmegen in het kader van de Groene Metropoolregio en om de verdeling van de ontwikkelruimte voor bedrijventerreinen, waaronder die voor XXL-logistiek.

Project ViA15
De Raad van State heeft in oktober 2024 het Tracébesluit ViA15 onherroepelijk verklaard. Met deze uitspraak van de rechter is, na een beroepsprocedure van zeven jaar, een einde gekomen aan de onzekerheid over het

Tracébesluit. Dit heeft ertoe geleid dat in juni 2025 de contracten met Rijkswaterstaat zijn getekend. In het najaar van 2025 wordt gestart met de voorbereidende werkzaamheden.

Wet voorkeursrecht gemeente (Wvg) locaties woningbouw
Onder Wvg locaties wordt verstaan de potentieel nieuwe ontwikkellocaties binnen de gemeente Zevenaar. Dit zijn Dijkweg (Oud-Zevenaar), Reisenakker (Zevenaar), Groot Holthuizen A en B (Zevenaar) en Witte Kruis (Babberich). Voor deze Wvg locaties zijn voorbereidingsbudgetten door de raad beschikbaar gesteld voor de te maken plankosten en is een verwervingsbudget door de raad beschikbaar gesteld voor het aankopen van gronden. Momenteel worden verschillende aankoopstrategieën bepaald, haalbaarheidsstudies uitgevoerd en hindercontouren in kaart gebracht. Zodra de eerste gronden aangekocht worden, worden de betreffende grondexploitaties geopend.

BOUWGRONDEXPLOITATIE (WONINGBOUW EN BEDRIJVENTERREINEN)

Zevenaar-Oost bedrijven
De levering van de kavels ten behoeve van de Fashion outletontwikkeling (FOZ) heeft al lange tijd vertraging vanwege het Tracébesluit ViA15. Door het onherroepelijk Tracébesluit onherroepelijk verklaard, kan nu verdere uitwerking plaatsvinden. Momenteel vinden gesprekken plaats tussen FOZ en de gemeente over de te leveren gronden. Verwacht wordt dat de gronden aan het einde van 2025/begin 2026 geleverd gaan worden. Daarnaast is op 7Poort een kavel ter grootte van 2,78 hectare in 2024 verkocht. Verwacht wordt dat deze aan het einde van 2025/ begin 2026 wordt geleverd. Voor eind 2025/begin 2026 staat een gebiedsvisie voor het zuidelijke deel gepland.

Businesspark 7Poort II
In 2024 is al een significant aantal hectare grond aangekocht. In de aankomende periode wordt verder gegaan met het verwerven van gronden en het doen van diverse onderzoeken om toe te werken naar het bouwrijp maken van het terrein. Binnen het project Businesspark 7Poort II wordt circa 36 hectare grond uitgegeven. Net als andere landelijke ontwikkelingen, loopt Businesspark 7Poort II ook tegen het probleem van netcongestie aan. Dit zorgt mogelijk voor vertraging bij de uitgifte van bedrijfskavels. Momenteel is de gemeente bezig met verschillende onderzoeken om alternatieve oplossingen te vinden zodat de eerste kavels nog steeds in 2027 geleverd kunnen wordenZevenaar-Oost wonen
Met de particulieren worden nu afspraken gemaakt ten behoeve van de verkoop van de vrije kavels. Verwacht wordt dat de vrije kavels verkocht worden verdeeld over de jaren 2025, 2026 en 2027.
De gemeente heeft het afgelopen halfjaar de gronden binnen Het Hof bouwrijp gemaakt. De ontwikkelaar van Het Hof is gestart met de verkoop en begint na de zomer met de bouw van fase 1. Voor fase 2 dienen enkel nog afspraken gemaakt te worden met betrekking tot sociale woningbouw.
In 2024 werd verwacht dat er in totaal 4 kavels geleverd zouden worden gelegen in De Stede. Deze kavels zijn uiteindelijk in 2025 verkocht. Verwacht wordt dat in oktober gestart wordt met de bouw van de laatste kavel. Na de oplevering van deze kavels kan de rest van het plangebied woonrijp worden gemaakt.

Middag Oost & Zwanenwaay
Alle woningen van fase 3 zijn verkocht. Verwacht wordt dat het woonrijp maken van het gebied grotendeels in 2025 wordt afgerond en het overige deel in 2026 gaat plaatsvinden.

De ontwikkeling Zwanenwaay wordt weer verder opgepakt. Verwacht wordt dat deze planvorming in 2025 wordt afgerond, zodat in 2026 de gronden uitgegeven kunnen worden.

Waaijakkers

Op de gemeentelijke gronden van Waaijkkers is ruimte voor circa 21 woningen. De onderzoeken zijn reeds afgerond, het bouw en woonrijp maken is aanbesteed en de vergunningen zijn ingediend. Verwacht wordt dat de verkoop van gronden plaatsvindt in 2025 en 2026.

Herontwikkeling vastgoedlocaties

In 2023 zijn de grondexploitaties voor de vastgoedlocaties geopend. Hiermee wordt de mogelijkheid gecreëerd om 49 woningen te ontwikkelen. Aan het begin van 2025 is de Markt 8 te Lobith geleverd en naar verwachting wordt aan het einde van 2025 deze deelgrondexploitatie afgesloten. Verwacht wordt dat de overige vastgoedlocaties ook in 2025 en/of 2026 geleverd zullen worden.

Vestersbos

In 2024 is de grondexploitatie Vestersbos geopend. Binnen deze grondexploitatie worden tussen de 70 en 80 woningen gerealiseerd. De selectieprocedure is gevoerd, maar heeft niet geleid tot het gewenste resultaat. Momenteel is de gemeente aan het kijken om wel tot het gewenste resultaat te komen, zonder dat dit tot grote vertraging gaat leiden.

REALISATIE

In onderstaande tabel presenteren wij de gerealiseerde grondverkopen in het jaar 2025 en een prognose voor de komende vier jaar. Ter vergelijking is de realisatie van de jaren 2023 en 2024 eveneens opgenomen. De geprognosticeerde afzet voor de komende jaren is verwerkt in de herziening van de actieve gemeentelijke grondexploitaties per 01-01-2025 welke, samen met andere parameters, de basis vormt voor de verwachte resultaten (zie verderop in deze paragraaf).

Aantallen/m² kavels wonen en bedrijven (realisatie en prognose)

Naam grondexploitatie	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Bedrijven (in ha.)							
Zevenaar Oost - 7Poort en Landeweer	7,04	0,00	6,79	0,00	0,00	0,00	0,00
Zevenaar Oost - Spoorallee/FOZ	0,00	0,00	7,76	0,00	0,00	0,00	0,00
Businesspark 7Poort II	0,00	0,00	0,00	0,00	5,35	5,35	7,14
Mercurion	0,54	0,00	0,31	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal Bedrijven	**7,58**	**0,00**	**14,85**	**0,00**	**5,35**	**5,35**	**7,14**
Wonen (in aantallen kavels/woningen)							
Zevenaar Oost - Groot Holthuizen	53	56	78	36	35	0	0
Middag Oost & Zwanenwaay	31	19	0	15	15	0	0
Waaijakkers	0	0	10	11	0	0	0
Herontwikkeling vastgoedlocaties	0	0	49	0	0	0	0
Vesterbos	0	0	0	40	35	0	0
Totaal Wonen	**84**	**75**	**137**	**102**	**85**	**0**	**0***

*De tabel geeft enkel de te realiseren aantallen woningen weer van de actieve gemeentelijke grondexploitaties. Momenteel wordt druk gewerkt aan toekomstige gemeentelijke gebiedsontwikkelingen, waardoor er verwacht wordt dat er in 2028 en 2029 degelijk wel woningen gerealiseerd gaan worden. Zodra de betreffende grondexploitaties geopend worden, worden de aantallen toegevoegd aan de tabel. Daarnaast worden binnen de gemeente Zevenaar woningen ontwikkeld door andere partijen dan de gemeente. Deze woningen zijn niet opgenomen in bovenstaande tabel.

PROGNOSE TE VERWACHTEN RESULTATEN

In BBV artikel 16 lid c is opgenomen dat de paragraaf grondbeleid een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie moet bevatten. Wanneer deze prognose is samengesteld uit positieve en negatieve grondexploitaties, dan is het van belang dat de verwachte resultaten voor alle grondexploitaties op een zelfde wijze worden berekend. Dit gebeurt op basis van de "netto contante waarde" methode. De voorschriften zeggen ook dat de resultaten op eindwaarde dienen te worden gepresenteerd waarbij tevens wordt aangegeven wat de verwachte einddatum van de exploitatie is.
Ten aanzien van de grondexploitaties van onze gemeente kan worden gesteld dat er sprake is van een mix van positieve en negatieve grondexploitaties. Aangezien de afzonderlijke grondexploitaties een verschillende einddatum kennen, zijn de resultaten per datum 1 januari 2025 contant gemaakt. Hierdoor worden de resultaten onderling goed vergelijkbaar.

De geprognosticeerde resultaten van de gemeentelijke grondexploitaties zijn voor het laatst herzien per 1 januari 2025. Vervolgens hebben wij deze verwerkt in de Uitvoeringsrapportage grondexploitaties 2024 welke 25 juni 2025 ter vaststelling aan u is aangeboden. De financiële effecten zijn verwerkt in de jaarstukken 2024.

De geprognosticeerde resultaten van de grondexploitaties luiden als volgt:

Bedragen x € 1.000

Prognose financiële resultaten actieve grondexploitaties
Netto Contante Waarde (NCW) per 1 januari 2025

Naam complex	Einddatum exploitatie	Resultaat herziene Grex NCW per 01-01-2025	Resultaat herziene Grex op eindwaarde
Zevenaar Oost bedrijven	31-12-2027	12.690	13.232
Zevenaar Oost wonen	31-12-2029	-32.041	-35.039
Totaal Zevenaar Oost	**31-12-2029**	**-19.351**	**-19.773**
Middag Oost & Zwanenwaay	31-12-2032	-3.703	-3.913
Mercurion	31-12-2025	88	92
Waaijakkers	31-12-2028	124	134
Herontwikkeling vastgoedlocaties	31-12-2027	615	636
Vestersbos	31-12-2029	-512	-566
Businesspark 7Poort II	31-12-2034	9.804	11.952
Totaal Overige grondexploitaties	**31-12-2034**	**6.416**	**8.335**
Totaal grondexploitaties	**31-12-2034**	**-12.935**	**-11.438**

Voor de verlieslatende exploitaties (Zevenaar Oost (bedrijven en wonen gecombineerd), Middag Oost & Zwanenwaay en Vestersbos) is, conform de voorschriften van het BBV, een verliesvoorziening getroffen. Omdat uw raad het budgetrecht heeft, bepaalt u (meestal bij de vaststelling van de jaarstukken) wat de bestemming wordt van vrijgevallen verliezen dan wel de dekking van een noodzakelijke aanvulling van de verliesvoorziening.

WINST- EN VERLIESNEMING

Ten aanzien van winst- en verliesneming is hierover het volgende in het BBV opgenomen:

1. Verliezen worden genomen als die bekend zijn (voorzichtigheidsbeginsel), daartoe wordt een voorziening getroffen ten laste van de algemene reserve (risicoreserve);
2. Winsten worden genomen op basis van Percentage of Completion (POC) methode wanneer die gerealiseerd zijn (realisatiebeginsel);
3. Winst en verlies wordt genomen op basis van contante waarde;
4. Winst en verlies komen via de exploitatie ten goede aan respectievelijk ten laste van de reserve grondexploitaties. In de praktijk (zie ook onder 1) is dit nu de algemene reserve;
5. Als de geraamde kosten en opbrengsten zijn gerealiseerd mag winst worden genomen binnen een (deel) grondexploitatie;
6. Tussentijdse winstneming vindt dan slechts plaats als er voldoende zekerheid is voor het nemen van winst;
7. Winstneming vindt plaats bij de jaarstukken.

Bovenstaande beleidsregels sluiten aan bij de bepalingen in het BBV en de uitwerking door de commissie BBV in de notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken. De notitie is als gevolg van de inwerkingtreding van de Omgevingswet herzien en in december 2023 gepubliceerd. Belangrijk aspect in de genoemde notitie is onder meer dat het bovengenoemde realisatiebeginsel zodanig moet worden uitgelegd, dat de winst bij meerjarige projecten niet pas aan het eind van dat project als gerealiseerd moet worden beschouwd. Deze dient gedurende de looptijd als zodanig te worden verantwoord, dit heet tussentijdse winstneming. Bij het bepalen van tussentijdse winst is het noodzakelijk om de nodige voorzichtigheid te betrachten. In dat kader dienen de projectspecifieke risico's van de nog te realiseren kosten en opbrengsten in beeld te zijn gebracht.
Voor het bepalen van de tussentijdse winst heeft de commissie BBV de zogenaamde POC-methode geïntroduceerd (Percentage of Completion). De POC-methode houdt rekening met de fase waarin de grondexploitatie, zowel wat betreft de opbrengsten als kosten, verkeert. De methode is vrij eenvoudig toepasbaar en kan eenduidig worden gehanteerd voor alle positieve grondexploitaties.

De grondexploitaties Zevenaar Oost (bedrijven en wonen gecombineerd), Middag Oost & Zwanenwaay en Vestersbos zijn verlieslatend. Voor deze negatieve resultaten is een verliesvoorziening getroffen. Tussentijdse winstneming is hier dus niet aan de orde. Wel kunnen de ontwikkelingen rond de grondexploitaties een positief effect hebben waardoor een correctie op de verliesvoorziening plaats kan vinden. Binnen de P&C cyclus wordt telkens gekeken in hoeverre er aanleiding is om de resultaten van de grondexploitaties bij te stellen en een mutatie in de verliesvoorziening nodig is.

Voor de grondexploitaties Mercurion, Waaijakkers, Herontwikkeling vastgoedlocaties en Businesspark 7PoortII is op dit moment geen aanleiding om te veronderstellen dat hier op korte termijn sprake is van een tussentijdse winstneming.

RESERVES, VOORZIENINGEN EN RISICO'S

De stand van de verliesvoorziening grondexploitaties bedraagt volgens de jaarstukken 2024 € 23.566.000.

Ten behoeve van de voorliggende meerjarenbegroting heeft een actualisatie van de risico's plaatsgevonden. Het geactualiseerde risicoprofiel laat het volgende beeld zien:

Bedragen x € 1.000

Risicoprofiel actieve grondexploitaties 01-01-2025 en 01-09-2024				
Naam complex	**Risicoprofiel per 01-01-2025**	**Risicoprofiel per 01-09-2025**	**Verschil jan. 2025- sept. 2025**	**Afwijking in%**
Zevenaar Oost bedrijven	364	388	24	6,6%
Zevenaar Oost wonen	279	226	-53	-19,0%
Totaal Zevenaar Oost	**643**	**614**	**-29**	**-4,5%**
Middag Oost & Zwanenwaay	117	91	-26	-22,2%
Waaijakkers	23	78	55	239,1%
Businesspark 7Poort II	1.801	1.806	5	0,3%
Vestersbos	163	385	222	136,2%
Totaal Overige complexen	**2.104**	**2.360**	**256**	**12,2%**
Totaal Risico's	**2.747**	**2.974**	**227**	**8,3%**

Toelichting:

Uit een recente risicoanalyse van de grondexploitaties blijkt dat het totale risicoprofiel van de grondexploitaties is berekend op € 2.974.000. Ten opzichte van het risico in de jaarstukken 2024 (€ 2.747.000) betekent dit een stijging van € 227.000.

Dit risicoprofiel van € 2.974.000 bestaat onder andere uit risico's die worden veroorzaakt door projecten die zich in de beginfase van de ontwikkeling bevinden, zoals Businesspark 7PoortII, Waaijakkers en Vestersbos. In deze fase zijn nog veel onzekerheden en kunnen risico's in de toekomst plaatsvinden. Risico's waar we geen grip op hebben zoals kostenstijging en vertraging in de gronduitgifte worden daarom meegenomen in het risicoprofiel. Hoe de kostenstijgingen verder zal gaan lopen is onzeker en vormt daarom een risico.

1. Zevenaar Oost bedrijven:
   Ten opzichte van de jaarrekening zijn de risico's licht toegenomen. Echter is er wel een verschil ten opzichte van de jaarrekening en dit komt met name door het fictief draaien van 10.000 scenario's vanuit de kans dat een risico kan opspelen. Op basis van de gesprekken met FOZ is het risico met betrekking tot vertraging van de uitgifte in de deelgrondexploitatie Spoorallee naar boven bijgesteld. Daarnaast wordt het risico binnen Zevenaar Oost bedrijven gevormd door de lange looptijd van het project. Verwacht wordt dat er extra kosten benodigd zijn voor woonrijp maken van het plangebied, vanwege onderhoudswerkzaamheden die in het woonrijp maken worden meegenomen.
   Op basis van de aanpassing van de rekenrente is het risicoprofiel voor dat aspect verbeterd. Dit komt met name door het rekening houden met een rentestijging voor de aankomende jaren. Aangezien de rente op leningen die op het moment worden aangegaan veel hoger is dan de huidige rekenrente binnen de gemeente. Dit heeft een positief effect voor winstgevende grondexploitaties.

2. Zevenaar Oost wonen:
   De risico's voor de grondexploitatie Zevenaar Oost wonen zijn licht gedaald ten opzichte van de jaarrekening 2024. De daling van de risico's is voornamelijk tot stand gekomen door een daling van de kans dat het risico zich voor doet. Vele deelprojecten bevinden zich in de afrondende fase en kennen weinig risico's. Enkel het deelproject Het Hof bevindt zich in het begin van de realisatiefase. De ontwikkelaar heeft fase 1 al grotendeels verkocht en begint binnenkort met de verkoop van fase 2. Na

de zomer 2025 zal de ontwikkelaar beginnen met de bouw van de eerste woningen.

3. Businesspark 7Poort II:
   In het begin van een ruimtelijke ontwikkeling zijn vaak de grootste risico's. Op dit moment houden we rekening met de volgende risico's:
   - Beperkte beschikbaarheid van nutsvoorzieningen (netcongestie), hierdoor mogelijke vertraging van de verkoop van de bedrijfskavels;
   - Aanvullende onderzoeken flora en fauna;
   - Mogelijke afwaardering gronden, dit is van toepassing op het moment dat niet alle gronden worden ontwikkeld;
   - Onvoldoende interesse in de bedrijfskavels.

4. Middag Oost & Zwanenwaay:
   De risico's voor de grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay zijn licht afgenomen ten opzichte van de jaarrekening 2024. De daling van de risico's is voornamelijk tot stand gekomen door een daling van de kans dat het risico zich voor doet. Dit komt vooral doordat gestart is met de laatste werkzaamheden voor woonrijpmaken van fase 3 en wordt er gekeken naar herstelwerkzaamheden in de voorgaande fasen. Binnen de grondexploitatie Zwanenwaay is een ontwikkelaar geselecteerd waarmee het gebied transparant wordt ontwikkeld. Het gebied is grotendeels in het verleden al bouwrijp gemaakt, waardoor mogelijk slechts kleine aanpassingen nodig zijn aan de gestelde eisen. Daarnaast is het programma bepaald en wordt het plan verder uitgewerkt.

5. Waaijakkers:
   De bestaande risico's voor de grondexploitatie Waaijakkers zijn iets toegenomen ten opzichte van de jaarrekening. Deze ontwikkeling bevindt zich nog in de beginfase van de planuitwerking en heeft daardoor meer onzekerheid. Daarnaast zijn de vergunningen ingediend en is het wachten op goedkeuring van de provincie om te kunnen starten met de bouw. Het risico wordt daarnaast gevormd door mogelijke kostenstijgingen en het niet verkrijgen van de exploitatiebijdragen.

6. Vestersbos:
   Vestersbos is sterk toegenomen in het risicoprofiel. Mede door nieuwe inzichten vanuit de provincie is de selectie stopgezet en zijn partijen geïnformeerd. De selectieleidraad moet worden aangepast en verwacht wordt dat in Q4 2025/Q1 2026 een ontwikkelaar wordt geselecteerd. Mede door deze onzekerheden is het risico verhoogd en loopt het project vertraging op.

7. Mercurion en Vastgoedlocaties:
   De grondexploitaties Mercurion en Herontwikkeling Vastgoedlocaties kent weinig tot geen risico's. In de eerste helft van 2025 zijn de gronden van diverse vastgoedlocaties geleverd en verwacht wordt dat de laatste bedrijfskavel op Mercurion in 2026 wordt uitgeven. De gemeente heeft verder geen risicodragende functie binnen deze ontwikkelingen.

In de paragraaf weerstandsvermogen verschaffen wij inzicht in de verhouding van de grondexploitatie-risico's in relatie tot het risicoprofiel gemeentebreed.

OPENBAARHEIDSPARAGRAAF

Inleiding
Op 1 mei 2022 heeft de Wet open overheid (Woo) de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) vervangen. De Woo geeft inwoners het recht op informatie over het handelen van de overheid. Iedereen kan een verzoek om informatie indienen bij de gemeente. Wij maken die informatie vervolgens openbaar door deze online te publiceren, tenzij er een wettelijke uitzonderingsgrond van toepassing is. De gemeente is verplicht om de komende jaren gefaseerd minstens 11 informatiecategorieën openbaar te maken. Denk hierbij aan vergaderstukken voor de raad, maar ook collegebesluiten, onderzoeken, jaarplannen en jaarverslagen. Goede en vindbare informatie is essentieel voor openbaarheid. Daarom geeft de Woo de gemeente meerdere jaren om de informatiehuishouding op orde te brengen. Dat betekent dat we onze systemen (software) steeds beter inrichten.

Beleid
De Wet open overheid is landelijke wetgeving. In artikel 3.5 (openbaarheidsparagraaf) van de Woo staat dat bestuursorganen in de jaarlijkse begroting toelichting geven op de beleidsvoornemens over de uitvoering van deze wet. De openbaarheidsparagraaf is een stok achter de deur, die ervoor zorgt dat er aandacht blijft voor het actief openbaar maken van documenten.

Beleidskaders
Op 10 januari 2023 stelde het college van B&W het 'ambitieniveau actief openbaar maken' vast. Er werd besloten om te gaan voor het VNG-ambitieniveau 'basis' en waar mogelijk aansluiting te zoeken op ambitieniveau 'medium'. Binnen ambitieniveau 'basis' ligt de focus van de werkzaamheden op het technisch mogelijk maken van het online publiceren van documenten en het trainen van medewerkers in het gebruik van de benodigde software. Ambitieniveau 'medium' zet in op participatie en het publiceren van meer documenten dan wettelijk noodzakelijk.
Voor het op orde brengen van onze informatiehuishouding houden we het Meerjarenplan Woo van de VNG aan.

Ontwikkelingen
De Woo heeft drie aandachtsgebieden: 1) actief openbaar maken van documenten, 2) passief openbaar maken van documenten (Woo-verzoeken) en 3) informatiehuishouding.

1) Actief openbaar maken van documenten
Steeds meer documenten van onze gemeente zijn online te lezen op onze website voor bestuurlijke informatie (https://zevenaar.bestuurlijkeinformatie.nl/).

De Rijksoverheid bepaalt welke documentsoorten alle overheden (minimaal) openbaar moeten maken. Zo moesten we in november 2024 onder andere het organogram en de contactgegevens van de gemeente online publiceren. Het is nog niet duidelijk wat de volgende verplichting wordt en welke documenten we dan online moeten plaatsen. Maar we zitten niet stil en bereiden voor hoe we de agenda van de wekelijkse vergadering van het college van B&W online kunnen plaatsen.

2) Passief openbaar maken van documenten (Woo-verzoeken)
We bekijken of we in 2026 het proces van het afhandelen van Woo-verzoeken verder kunnen optimaliseren. We doen dit om te zorgen dat alle Woo-verzoeken die we ontvangen binnen de wettelijke termijn van vier weken (plus twee weken uitstel (=verdagen)) afgehandeld worden.

3) Informatiehuishouding
In 2026 werken we verder aan het verbeteren van de informatiehuishouding. We letten daarbij op duurzame toegankelijkheid, duidelijke beleidsafspraken en goede archivering.

Het landelijke VNG-meerjarenplan informatiehuishouding wordt op dit moment geactualiseerd. De actualisatie speelt in op bestuurlijke aandacht, de nieuwe Archiefwet en de behoefte aan realistische, maar ambitieuze doelen. Voor Zevenaar betekent dit dat we onze aanpak herijken wanneer de nieuwe landelijke

kaders en indicatoren bekend zijn.

In de huidige nog geldende versie van het Meerjarenplan Woo van de VNG staan 7 eisen opgenomen voor een goede informatiehuishouding. Het overzicht Informatiehuishouding op orde (zie tabel hierna) toont deze eisen en de planning van realisatie in gemeente Zevenaar. De percentages in de tabel tonen de landelijke verwachtingen over de implementatie.

Tabel. Informatiehuishouding op orde

Nr	Eis aan informatiehuishouding	Herijkte planning in Zevenaar	Landelijke streefpercentages	
			2024	2027
1	Iedere gemeente heeft de beschikking over of is aangesloten op een e-depotvoorziening	Project SALD* 2024-2025	45%	100%
2	Binnen iedere applicatie is de selectielijst geïmplementeerd	2025-2027	65%	100%
3	Iedere gemeente heeft beheer georganiseerd op email-archivering	2027	30%	100%
4	Iedere gemeente heeft beheer georganiseerd op tekstberichten	2027	30%	100%
5	Iedere gemeente heeft een informatiebeheerplan (minimaal: inzicht in werkprocessen, proceseigenaar, in welke applicaties welke data/documenten staat)	2024-2026	50%	80%
6	Iedere gemeente hanteert een kwaliteitssysteem voor het informatiebeheer, zoals vastgelegd in artikel 16 van de Archiefregeling	2024-2025	75%	90%
7	Iedere gemeente heeft een metagegevensschema vastgelegd en aan elk blijvend te bewaren informatieobject metagegevens gekoppeld.	2026	75%	90%

*SALD: Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg

Toelichting op de planning

- Eis 1 Project e-depot: Het Streekarchivariaat (SALD) is nog niet aangesloten op het e-depot, maar gebruikt inmiddels wel een collectiebeheersysteem. Hiermee beheert en ontsluit het SALD documentcollecties en archieven (bijvoorbeeld gedigitaliseerde bouwvergunningen) op een duurzaam toegankelijke manier.
- Eis 2: Als overheid werken we met een selectielijst. Hierin staat hoe met documenten moet worden omgegaan – welke we moeten bewaren en welke we moeten vernietigen. Deze selectielijst is verwerkt in het centrale zaaksysteem en twee kernapplicaties. De overige kernapplicaties volgen stapsgewijs. Ondertussen ontwikkelen we beleid dat decentraal informatiebeheer ondersteunt volgens het principe 'archiving by design'. Bij aanschaf van nieuwe software (via aanbestedingen) stellen we expliciete eisen aan archivering, vernietiging (selectielijst) en het opslaan van beschrijvende gegevens, ook wel metadata genoemd.
- Eis 3 en 4: Het realiseren van goede emailarchivering is verschoven naar 2026-2027 door het ontbreken van een technische oplossing en de benodigde aansluiting op de landelijke selectielijst e-mailarchivering. Zorgvuldige implementatie vergt meer tijd dan eerder voorzien. Het correct opslaan

van relevante e-mail en tekstberichten in zaken (dossiers) blijft een aandachtspunt. We onderzoeken de mogelijkheden van goede emailarchivering in de Microsoft 365 omgeving.

- Eis 5: De i-Navigator is het organisatiebrede informatiebeheerplan (IBP) en dient als leidraad voor de gehele gemeente. In 2025 zijn we succesvol begonnen met een pilot voor de doorvertaling van het organisatiebrede IBP in IBP's per team. Deze IBP's per team tonen de verbeterpunten van hun informatiebeheer. Ook in 2026 gaan we door met het opstellen van IBP's per team.
- Eis 6: We hebben een opzet gemaakt voor een kwaliteitssysteem informatiebeheer dat nu in de praktijk wordt gebracht. In 2026 bouwen we dit stapsgewijs verder uit. Kwaliteitscontroles en (stuur)rapportages zorgen voor structurele borging en blijvende aandacht.
- Eis 7: Het zaaksysteem voldoet aan de landelijke metadata-eisen (MDTO). In 2026 passen we het metadataschema verder toe op andere kernapplicaties met archiefwaardige informatie.

FINANCIËN

INLEIDING

Inleiding
In onze begroting heeft het beleid een centrale plaats in de programma's. Dit financiële deel betreft de cijfermatige uitwerking van dit beleid. In het onderdeel Financiën van deze meerjarenbegroting bieden wij u financieel inzicht in effecten van het beleid. Dit doen wij op basis van een aantal overzichten en toelichtingen. Deze zijn deels verplicht voorgeschreven in het kader van het 'Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten' (BBV).
In dit algemene gedeelte gaan wij in op het beleid en de beleidskaders, eventuele ontwikkelingen en risico's. Verder bieden wij u inzicht in de financiële hoofdlijnen van deze begroting, inclusief toelichtingen. Deze presenteren wij in de volgende paragrafen:

- Autorisatie
- Kaders en uitgangspunten
- Financieel meerjarenbeeld
- Overzicht van baten en lasten
- Overzicht van baten en lasten naar taakvelden
- Overzicht algemene dekkingsmiddelen, vennootschapsbelasting en onvoorzien
- Overzicht van incidentele baten en lasten
- Overzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves
- Geprognosticeerde balans
- EMU-saldo
- Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen.

Beleid
Het financiële beleid van onze gemeente is gericht op een gezonde en solide financiële positie en huishouding. Dit betekent een begroting die structureel en reëel sluitend is en waarbij risico's zijn afgedekt. In het kader van ons financiële beleid hebben wij diverse verordeningen en beleidsnota's vastgesteld. Deze zijn beschikbaar onder het kopje 'Beleidskaders'.

Beleidskaders

- Financiële verordening
- Controleverordening
- Nota activering- en afschrijving en afschrijvingsbeleid

AUTORISATIE

De autorisatie van de budgetten gebeurt bij de vaststelling van deze begroting en eventueel later door het vaststellen van wijzigingen van de begroting door uw raad. U autoriseert op het niveau van de in de programma's opgenomen budgetten voor het begrotingsjaar en stelt de budgetten voor de volgende jaarschijven voorlopig vast. De volgende jaarschijven autoriseert u bij de betreffende begrotingsbehandeling in de komende jaren. Bij de behandeling van de huidige begroting autoriseert u dus, eventueel na vaststelling van amendementen, de budgetwijzigingen met ingang van 2026.
Op basis van deze autorisatie zijn wij gemachtigd binnen de gestelde kaders uitgaven te doen en inkomsten te genereren. Dit geldt ook voor de investeringsbudgetten uit de jaarschijf 2026 die wij in het meerjareninvesteringsplan presenteren. Uitzondering hierbij zijn die investeringsbudgetten (kredieten) waarbij u besluit de betreffende investering via een separaat raadsvoorstel te willen behandelen.

Beleid autorisatie
In de vergadering van 23 april 2025 heeft u de Financiële verordening Gemeente Zevenaar 2025 vastgesteld en hierin het volgende bepaald:

Artikel 5. Autorisatie begroting en investeringskredieten
1. De raad autoriseert met het vaststellen van de begroting de baten en de lasten per programma.
2. Bij de begrotingsbehandeling geeft de raad aan van welke nieuwe investeringen hij op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringsbudget wil ontvangen. De overige nieuwe investeringsbudgetten worden bij de begrotingsbehandeling met het vaststellen van de financiële positie geautoriseerd.
3. Bij de behandeling van de tussentijdse rapportages in de raad bedoeld in artikel 6, eerste lid, doen burgemeester en wethouders voorstellen voor het wijzigen van de geautoriseerde baten en lasten, het wijzigen van de geautoriseerde investeringsbudgetten en het bijstellen van het beleid. In geval van investeringen met een meerjarig karakter doen burgemeester en wethouders indien nodig ook bij iedere begroting op grond van geactualiseerde ramingen voorstellen voor het wijzigen van de geautoriseerde investeringsbudgetten.
4. Voor een investering waarvan het investeringsbudget niet met het vaststellen van de begroting is geautoriseerd, leggen burgemeester en wethouders voorafgaand aan het aangaan van verplichtingen een investeringsvoorstel met een voorstel voor het vaststellen van een investeringsbudget aan de raad voor.
5. Bij investeringen met een meerjarig karakter mag binnen het investeringsbudget geschoven worden tussen de jaargrenzen. In het investeringsoverzicht bij de jaarstukken worden deze verschuivingen aan de raad gemeld.

Soorten budgetten
Een budget is een in de begroting opgenomen uit te geven of te ontvangen geldbedrag dat is gekoppeld aan een product om bepaalde activiteiten en prestaties te realiseren. Een budget komt tot uitdrukking in een bedrag voor baten en/of lasten.

Binnen onze gemeente kennen wij verschillende soorten budgetten:
1. Exploitatiebudgetten
   Het gaat hierbij om de reguliere jaarbudgetten. Dit betreft, vaak structurele, geldbedragen die op jaarbasis binnen de begroting aan een budgethouder ter beschikking staan.
2. Investeringsbudgetten
   Deze worden ook wel kredieten genoemd. Een investeringsbudget is een afzonderlijk door u verleend geldbedrag voor het uitvoeren van nieuwe investeringen of projecten, toegekend aan een budgethouder. Het nut van deze investeringen strekt zich over meerdere jaren uit.
3. Reserves en voorzieningen
   Reserves en voorzieningen zijn bijzondere 'budgetten'. Deze zijn door u ingesteld voor het doen of dekken van specifieke uitgaven. Bij voorzieningen bijvoorbeeld op basis van een door u vastgesteld beheerplan.

Exploitatiebudgetten
U autoriseert ons college op het niveau van programma's. Wij zijn daarmee bevoegd uitvoering te geven aan het realiseren van de doelstellingen van het betreffende programma met behulp van de daarbij opgenomen

middelen. Voorwaarde daarbij is dat wij bij de besteding van de budgetten voor bestaand beleid binnen de grenzen van het totale budget van het programma blijven. Binnen deze grenzen zijn wij bevoegd om de wijze van besteding van de budgetten aan te passen als dit noodzakelijk is voor het bereiken van de door u vastgestelde doelstellingen van het betreffende programma. Hiervoor hoeven wij u, ingevolge de voorschriften, geen begrotingswijziging voor te leggen.
Bij het schuiven met budgetten tussen verschillende programma's, moeten wij uw goedkeuring vragen door middel van het voorleggen van een raadsvoorstel met begrotingswijziging.
Bij tussentijdse voortgangsrapportages en de jaarstukken leggen wij aan u verantwoording af over de uitvoering, de besteding van de middelen en de bereikte resultaten van het betreffende programma en de realisatie van de doelstellingen.

Investeringsbudgetten
Bij de programmabegroting vermelden wij per programma naast de exploitatiebudgetten ook de investeringsbudgetten uit het meerjareninvesteringsplan die bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen van het betreffende programma. Zoals gezegd autoriseert u ons op het niveau van de programma's en zijn wij daarmee bevoegd uitvoering te geven aan de realisatie van de doelstellingen van het betreffende programma. Wij zijn dus bevoegd om ook uitvoering te geven aan de investeringsbudgetten. Hiertoe ramen wij een investeringsbudget/krediet, inclusief bijbehorende dekking en eventueel in te stellen dekkingsreserves en de jaarlijkse kosten van rente en afschrijving.
Indien bij een investeringsaanvraag blijkt dat het te voteren bedrag noodzakelijkerwijs hoger (10% of meer) is dan het in het meerjareninvesteringsplan opgenomen bedrag zullen wij u hiervoor vooraf om autorisatie vragen. Hierbij zullen wij tevens de daarbij behorende dekkingsmiddelen aangeven. Wij zullen u dan ook een begrotingswijziging voorleggen. Na uw goedkeuring, met de bijbehorende begrotingswijziging, is het krediet beschikbaar gesteld. Uiteraard leggen wij ook over de uitvoering van de investeringsbudgetten, zowel inhoudelijk als financieel, tussentijds (indien er sprake is van noodzakelijke aanpassingen) en bij de jaarstukken verantwoording aan u af.

Budgetten reserves en voorzieningen
Bij de programmabegroting presenteren wij per programma ook de betreffende reserves en voorzieningen. Voor mutaties in reserves zijn wij verplicht uw raad om autorisatie te vragen. In het kader van het budgetrecht bent u als raad bevoegd reserves in te stellen en toevoegingen en onttrekkingen te autoriseren. De bij het onderdeel reserves opgenomen mutaties gelden in dit verband als vast te stellen kader. Voor noodzakelijke wijzigingen hierin komen wij met een apart voorstel bij u terug.
Voor voorzieningen geldt een ander regime. U stelt als raad een voorziening in op basis van bijvoorbeeld een onderhoudsplan. Bij de instelling van de voorziening bepaalt u de hoogte van de jaarlijkse dotatie. De werkelijke bestedingen ten laste van de voorziening vinden plaats op basis van het vastgestelde onderhoudsplan. Deze bestedingen vallen binnen het mandaat van ons college.

KADERS EN UITGANGSPUNTEN

Inleiding
Uitgangspunt van het financiële beleid van onze gemeente is een structureel en reëel sluitende begroting. Dit betekent dat:

- Structurele lasten worden gedekt door structurele baten;
- De begroting duidelijk inzicht geeft welke baten en lasten incidenteel van aard zijn;
- Budgetten in de begroting zijn gebaseerd op het bestaande beleid;
- De meerjarenraming is gebaseerd op constante lonen en prijzen.

Onderdeel	Grondslag	Toelichting
Loonontwikkeling	3,60	Het percentage is gebaseerd op de macro economische verkenning van het CPB (maand februari 2025)
Prijsontwikkeling	2,80	Het percentage is gebaseerd op de macro economische verkenning van het CPB (maand februari 2025)
Rente	3,41	Zie toelichting
Huren en pachten	2,80	Het percentage is gebaseerd op de macro economische verkenning van het CPB (maand februari 2025)
Subsidies	2,80	Het percentage is gebaseerd op de macro economische verkenning van het CPB (maand februari 2025)
Belastingen	2,80	Het percentage is gebaseerd op de macro economische verkenning van het CPB (maand februari 2025)
Leges en heffingen	2,80	Het percentage is gebaseerd op de macro economische verkenning van het CPB (maand februari 2025)

Het percentage van 3,6% bestaat uit de raming van de loonontwikkeling van 2026 (1,8%) plus de doorwerking van de correctie op de loonontwikkeling van 2025 (1,8%). Per saldo 3,6%.
Het percentage van 2,8% bestaat uit de raming van de prijsontwikkeling van 2026 (2,1%) plus de doorwerking van de correctie op de prijsontwikkeling van 2025 (0,7%).Per saldo 2,8%.

Aanvankelijk is in de kadernota uitgegaan van een index van 4%, gebaseerd op Pbbp (prijsdeel bruto binnenlands product). Dit omdat het accres gemeentefonds sinds 2025 gekoppeld is aan Pbbp. Echter Pbbp is gebaseerd op de ontwikkeling van de economie en is niet gekoppeld aan de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Tot en met de begroting 2025-2028 is uitgegaan van een gecombineerde index op basis van prijs overheidsconsumptie. Om een consistente lijn te volgen en om aan te blijven sluiten met de index voor overheidsconsumptie wordt de index in de begroting 2026-2029 bijgesteld.

Aantal inwoners	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
	45.620	46.040	46.330	46.530

Aantal woningen	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
	21.430	21.730	21.970	22.170

Rentepercentage voor investeringen

Nieuwe investeringen leggen beslag op de financieringsmiddelen. Naast afschrijvingslasten ramen wij daarom ook structureel rentelasten.
Het rentepercentage voor nieuwe investeringen wordt berekend op basis van het gemiddelde percentage van een half jaar voorafgaand aan het opstellen van de begroting van een 20-jarige lineaire vaste geldlening bij de Bank voor Nederlandse Gemeenten. De keuze voor 20 jaar is het gemiddelde van de meest voorkomende investeringen (bedrijfsgebouwen) 40 jaar en de minimale afschrijvingstermijn van 1 jaar.
De berekening van het percentage voor 2026 volgens deze methodiek komt uit op 3,41 **%** (2025 3,36%)

Groei
De Inkomsten van de algemene uitkering en de belastingen en heffingen worden berekend op basis van een jaarlijkse groei van het aantal woonruimten en inwoners. Voor zover deze groei direct invloed heeft op de uitgavenbudgetten worden deze budgetten in de meerjarenbegroting aangepast.
Overhead
Voor de toerekening van de overheadkosten aan (kostendekkende) tarieven maken we gebruik van een opslagpercentage. Dit percentage wordt jaarlijks bij de meerjarenbegroting bepaald en vastgesteld.
De totale overhead volgens taakveld 0.4 wordt omgeslagen over het totaal van de geraamde directe personeelslasten (salarissen en inhuur). De berekening is conform artikel 12, lid 5 van de financiële verordening en komt uit op 70%.

FINANCIEEL MEERJARENBEELD

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten					
Primitieve begroting 2025-2028	177.356	154.350	198.247	166.373	154.948
1e voortgangsrapportage 2025	14.397	3.991	-29.415	2.149	3.208
Kadernota 2026	0	407	407	407	407
2e voortgangsrapportage 2025	12.776	9.280	7.779	1.935	17.568
Wijziging tot de begroting 2026-2029	0	830	664	664	664
Totale baten tot de begroting	**204.529**	**168.858**	**177.682**	**171.529**	**176.795**
Mutaties in deze begroting (baten)					
1. Autonome ontwikkelingen	0	**915**	959	965	977
Actualisatie budget rentelasten	0	65	109	115	127
Budgetmutaties lasten/baten sportbedrijf	0	850	850	850	850
2. Actualisatie bestaand beleid	0	**-3**	201	201	201
Actualisatie budget afval	0	154	154	154	154
Actualisatie budgetten afval (RDL) en mutatie afvalstoffenheffing 2026	0	48	48	48	48
Inzet reserve riolering	0	-204	0	0	0
6. Financieel gezonde toekomst	0	**828**	1.183	1.638	1.893
BA14 Huishoudelijke ondersteuning	0	0	100	100	100
IV03 Parkeerbelasting	0	300	300	500	500
IV04 Huwelijken	0	10	10	10	10
IV05 Toeristenbelasting	0	62	106	150	194
IV06 Gehandicaptenparkeerkaarten	0	6	13	20	27
IV07 Lijkbezorgingsrechten	0	13	13	13	13
IV08 Rioolheffing	0	204	408	612	816
IV09 Omgevingsleges	0	233	233	233	233
Totaal gemuteerde baten	**0**	**1.741**	**2.344**	**2.805**	**3.071**
Totale baten in deze begroting	**204.529**	**170.599**	**180.025**	**174.333**	**179.866**
Lasten					
Primitieve begroting 2025-2028	181.466	161.944	204.609	173.341	160.939
1e voortgangsrapportage 2025	16.741	4.349	-29.311	1.864	2.766
Kadernota 2026	0	-1.692	-3.680	-5.082	-5.676
2e voortgangsrapportage 2025	10.562	6.237	3.709	589	15.686
Wijzigingen tot de begroting 2026-2029	0	830	664	664	664
Totale lasten tot de begroting	**208.768**	**171.667**	**175.991**	**171.377**	**174.380**

Mutaties in deze begroting (lasten)

1. Autonome ontwikkelingen	0	**1.076**	2.257	1.538	1.528
Actualisatie budget afschrijvingen	0	-57	-15	-212	-101
Actualisatie budget rentelasten	0	453	1.532	453	247
Actualisatie budget salarissen en overhead grondexploitaties	0	-168	-111	-57	25
Actualisatie salarissen ambtelijke organisatie 2026	0	0	0	0	0
Budgetmutaties gemeenschappelijke regeling huisvesting voortgezet onderwijs	0	-1	0	503	508
Budgetmutaties lasten/baten sportbedrijf	0	850	850	850	850
2. Actualisatie bestaand beleid	0	**1.004**	1.279	1.237	1.415
Actualisatie budget afval	0	154	154	154	154
Actualisatie budget loon- en prijsontwikkeling (Indexering)	0	663	803	803	803
Actualisatie budget uitvoeringskosten Omgevingswet	0	212	0	0	0
Actualisatie budget vervolgfase Lathum Later	0	227	0	0	0
Actualisatie budgetten afval (RDL) en mutatie afvalstoffenheffing 2026	0	48	48	48	48
Actualisatie investering realisatie rivierklimaatpark	0	0	0	-43	10
Actualisatie investering rotonde Platanenlaan - Ringbaan	0	0	11	11	11
Actualisatie investering vervangende nieuwbouw De Wissel	0	0	0	0	126
Actualisatie investering wegen revitalisering index	0	0	0	0	0
Budget tijdelijke uitbreiding De Trompetter inclusief onderwijsleerpakket	0	140	218	218	218
Budgetmutatie zorgkosten Wmo en jeugd	0	0	0	0	0
Investering duurzame vervanging dakbedekking en zonnepanelen Turmac Cultuurfabriek	0	-439	47	47	47
5. Mutaties < € 100.000	0	**303**	178	153	153
Actualisatie budget gladheidsbestrijding	0	14	14	14	14
Actualisatie budget kleine maatregelen mobiliteitsprogramma Zevenaar	0	40	40	40	40
Actualisatie budget onderhoud klompenpaden	0	23	23	23	23
Actualisatie budget openbare werken in verband leasekosten	0	3	6	6	6
Actualisatie budget opstellen omgevingsprogramma economie	0	25	25	0	0

Actualisatie budget salarissen college B&W	0	0	0	0	0
Actualisatie budget vastgoed Raadhuisplein 1D	0	0	20	20	20
Actualisatie budget vergoedingen raadsleden	0	0	0	0	0
Bijdrage aan het fonds VNG / GGU / gezamenlijke gemeentelijke activiteiten	0	45	45	45	45
Budgetmutatie bestuurlijke kosten gemeenteraadsverkiezingen en nieuwe raadsperiode	0	28	0	0	0
Budgetmutatie doorontwikkeling Turmac Cultuurfabriek	0	60	0	0	0
Budgetmutatie gemeenteraadsverkiezingen	0	60	0	0	0
Contributie Vereniging Nederlandse Riviergemeenten en Vereniging van Gelderse Gemeenten	0	5	5	5	5
6. Financieel gezonde toekomst	0	**903**	1.258	1.713	1.893
BA0 Beleidsmatige aanpassingen	0	675	1.725	2.635	3.170
BA01 Taakstelling ambtelijk apparaat	0	-100	-100	-100	-100
BA04 Cultuurpresentatie	0	-35	-35	-35	-35
BA09 Maatschappelijk werk op school	0	230	230	230	230
BA10 Minimabeleid	0	-110	-165	-165	-165
BA11 en BA16 Jeugdhulp met verblijf	0	-500	-1.000	-1.500	-2.000
BA13 Arbeidsparticipatie	0	0	0	-250	-250
BA14 Huishoudelijke ondersteuning	0	-35	-70	-105	-140
BA15 Huishoudelijke ondersteuning Was- en strijkservice gelijk aan HHM normenkader	0	0	-360	-485	-485
BA17 en BA08 Zevenaar Doet	0	-50	-50	-50	-125
FT0 Financieel technische maatregelen	0	1.632	1.932	1.932	1.932
FT01 Brandverzekeringen	0	0	-150	-150	-150
FT02 Onvoorzien verlagen	0	-25	-25	-25	-25
FT03 Exploitatielasten duurzaamheid	0	-90	-90	-90	-90
FT04 Afschrijvingstermijn van gebouwen aanpassen	0	-550	-550	-550	-550
FT06 Structureel vervallen uitvoeringsagenda	0	-287	-287	-287	-287
FT07 Samenkracht en burgerparticipatie	0	-25	-25	-25	-25
FT08 Arbeidsparticipatie	0	0	-150	-150	-150
FT09 Verlagen budget woonvoorzieningen	0	-130	-130	-130	-130
FT10 PGB Wmo	0	-150	-150	-150	-150
FT11 PGB Jeugd	0	-150	-150	-150	-150

FT12 Invoeren projectfinanciering	0	-225	-225	-225	-225
IVo Inkomstenverhogende maatregelen	0	828	1.083	1.538	1.793
Totaal gemuteerde lasten	**0**	**3.287**	**4.971**	**4.640**	**4.989**
Totale lasten tot de begroting	**208.768**	**174.954**	**180.963**	**176.018**	**179.369**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-4.239**	**-4.355**	**-937**	**-1.684**	**497**
Onttrekkingen					
Primitieve begroting 2025-2028	3.207	1.129	917	939	929
1e voortgangsrapportage 2025	456	-43	22	-95	-85
Kadernota 2026	0	0	0	0	0
2e voortgangsrapportage 2025	4.858	1.400	109	5	5
Wijzigingen tot de begroting 2026-2029	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2026-2029	0	2.138	74	-51	0
Totaal onttrekkingen reserves	8.522	**4.624**	1.122	797	848
Toevoegingen					
Primitieve begroting 2025-2028	5.591	225	0	0	0
1e voortgangsrapportage 2025					
Kadernota 2026	0	0	0	0	0
2e voortgangsrapportage 2025	5.591	0	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2026-2029	5.591	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2026-2029	0	225	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	5.591	**225**	0	0	0
Saldo reserve mutaties	**2.931**	**4.399**	**1.122**	**797**	**848**
Gerealiseerd resultaat	**-1.309**	**44**	**185**	**-887**	**1.345**

Toelichting financiële ontwikkelingen (met uitzondering van de mutaties < € 100.000)

Hieronder vindt u een overzicht met de financiële toelichtingen van mutaties in de exploitatie die in bovenstaande tabel zijn opgenomen. Bij de toelichtingen zijn de baten en lasten gesaldeerd.
Conform de financiële verordening worden de mutaties < € 100.000 niet voorzien van een toelichting.

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
1. Autonome ontwikkelingen				
Actualisatie budget afschrijvingen	**57**	**15**	**212**	**101**

Jaarlijks actualiseren we de afschrijvingslasten. Tevens aanpassing van benodigde bedrag in reserve afschrijvingslasten en bijbehorende jaarlijkse vrijval als gevolg van afwijkingen in het werkelijk geïnvesteerde bedrag en faseringen. Dit werkt door in meerdere programma's.

Actualisatie budget rentelasten	**-388**	**-1.423**	**-338**	**-120**

Jaarlijks actualiseren wij de rentelasten. De volgende zaken hebben invloed op de hoogte van de rentelast:
1. Het faseren van investeringen;
2. De hoogte van de boekwaarden van de grondexploitaties;
3. Het toepassen van projectrente voor grondexploitatie vanaf 2026;
4. Aflopen van huidige langlopende leningen met lage rentes.

1. Doordat investeringen worden verschoven, verschuift ook de bijbehorende rentelast.
2. De boekwaarden van de grondexploitaties Zevenaar-Oost bedrijven, Mercurion en Businesspark 7Poort II zijn in 2025 weer aangepast op basis van de herziene grondexploitaties per 1 januari 2025 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 25 juni 2025. De boekwaarden van de grondexploitaties in de komende jaren zijn lager dan eerder geraamd. Dit veroorzaakt een lagere financieringsbehoefte en dus een lagere rentelast. Dienstjaar 2027 is een uitzondering. Bij de begroting 2025-2028 werd een lagere boekwaarde verwacht. Door de herziening is de boekwaarde flink gestegen. Hierdoor ontstaat in 2027 een hogere financieringsbehoefte dan eerder geraamd en dus ook een hogere rentelast.
3. Vanaf 2026 passen we projectfinanciering toe voor GREX Businesspark 7Poort II. Dit zorgt voor een hogere doorbelasting naar deze grondexploitatie en dus een lagere rente in de algemene dienst. Dit effect is zichtbaar in het journaal 'FT12 Invoeren projectfinanciering'.
4. In de komende jaren lossen we ca. 25 miljoen af op huidige langlopende leningen. Het rentepercentage van deze leningen is gemiddeld een stuk lager dan de huidige rente waartegen we nieuwe leningen aan moeten trekken om aan onze financieringsbehoefte te voldoen.

Actualisatie budget salarissen en overhead grondexploitaties	**168**	**111**	**57**	**-25**

In 2025 is grondexploitatie Vestersbos geopend. Dit zorgt ervoor dat aan deze grondexploitatie salaris- en overheadkosten kunnen worden toegerekend. Dit heeft een positief effect op de meerjarenbegroting. Daarnaast is voor diverse grondexploitaties langer inzet nodig dan in de begroting 2025-2028 verwacht. Per saldo een voordeel in 2026 tot en met 2028 aflopend van € 168.000 naar € 57.000. Per saldo een nadeel vanaf 2029 oplopend naar structureel € 63.000.

Actualisatie salarissen ambtelijke organisatie 2026	**0**	**0**	**0**	**0**

De huidige ramingen van de salarisramingen verhogen we met 3,6%. Dit is de verwachte loonontwikkeling in 2026 volgens de prognose van het CPB (Centraal Planbureau). We brengen het extra benodigde bedrag ten laste van de stelpost voor loon- en prijsindexatie.

Budgetmutaties gemeenschappelijke regeling huisvesting voortgezet onderwijs	**1**	**0**	**-503**	**-508**

In de meerjarenraming van de Gemeenschappelijke Regeling Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL) is rekening gehouden met jaarlijkse indexeringen en de kapitaallasten van de investering (€ 28.025.000) voor vervangende nieuwbouw van de locaties Zonegge en Heerenmaten. De verwachting is dat de bouw in 2027 wordt afgerond. Met ingang van 2028 is rekening gehouden met de hogere lasten (bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling) voor de deelnemende gemeente.

Budgetmutaties lasten/baten sportbedrijf	**0**	**0**	**0**	**0**

In de raming houden we rekening met kostenverhogende btw en de compensatie die we hiervoor ontvangen van het Rijk. De raming is gebaseerd op de in de afgelopen jaren ontvangen/aangevraagde bedragen 'Specifieke uitkering stimulering sport' (SPUK, voor compensatie van kostenverhogende btw) en de correctie op indexering voor 2026. De door het Rijk beschikbaar gestelde compensatie is voldoende om de kostenverhogende btw te compenseren. We brengen het extra benodigde bedrag voor de correctie van de indexering ten laste van de stelpost voor loon- en prijsindexatie. Deze mutaties zijn budgettair neutraal en hebben geen gevolgen voor het resultaat.

2. Actualisatie bestaand beleid

Actualisatie budget afval	**0**	**0**	**0**	**0**

We hebben de budgetten afval nagelopen en een aantal zijn bijgesteld. Vanaf 2026 verwachten we structureel hogere baten van € 172.000. Een hogere inzamelvergoeding voor PMD (€ 88.000) als gevolg van een hogere tonnageprijs. Een hogere verwerkingsvergoeding voor de afvalinzameling - papier en karton (€ 68.000) als gevolg van het oplopen van de tonnageprijs voor oud papier. Tot slot een bijstelling in de afvalinzameling - verpakkingsglas met hogere baten (€ 16.000) en lasten (€ 21.000).
Per saldo een structureel voordeel van € 151.000 in 2026 welke wij verrekenen met de afvalstoffenheffing.
Daarnaast zijn er op basis van de Milieusamenwerking Regio Arnhem (MRA) nieuwe verwerkingscontracten afgesloten waarbij voor GFT voor duurzamere verwerking is gekozen. Op grond hiervan hebben wij de budgetten voor afvalinzameling - GFT en restafval (huishoudelijk) bijgesteld.
Voor afvalinzameling - GFT verwachten wij structureel vanaf 2026 hogere verwerkingskosten (€ 273.000). Dit als gevolg van hogere prijs per ton van € 42,75.
Voor afvalinzameling - restafval structureel vanaf 2026 lagere verwerkingskosten (€ 141.000). Dit als gevolg van een lagere prijs per ton van € 5,62. Per saldo een structureel nadeel van € 132.000 in 2026 welke wij verrekenen met de afvalstoffenheffing.

Totaal een structureel voordeel van € 19.000 in 2026 welke wij verrekenen met de afvalstoffenheffing. Dit betreft een budgettair neutrale wijziging in programma 7.

Actualisatie budget loon- en prijsontwikkeling (Indexering)	**-663**	**-803**	**-803**	**-803**

In de septembercirculaire 2024 en in de meicirculaire 2025 is rekening gehouden met compensatie voor loon- en prijsontwikkeling. Alle begrotingsposten zijn doorgenomen en daar waar nodig is de noodzakelijke indexatie opgenomen. Hierbij is ook rekening gehouden met de hogere indexatie op de zorgkosten waarmee in de begroting 2025-2028 rekening is gehouden. Per saldo een structureel nadeel op de indexatie vanaf 2026 oplopend van € 663.000 naar 803.000 vanaf 2027.

Actualisatie budget uitvoeringskosten Omgevingswet	**-212**	**0**	**0**	**0**

In de meicirculaire 2025 is € 212.000 beschikbaar gesteld voor uitvoeringskosten Omgevingswet. Dit om ervoor te zorgen dat de gemeente in haar transitie ervoor kan zorgdragen dat ze aangesloten, geoefend en ingeregeld is en voldoen aan de in de Omgevingswet gestelde eisen. Er is nog budget beschikbaar uit de algemene reserve maar dit is onvoldoende. Het in de meicirculaire opgenomen bedrag zal ingezet worden voor het verder optimaliseren van de uitvoering van de Omgevingswet (omgevingsvisie, omgevingsprogramma's, omgevingsplan en omgevingsvergunning). Een groot onderdeel hiervan is het opstellen van het gemeentebrede omgevingsplan dat uiterlijk in 2031 gereed moet zijn. Dit is een wettelijke verplichting.

Actualisatie budget vervolgfase Lathum Later	**-227**	**0**	**0**	**0**

In de begroting 2023-2026 is een eenmalig bedrag van € 400.000 beschikbaar gesteld voor de ontwikkeling van het masterplan Lathum Later. Door de provincie Gelderland is voor hetzelfde bedrag een subsidie toegekend onder de regeling "Dorpendeal". Het aandeel Zevenaar is in de 1e voortgangsrapportage 2024 verlaagd omdat de verwachting was dat de kosten voor de fase van onderzoek en voorbereiding lager zouden uitvallen. Het masterplan wordt op 29 oktober 2025 in de raad behandeld. Om tot een financieel uitvoerbaar plan te komen voor de realisatie van woningen in Lathum is het restant van € 227.000 van het oorspronkelijk toegezegde bedrag van € 400.000 nodig. Een eenmalig nadeel in 2026 van € 227.000.

Actualisatie budgetten afval (RDL) en mutatie afvalstoffenheffing 2026	**0**	**0**	**0**	**0**

In 2026 hebben we te maken met diverse kostenstijgingen en -dalingen binnen de gemeente en de RDL. Binnen de gemeente zijn met name de loonkosten gestegen die voor een deel worden doorbelast aan de RDL. Binnen de RDL zijn per saldo de kosten voor afvalinzameling hoger en hiermee ook onze bijdrage aan de RDL. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door een stijging van personele kosten en hogere verwerkingskosten van het afval op de aanbiedstations. Anderzijds is er een daling van de materiële kosten als gevolg van bijvoorbeeld lagere brandstofkosten.
Per saldo stijgen de kosten voor de gemeente Zevenaar als gevolg van de hierboven genoemde wijzigingen structureel vanaf 2026 met € 48.000 ten opzichte van 2025. Dit verrekenen wij binnen de afvalstoffenheffing en is daarmee budgettair neutraal. Door bovengenoemde kostenstijging stijgt het tarief van de afvalstoffenheffing.

Actualisatie investering realisatie rivierklimaatpark	**0**	**0**	**43**	**-10**

In de begroting 2023-2026 is voor de realisatie rivierklimaatpark een investeringsbedrag van € 1.200.000 beschikbaar gesteld en in de 1e vgr 2024 is voor een planstudie Koestraat aanvullend € 75.000 beschikbaar gesteld. In de samenwerkingsovereenkomst Rivierklimaatpark IJsselpoort is opgenomen dat partijen het taakstellend budget jaarlijks indexeren met de index bruto overheidsinvesteringen (iboi). Dit is cumulatief 25% indexatie. Het investeringsbudget verhogen wij om die reden met € 300.000 naar een totaal investeringsbudget van € 1.575.000. Het jaar van realisatie is naar verwachting 2028 en niet 2027. Een eenmalig voordeel in 2028 van € 43.000 en een structureel nadeel vanaf 2029 van € 10.000.

Actualisatie investering rotonde Platanenlaan - Ringbaan	**0**	**-11**	**-11**	**-11**

De bestaande verkeersregelinstallatie (VRI) op het kruispunt Platanenlaan - Ringbaan is aan het eind van zijn levensduur en wordt vervangen door een rotonde. In het onderhoudsbudget is geen bedrag gereserveerd voor vervanging. Deze maatregel maakt onderdeel uit van een bredere herinrichting van de verkeersinfrastructuur binnen Zevenaar, die noodzakelijk is vanwege veranderende verkeersstromen door de komst van de nieuwe autosnelweg A15. De bouwkosten voor deze rotonde bedragen circa € 600.000. De verwachting is dat voorbereiding en toezicht 12% bedragen. In totaal bedragen de uitvoeringskosten dan € 672.000.
Voor deze rotonde is een specifieke uitkering van het Rijk, Verkeersveiligheidsmaatregelen aangevraagd en ontvangen van € 248.000. Aanvullend wordt nog een provinciale fietssubsidie aangevraagd met een bedrag van naar schatting maximaal € 15.000. De jaarlijkse kapitaallasten hebben een structureel nadelig effect vanaf 2027 van € 10.600 in programma 2.

Actualisatie investering vervangende nieuwbouw De Tamboerijn	**0**	**0**	**0**	**0**

In het Integraal Huisvestingsplan 2025-2050 is een investering opgenomen voor vervangende nieuwbouw van het schoolgebouw De Tamboerijn. Op basis van de VNG-norm wordt uitgegaan van een investering van € 4.775.000. Dit is inclusief kosten voor tijdelijke huisvesting. De oplevering wordt verwacht in 2030. De afschrijvingslasten (€ 95.500) worden vanaf dat jaar opgenomen op basis van 50 jaar afschrijving, maar vallen buiten het vierjaarsbereik van deze meerjarenbegroting.
We nemen de investeringsbedragen op omdat we er van uit gaan dat we in 2026 beginnen met het onderzoek- en voorbereiding.

Actualisatie investering vervangende nieuwbouw De Wissel	**0**	**0**	**0**	**-126**

In het Integraal Huisvestingsplan 2025-2050 is een investering opgenomen voor vervangende nieuwbouw van het schoolgebouw De Wissel. Hierin wordt uitgegaan van een investering van € 6.290.000 (VNG-norm, prijspeil 2025). Dit is inclusief kosten voor de ruimte voor kinderopvang. Naar verwachting wordt de nieuwbouw opgeleverd in 2028. De afschrijvingslasten (€ 125.800) worden vanaf 2029 opgenomen in de begroting op basis van 50 jaar afschrijven. Deze afschrijvingslasten worden gedekt uit de bestemmingsreserve 'vervangende nieuwbouw 'De Wissel'.

Actualisatie investering wegen revitalisering index	**0**	**0**	**0**	**0**

Als gevolg van de prijsstijgingen binnen de grond weg- en waterbouw vanaf 2022 tot en met 2024, zijn er tekorten ontstaan bij de revitaliseringsprojecten. Deze prijsstijgingen zijn het gevolg van de verstoring in toeleveringsketens, waardoor schaarste aan grondstoffen en materialen is ontstaan na de pandemie. Daarnaast zijn de afgelopen 2 jaar de loonkosten fors gestegen. Voor de revitaliseringsprojecten Angerlo, Kop van Tolkamer en Pannerden is er sprake van prijsstijging. Voor het project Bloemenkamp hebben we de prijsstijging grotendeels opgevangen door het aanvragen van aanvullende subsidies. Echter voor de revitaliseringsprojecten Lobith-Noord, Lobith-Zuid en Schrijvershoek lopen, de in 2022 geraamde beschikbare investeringsbudgetten en de werkelijke uitvoeringskosten, te ver uiteen om de prijsstijging van 20% (prijsindex grond-, weg- en waterbouw) op te vangen. Op grond hiervan worden de investeringsbudgetten van de revitaliseringsprojecten totaal met € 4.102.000 verhoogd. Het totale investeringsbedrag voor Lobith-Noord komt hiermee op € 14.569.000, voor Lobith-Zuid op € 3.589.000 en Schrijvershoek € 7.123.000. Daarnaast wordt het investeringsbudget straatmeubilair verhoogd met € 30.000. Het totale investeringsbudget van straatmeubilair komt hiermee op € 342.000. We brengen de extra kapitaallasten (€ 140.000) structureel ten laste van de stelpost voor loon- en prijsindexatie. Dit betreft een budgettair neutrale wijziging.

Budget tijdelijke uitbreiding De Trompetter inclusief onderwijsleerpakket	**-140**	**-218**	**-218**	**-218**

In het Integraal huisvestingsplan 2025-2050 is vervangende nieuwbouw opgenomen met een geplande oplevering in 2032. Tot dan is een tijdelijke uitbreiding noodzakelijk inclusief een onderwijs leerpakket (€ 30.000). De kosten voor de tijdelijke uitbreiding wordt in 2026 geraamd op € 110.000 en vanaf 2027 € 217.500. Begin 2026 gaan we onderzoeken hoe we de tijdelijke huisvestingen willen realiseren. Hierbij kijken we naar huur, maar ook naar eigen aanschaf.

Budgetmutatie zorgkosten Wmo en jeugd	**0**	**0**	**0**	**0**

Bij het opstellen van de begroting 2025-2028 is voor de zorgkosten WMO en jeugd een percentage toegepast van 1,2%. Dit in afwachting van compensatie van het Rijk. Bij de meicirculaire 2025 heeft het Rijk compensatie gegeven. Wij stellen voor om de zorgkosten vanaf 2025 te compenseren met 3,21% (4,41% minus 1,20%). Dit betekent een structurele verhoging van afgerond € 1.118.000. In de 2e voortgangsrapportage is het effect voor 2025 opgenomen. We brengen het extra benodigde bedrag ten laste van de stelpost voor loon- en prijsindexatie.

Investering duurzame vervanging dakbedekking en zonnepanelen Turmac Cultuurfabriek	**439**	**-47**	**-47**	**-47**

De dakbedekking en de zonnepanelen van de Turmac Cultuurfabriek zijn aan vervanging toe. Na de oplevering van de Turmac Cultuurfabriek is in 2020 een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) opgesteld voor het groot onderhoud van het gemeentehuis en de TCF. In dat MJOP is geadviseerd om de dakbedekking in 2026 voor een deel te overlagen. In de afgelopen jaren zijn diverse (grote) lekkages geweest, met name als in korte tijd veel regen valt. Hierdoor is een deel van de isolatie onder de dakbedekking verzadigd met regenwater. Na diverse noodreparaties, inspecties en insnijdingen door de dakspecialist is de conclusie in 2022 getrokken dat het gehele dakpakket vervangen moet worden. In het MJOP is in 2022 de overlaging van de dakbedekking gewijzigd naar volledige vervanging in 2025 op basis van de lekkages en het specialistisch onderzoek van de dakadviseur. Het benodigde bedrag in het MJOP is toen nog niet bijgesteld doordat de bijbehorende kosten moeilijk in te schatten waren. Daarnaast zijn de zonnepanelen op het dak afgekeurd op basis van verzekeringseisen. Medio 2023 is DUMAVA-subsidie aangevraagd om direct het dak beter te isoleren. Om de dakbedekking te vervangen en om tegelijkertijd duurzame isolatiemaatregelen en nieuwe zonnepanelen te kunnen plaatsen is een totaal bedrag nodig van € 2.000.000. Hiervan wordt € 98.000 gedekt uit het MJOP en € 65.000 is een eenmalige afschrijving in verband met het verwijderen van de huidige zonnepanelen. Resteert een benodigd investeringsbedrag van € 1.837.000 waarvan € 342.000 gedekt wordt uit de DUMAVA-subsidie. Dit heeft een structurele afschrijvingslast tot gevolg van € 50.000. Hiervan kan jaarlijks € 25.000 worden gedekt door € 500.000 uit de bestemmingsreserve Duurzaamheid om te zetten naar een kapitaallastenreserve van € 500.000. Per saldo levert bovenstaande een nadeel op in 2026 van € 61.000 en vanaf 2027 een structureel nadeel van € 22.000.

Inzet reserve riolering	**-204**	**0**	**0**	**0**

Wij stellen voor om € 204.000 van de reserve riolering in te zetten om daarmee de tarieven in 2026 te dempen. Hiermee wordt de onttrekking aan de reserve riolering in de begroting voor 2026 verwerkt. Wij verwerken de gewijzigde tarieven in de belastingverordening 2026.

6. Financieel gezonde toekomst

BA0 Beleidsmatige aanpassingen	**-675**	**-1.725**	**-2.635**	**-3.170**

Deze wijziging betreft de tegenboeking van het totaalbedrag opgenomen in de kadernota 2026. In deze begroting ramen wij elke maatregel afzonderlijk.

BA01 Taakstelling ambtelijk apparaat	**100**	**100**	**100**	**100**

Binnen de bedrijfsvoering is een taakstelling opgelegd op de personeelskosten van structureel € 100.000.

BA04 Cultuurpresentatie	**35**	**35**	**35**	**35**

De subsidie aan Kunstwerk! voor de exploitatie van het theater Musiater is structureel verlaagd. Gelet op de commerciële mogelijkheden van het theater verwachten wij dat de maatschappelijke effecten beperkt blijven.

BA09 Maatschappelijk werk op school **-230** **-230** **-230** **-230**

Het maatschappelijk werk op school heeft grote meerwaarde als preventieve hulp. Om deze te continueren is een structurele subsidie nodig van € 230.000.

BA10 Minimabeleid **110** **165** **165** **165**

Door aanpassing van het beleid zijn de kosten voor de doelgroep kinderopvang SMI (Sociaal-Medische Indicatie) verlaagd.

BA11 en BA16 Jeugdhulp met verblijf **500** **1.000** **1.500** **2.000**

Door een andere werkwijze waarin preventie en vroegsignalering centraal staat, vermindert de gemeente niet alleen de directe kosten voor jeugdzorg en uithuisplaatsingen, maar werkt zij ook aan het voorkomen van maatschappelijke problemen die op de lange termijn veel geld en maatschappelijke schade kunnen veroorzaken. Hoewel de eerste fase van de aanpak een omschakeling vereist, zal dit op termijn leiden tot een meer efficiënte besteding van middelen en een gezondere, veiligere samenleving. Naast een oplopend bedrag aan besparing (tot € 2.150.000 in 2029), wordt jaarlijks een bedrag van € 150.000 aan extra formatie opgenomen voor gezinscoaches.

BA13 Arbeidsparticipatie **0** **0** **250** **250**

Op basis van de door BMC uitgevoerde benchmark is een taakstellende bezuiniging doorgevoerd op de brede taakstelling van de RSD.

BA14 Huishoudelijke ondersteuning **35** **170** **205** **240**

Door het invoeren van één keer per twee weken huishoudelijke hulp verwachten een besparing te realiseren van € 35.000 in 2026 oplopend tot € 140.000 in 2029. Daarnaast gaan we vanaf 2027 een eigen bijdrage invoeren die naar verwachting € 100.000 oplevert.

BA15 Huishoudelijke ondersteuning Was- en strijkservice gelijk aan HHM normenkader **0** **360** **485** **485**

De wasverzorging structureel onder brengen in een algemene was- en strijkservice (voorziening) levert een kostenreductie op vanaf 2027.

BA17 en BA08 Zevenaar Doet **50** **50** **50** **125**

Het budget voor Zevenaar Doet wordt gehalveerd naar een actie die één keer per jaar plaats vindt in plaats van twee keer. Daarnaast wordt Zevenaar Doet beëindigd in 2028. Om de kosten voor de jaren 2026-2028 te dekken stellen wij een bestemmingsreserve in die wordt gevoed door een bijdrage uit de algemene reserve met een bedrag van € 225.000 (3 jaar x € 75.000).

FT0 Financieel technische maatregelen **-1.632** **-1.932** **-1.932** **-1.932**

Deze wijziging betreft de tegenboeking van het totaalbedrag opgenomen in de kadernota 2026. In deze begroting ramen wij elke maatregel afzonderlijk.

FT01 Brandverzekeringen **0** **150** **150** **150**

Betreft een nieuw initiatief van de VNG om een collectieve brandverzekering aan te gaan. Via een deelname aan het risicobeheerfonds leggen gemeenten hun premie in een aparte entiteit in. Vanuit deze entiteit worden brandschades vergoed en afgehandeld. Met ingang van 2027 is de besparing € 150.000.

FT02 Onvoorzien verlagen	**25**	**25**	**25**	**25**

Wij verlagen de post onvoorzien van € 25.000 naar € 1. In de gemeentewet en onze financiële verordening 2025 staat dat een post onvoorzien is opgenomen in de begroting. In de wetgeving is de hoogte niet vastgelegd. Daarom ramen wij slechts nog € 1. Daarmee voldoen we aan de wetgeving en onze eigen verordening.

FT03 Exploitatielasten duurzaamheid	**90**	**90**	**90**	**90**

Het Klimaatplan "Op weg naar een klimaatneutrale organisatie" vormt de basis voor de verduurzamingsopgave van de eigen organisatie van gemeente Zevenaar. Vooruitlopend op dit plan is voor duurzaamheidsmaatregelen binnen de bestaande exploitatiebudgetten aanvullend € 33.000 in 2024, oplopend naar € 67.000 in 2025 tot € 100.000 structureel vanaf 2026 beschikbaar. De praktijk is dat tot nu toe voor slechts € 5.000 aanspraak op dit budget gedaan is. We verwachten dat dit aanvullend beschikbaar gesteld budget niet nodig zal zijn om de duurzaamheidsmaatregelen van de eigen organisatie te kunnen realiseren mede omdat hier ook andere budgetten voor ter beschikking zijn. Om die reden laten wij het structurele budget voor € 90.000 vrijvallen vanaf 2026.

FT04 Afschrijvingstermijn van gebouwen aanpassen	**550**	**550**	**550**	**550**

Wij passen de afschrijvingstermijn van bedrijfsgebouwen aan van 40 jaar naar 50 jaar met ingang van begrotingsjaar 2026. Op dit moment is de afschrijvingstermijn van bedrijfsgebouwen 40 jaar. We zien in de praktijk dat gebouwen langer meegaan dan deze termijn. De economische levensduur is dus langer. We verlengen daarom de afschrijvingstermijn van gebouwen naar 50 jaar en sluiten hierdoor meer aan bij de levensduur.
Het voordeel van € 550.000 is nu op hoofdlijnen geboekt. Deze zullen bij de 2e VGR 2026 nader uitgesplitst worden.

FT06 Structureel vervallen uitvoeringsagenda	**287**	**287**	**287**	**287**

In 2025 is het uitvoeringsbudget incidenteel komen te vervallen. Met deze maatregel laten wij het budget structureel vervallen.

FT07 Samenkracht en burgerparticipatie	**25**	**25**	**25**	**25**

Het budget voor inspecties kinderopvang is structureel verlaagd. Hierbij is rekening gehouden met de realisatie van de afgelopen jaren.

FT08 Arbeidsparticipatie	**0**	**150**	**150**	**150**

Het gemeentelijk re-integratie budget is verlaagd. Hierdoor zijn minder middelen beschikbaar voor extra inzet t.b.v. inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

FT09 Verlagen budget woonvoorzieningen	**130**	**130**	**130**	**130**

De uitgaven voor woonvoorzieningen fluctueren door de jaren heen. Op basis van historische uitgaven verlagen wij het budget met € 130.000.

FT10 PGB Wmo	**150**	**150**	**150**	**150**

Er is een structurele onderschrijding op het persoonsgebonden budget Wmo. De structurele raming wordt met € 150.000 verlaagd.

FT11 PGB Jeugd	**150**	**150**	**150**	**150**

Er is een structurele onderschrijding op het persoonsgebonden budget. De structurele raming wordt met € 150.000 verlaagd.

FT12 Invoeren projectfinanciering	**225**	**225**	**225**	**225**

Voor nieuw vast te stellen grexen/voorbereidings- of grondaankoopbudgetten wegen wij per keer af of er projectfinanciering toegepast wordt. In deze begroting kunnen we alleen projectfinanciering toepassen bij grondexploitatie Businesspark 7PoortII.

IV0 Inkomstenverhogende maatregelen	**-828**	**-1.083**	**-1.538**	**-1.793**

Deze wijziging betreft de tegenboeking van het totaalbedrag opgenomen in de kadernota 2026. In deze begroting ramen wij elke maatregel afzonderlijk.

IV03 Parkeerbelasting	**300**	**300**	**500**	**500**

In de besluitvorming van de 'financieel gezonde toekomst' is besloten de opbrengsten van de parkeertarieven en -vergunningen te verhogen. De parkeertarieven worden in twee stappen verhoogd;
In 2026 structureel met € 0,20 en in 2028 structureel met € 0,20.
De opbrengst per € 0,20 tariefsverhoging bedraagt € 200.000.

De tarieven voor parkeervergunningen worden verhoogd;
De 1e bewonersvergunning met € 30,00 en de 2e bewonersvergunning met € 59,65. De opbrengst hiervan bedraagt
€ 100.000.
De totale extra opbrengst in programma 0 bedraagt met ingang van 2026 structureel € 300.000 en vanaf 2028 aanvullend € 200.000. Bij de parkeerverordening 2026 ontvangt u een gedetailleerd voorstel over de nieuwe tarieven.

IV04 Huwelijken	**10**	**10**	**10**	**10**

Bij de Financieel Gezonde Toekomst is gekeken naar de leges van de huwelijken. In vergelijking met de buurgemeenten blijkt de gemeente Zevenaar voor de kosten van een huwelijk een lager tarief in rekening te brengen. Daarom is besloten om het tarief voor een huwelijk te verhogen. Dit levert jaarlijks een extra opbrengst van € 10.400 op.

IV05 Toeristenbelasting	**62**	**106**	**150**	**194**

In de besluitvorming van de Financieel Gezonde toekomst is besloten de toeristenbelasting te verhogen. Dit betreft een geleidelijke tariefsverhoging en het invoeren van een tariefdifferentiatie waarbij in 2029 het tarief voor een overnachting in een luxe accommodatie € 2,50 is en voor een overnachting in overige accommodaties € 1,50.

IV06 Gehandicaptenparkeerkaarten	**6**	**13**	**20**	**27**

In het kader van de Financieel Gezonde Toekomst is een analyse gemaakt naar het kostendekkendheidspercentage de gehandicaptenparkeerkaarten. Dit percentage blijkt op 10% te liggen. De kosten worden in vier jaar verhoogd van € 22,05 naar € 100. Dit levert dan voor de komende jaren extra inkomsten op.

IV07 Lijkbezorgingsrechten	**13**	**13**	**13**	**13**

In de besluitvorming van de 'financieel gezonde toekomst' is besloten de opbrengsten van de lijkbezorgingsrechten te verhogen met 10%. Dit betekent een opbrengstverhoging van € 13.000 in programma 7.
Bij de verordening lijkbezorgingsrechten 2026 ontvangt u een gedetailleerd voorstel over de nieuwe tarieven.

IV08 Rioolheffing	**204**	**408**	**612**	**816**

In de besluitvorming van de Financieel Gezonde Toekomst is besloten de rioolheffing te verhogen. Gedurende 4 jaar verhogen we de tarieven met jaarlijks 4%.

IV09 Omgevingsleges	**233**	**233**	**233**	**233**

De huidige tarieven zijn gebaseerd op een inschatting van de werkwijze na de invoering van de Omgevingswet. Inmiddels wordt steeds meer duidelijk wat de komst van deze wet inhoudt voor de werkprocessen. Deze werkprocessen worden herzien en wij doen aan uw raad bij de legesverordening 2026 een gedetailleerd voorstel over de tarieven. Met de tarieven kan beleidsmatig gestuurd worden in de werkprocessen. De verschillende tarieven die betrekking hebben op de Omgevingswet stijgen met gemiddeld 22% waardoor de gemeente Zevenaar ongeveer het gemiddelde tarief heeft van de omliggende vergelijkingsgemeenten. Dit betekent een opbrengstverhoging van € 233.000.

Totaal mutaties	**-1.243**	**-2.450**	**-1.683**	**-1.765**

Toelichting mutaties reserves

Hieronder vindt u een overzicht met de financiële toelichtingen van reservemutaties die in bovenstaande tabel zijn opgenomen. Alleen zijn bij de toelichtingen de baten en lasten gesaldeerd.

Reservemutaties (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
1. Autonome ontwikkelingen				
Actualisatie budget afschrijvingen	**-14**	**-26**	**-26**	**-26**

Jaarlijks actualiseren we de afschrijvingslasten. Tevens aanpassing van benodigde bedrag in reserve afschrijvingslasten en bijbehorende jaarlijkse vrijval als gevolg van afwijkingen in het werkelijk geïnvesteerde bedrag en faseringen. Dit werkt door in meerdere programma's.

2. Actualisatie bestaand beleid				
Actualisatie budget reserve vervangende nieuwbouw De Wissel	**0**	**0**	**-125**	**1**

In het Integraal Huisvestingsplan 2025-2050 voor het primair onderwijs is een investering opgenomen voor vervangende nieuwbouw van De Wissel. In het verleden is een bestemmingsreserve ingesteld waarmee de afschrijvingslasten van De Wissel gedekt kunnen worden. Wij stellen voor om vanaf 2029 de kapitaallasten van De Wissel te dekken uit deze bestemmingsreserve. Administratief was al rekening gehouden met een dekking uit deze reserve voor 2028 en 2029. De onttrekking voor 2028 is ten onrechte en wordt met deze wijziging aangepast.

Investering duurzame vervanging dakbedekking en zonnepanelen Turmac Cultuurfabriek	**-500**	**25**	**25**	**25**

De dakbedekking en de zonnepanelen van de Turmac Cultuurfabriek zijn aan vervanging toe. Na de oplevering van de Turmac Cultuurfabriek is in 2020 een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) opgesteld voor het groot onderhoud van het gemeentehuis en de TCF. In dat MJOP is geadviseerd om de dakbedekking in 2026 voor een deel te overlagen. In de afgelopen jaren zijn diverse (grote) lekkages geweest, met name als in korte tijd veel regen valt. Hierdoor is een deel van de isolatie onder de dakbedekking verzadigd met regenwater. Na diverse noodreparaties, inspecties en insnijdingen door de dakspecialist is de conclusie in 2022 getrokken dat het gehele dakpakket vervangen moet worden. In het MJOP is in 2022 de overlaging van de dakbedekking gewijzigd naar volledige vervanging in 2025 op basis van de lekkages en het specialistisch onderzoek van de dakadviseur. Het benodigde bedrag in het MJOP is toen nog niet bijgesteld doordat de bijbehorende kosten moeilijk in te schatten waren. Daarnaast zijn de zonnepanelen op het dak afgekeurd op basis van verzekeringseisen. Medio 2023 is DUMAVA-subsidie aangevraagd om direct het dak beter te isoleren. Om de dakbedekking te vervangen en om tegelijkertijd duurzame isolatiemaatregelen en nieuwe zonnepanelen te kunnen plaatsen is een totaal bedrag nodig van € 2.000.000. Hiervan wordt € 98.000 gedekt uit het MJOP en € 65.000 is een eenmalige afschrijving in verband met het verwijderen van de huidige zonnepanelen. Resteert een benodigd investeringsbedrag van € 1.837.000 waarvan € 342.000 gedekt wordt uit de DUMAVA-subsidie. Dit heeft een structurele afschrijvingslast tot gevolg van € 50.000. Hiervan kan jaarlijks € 25.000 worden gedekt door € 500.000 uit de bestemmingsreserve Duurzaamheid om te zetten naar een kapitaallastenreserve van € 500.000. Per saldo levert bovenstaande een nadeel op in 2026 van € 61.000 en vanaf 2027 een structureel nadeel van € 22.000.

Inzet algemene reserve	**2.148**	**0**	**0**	**0**

Bij de kadernota heeft de raad als uitgangspunt vanuit de Financieel Gezonde Toekomst besloten dat 2026 en 2029 structureel en reëel sluitend moeten zijn. In 2026 lossen wij het ontstane financiële tekort eenmalig op met een onttrekking aan de algemene reserve. Conform de regelgeving kunnen we het vrije deel in de algemene reserve inzetten voor het dekken van structurele lasten. Wij doen dit in 2026 voor een bedrag van € 2.148.000 om de begroting in 2026 sluitend te maken.

Inzet reserve riolering	**204**	**0**	**0**	**0**

Wij stellen voor om € 204.000 van de reserve riolering in te zetten om daarmee de tarieven in 2026 te dempen. Hiermee wordt de onttrekking aan de reserve riolering in de begroting voor 2026 verwerkt. Wij verwerken de gewijzigde tarieven in de belastingverordening 2026.

6. Financieel gezonde toekomst				
BA17 en BA08 Zevenaar Doet	**75**	**75**	**75**	**0**

Het budget voor Zevenaar Doet wordt gehalveerd naar een actie die één keer per jaar plaats vindt in plaats van twee keer. Daarnaast wordt Zevenaar Doet beëindigd in 2028. Om de kosten voor de jaren 2026-2028 te dekken stellen wij een bestemmingsreserve in die wordt gevoed door een bijdrage uit de algemene reserve met een bedrag van € 225.000 (3 jaar x € 75.000).

Totaal reservemutaties	**1.913**	**74**	**-51**	**0**

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten						
0. Bestuur en ondersteuning	120.773	125.109	127.543	127.984	124.835	126.351
1. Veiligheid	171	177	135	135	135	135
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	680	593	549	549	549	549
3. Economie	653	33.273	547	11.291	11.442	15.232
4. Onderwijs	1.464	1.284	1.174	1.174	1.174	1.174
5. Sport, cultuur en recreatie	2.506	2.952	2.250	2.250	2.249	2.249
6. Sociaal domein	22.070	21.128	18.110	18.948	19.622	19.629
7. Volksgezondheid en milieu	11.238	11.891	12.307	12.471	13.010	13.214
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	5.882	8.123	7.984	5.224	1.317	1.333
Actuele stand begroting - baten	**165.436**	**204.529**	**170.599**	**180.025**	**174.333**	**179.866**
Lasten						
0. Bestuur en ondersteuning	30.148	28.584	28.140	27.938	26.688	26.744
1. Veiligheid	4.880	4.998	5.165	5.170	5.177	5.176
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	7.226	8.009	8.805	8.928	9.120	9.121
3. Economie	3.329	33.904	1.244	11.929	11.984	15.713
4. Onderwijs	6.404	6.535	6.423	6.599	7.114	7.276
5. Sport, cultuur en recreatie	14.237	14.939	14.568	14.480	14.495	14.471
6. Sociaal domein	84.115	85.612	84.283	83.383	82.237	81.729
7. Volksgezondheid en milieu	13.381	14.633	15.562	14.647	15.318	15.217
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	9.137	11.555	10.765	7.888	3.885	3.923
Actuele stand begroting - lasten	**172.858**	**208.768**	**174.954**	**180.963**	**176.018**	**179.369**
Saldo						
0. Bestuur en ondersteuning	90.625	96.525	99.404	100.046	98.146	99.607
1. Veiligheid	-4.709	-4.821	-5.030	-5.036	-5.042	-5.041
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	-6.546	-7.416	-8.256	-8.379	-8.571	-8.572
3. Economie	-2.677	-632	-697	-638	-542	-481
4. Onderwijs	-4.940	-5.251	-5.249	-5.425	-5.940	-6.102
5. Sport, cultuur en recreatie	-11.732	-11.987	-12.318	-12.231	-12.246	-12.222
6. Sociaal domein	-62.045	-64.483	-66.173	-64.435	-62.614	-62.100
7. Volksgezondheid en milieu	-2.144	-2.742	-3.255	-2.176	-2.308	-2.003
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-3.255	-3.433	-2.782	-2.664	-2.567	-2.589
Actuele stand begroting - saldo	**-7.422**	**-4.239**	**-4.355**	**-937**	**-1.684**	**497**
Mutaties reserves						
0. Bestuur en ondersteuning	768	733	2.795	410	236	236
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	4	113	150	50	39	39
3. Economie	34	0	15	17	17	17
4. Onderwijs	-207	68	123	123	123	249
5. Sport, cultuur en recreatie	688	569	259	259	259	259
6. Sociaal domein	1.953	124	4	99	99	24
7. Volksgezondheid en milieu	317	289	655	25	25	25

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	1.328	1.034	399	140	0	0
Totaal mutaties reserves	**4.886**	**2.931**	**4.399**	**1.122**	**797**	**848**
Saldo na bestemming						
0. Bestuur en ondersteuning	91.393	97.258	102.198	100.456	98.382	99.843
1. Veiligheid	-4.709	-4.821	-5.030	-5.036	-5.042	-5.041
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	-6.542	-7.303	-8.106	-8.329	-8.532	-8.534
3. Economie	-2.642	-632	-682	-622	-526	-464
4. Onderwijs	-5.147	-5.183	-5.126	-5.302	-5.817	-5.853
5. Sport, cultuur en recreatie	-11.044	-11.417	-12.059	-11.972	-11.987	-11.963
6. Sociaal domein	-60.092	-64.359	-66.168	-64.335	-62.515	-62.076
7. Volksgezondheid en milieu	-1.827	-2.452	-2.600	-2.151	-2.283	-1.978
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-1.927	-2.399	-2.383	-2.524	-2.567	-2.589
Actuele stand begroting	**-2.537**	**-1.309**	**44**	**185**	**-887**	**1.345**

OVERZICHT BATEN EN LASTEN OP TAAKVELD

Exploitatie (bedragen x € 1.000)		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten							
0. Bestuur en ondersteuning							
0.1	Bestuur	3	0	0	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	3.352	5.651	2.795	410	236	236
0.2	Burgerzaken	973	1.110	1.264	1.354	624	549
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	906	926	943	943	943	1.203
0.4	Overhead	2.406	575	158	15	15	15
0.5	Treasury	1.096	699	712	709	705	701
0.61	OZB woningen	8.862	9.009	9.340	9.340	9.340	9.340
0.62	OZB niet-woningen	6.041	6.019	6.187	6.187	6.187	6.187
0.63	Parkeerbelasting	1.238	1.289	1.587	1.587	1.787	1.787
0.64	Belastingen overig	227	309	310	310	310	310
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	98.926	105.157	107.025	107.523	104.907	106.242
0.8	Overige baten en lasten	94	16	16	16	16	16
Totaal baten programma 0.		**124.125**	**130.760**	**130.338**	**128.394**	**125.071**	**126.587**
1. Veiligheid							
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	73	72	72	72	72	72
1.2	Openbare orde en veiligheid	97	105	62	62	62	62
Totaal baten programma 1.		**171**	**177**	**135**	**135**	**135**	**135**

2. Verkeer, vervoer en waterstaat

0.10	Mutaties reserves	49	113	150	50	39	39
2.1	Verkeer en vervoer	679	592	548	548	548	548
2.2	Parkeren	1	1	1	1	1	1
Totaal baten programma 2.		**729**	**706**	**699**	**599**	**587**	**587**

3. Economie

0.10	Mutaties reserves	34	0	15	17	17	17
3.1	Economische ontwikkeling	3	30	0	0	0	0
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	167	32.757	0	10.700	10.807	14.553
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	32	45	45	45	45	45
3.4	Economische promotie	450	440	502	546	590	634
Totaal baten programma 3.		**687**	**33.273**	**562**	**11.307**	**11.458**	**15.249**

4. Onderwijs

0.10	Mutaties reserves	68	68	123	123	123	249
4.2	Onderwijshuisvesting	11	10	11	11	11	11
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.452	1.273	1.163	1.163	1.163	1.163
Totaal baten programma 4.		**1.532**	**1.352**	**1.297**	**1.297**	**1.297**	**1.423**

5. Sport, cultuur en recreatie

0.10	Mutaties reserves	995	569	259	259	259	259
5.1	Sportbeleid en activering	366	0	0	0	0	0
5.2	Sportaccommodaties	1.653	2.646	2.044	2.044	2.044	2.043
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	213	222	162	162	162	162
5.4	Musea	23	17	17	17	17	17
5.5	Cultureel erfgoed	22	24	16	16	16	16
5.6	Media	197	0	0	0	0	0
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	32	44	11	11	11	11
Totaal baten programma 5.		**3.501**	**3.521**	**2.508**	**2.508**	**2.508**	**2.508**

6. Sociaal domein

0.10	Mutaties reserves	2.183	124	229	99	99	24
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	7.469	5.816	1.576	1.576	1.576	1.576
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	339	325	0	0	0	0
6.3	Inkomensregelingen	13.290	13.622	13.494	13.494	13.494	13.494
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	8	5	11	18	25	32

6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	518	430	430	761	761	761
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	105	11	0	0	667	667
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	84	46	0	0	0	0
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	51	9	0	0	0	0
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	170	617	0	0	0	0
6.811	Beschermd wonen (WMO)	0	0	2.600	3.100	3.100	3.100
6.821	Jeugdbescherming	38	248	0	0	0	0
Totaal baten programma 6.		**24.254**	**21.253**	**18.340**	**19.048**	**19.722**	**19.654**
7. Volksgezondheid en milieu							
0.10	Mutaties reserves	647	438	655	25	25	25
7.1	Volksgezondheid	228	0	0	0	0	0
7.2	Riolering	5.096	5.196	5.410	5.585	6.124	6.328
7.3	Afval	5.205	5.817	5.888	5.878	5.878	5.878
7.4	Milieubeheer	503	743	858	857	857	857
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	205	135	151	151	151	151
Totaal baten programma 7.		**11.885**	**12.329**	**12.962**	**12.496**	**13.035**	**13.239**
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing							
0.10	Mutaties reserves	1.328	1.558	399	140	0	0
8.1	Ruimte en leefomgeving	129	33	18	18	18	18
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	4.536	6.797	6.370	3.931	14	14
8.3	Wonen en bouwen	1.217	1.294	1.596	1.275	1.285	1.301
Totaal baten programma 8.		**7.210**	**9.681**	**8.383**	**5.364**	**1.317**	**1.333**
Totaal Baten		**174.092**	**213.051**	**175.223**	**181.148**	**175.131**	**180.714**
Lasten							
0. Bestuur en ondersteuning							
0.1	Bestuur	2.930	2.444	2.614	2.596	2.596	2.596
0.10	Mutaties reserves	2.584	4.918				
0.2	Burgerzaken	1.523	1.853	1.976	1.954	1.626	1.511
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	2.430	2.620	2.729	2.620	2.618	2.596
0.4	Overhead	20.798	19.436	18.518	18.273	17.870	17.964
0.5	Treasury	576	632	813	1.005	489	587
0.61	OZB woningen	1.143	1.136	1.162	1.162	1.162	1.162
0.62	OZB niet-woningen	28	30	31	31	31	31
0.63	Parkeerbelasting	1	2	2	2	2	2
0.64	Belastingen overig	274	251	275	275	275	275
0.8	Overige baten en lasten	300	179	20	20	20	20
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	146					

Totaal lasten programma 0.		**32.731**	**33.502**	**28.140**	**27.938**	**26.688**	**26.744**
1. Veiligheid							
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	3.401	3.450	3.530	3.521	3.520	3.519
1.2	Openbare orde en veiligheid	1.479	1.548	1.634	1.650	1.657	1.657
Totaal lasten programma 1.		**4.880**	**4.998**	**5.165**	**5.170**	**5.177**	**5.176**
2. Verkeer, vervoer en waterstaat							
0.10	Mutaties reserves	45					
2.1	Verkeer en vervoer	6.111	6.717	7.415	7.544	7.748	7.769
2.2	Parkeren	1.099	1.276	1.374	1.368	1.355	1.336
2.5	Openbaar vervoer	15	16	16	16	16	16
Totaal lasten programma 2.		**7.271**	**8.009**	**8.805**	**8.928**	**9.120**	**9.121**
3. Economie							
3.1	Economische ontwikkeling	596	708	751	737	685	667
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.244	32.757		10.700	10.807	14.553
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	168	173	189	188	188	188
3.4	Economische promotie	321	265	305	304	304	304
Totaal lasten programma 3.		**3.329**	**33.904**	**1.244**	**11.929**	**11.984**	**15.713**
4. Onderwijs							
0.10	Mutaties reserves	275					
4.1	Openbaar basisonderwijs	10	10	10	10	10	10
4.2	Onderwijshuisvesting	3.444	3.484	3.437	3.544	3.981	4.061
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.951	3.041	2.975	3.045	3.123	3.205
Totaal lasten programma 4.		**6.679**	**6.535**	**6.423**	**6.599**	**7.114**	**7.276**
5. Sport, cultuur en recreatie							
0.10	Mutaties reserves	307					
5.1	Sportbeleid en activering	925	542	455	455	455	455
5.2	Sportaccommodaties	5.170	5.271	5.077	5.066	5.046	5.037
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.251	1.304	1.223	1.222	1.222	1.221
5.4	Musea	311	359	370	354	354	354
5.5	Cultureel erfgoed	190	195	172	170	166	170
5.6	Media	882	1.026	1.050	917	917	917
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	5.508	6.242	6.221	6.296	6.335	6.317
Totaal lasten programma 5.		**14.545**	**14.939**	**14.568**	**14.480**	**14.495**	**14.471**
6. Sociaal domein							

0.10	Mutaties reserves	230		225			
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	16.746	11.247	7.091	6.921	6.972	6.952
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	350	2.476	2.613	2.613	2.613	2.613
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	80	1.690	1.862	1.862	1.862	1.862
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	961	698	393	393	393	393
6.3	Inkomensregelingen	20.770	21.378	20.182	20.416	20.416	20.416
6.4	WSW en beschut werk	5.230	5.434	5.290	5.144	4.989	4.989
6.5	Arbeidsparticipatie	4.023	4.063	4.177	3.681	3.431	3.431
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	2.014	2.264	2.252	2.268	2.279	2.292
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	7.171	7.720	8.174	7.792	7.632	7.597
6.712	Begeleiding (WMO)	4.516	3.900	4.207	4.221	4.221	4.221
6.713	Dagbesteding (WMO)	72	677	680	680	680	680
6.714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	5	5	5	5	5
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	3.248	144	150	150	-24	-24
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	8.091	10.868	11.298	11.329	11.358	11.394
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	340	329	342	342	342	342
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	898	32	33	33	33	33
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	3.136	10.094	10.266	9.766	9.266	8.766
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	4.690	51	53	53	53	53
6.791	PGB WMO	188	477	339	339	339	339
6.792	PGB Jeugd	151	319	176	176	176	176
6.811	Beschermd wonen (WMO)	244	-85	2.799	3.299	3.299	3.299
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	5	5	5	5	5
6.821	Jeugdbescherming	1.021	1.199	1.245	1.245	1.245	1.245
6.822	Jeugdreclassering	176	187	195	195	195	195
6.91	Coördinatie en beleid WMO	0	271	281	281	281	281
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	0	168	174	174	174	174
Totaal lasten programma 6.		**84.345**	**85.612**	**84.508**	**83.383**	**82.237**	**81.729**

7. Volksgezondheid en milieu

0.10	Mutaties reserves	330	148				
7.1	Volksgezondheid	2.333	2.336	2.500	2.441	2.441	2.441
7.2	Riolering	4.029	4.135	4.504	4.315	4.996	4.897
7.3	Afval	4.541	4.883	5.112	5.097	5.094	5.089
7.4	Milieubeheer	2.164	2.950	3.137	2.484	2.477	2.474
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	314	329	310	310	310	316

Totaal lasten programma 7.		**13.712**	**14.781**	**15.562**	**14.647**	**15.318**	**15.217**
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing							
0.10	Mutaties reserves	0	524				
8.1	Ruimte en leefomgeving	1.924	1.201	1.385	946	979	1.028
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	4.004	6.813	6.182	3.978	63	59
8.3	Wonen en bouwen	3.209	3.542	3.198	2.964	2.843	2.836
Totaal lasten programma 8.		**9.137**	**12.080**	**10.765**	**7.888**	**3.885**	**3.923**
Totaal Lasten		**176.629**	**214.359**	**175.179**	**180.963**	**176.018**	**179.369**
Saldo							
0. Bestuur en ondersteuning							
0.1	Bestuur	-2.927	-2.444	-2.614	-2.596	-2.596	-2.596
0.10	Mutaties reserves	768	733	2.795	410	236	236
0.2	Burgerzaken	-549	-743	-712	-600	-1.002	-962
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-1.524	-1.694	-1.786	-1.678	-1.675	-1.393
0.4	Overhead	-18.392	-18.861	-18.360	-18.258	-17.855	-17.949
0.5	Treasury	521	67	-101	-296	216	114
0.61	OZB woningen	7.719	7.873	8.178	8.178	8.178	8.178
0.62	OZB niet-woningen	6.014	5.989	6.156	6.156	6.156	6.156
0.63	Parkeerbelasting	1.237	1.287	1.585	1.585	1.785	1.785
0.64	Belastingen overig	-47	58	35	35	35	35
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	98.926	105.157	107.025	107.523	104.907	106.242
0.8	Overige baten en lasten	-205	-164	-4	-4	-4	-4
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-146	0	0	0	0	0
Saldo programma 0.		**91.393**	**97.258**	**102.198**	**100.456**	**98.382**	**99.843**
1. Veiligheid							
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-3.327	-3.378	-3.458	-3.448	-3.448	-3.447
1.2	Openbare orde en veiligheid	-1.381	-1.443	-1.572	-1.587	-1.594	-1.594
Saldo programma 1.		**-4.709**	**-4.821**	**-5.030**	**-5.036**	**-5.042**	**-5.041**
2. Verkeer, vervoer en waterstaat							
0.10	Mutaties reserves	4	113	150	50	39	39
2.1	Verkeer en vervoer	-5.432	-6.125	-6.867	-6.996	-7.200	-7.221
2.2	Parkeren	-1.099	-1.276	-1.373	-1.367	-1.355	-1.335
2.5	Openbaar vervoer	-15	-16	-16	-16	-16	-16
Saldo programma 2.		**-6.542**	**-7.303**	**-8.106**	**-8.329**	**-8.532**	**-8.534**

3. Economie

0.10	Mutaties reserves	34	0	15	17	17	17
3.1	Economische ontwikkeling	-593	-678	-751	-737	-685	-667
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-2.077	0	0	0	0	0
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-136	-128	-144	-143	-143	-143
3.4	Economische promotie	129	175	197	242	286	330
Saldo programma 3.		**-2.642**	**-632**	**-682**	**-622**	**-526**	**-464**

4. Onderwijs

0.10	Mutaties reserves	-207	68	123	123	123	249
4.1	Openbaar basisonderwijs	-10	-10	-10	-10	-10	-10
4.2	Onderwijshuisvesting	-3.432	-3.474	-3.426	-3.533	-3.970	-4.050
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.499	-1.768	-1.812	-1.882	-1.960	-2.042
Saldo programma 4.		**-5.147**	**-5.183**	**-5.126**	**-5.302**	**-5.817**	**-5.853**

5. Sport, cultuur en recreatie

0.10	Mutaties reserves	688	569	259	259	259	259
5.1	Sportbeleid en activering	-559	-542	-455	-455	-455	-455
5.2	Sportaccommodaties	-3.516	-2.625	-3.032	-3.022	-3.002	-2.994
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-1.038	-1.082	-1.061	-1.060	-1.060	-1.059
5.4	Musea	-288	-342	-354	-338	-338	-338
5.5	Cultureel erfgoed	-168	-171	-155	-153	-150	-153
5.6	Media	-685	-1.026	-1.050	-917	-917	-917
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-5.476	-6.198	-6.210	-6.285	-6.324	-6.306
Saldo programma 5.		**-11.044**	**-11.417**	**-12.059**	**-11.972**	**-11.987**	**-11.963**

6. Sociaal domein

0.10	Mutaties reserves	1.953	124	4	99	99	24
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-9.277	-5.432	-5.516	-5.345	-5.397	-5.376
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	-350	-2.476	-2.613	-2.613	-2.613	-2.613
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-80	-1.690	-1.862	-1.862	-1.862	-1.862
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	-622	-373	-393	-393	-393	-393
6.3	Inkomensregelingen	-7.480	-7.756	-6.688	-6.923	-6.923	-6.923
6.4	WSW en beschut werk	-5.230	-5.434	-5.290	-5.144	-4.989	-4.989
6.5	Arbeidsparticipatie	-4.023	-4.063	-4.177	-3.681	-3.431	-3.431
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	-2.006	-2.259	-2.241	-2.250	-2.254	-2.260

6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	-6.653	-7.290	-7.744	-7.031	-6.871	-6.836
6.712	Begeleiding (WMO)	-4.516	-3.900	-4.207	-4.221	-4.221	-4.221
6.713	Dagbesteding (WMO)	-72	-677	-680	-680	-680	-680
6.714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	-5	-5	-5	-5	-5
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	-3.143	-133	-150	-150	691	691
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	-8.006	-10.822	-11.298	-11.329	-11.358	-11.394
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	-340	-329	-342	-342	-342	-342
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	-847	-24	-33	-33	-33	-33
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	-2.966	-9.477	-10.266	-9.766	-9.266	-8.766
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	-4.690	-51	-53	-53	-53	-53
6.791	PGB WMO	-188	-477	-339	-339	-339	-339
6.792	PGB Jeugd	-151	-319	-176	-176	-176	-176
6.811	Beschermd wonen (WMO)	-244	85	-199	-199	-199	-199
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	-5	-5	-5	-5	-5
6.821	Jeugdbescherming	-983	-951	-1.245	-1.245	-1.245	-1.245
6.822	Jeugdreclassering	-176	-187	-195	-195	-195	-195
6.91	Coördinatie en beleid WMO	0	-271	-281	-281	-281	-281
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	0	-168	-174	-174	-174	-174
Saldo programma 6.		**-60.092**	**-64.359**	**-66.168**	**-64.335**	**-62.515**	**-62.076**
7. Volksgezondheid en milieu							
0.10	Mutaties reserves	317	289	655	25	25	25
7.1	Volksgezondheid	-2.105	-2.336	-2.500	-2.441	-2.441	-2.441
7.2	Riolering	1.067	1.061	906	1.270	1.128	1.431
7.3	Afval	664	935	777	781	784	790
7.4	Milieubeheer	-1.661	-2.207	-2.279	-1.626	-1.620	-1.618
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-109	-195	-160	-160	-159	-166
Saldo programma 7.		**-1.827**	**-2.452**	**-2.600**	**-2.151**	**-2.283**	**-1.978**
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing							
0.10	Mutaties reserves	1.328	1.034	399	140	0	0
8.1	Ruimte en leefomgeving	-1.794	-1.168	-1.368	-929	-961	-1.011
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	532	-16	188	-47	-49	-44
8.3	Wonen en bouwen	-1.993	-2.248	-1.602	-1.689	-1.557	-1.534
Saldo programma 8.		**-1.927**	**-2.399**	**-2.383**	**-2.524**	**-2.567**	**-2.589**
Gerealiseerd resultaat		**-2.537**	**-1.309**	**44**	**185**	**-887**	**1.345**

OVERZICHT ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN, VENNOOTSCHAPSBELASTING EN ONVOORZIEN

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

Bedragen x € 1.000

Specificatie algemene dekkingsmiddelen	Begroting na wijziging 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten					
Algemene uitkering	103.857	106.225	106.723	104.107	105.442
Lokale heffingen	16.533	17.388	17.432	17.676	17.720
Dividend	568	585	585	585	585
Saldo financieringsfunctie	-499	-684	-880	-367	-469
Overige dekkingsmiddelen	-164	-4	-4	-4	-4
Onvoorziene uitgaven	0	0	0	0	0
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**120.295**	**123.510**	**123.856**	**121.997**	**123.274**

De afzonderlijke uitkeringen voor de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), jeugdhulp en participatie zijn opgenomen onder de Algemene uitkering. De opbrengsten van de Lokale heffing omvatten de onroerendezaakbelastingen, parkeerbelasting en toeristenbelasting. Het saldo van financieringsfunctie betreft hoofdzakelijk rentekosten. De overige dekkingsmiddelen zijn de algemene baten en lasten.

VENNOOTSCHAPSBELASTING

In Nederland zijn overheidsondernemingen in principe belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting (Vpb). Activiteiten of clusters van activiteiten zijn te kwalificeren als Vpb-plichtig als sprake is van een duurzame organisatie van kapitaal en arbeid, van deelname aan het economisch verkeer en van een winstoogmerk of van structurele overschotten.
Uit een inventarisatie van de activiteiten blijken in onze gemeente vanaf 2024 Vpb-plichtige (clusters van) activiteiten aanwezig te zijn. De activiteiten op het gebied van de grondexploitatie waren in eerdere jaren niet Vpb-plichtig, maar door het openen van nieuwe grondexploitaties is hier verandering in gekomen. Aan de voorwaarde van winstoogmerk of structurele overschotten wordt naar verwachting vanaf 2024 voldaan. De gemeente Zevenaar is daarom belastingplichtig voor de Vennootschapsbelasting.

Op dit moment wordt door een fiscaal adviesbureau onderzocht wat de financiële impact hiervan is. Dit is een uitgebreid proces. Omdat we de impact vooraf niet kunnen inschatten, is er in de begroting geen raming opgenomen voor de vennootschapsbelasting. Deze last zal in de jaarrekening worden verantwoord.

ONVOORZIEN

Op taakveld 0.8 Overige baten en lasten van programma 0. Bestuur en ondersteuning was tot en met 2025 een post voor onvoorziene uitgaven opgenomen voor het opvangen van in de loop van het begrotingsjaar noodzakelijke nieuwe uitgaven of de onvermijdelijke verhoging van bestaande posten. De raming was structureel € 25.000. In de besluitvorming van de Financieel Gezonde toekomst is besloten de raming terug te brengen tot € 1. In de wetgeving is de hoogte niet vastgelegd.

OVERZICHT VAN INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

Inleiding

Op grond van artikel 189 Gemeentewet ziet u erop toe dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is. (Opmerking: hiervan kunt u afwijken als wij het structureel en reëel evenwicht in de begroting in de eerstvolgende jaren tot stand brengen).

Hiermee wordt het volgende bedoeld:

- structureel evenwicht = structurele lasten worden gedekt door structurele baten.
- reëel evenwicht = geraamde baten en lasten in de begroting en meerjarenraming zijn volledig en realistisch.

Voor het inzicht in de financiële positie op korte en langere termijn is het voor u van groot belang om een goed beeld te hebben van het structureel begrotingssaldo.

Beleid(skaders)

Voor wat betreft de invulling van het begrip 'incidenteel' volgen wij de notitie incidentele baten en basten van de commissie BBV en de handreiking structurele en incidentele baten en lasten van de gezamenlijke provincies. In onderstaande tabel presenteren wij een totaaloverzicht. Conform het advies van de commissie BBV hanteren wij voor het afzonderlijk bepalen en opnemen van incidentele baten en lasten in het overzicht een grensbedrag van € 250.000. Dit grensbedrag is vastgelegd in de financiële verordening gemeente Zevenaar 2023.

Toelichting bij het hanteren van het grensbedrag:
Volgens het BBV zijn alle onttrekkingen aan reserves incidenteel. In het overzicht incidentele baten en lasten moeten daarom alle onttrekkingen aan reserves worden vermeld, ongeacht de hoogte van het bedrag. Daarnaast hanteren wij bij het gebruik van de reserves over een periode van meerdere jaren het totaal van alle begrotingsjaren. Als dit boven de € 250.000 komt dan wordt het bedrag opgenomen in het overzicht van incidentele baten en lasten. Daardoor vermeldt het overzicht in afzonderlijke jaren ook bedragen onder € 250.000.

Toelichting incidentele lasten en baten

Structurele baten en lasten zijn in elk geval die baten en lasten die in beginsel jaarlijks in de begroting zijn opgenomen. Omdat de gemeente structurele taken uitvoert, zijn structurele baten en lasten de regel. Incidentele lasten zijn de uitzondering. De toezichthouder houdt bij het beoordelen van de incidentele baten en lasten de volgende volgorde aan:

- Aard van de raming (soort of eigenschap van een begrotingspost)
- Einddatum (duidelijk en onvoorwaardelijk)
- De materiële beïnvloeding (voldoende omvang)

Hulpmiddel voor het invullen van het begrip incidenteel is: baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. De aard van de raming (soort of eigenschap van een begrotingspost) gaat echter altijd boven het hulpmiddel.

De in het overzicht opgenomen incidentele lasten en baten betreffen middelen die naar de aard van de post een eenmalig karakter hebben en waarbij een duidelijke en onvoorwaardelijke einddatum vastligt.
Voorbeelden van incidentele posten zijn:

- implementatiekosten;
- verkopen van bezit;
- alle mutaties van grondexploitatie.

Overzicht van incidentele lasten en baten

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Programma 0. Bestuur en ondersteuning					
Baten					
Opbrengst verkoop vastgoed.	Verkoop van vastgoed levert incidenteel een voordeel op.	0	0	0	260
Mutatie reserves	Onttrekking uit de algemene reserve en bestemmingsreserves	15	0	0	0
Totaal programma 0		**15**	**0**	**0**	**260**
Programma 2. Verkeer en vervoer					
Baten					
Mutatie reserves	Onttrekking uit de algemene reserve en bestemmingsreserves	100	0	0	0
Lasten					
Begeleiding en advies A12/A15	Besteding BR advies en begeleiding project a12/a15	100	0	0	0
Totaal programma 2		**0**	**0**	**0**	**0**
Programma 3. Economie					
Lasten					
Opstellen lokale ontwikkelstrategie.	Voor versterking van het landelijk gebied is projectsubsidie aangevraagd. Doel is om te komen tot een lokale ontwikkelstrategie voor de vijf gemeenten in de Liemers. In totaliteit is vanuit Zevenaar een bedrag van € 274.500 beschikbaar gesteld.	69	69	0	0
Totaal programma 3		**-69**	**-69**	**0**	**0**
Programma 6.Sociaal domein					
Baten					
Mutatie reserves	Onttrekking uit de algemene reserve en bestemmingsreserves	205	75	75	0
Totaal programma 6		**205**	**75**	**75**	**0**
Programma 7. Volksgezondheid en duurzaamheid					

Baten					
Mutatie reserves	Onttrekking uit de algemene reserve en bestemmingsreserves	450	0	0	0
Lasten					
Duurzaamheid	Uitgaven met betrekking tot het uitvoeringsprogramma duurzaamheid.	450	0	0	0
Opstellen gemeentebreed SMP	Voor het opstellen van een gemeentebreed SMP (ecologisch onderzoek) zijn eenmalig middelen beschikbaar gesteld.	226	0	0	0
Totaal programma 7		**-226**	**0**	**0**	**0**
Programma 8. Volksgezondheid, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing					
Baten					
Mutatie reserves	Onttrekking uit de algemene reserve en bestemmingsreserves	399	140	0	0
Opbrengst verkoop vastgoed.	Verkoop van vastgoed levert incidenteel een voordeel op.	346	0	0	0
Lasten					
Bevordering woningbouw.	Voor het bevorderen van de woningbouw en doorstroming op de woningmarkt zijn incidenteel middelen beschikbaar gesteld.	399	140	0	0
Dorpendeal Lathum.	Voor de dorpendeal Lathum zijn incidenteel middelen beschikbaar gesteld. In 2026 resteert nog een incidenteel bedrag van € 227.000.	227	0	0	0
Totaal programma 8		**119**	**0**	**0**	**0**
Totaal saldo incidentele baten minus incidentele lasten		**44**	**6**	**75**	**260**

Toelichting per programma:

Programma 0. Bestuur en ondersteuning

Opbrengst verkoop vastgoed

In de bezuinigingen bij de meerjarenbegroting 2020-2023 is besloten tot het afstoten van gemeentelijk vastgoed. Hiervoor zijn verkopenopbrengsten geraamd. Verkoop van bezit is altijd incidenteel.

Programma 2. Verkeer en vervoer

Begeleiding en advies A12/A15

De kosten voor advies en begeleiding van het project A12/A15 worden gedekt uit een bestemmingsreserve. Het project heeft duidelijk een eenmalig karakter. In 2026 wordt € 100.000 aan kosten begroot. De resterende kosten na 2026 (€ 350.000) zijn nog niet begroot.

Programma 3. Economie

Lokale Ontwikkelstrategie (LOS)

Zevenaar neemt samen met 4 Liemerse gemeenten deel aan de Lokale Ontwikkelstrategie. De kosten worden gedekt door Europese en provinciale subsidie en een bijdrage van de gemeente van € 274.500. Het project loopt van 2023 tot en met 2027 en wordt als incidenteel aangemerkt. Voor de jaren 2026-2027 is nog € 138.000 beschikbaar.

Programma 6. Sociaal domein

Investeringsagenda sociaal domein

In de begroting zijn incidentele uitgaven opgenomen voor het versterking van de sociale basis en de lokale teams. Het gaat in totaal om een bedrag van € 1.600.000 die wordt verdeeld over drie jaar.

Programma 7. Volksgezondheid en duurzaamheid

Duurzaamheid

In de raadsvergadering van 26 januari 2022 is besloten om voor extra inspanningen op het gebied van duurzaamheid een uitvoeringsprogramma 2022-2024 vast te stellen. Hiervoor is vanuit de algemene reserve een reserve duurzaamheid gevormd. In de raadsvergadering van 25 juni 2025 is besloten de periode te verschuiven naar eind 2026. De duur van de lasten is duidelijk en onvoorwaardelijk vastgelegd.

Gemeentebreed soorten management plan (SMP)

De gemeente stelt een bedrag van € 300.000 beschikbaar voor een gemeentebreed SMP (ecologisch onderzoek). Dit onderzoek zal eenmalig voor de gehele gemeente plaatsvinden in 2025 en 2026.

Programma 8. Volksgezondheid, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Opbrengst verkoop vastgoed

In de bezuinigingen bij de meerjarenbegroting 2020-2023 is besloten tot het afstoten van gemeentelijk vastgoed. Hiervoor zijn verkopenopbrengsten geraamd. Verkoop van bezit is altijd incidenteel.

Woningbouw

In de raadvergadering van 3 november 2021 is voor de uitvoering van een plan voor woningbouw voor starters en doorstroming een bedrag van € 3.000.000 beschikbaar gesteld. Hiervoor is uit de algemene reserve een reserve initiatief woningbouw gevormd. De lasten lopen naar verwachting tot 2027.

Dorpendeal Lathum

In de begroting zijn ten laste van het resultaat in 2026 incidentele uitgaven opgenomen voor de ontwikkeling van het masterplan Lathum Later. Dit masterplan valt onder de "Dorpendeal". De lasten hebben een duidelijk eenmalig karakter.

OVERZICHT STRUCTURELE TOEVOEGINGEN EN ONTTREKKINGEN RESERVES

Inleiding

In de bijlage reserves en voorzieningen vindt u een overzicht van de begrote toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. Vaak zijn deze toevoegingen en onttrekkingen incidenteel. Structurele toevoegingen en onttrekkingen beïnvloeden het structurele saldo van de begroting. Daarom is in het BBV een overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen verplicht gesteld. Hieronder treft u het overzicht aan.

Beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Bedragen x € 1.000

Reserve	2026	2027	2028	2029
Lasten (toevoegingen in reserves)	0	0	0	0
Totaal structurele toevoegingen in reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Baten (onttrekkingen aan reserves)				
Algemene reserve	0	0	0	0
Reserves afschrijvingslasten	878	907	722	722
Totaal structurele onttrekkingen aan reserves	**878**	**907**	**722**	**722**
Saldo toevoegingen minus onttrekkingen	**878**	**907**	**722**	**722**

GEPROGNOSTICEERDE BALANS

Volgens de voorschriften wordt een meerjarig geprognosticeerde balans opgenomen in de begroting. Met het opnemen van deze balans krijgt de raad meer inzicht in de ontwikkeling van onder meer investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen, en in de financieringsbehoefte. Deze balans moet aansluiten op de balans in de jaarrekening, maar behoeft niet dezelfde mate van detail te kennen.

Activa	1-1-2025	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
Materiële vaste activa	145.825	161.301	182.236	192.024	189.331	184.850
Fin. Vaste activa	18.248	20.150	20.281	19.580	18.750	17.997
Voorraden BIE	51.777	40.858	60.092	31.412	35.157	6.404
-/- Verliesvoorziening	-23.566	-32.579	-41.970	-16.374	-21.331	-
Uitzettingen < 1jr	19.008	38.655	17.241	17.241	17.241	24.326
Liquide middelen	2.385	1.000	-	-	356	1.000
Overlopende activa	5.512	5.512	5.512	5.512	5.512	5.512
Totaal activa	**219.189**	**234.897**	**243.392**	**249.395**	**245.016**	**240.089**

Passiva	1-1-2025	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
Reserves (Eigen vermogen)	60.062	55.823	51.468	50.530	48.845	49.342
Voorzieningen	13.910	13.857	13.761	13.469	13.954	14.530
Vaste schulden	103.262	123.262	128.262	134.262	140.262	134.262
Vlottende schulden	18.862	18.862	26.808	28.041	18.862	18.862
Overlopende passiva	23.093	23.093	23.093	23.093	23.093	23.093
Totaal passiva	**219.189**	**234.897**	**243.392**	**249.395**	**245.016**	**240.089**

EMU-SALDO

Bij de berekening van het EMU-saldo is rekening gehouden met de primitieve begrotingscijfers.

Centraal Bureau voor de Statistiek
www.cbs.nl/kredo

Berekening EMU-saldo

Gemeente Zevenaar (0299)

	Omschrijving	2025 x € 1.000 Volgens realisatie tot en met sept. 2025, aangevuld met raming resterende periode	2026 x € 1.000 Volgens begroting 2025	2027 x € 1.000 Volgens meerjarenraming in begroting 2025
1.	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-4.239	-4.355	-938
2.	Mutatie (im)materiële vaste activa	15.476	20.935	9.788
3.	Mutatie voorzieningen	-53	-96	-292
4.	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-19.932	9.843	-3.084
5.	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0
	Berekend EMU-saldo	**164**	**-35.229**	**-7.934**

ARBEIDSKOSTEN GERELATEERDE VERPLICHTINGEN

In onze begroting hebben wij ramingen opgenomen voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Op grond van de voorschriften mag hiervoor geen voorziening getroffen worden, maar dient hierover wel afzonderlijk informatie in de begroting te worden opgenomen. In onze gemeente gaat het om de volgende post:

- opgebouwde vakantierechten (wettelijk verlof)

Als de arbeidskosten gerelateerde verplichtingen jaarlijks sterk kunnen wisselen dan moet verplicht een voorziening worden gevormd. Hierna lichten wij de systematiek van toevoegingen en onttrekkingen van de volgende posten toe:

- wachtgeldverplichtingen wethouders
- pensioenen wethouders
- bovenwettelijk verlofsparen
- regeling vervroegde uitkering (RVU)
- sociaal plan

OPGEBOUWDE VAKANTIERECHTEN

Per 1 januari 2017 heeft iedere medewerker de beschikking over het Individueel KeuzeBudget (IKB). Het IKB is een budget in geld dat elke medewerker maandelijks kan inzetten voor zelf gekozen doelen. De jaarlijkse vakantietoelage maakt hiervan onderdeel uit. Met het IKB krijgen medewerkers meer keuzevrijheid over de inhoud van hun arbeidsvoorwaardenpakket. De opbouw van het IKB vindt maandelijks plaats van januari tot en met december van een kalenderjaar en wordt uiterlijk in december uitbetaald. De kosten van het IKB zijn daardoor jaarlijks van ongeveer gelijke omvang en zijn in de begroting opgenomen.

WACHTGELDVERPLICHTINGEN WETHOUDERS

Bestuurders hebben geen garantie dat zij na vier jaar hun zetel kunnen behouden. Wethouders hebben na het einde van het wethouderschap het recht op een Appa uitkering (wachtgeld). De wachtgeldverplichtingen van voorgaande colleges worden steeds in de 2e voortgangsrapportage geraamd voor het eerstkomende begrotingsjaar. Eventuele wachtgeldverplichtingen van het huidige college nemen wij op in de begroting op het moment dat tot werkelijke uitbetaling moet worden overgegaan. In de paragraaf weerstandsvermogen van deze begroting hebben wij bij de risico's rekening gehouden met mogelijke wachtgeldverplichtingen.

PENSIOENEN WETHOUDERS

Wethouders bouwen jaarlijks pensioenrechten op. Hiervoor vormen wij een voorziening. In de begroting houden wij in verband met de toename van de rechten jaarlijks rekening met een toevoeging aan deze voorziening.
Over de periode vóór de invoering van het Besluit Begroting en Verantwoording (2004) is geen voorziening voor pensioenen gevormd. Aan voormalige wethouders of hun nabestaanden wordt een pensioenuitkering betaald. Deze lasten zijn in de begroting opgenomen.

VERLOFSPAREN VOOR MEDEWERKERS

In de CAO voor gemeenteambtenaren is opgenomen dat onze medewerkers hun bovenwettelijk verlof kunnen omzetten naar verlofsparen tot maximaal 3600 uur. In tegenstelling tot het wettelijk verlof verjaart het saldo van verlofsparen niet. Aan het eind van het boekjaar storten wij de waarde van het saldo in de nieuw te vormen voorziening voor verlofsparen.

REGELING VERVROEGDE UITTREDING

Wij hebben een voorziening gevormd voor de lasten van de regeling vervroegde uitkering (RVU). Van medewerkers waarmee een overeenkomst is afgesloten, wordt het benodigde bedrag in de voorziening gestort. In de CAO is opgenomen dat vanaf 2024 medewerkers een RVU uitkering kunnen ontvangen. De medewerker gaat uit dienst en ontvangt gedurende 2 jaren voorafgaand aan zijn AOW datum, een uitkering van de gemeente. De uit te keren bedragen brengen wij ten laste van de voorziening.

VOORZIENING SOCIAAL PLAN

In 2023 is het besluit genomen om een organisatieontwikkeling in te gaan. Op basis van het sociaal plan is bij het opmaken van de jaarstukken 2023 de voorziening gevorm en gevoed. De komende jaren worden bedragen onttrokken ten behoeve van salarisgaranties die op basis van het sociaal plan zijn afgegeven.

BIJLAGEN

OVERZICHT MUTATIES MEERJARENBEGROTING

In deze bijlage presenteren wij alle voorgestelde wijzigingen in deze begroting per programma.

BEGROTINGSMUTATIES:

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
0. Bestuur en ondersteuning				
Actualisatie budget afschrijvingen	-12	-24	-24	12
Actualisatie budget rentelasten	-449	-1.531	-455	-253
Actualisatie budget salarissen en overhead grondexploitaties	160	103	48	-33
Actualisatie salarissen ambtelijke organisatie 2026	0	0	0	0
Budgetmutaties lasten/baten sportbedrijf	51	51	51	51
Actualisatie budget loon- en prijsontwikkeling (Indexering)	-663	-803	-803	-803
Actualisatie budgetten afval (RDL) en mutatie afvalstoffenheffing 2026	-39	-39	-39	-39
Actualisatie investering wegen revitalisering index	0	140	140	140
Budgetmutatie zorgkosten Wmo en jeugd	1.118	1.118	1.118	1.118
Investering duurzame vervanging dakbedekking en zonnepanelen Turmac Cultuurfabriek	-61	-22	-22	-22
Inzet algemene reserve	2.148	0	0	0
Actualisatie budget openbare werken in verband leasekosten	-3	-6	-6	-6
Actualisatie budget salarissen college B&W	0	0	0	0
Actualisatie budget vastgoed Raadhuisplein 1D	0	-20	-20	-20
Actualisatie budget vergoedingen raadsleden	0	0	0	0
Bijdrage aan het fonds VNG / GGU / gezamenlijke gemeentelijke activiteiten	-45	-45	-45	-45
Budgetmutatie bestuurlijke kosten gemeenteraadsverkiezingen en nieuwe raadsperiode	-28	0	0	0
Budgetmutatie doorontwikkeling Turmac Cultuurfabriek	-60	0	0	0
Budgetmutatie gemeenteraadsverkiezingen	-60	0	0	0
Contributie Vereniging Nederlandse Riviergemeenten en Vereniging van Gelderse Gemeenten	-5	-5	-5	-5
BA0 Beleidsmatige aanpassingen	-675	-1.725	-2.635	-3.170
BA01 Taakstelling ambtelijk apparaat	100	100	100	100
BA11 en BA16 Jeugdhulp met verblijf	-150	-150	-150	-150
BA17 en BA08 Zevenaar Doet	225	0	0	0
FT0 Financieel technische maatregelen	-1.632	-1.932	-1.932	-1.932
FT01 Brandverzekeringen	0	150	150	150

FT02 Onvoorzien verlagen	25	25	25	25
FT04 Afschrijvingstermijn van gebouwen aanpassen	85	85	85	85
FT12 Invoeren projectfinanciering	225	225	225	225
IV0 Inkomstenverhogende maatregelen	-828	-1.083	-1.538	-1.793
IV03 Parkeerbelasting	300	300	500	500
IV04 Huwelijken	10	10	10	10
2. Verkeer, vervoer en waterstaat				
Actualisatie budget afschrijvingen	0	0	0	-92
Actualisatie budgetten afval (RDL) en mutatie afvalstoffenheffing 2026	-11	-11	-11	-11
Actualisatie investering rotonde Platanenlaan - Ringbaan	0	-11	-11	-11
Actualisatie investering wegen revitalisering index	0	-137	-137	-137
Actualisatie budget gladheidsbestrijding	-14	-14	-14	-14
Actualisatie budget kleine maatregelen mobiliteitsprogramma Zevenaar	-40	-40	-40	-40
3. Economie				
Actualisatie budget salarissen en overhead grondexploitaties	5	5	5	5
Actualisatie budgetten afval (RDL) en mutatie afvalstoffenheffing 2026	-3	-3	-3	-3
Actualisatie budget opstellen omgevingsprogramma economie	-25	-25	0	0
IV05 Toeristenbelasting	62	106	150	194
4. Onderwijs				
Actualisatie budget afschrijvingen	55	13	210	198
Budgetmutaties gemeenschappelijke regeling huisvesting voortgezet onderwijs	1	0	-503	-508
Actualisatie budget reserve vervangende nieuwbouw De Wissel	0	0	-125	1
Actualisatie investering vervangende nieuwbouw De Wissel	0	0	0	-126
Budget tijdelijke uitbreiding De Trompetter inclusief onderwijsleerpakket	-140	-218	-218	-218
FT04 Afschrijvingstermijn van gebouwen aanpassen	400	400	400	400
5. Sport, cultuur en recreatie				
Actualisatie budget afschrijvingen	0	0	0	8
Actualisatie budget rentelasten	2	2	1	1
Budgetmutaties lasten/baten sportbedrijf	-51	-51	-51	-51
Actualisatie investering wegen revitalisering index	0	-3	-3	-3

Actualisatie budget onderhoud klompenpaden	-23	-23	-23	-23
BA04 Cultuurpresentatie	35	35	35	35
FT04 Afschrijvingstermijn van gebouwen aanpassen	65	65	65	65
6. Sociaal domein				
Budgetmutatie zorgkosten Wmo en jeugd	-1.118	-1.118	-1.118	-1.118
BA09 Maatschappelijk werk op school	-230	-230	-230	-230
BA10 Minimabeleid	110	165	165	165
BA11 en BA16 Jeugdhulp met verblijf	650	1.150	1.650	2.150
BA13 Arbeidsparticipatie	0	0	250	250
BA14 Huishoudelijke ondersteuning	35	170	205	240
BA15 Huishoudelijke ondersteuning Was- en strijkservice gelijk aan HHM normenkader	0	360	485	485
BA17 en BA08 Zevenaar Doet	-100	125	125	125
FT06 Structureel vervallen uitvoeringsagenda	287	287	287	287
FT07 Samenkracht en burgerparticipatie	25	25	25	25
FT08 Arbeidsparticipatie	0	150	150	150
FT09 Verlagen budget woonvoorzieningen	130	130	130	130
FT10 PGB Wmo	150	150	150	150
FT11 PGB Jeugd	150	150	150	150
IV06 Gehandicaptenparkeerkaarten	6	13	20	27
7. Volksgezondheid en milieu				
Actualisatie budget afschrijvingen	0	0	0	-51
Actualisatie budget rentelasten	61	60	60	60
Actualisatie budgetten afval (RDL) en mutatie afvalstoffenheffing 2026	53	53	53	53
Investering duurzame vervanging dakbedekking en zonnepanelen Turmac Cultuurfabriek	0	0	0	0
Inzet reserve riolering	0	0	0	0
FT03 Exploitatielasten duurzaamheid	90	90	90	90
IV07 Lijkbezorgingsrechten	13	13	13	13
IV08 Rioolheffing	204	408	612	816
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
Actualisatie budget rentelasten	-1	46	56	72
Actualisatie budget salarissen en overhead grondexploitaties	4	4	4	4
Actualisatie budget uitvoeringskosten Omgevingswet	-212	0	0	0
Actualisatie budget vervolgfase Lathum Later	-227	0	0	0

Actualisatie investering realisatie rivierklimaatpark	0	0	43	-10
IV09 Omgevingsleges	233	233	233	233
Totaal mutaties	**367**	**-2.554**	**-1.887**	**-1.918**

OVERZICHT MUTATIES TOT DE MEERJARENBEGROTING

Hieronder treft u een overzicht aan met begrotingswijzigingen die in de stand 'mutaties tot de meerjarenbegroting 2026-2029' zijn opgenomen. Dit zijn begrotingswijzigingen die tussen de laatste rapportage en deze meerjarenbegroting separaat door uw raad zijn vastgesteld en begrotingswijzigingen die puur administratief van aard zijn. De wijzigingen hieronder betreffen met name deze laatste categorie. Per saldo moeten de administratieve wijzigingen budgettair neutraal zijn. Zij mogen het resultaat niet beïnvloeden. Het gaat veelal om budgetverschuivingen en dergelijke. Raadsbesluiten kunnen wel leiden tot een wijziging in het resultaat.

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
0. Bestuur en ondersteuning				
Aanvullende doorbelasting salarissen naar taakvelden fysiek domein	-188	-188	-188	-188
Actualisatie rentelasten naar taakvelden	196	1.179	174	-80
Aframen huidige doorbelastingen salarissen 2026 e.v.	-18.346	-18.346	-18.346	-18.346
Budgetmutatie bijdrage onderhoud beheer systeem van OW aan I&A budget	0	0	0	0
Doorbelasting materieel openbare werken	47	64	51	65
Doorbelasting salarissen 2026 naar taakvelden	19.241	19.241	19.241	19.241
Doorbelasting salarissen ten laste van projecten	0	0	0	0
Fractievergoedingen	0	0	0	0
Toekennen indexatie 2026	2.168	2.168	2.168	2.168
Van nieuw beleid salarissen naar regulier	-23	-23	-23	-23
1. Veiligheid				
Aanvullende doorbelasting salarissen naar taakvelden fysiek domein	-121	-121	-121	-121
Actualisatie rentelasten naar taakvelden	6	-1	5	7
Aframen huidige doorbelastingen salarissen 2026 e.v.	1.177	1.177	1.177	1.177
Doorbelasting materieel openbare werken	-1	-1	-1	-1
Doorbelasting salarissen 2026 naar taakvelden	-1.261	-1.261	-1.261	-1.261
Toekennen indexatie 2026	-7	-7	-7	-7
2. Verkeer, vervoer en waterstaat				
Aanvullende doorbelasting salarissen naar taakvelden fysiek domein	140	140	140	140
Actualisatie rentelasten naar taakvelden	5	-264	-22	16
Aframen huidige doorbelastingen salarissen 2026 e.v.	2.766	2.766	2.766	2.766
Doorbelasting materieel openbare werken	-7	-10	-8	-10
Doorbelasting salarissen 2026 naar taakvelden	-2.915	-2.915	-2.915	-2.915
Doorbelasting straatreiniging	-3	-4	-4	-5

Toekennen indexatie 2026	-138	-138	-138	-138

3. Economie				
Aanvullende doorbelasting salarissen naar taakvelden fysiek domein	-30	-30	-30	-30
Actualisatie rentelasten naar taakvelden	0	-1	-2	1
Aframen huidige doorbelastingen salarissen 2026 e.v.	630	630	630	630
Doorbelasting materieel openbare werken	-1	-1	-1	-1
Doorbelasting salarissen 2026 naar taakvelden	-653	-653	-653	-653
Toekennen indexatie 2026	-3	-3	-3	-3

4. Onderwijs				
Actualisatie rentelasten naar taakvelden	91	-193	218	290
Aframen huidige doorbelastingen salarissen 2026 e.v.	360	360	360	360
Doorbelasting Kulturhus De Brede Blik	16	16	16	16
Doorbelasting salarissen 2026 naar taakvelden	-373	-373	-373	-373
Toekennen indexatie 2026	-18	-18	-18	-18

5. Sport, cultuur en recreatie				
Aanvullende doorbelasting salarissen naar taakvelden fysiek domein	56	56	56	56
Actualisatie rentelasten naar taakvelden	3	-60	-4	16
Aframen huidige doorbelastingen salarissen 2026 e.v.	2.371	2.371	2.371	2.371
Doorbelasting Kulturhus De Brede Blik	-21	-21	-21	-21
Doorbelasting materieel openbare werken	-28	-37	-30	-38
Doorbelasting salarissen 2026 naar taakvelden	-2.449	-2.449	-2.449	-2.449
Toekennen indexatie 2026	-432	-432	-432	-432

6. Sociaal domein				
Actualisatie rentelasten naar taakvelden	0	-9	-1	1
Aframen huidige doorbelastingen salarissen 2026 e.v.	6.535	6.535	6.535	6.535
Doorbelasting Kulturhus De Brede Blik	4	4	4	4
Doorbelasting materieel openbare werken	0	0	0	0
Doorbelasting salarissen 2026 naar taakvelden	-6.943	-6.943	-6.943	-6.943
Toekennen indexatie 2026	-1.646	-1.646	-1.646	-1.646
Van nieuw beleid salarissen naar regulier	23	23	23	23

7. Volksgezondheid en milieu				
Aanvullende doorbelasting salarissen naar taakvelden fysiek domein	33	33	33	33

Actualisatie rentelasten naar taakvelden	30	-247	40	143
Aframen huidige doorbelastingen salarissen 2026 e.v.	1.785	1.785	1.785	1.785
Doorbelasting materieel openbare werken	-10	-14	-11	-14
Doorbelasting salarissen 2026 naar taakvelden	-1.830	-1.830	-1.830	-1.830
Doorbelasting straatreiniging	3	4	4	5
Toekennen indexatie 2026	53	53	53	53
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
Aanvullende doorbelasting salarissen naar taakvelden fysiek domein	110	110	110	110
Actualisatie rentelasten naar taakvelden	-332	-404	-408	-393
Aframen huidige doorbelastingen salarissen 2026 e.v.	2.720	2.720	2.720	2.720
Doorbelasting salarissen 2026 naar taakvelden	-2.818	-2.818	-2.818	-2.818
Doorbelasting salarissen ten laste van projecten	0	0	0	0
Toekennen indexatie 2026	22	22	22	22
Totaal mutaties	**0**	**0**	**0**	**0**

MEERJARENINVESTERINGSPLAN

In het meerjareninvesteringsplan vermelden wij de voor de komende vier jaren geplande investeringen. Het meerjareninvesteringsplan is bedoeld voor de bewaking van de planning en de voortgang van deze investeringen. De wijzigingen hebben vooral betrekking op de fasering van de investeringen die in het meerjareninvesteringsplan zijn opgenomen en daarmee op de raming van de lasten in de meerjarenbegroting. Het meerjareninvesteringsplan wordt jaarlijks geactualiseerd en vastgesteld bij de begroting.
In de 2e Voortgangsrapportage en de jaarstukken nemen wij het investeringsoverzicht op. In dit overzicht geven wij de stand van zaken weer van de beschikbaar gestelde en lopende investeringen.

Hierna presenteren wij het bijgestelde meerjareninvesteringsplan voor de jaren 2026-2029. Voor de toelichting op de geplande investeringen verwijzen wij u naar de betreffende programma's bij het onderdeel 'Wat kost het?'.

In onderstaande tabel is een kolom 'separaat voorstel' opgenomen. Wanneer in deze kolom een 'ja' is ingevuld dan komen wij bij u terug met een separaat raadsvoorstel.

Omschrijving	Separaat voorstel	Investeringsbedrag (x € 1.000)				
		2025	2026	2027	2028	2029
Aanbrengen zonnepanelen brandweerkazerne Zevenaar		38	0	0	0	0
Bouw toiletvoorziening Breuly		26	0	0	0	0
Citroen Jumpy V-30-LLD (481)		45	0	0	0	0
Heftruck Toyota		25	0	0	0	0
Invullen gebouw Raadhuisplein 1		175	0	0	0	0
Iveco V-05-DRX (373)		15	0	0	0	0
Iveco VZF-30-B (364) begraven		55	0	0	0	0
Machinepark OW		32	0	0	0	0
Mercedes Sprinter Pick-up		63	0	0	0	0
Pand Dorpsstraat 33 Angerlo		74	0	0	0	0
Raadzaal inrichting en installaties		100	0	0	0	0
Rioolcombi (kolkenzuiger)		400	0	0	0	0
Service auto VW transporter		102	0	0	0	0
Tractor MF		75	0	0	0	0
Verduurzaming brandweerkazerne Zevenaar		3	0	0	0	0
Verduurzaming Musiater		638	0	0	0	0
Vervangen Servicewagen 468 VJ-092-F		34	0	0	0	0
vervangen VW Crafter bus (355)		61	0	0	0	0
vervangen VW crafter/kipper (356)		88	0	0	0	0
vervangen VW Crafter/kipper (357)		88	0	0	0	0
Vervanging dak Turmac (TCF)		0	1.337	0	0	0
Vervanging werkplekken hardware 2024		32	0	0	0	0
Vervanging werkplekken hardware 2025		144	0	0	0	0
Vervanging werkplekken hardware 2026		0	341	0	0	0
Vervanging werkplekken hardware 2027		0	0	329	0	0
Vervanging werkplekken hardware 2028		0	0	0	141	0
Vervanging zonnepanelen warmtep. gemeentewerf ZVN		58	0	0	0	0

Vloeistoftank 32000 liter		33	0	0	0	0
Vrachtauto 210 MAN TGL (30-BJP-5)		0	80	0	0	0
Vrachtwagen DAF CF75		410	0	0	0	0
Werkplekken Turmac kantoorgebouw		50	0	0	0	0
Totaal programma 0.		**2.864**	**1.758**	**329**	**141**	**0**

Omschrijving	Separaat voorstel	Investeringsbedrag (x € 1.000) 2025	2026	2027	2028	2029
Geen investeringen voor dit programma.						
Totaal programma 1.		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Omschrijving	Separaat voorstel	Investeringsbedrag (x € 1.000) 2025	2026	2027	2028	2029
Ambities wegen 2025		30	0	0	0	0
Ambities wegen 2026		0	30	0	0	0
Ambities wegen Angerlo		9	0	0	0	0
Ambities wegen Lobith-Zuid		23	8	0	0	0
Edisonstraat - planvorming herinrichting		50	45	0	0	0
Fietspadstrooier		50	0	0	0	0
Gebiedsopgave Babberich met Witte Kruis	JA	335	185	250	1.000	0
Geitenwaard - fietspad		99	0	0	0	0
Herinr. voorterrein Turmac Cultuurf. en ged Kerkst		17	0	0	0	0
Herinrichting Kop van Tolkamer		455	0	0	0	0
Herinrichting Markt Zevenaar		130	0	0	0	0
Herinrichting Muldershof		22	0	0	0	0
Herinrichting park.plaatsen centrum/babberichseweg		248	0	0	0	0
Iveco V-06-DRX (374)		4	0	0	0	0
Kleine vrachtwagen 358 VW Crafter VBN-379-K		0	43	0	0	0
Lobith-Noord wegen: duurzaam en circulair		220	0	0	0	0
Monitoring geluid/fijnstof/trillingen A12/A15		0	0	0	84	0
Pannerden wegen: duurzaam en circulair		110	0	0	0	0
Planvorming herinrichting Doesburgsweg		0	0	96	0	0
Planvorming herinrichting Mercurion		0	0	0	0	71
Reconstructie Arnhemseweg/Methen en Ringbaan-Noord		-5	0	0	0	0
Revitalisatie dijken		74	100	200	0	0
Revitalisatie Nieuwstraat Pannerden		21	0	0	0	0
Revitalisatie Parkeerdek Masiusplein Zevenaar		525	0	0	0	0
Revitalisatie wegen Angerlo		50	0	0	0	0
Revitalisatie wegen Bijlanseweg Tolkamer		400	200	0	0	0
Revitalisatie wegen Bloemenkamp		432	0	0	0	0
Revitalisatie wegen Lobith-Noord		132	1.004	1.000	0	0
Revitalisatie wegen Lobith-Noord 26 / 22-24		0	2.427	0	0	0
Revitalisatie wegen Lobith-Zuid		214	110	0	0	0
Revitalisatie wegen Lobith-Zuid 26 / 22-24		0	508	0	0	0
Revitalisatie wegen Pannerden		123	1.600	0	0	0
Revitalisatie wegen Schrijvershoek		200	302	505	0	0
Revitalisatie wegen Schrijvershoek 26 / 22-24		0	1.167	0	0	0

Revitalisatie wegen Spijk	74	0	0	0	0
Rotonde Platanenlaan - Ringbaan	0	672	0	0	0
Snelfietsroute F12 - traject 7 en 9	1.203	0	0	0	0
Spoorverdubbeling - advies en planvorming	77	0	0	0	0
Straatmeubilair 2025	50	0	0	0	0
Straatmeubilair 2026	0	71	50	0	0
Straatmeubilair 26 / 22-24 index	0	30	0	0	0
Veegtruck	100	0	0	0	0
Veegwagen 27-BPR-5	71	0	0	0	0
Veegwagen 86-BNS-3	65	0	0	0	0
Verkeersregelinstallaties 2023	23	0	0	0	0
Verkeersregelinstallaties 2024	110	0	0	0	0
Verkeersregelinstallaties 2025	115	0	0	0	0
Verkeersregelinstallaties 2026	0	120	0	0	0
Verlichting duurzaam en circulair 2023	30	0	0	0	0
Verlichting duurzaam en circulair 2024	60	0	0	0	0
Verlichting duurzaam en circulair 2025	80	0	0	0	0
Verlichting duurzaam en circulair 2026	0	70	0	0	0
Vervangen armaturen 2026	0	250	0	0	0
Vervangen BOV 2016-2025 armatu-ren 2025	237	0	0	0	0
Vervangen BOV 2016-2025 masten 2025	196	0	0	0	0
Vervangen brug Eltenseweg	315	335	0	0	0
Vervangen grote zoutsproeier Epoke (GH-3)	65	0	0	0	0
Vervangen grote zoutsproeier Epoke (GH-7)	65	0	0	0	0
Vervangen masten 2026	0	160	0	0	0
Vervanging fietstunnel onder de weg 7Poort	286	261	0	0	0
Voetgangersoversteekplaatsen parkeerring	92	0	0	0	0
Voetpad K03 Ringbaan Noord / K04 Hekke	30	0	0	0	0
Witte Kruis - onderzoek Plan, MER	91	0	0	0	0
Zoutsilo	37	0	0	0	0
Totaal programma 2.	**7.440**	**9.698**	**2.101**	**1.084**	**71**

Omschrijving	Separaat voorstel	Investeringsbedrag (x € 1.000) 2025	2026	2027	2028	2029
Herinrichten Edisonstraat/Doesburgseweg		0	0	400	350	0
Raadhuisplein - herinrichten		5	0	0	0	0
Toekomstbest. bedrijventerrein Hengelder&Tatelaar		223	210	0	0	0
Toekomstbestendig bedr.terrein Lobith-Halve Maan		0	250	250	0	0
Zevenaar - bruisend maken centrum		43	0	0	0	0
Totaal programma 3.		**271**	**460**	**650**	**350**	**0**

Omschrijving	Separaat voorstel	Investeringsbedrag (x € 1.000) 2025	2026	2027	2028	2029
Aanpassing locaties Liemers College (VO)	JA	3.500	0	0	0	0
Bouwkundige aanpassing ds. Jonkerschool		25	0	0	0	0
Bouwvoorbereiding basisschool de Wissel	JA	250	0	0	0	0
Brede school Groot Holthuizen - 1e inrichting/olp		278	0	0	0	0
Carrousel/Maatjes verbouw - aanpassing		147	0	0	0	0

Haalbaarheidsonderz huisv de Tamboerijn/de Wissel		64	150	0	0	0
Herstel dak en kozijnen basisschool de Bem		50	0	0	0	0
Renovatie in div. schoolgebouwen		17	0	0	0	0
Vervangende nieuwbouw De Tamboerijn	JA	0	230	245	2.150	2.150
Vervangende nieuwbouw De Wissel	JA	0	3.460	2.830	0	0
Voorbereiding verv.nieuwb./renovatie Herenmaten	JA	250	0	0	0	0
Totaal programma 4.		**4.581**	**3.840**	**3.075**	**2.150**	**2.150**

Omschrijving	Separaat voorstel	Investeringsbedrag (x € 1.000) 2025	2026	2027	2028	2029
Afvalbakken		60	0	0	0	0
Beregeningsinstallaties sportvelden		-2	0	0	0	0
Duurzaam materieel speelvoorzieningen 2024		20	0	0	0	0
Duurzaam materieel speelvoorzieningen 2025		30	0	0	0	0
Duurzaam materieel speelvoorzieningen 2026		0	30	0	0	0
Gimbornhof		84	0	0	0	0
Herontwikkeling Bizetstraat 1 Zevenaar		201	0	0	0	0
Hittestress maatregelen 2026		0	37	0	0	0
Hittestress maatregelen Bloemenkamp		99	0	0	0	0
Hittestress maatregelen Lobith-Noord		5	10	17	0	0
Hittestress maatregelen Lobith-Zuid		19	6	0	0	0
Hittestress maatregelen Schrijvershoek		3	9	15	0	0
Hondenloslooopterreinen		140	0	0	0	0
Impuls aantrekkelijk en uitnodigend groen 2023		1	0	0	0	0
Impuls aantrekkelijk en uitnodigend groen 2024		82	0	0	0	0
Impuls aantrekkelijk en uitnodigend groen 2025		100	0	0	0	0
Impuls aantrekkelijk en uitnodigend groen 2026		0	100	0	0	0
Impuls aantrekkelijk en uitnodigend groen Lobith-N		14	10	10	0	0
Impuls aantrekkelijk en uitnodigend groen Lobith-Z		19	6	0	0	0
Impuls aantrekkelijk groen Bloemenkamp		25	0	0	0	0
Impuls aantrekkelijk groen Kop van Tolkamer		30	0	0	0	0
Impuls aantrekkelijk groen Schrijvershoek		0	10	20	0	0
Led verlichting sportvelden		-2	0	0	0	0
Maailaadwagen (637)		65	0	0	0	0
Reguliere vervanging bomen 2023		7	0	0	0	0
Reguliere vervanging bomen 2024		160	0	0	0	0
Reguliere vervanging bomen 2025		160	0	0	0	0
Reguliere vervanging bomen 2026		0	160	0	0	0
Reguliere vervanging groen 2023		345	0	0	0	0
Reguliere vervanging groen 2024		328	0	0	0	0
Reguliere vervanging groen 2025		400	0	0	0	0
Reguliere vervanging groen 2026		0	400	0	0	0
Reguliere vervangingen bomen Angerlo		8	0	0	0	0
Reguliere vervangingen bomen Bloemenkamp		25	0	0	0	0
Reguliere vervangingen bomen Kop van Tolkamer		25	0	0	0	0
Reguliere vervangingen bomen Lobith-Noord		4	10	20	0	0
Reguliere vervangingen bomen Lobith-Zuid		19	6	0	0	0
Reguliere vervangingen bomen Schrijvershoek		0	25	60	0	0

Reguliere vervangingen groen Angerlo	7	0	0	0	0
Reguliere vervangingen groen Bloemenkamp	55	0	0	0	0
Reguliere vervangingen groen Kop van Tolkamer	30	0	0	0	0
Reguliere vervangingen groen Lobith-Noord	10	20	60	0	0
Reguliere vervangingen groen Lobith-Zuid	34	11	0	0	0
Reguliere vervangingen groen Schrijvershoek	0	25	60	0	0
Uitbreiding bomen 2025	100	0	0	0	0
Uitbreiding bomen 2026	100	0	0	0	0
Vervanging speeltoestellen 2024	243	0	0	0	0
Vervanging speeltoestellen 2025	281	0	0	0	0
Vervanging speeltoestellen 2026	0	268	0	0	0
Vervanging speeltoestellen 2027	0	0	260	0	0
Vervanging speeltoestellen Bloemenkamp	39	0	0	0	0
Vervanging speeltoestellen Lobith-Noord	0	10	20	0	0
Vervanging speeltoestellen Lobith-Zuid	19	6	0	0	0
Vervanging speeltoestellen Schrijvershoek	0	10	15	0	0
Totaal programma 5.	**3.392**	**1.169**	**557**	**0**	**0**

Omschrijving	Separaat voorstel	Investeringsbedrag (x € 1.000)				
		2025	2026	2027	2028	2029
Aankoop pand Stationsplein 4 Zevenaar		308	0	0	0	0
Totaal programma 6.		**308**	**0**	**0**	**0**	**0**

Omschrijving	Separaat voorstel	Investeringsbedrag (x € 1.000)				
		2025	2026	2027	2028	2029
18 containers voor luiers en incontinentiemat.		121	0	0	0	0
Bloemenkamp: vernieuwen rioolstelsel etc.		1.963	0	0	0	0
Gemalen bouwkundig 2024		228	0	0	0	0
Gemalen bouwkundig 2025		109	0	0	0	0
Gemalen mechanisch/elektrisch en IBA's 2023		236	0	0	0	0
Gemalen mechanisch/elektrisch en IBA's 2024		368	170	0	0	0
Gemalen mechanisch/elektrisch en IBA's 2025		148	31	0	0	0
Giesbeek - revitalisering		161	0	0	0	0
Invest. duurzaamheidsmaatregelen eigen org. 2024		35	0	0	0	0
Invest. duurzaamheidsmaatregelen eigen org. 2026		0	400	0	0	0
Kia EV3 4-TXN-62 (480)		35	0	0	0	0
Klimaatadaptieve maatregelen 2026		0	32	0	0	0
Klimaatadaptieve maatregelen Bloemenkamp		324	0	0	0	0
Klimaatadaptieve maatregelen Lobith-Noord		0	25	40	0	0
Klimaatadaptieve maatregelen Lobith-Zuid		98	33	0	0	0
Klimaatadaptieve maatregelen plein Didamsestraat		166	100	0	0	0
Klimaatadaptieve maatregelen Schrijvershoek		0	25	27	0	0
Klimaatadaptieve maatregelen Zevenaar		132	150	0	0	0
Klimaatadaptieve mtrg Bloemenk, Schrijversh, Oud Z		145	0	0	0	0
Klimaatadaptieve mtrg Lobith, Tolkamer, Pannerden		145	0	0	0	0
Kop van Tolkamer: vernieuwen riool-stelsel etc.		192	0	0	0	0
Lathum (Koestraat): vernieuwen rioolstelsel etc.		109	0	0	0	0
Lobith-Noord: vernieuwen riool-stelsel etc.		2.372	3.151	3.500	0	0

Marktplein Lobith-Zuid: vernieuwen riool-stelsel	804	152	0	0	0
Methen en Heerenmäten - bouwkundig deel gemalen	134	0	0	0	0
Methen en Heerenmäten: vrijverval riool	200	0	0	0	0
Minigemalen 2025	97	0	0	0	0
Minigemalen 2026	0	67	0	0	0
Ondergrondse restafvalcontainers	10	0	0	0	0
Pannerden: vernieuwen rioolstelsel etc.	546	0	0	0	0
Renovatie 2025	250	0	0	0	0
Renovatie 2026	0	250	0	0	0
Schrijvershoek: vernieuwen rioolstelsel etc.	953	1.425	2.000	0	0
Verduurzaming dak Turmac (TCF)	0	500	0	0	0
Vervangen oeverbeschoeiing 2024	50	0	0	0	0
Vervangen oeverbeschoeiing 2025	100	0	0	0	0
Vervangen oeverbeschoeiing 2026	0	50	0	0	0
Vervangen VW Transporter (1128)	0	0	0	80	0
Totaal programma 7.	**10.231**	**6.561**	**5.567**	**80**	**0**

Omschrijving	Separaat voorstel	Investeringsbedrag (x € 1.000) 2025	2026	2027	2028	2029
Grondverwerving binnen Wvg-locaties		16.500	0	0	0	0
Realiseren rivierklimaatpark		75	0	1.500	0	0
Voorbereidingskrediet Dijkweg e.o. Oud-Zevenaar		57	0	0	0	0
Voorbereidingskrediet Groot Holthuizen Veld A		157	0	0	0	0
Voorbereidingskrediet Groot Holthuizen Veld B		162	0	0	0	0
Voorbereidingskrediet Reisenakker Zevenaar		157	0	0	0	0
Voorbereidingskrediet Witte Kruis e.o. Babberich		166	0	0	0	0
Totaal programma 8.		**17.274**	**0**	**1.500**	**0**	**0**
Totaal alle programma's		**46.361**	**23.486**	**13.779**	**3.805**	**2.221**

RESERVES EN VOORZIENINGEN

Algemene reserve (stand per 1 januari)						(Bedragen x € 1.000)
Nummer	Naam	2025	2026	2027	2028	2029
9000	Algemene reserve	38.867	36.456	34.068	34.068	34.068
Totaal	**algemene reserve**	**38.867**	**36.456**	**34.068**	**34.068**	**34.068**

Bestemmingsreserves (stand per 1 januari)						(Bedragen x € 1.000)
Nummer	Naam	2025	2026	2027	2028	2029
9010	Uitvoeringskosten TOZO	202	202	202	202	202
9017	Afval	256	384	384	384	384
9018	Riolering	644	644	440	440	440
9047	Onderhoud gebouwen	66	0	0	0	0
9049	Zevenaar Doet	0	0	150	75	0
9054	Duurzaamheid	1.368	951	0	0	0
9056	Woningbouw	2.097	539	140	0	0
9058	Achterstand groen	387	0	0	0	0
9059	Advies en begeleiding project A12/A15	494	394	294	294	294
9073	Opvang en begeleiding Oekraïners	230	130	0	0	0
Totaal	**bestemmingsreserves**	**5.744**	**3.244**	**1.610**	**1.395**	**1.320**

Bestemmingsreserves afschrijvingslasten (stand per 1 januari)						(Bedragen x € 1.000)
Nummer	Naam	2025	2026	2027	2028	2029
9006	Revitalisering Tatelaar fase 2	500	500	500	483	467
9007	Werkzaamheden gemeentehuis	492	480	467	455	442
9012	Snelfietsroute F12	393	392	384	375	367
9027	Balansverkorting	125	120	115	110	105
9028	Onderwijshuisvesting	261	251	242	232	222
9029	Basisschool 't Scathe	1.834	1.776	1.717	1.658	1.599
9034	De Cirkel/De Duim	551	524	496	469	441
9035	Sportvelden RKPSC	51	43	34	26	17
9036	Fietspad Geitenwaard	100	100	98	95	93
9037	Herinrichting Tengnagelwaard	48	47	46	44	43
9038	Speelvoorzieningen kinderen met beperking	100	93	87	80	73

9039	Brede Blik Giesbeek	1.009	938	866	794	722
9040	Verbouw nieuwbouw gemeentehuis	936	856	775	695	614
9051	Herinrichting Muldershof	565	565	551	537	523
9052	Herinrichting Markt Zevenaar	375	375	363	351	339
9053	Vervangende nieuwbouw de Wissel	6.500	6.500	6.500	6.500	6.500
9055	Herontwikkeling Bizetstraat 1 Zevenaar	166	166	160	155	149
9057	Sportaccommodaties	1.158	1.082	1.006	930	853
9061	Ledverlichting sportterreinen	760	760	710	659	608
9062	Beregeningsinstallatie sportvelden	307	307	287	266	246
9064	IHP 2007 Lindehagen/Tamboerijn	275	275	220	165	110
9065	Aanpassing tijdelijke huisvesting Platanenlaan	0	0	0	0	0
9066	Rioolcombi (kolkenzuiger)	400	400	360	320	280
9067	Vervanging hardware werkplekken	276	184	92	0	0
9068	Vervanging hardware werkplekken 2022	24	12	0	0	0
9069	Vervanging hardware werkplekken 2023	300	219	137	56	56
9070	Vervanging hardware werkplekken 2024	252	252	175	98	21
9071	Vervanging hardware werkplekken 2025	192	192	156	120	83
9072	Vervanging software centrale afsluiting parkeren	34	22	11	0	0
9074	Verduurzaming dak Turmac (TCF)	0	0	500	475	450
Totaal	**bestemmingsreserves afschrijvingslasten**	**17.987**	**17.431**	**17.053**	**16.146**	**15.424**

Voorzieningen (stand per 1 januari)						**(Bedragen x € 1.000)**
Nummer	**Naam**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
8002	Pensioenen wethouders	2.483	2.461	2.435	2.409	2.384
8004	Onderhoud gebouwen	2.138	2.491	2.331	2.293	2.867
8006	Openbare verlichting	181	170	203	236	269
8007	Wegen	2.675	2.165	2.461	2.757	3.053
8008	Bruggen	172	202	157	111	66
8009	Begraafplaatsen	106	87	92	96	101
8010	Riolering	5.452	5.439	5.370	4.945	4.684
8013	Wachtgelden wethouders	80	0	0	0	0
8014	Verlofsparen	306	406	406	406	406
8015	Voorziening regeling vervroegde uitkering (RVU)	192	272	181	91	0
8016	Sociaal plan	125	85	45	45	45
8017	Afval	0	80	80	80	80

Totaal	**voorzieningen**	**13.910**	**13.857**	**13.761**	**13.469**	**13.955**

OVERZICHT BELEIDSINDICATOREN

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Begroting 2026	Begroting 2029
Programma 0. Bestuur en ondersteuning					
Apparaatskosten (in € per inwoner)				934,00	934,00
	De beleidsindicatoren van dit programma (apparaatskosten, bezetting, externe inhuur, formatie en overhead) zijn niet opgenomen op waarstaatjegemeente.nl. Daarom zijn niet alle waardes gevuld. De apparaatskosten zijn becijferd door een totaaltelling van salarissen, inhuur, P&O, huisvesting, intern beheer en I&A. Wordt uitgedrukt in € per inwoner.				
Bezetting (aantal Fte per 1.000 inwoners)				7,70	7,80
	De bezetting per 31-12-2024 bedraagt 341 fte, uitgedrukt per 1.000 inwoners is dat 7,58. De bezetting met eigen medewerkers is de afgelopen jaren (2022-2025) toegenomen. Dit houdt verband met uitbreiding van de formatie, gehonoreerd in eerdere meerjarenbegrotingen. We zetten in op meer invulling door eigen medewerkers en dus een hogere (vaste) bezetting.				
Externe inhuur (kosten in % totale loonsom en inhuur externen)				30,00	28,00
	Het gaat hier om het bedrag van de totale inhuur als % van de loonsom. De inhuur is inclusief inhuur ten laste van projecten, GREX, investeringen en inclusief inhuur wegens ziekte. De externe inhuur is als gevolg van inhuur op projecten en vacatures in de reguliere formatie hoger dan ons streefcijfer. In de huidige krappe arbeidsmarkt is het lastig om personeel aan te trekken. Om het werk toch gedaan te krijgen, zijn we genoodzaakt externe inhuur in te zetten. De verhouding tussen externe inhuur en de inzet van eigen medewerkers loopt verder uiteen. Dit leidt tot een hoog percentage.				
Formatie (aantal Fte per 1.000 inwoners)				8,62	8,62
	De vastgestelde formatie per 01-01-2025 voor het begrotingsjaar 2026 is 388 fte. Dit is inclusief nieuw toegekende formatie voor de uitvoering van het collegeprogramma 2022-2026. In deze indicator wordt de formatie uitgerekend per 1.000 inwoners. Afhankelijk van veranderingen en ontwikkelingen in het takenpakket van gemeenten in de nabije toekomst kan deze indicator wijzigen.				

Overhead (in % van totale lasten)

			10,61	10,61

Het totaal van de loonkosten, kosten van ICT, P&O, facilitaire zaken, huisvesting en overige overhead wordt uitgedrukt in een % van de totale lasten. De berekening van overhead sluit aan bij het taakveld 0.4 overhead.
De gevolgen van diverse organisatorische en externe ontwikkelingen zoals datasturing, informatisering & automatisering, gehonoreerde uitbreiding van formatie en organisatieontwikkeling zijn meegenomen in de overhead.

Programma 1. Veiligheid

Diefstal uit woningen (aantal per 1.000 inwoners)

2024	1,20	0,80	0,50	0,50

We zitten al behoorlijk laag in Zevenaar ten opzichte van het Gelders gemiddelde. Samen met de buurtwhatsappgroepen, politie en gezamenlijke acties proberen we inwoners te waarschuwen voor inbraken.

Drugsdelicten: drugsvervaardiging, -handel en -bezit (aantal per 10.000 inwoners)

2024	6,15	8,21	6,31	6,31

Dit is een KPI die aansluit bij de prioritering uit de Integrale Veiligheidsagenda (2023-2026). Het is geen verplichte BBV-indicator. Het vervaardigen, handelen en bezitten van drugs is strafbaar gesteld als misdrijf. Het aantal door de politie geregistreerde drugsdelicten in Zevenaar ligt iets boven het Gelders gemiddelde. Het streven is om naar het Gelders gemiddelde te dalen. We zetten met onze preventieve ondermijningsaanpak in op het voorkomen van (o.a.) drugsdelicten, maar in ons gebied is het zeker een probleem waar we mee te maken hebben.

Geweldsmisdrijven (aantal per 1.000 inwoners)

2024	3,50	2,30	2,20	2,00

Zevenaar scoort sterk onder het Gelders gemiddelde. We blijven sturen op een verdere daling van het aantal geweldmisdrijven.

Politieregistraties overlast door verward persoon (aantal per 10.000 inwoners)

2024	80,00	46,00	35,00	35,00

Dit is een KPI die aansluit bij de prioritering uit de Integrale Veiligheidsagenda (2023-2026). Het is geen verplichte BBV-indicator. Het aantal politieregistraties van overlast met verwarde personen is een nieuw opgenomen beleidsindicator. In 2024 kwam Zevenaar ver onder het Gelders gemiddelde uit met 46 politieregistraties. De overlast door personen met verward gedrag is hoog, toch zitten we onder het Gelders gemiddelde. Met onze aanpak hopen we uiteindelijk resultaten te zien en dat het cijfer gaat dalen.

Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) (aantal per 1.000 inwoners)

2024	4,90	4,00	3,30	3,00

In 2024 zijn we helaas zijn we iets gestegen ten opzichte van voorgaande jaren. Desondanks scoren we nog onder het Gelders gemiddelde en gaan we voor een afname.

Verwijzingen Halt (aantal per 10.000 jongeren)

2024	8,00	11,00	9,00	9,00

De verwijzingen naar Halt zijn hoger dan het Gelders gemiddelde. Meer Zevenaarse jongeren krijgen een doorverwijzing naar Halt. Mogelijk is dit een effect van de verbeterde samenwerking in het zorg- en veiligheidsdomein, zodat we jongeren eerder en beter in beeld krijgen.

Winkeldiefstallen (aantal per 1.000 inwoners)

2024	1,80	0,70	0,80	0,80

In 2024 zagen we een daling in de cijfer van winkeldiefstallen. We hopen dit lage cijfer de aankomende jaren vast te houden.

Programma 3. Economie

Vestigingen (van bedrijven) (aantal per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar)

2023	166,30	149,30	150,00	153,00

De gemeente Zevenaar volgt de provinciale en landelijke trend. Het aantal vestigingen ten opzichte van de inwoners in de leeftijdscategorie 15 t/m 64 jaar stijgt. Oorzaak hiervoor is het relatief grote aantal oprichtingen en het nog beperkt aantal faillissementen. De verwachte stijging zet wel door, maar niet zo fors als in 2022 en 2023.

Functiemenging (%)

2023	54,40	48,40	46,00	46,00

Het aantal banen en woningen is in de gemeente Zevenaar niet volledig in balans. Vanuit de geplande woningbouw opgave is het zaak om ook ruimte voor economie goed te borgen. Een gezonde economie draagt, net als een gezonde leefomgeving en een inclusieve samenleving, bij aan de brede welvaart. Voor het versterken van de lokale economie zetten we onder andere in op de uitbreiding van bedrijventerrein 7Poort. De voorkeur heeft het om het woon-werkverkeer zo beperkt mogelijk te houden.

Programma 4. Onderwijs

Absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)

2024	5,10	1,10	1,30	1,30

Van absoluut verzuim is sprake als een leerplichtige jeugdige (5 tot 16 jaar) of een kwalificatieplichtige jeugdige (16 en 17 jaar) niet op een school staat ingeschreven.
De cijfers voor Zevenaar wijken positief af van het Gelders gemiddelde. Het onderwijs en RBL zetten in op maatregelen om ervoor te zorgen dat alle leerlingen naar school gaan. In de zomerperiode wordt door het RBL nauwkeurig gemonitord of leerlingen die worden uitgeschreven bij een school, op een nieuwe school weer staan ingeschreven. Dit geldt met name bij de overgang van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs, en van voortgezet onderwijs naar een vervolgopleiding. Monitoring zorgt ervoor dat jeugdigen sneller in beeld komen, en dus ook sneller kan worden ingegrepen als blijkt dat er geen (her)inschrijving heeft plaatsgevonden.

Relatief verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)

2024	28,00	45,00	20,00	20,00

Van relatief verzuim is sprake als een leerplichtige of kwalificatieplichtige jeugdige (tot 23 jaar) gedurende 4 opeenvolgende lesweken meer dan 16 uur ongeoorloofd verzuimt.

Bij relatief verzuim zien we in vergelijking met het voorgaande jaar gelijk blijvende cijfers. Bij relatief verzuim gaat het meestal om zorgverzuim. Het gaat om schoolverzuim vanwege situaties thuis in het gezin, soms als gevolg van financiële problematiek. We blijven met het RBL, de school en ouders werken aan verdere verdere daling van het relatief verzuim.

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) (% deelnemers aan VO en MBO)

2024	2,10	2,10		1,70	1,70

Voortijdig schoolverlaters zijn jongeren tot 23 jaar zonder startkwalificatie die langer dan vier weken aaneengesloten geen onderwijs volgen of niet staan ingeschreven op een school.

We zien ten opzichte van het jaar ervoor een lichte daling in het percentage voortijdig schoolverlaters, zowel in Gelderland als in Zevenaar. Het RBL en de RSD helpen voortijdig schoolverlaters weer terug naar school te gaan of zij begeleiden jongeren naar werk. Jongeren in een kwetsbare positie krijgen hierbij extra ondersteuning.

Programma 5. Sport, cultuur en recreatie

Niet sporters (%)

2024	43,10	47,20		48,00	47,50

Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.
Landelijke cijfers laten zien dat het beweeggedrag in diverse gemeenten weer stijgende is. Door de inzet van de sportaanbieders en onze combinatiefunctionarissen, en extra inzet vanuit het Gezond Actief Leven Akkoord verwachten wij komende jaren een inhaalslag te maken.

Programma 6. Sociaal domein

Personen met een bijstandsuitkering van 18 jaar en ouder (aantal per 10.000 inwoners)

2024	292,40	252,00		258,00	260,00

Het aantal personen met een bijstandsuitkering in de gemeente Zevenaar ligt onder het Gelders gemiddelde. Landelijk wordt voor gemeenten met minder dan 50.000 inwoners een stijging van het bijstandsbestand verwacht van +1,7%, hierdoor is de verwachting dat de personen met een bijstandsuitkering in de komende jaren licht zal stijgen. De huidige bestuurlijke opdracht aan RSD de Liemers richt zich op de begeleiding van inwoners met een lange afstand tot de arbeidsmarkt en is erop gericht om zoveel mogelijk inwoners te laten uitstromen naar de arbeidsmarkt, zodat een eventuele stijging zoveel mogelijk wordt beperkt.

Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin

2023	5,00	4,00		4,50	4,00

Ons beleid is er op gericht om het aantal kinderen in armoede terug te dringen. Landelijk ligt het percentage kinderen dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen op 6%. In gemeente Zevenaar streven we naar een lager percentage dan het landelijke.

Cliënten met een maatwerkvoorziening Wmo

2022	695,00	890,00		885,00	870,00

Ondanks het ontbreken van de meest recente cijfers van Gelderland is de verwachting dat het aantal cliënten met een maatwerkarrangement in Zevenaar nog steeds iets hoger dan het gemiddelde in Gelderland is. Dit past bij het beeld dat er veel aanvragen blijven komen bij de toegang. Er wordt gewerkt aan het verminderen van het aantal maatwerkarrangementen. Dit o.a. door ontwikkelen van (meer) voorzieningen in het voorliggende veld, meer aandacht naar positieve gezondheid en actualisatie van het Wmo beleid.

Jongeren met een delict voor de rechter (% 12 t/m 21 jarigen)

2023	1,00	1,00	0,80	0,80

Met de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming werken we toe naar een sterk lokaal team dat een nauwe samenwerking heeft met GI's en Veilig Thuis. Daarbij hebben we ons preventief jeugdbeleid voor jongeren uitgebreid met trajecten als Straatwerk, Halt in de Wijk en Iriszorg. De verwachting is dat dit alles een preventief effect zal hebben.
De wachtlijsten bij de GI's zorgen momenteel voor een afname van het aantal maatregelen. Dit is een tijdelijk effect.

Jongeren met jeugdbescherming (% van alle jongeren tot 18 jaar)

2024	1,00	1,20	1,00	1,00

We maken ons lokaal en regionaal sterk om te voorkomen dat er een jeugdbeschermingsmaatregel nodig is. Onder andere met de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario Jeugd- en Gezinsbescherming. Ook zetten we lokaal meer in op preventie en hebben we ons preventieve aanbod flink uitgebreid voor kinderen, jongeren en gezinnen. Als er toch een jeugdscheringmaatregel wordt uitgesproken door de kinderrechter, dan zorgen we dat deze zo goed mogelijk wordt uitgevoerd en er een nauwe samenwerking is tussen de Gecertificeerde Instelling, het lokaal team en het voorliggend veld, gericht op tijdelijk gedeelde regie en terug naar eigen regie waar dat kan en veilig is. Dit draagt eraan bij dat een jeugdbeschermingsmaatregel soms niet nodig is of de duur ervan verkort kan worden. Een goed functionerend Veiligheidshuis en Jeugdbeschermingstafel is hiervoor cruciaal.

Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar)

2024	14,90	15,80	12,40	12,40

We zien binnen onze gemeente een lichte afname van het percentage jongeren met jeugdhulp. Dit geldt ook voor de provincie en landelijk. Mogelijk dat de komst van de Essentiële Functies hier een gedeelte van verklaard. De verwachting is namelijk dat door de Essentiële Functies er minder jongeren in verblijf zullen zitten. Daarbij hebben we lokaal de aanvullende afspraak gemaakt dat we het ieder kind gunnen om zoveel mogelijk thuis op te groeien. En we investeren in een sterk voorliggend veld, zodat we hier ook meer naar kunnen verwijzen. De verwachting is dat dit ook het aantal aanvragen jeugdhulp-met-verblijf en het aantal jeugdhulpaanvragen zal doen afnemen.
Met de verdere inzet op versterking van de samenwerking met de JeugdPOH-GGZ, RvdK, GI's, VT, een investering op schoolmaatschappelijk werk, het preventieve aanbod in het voorliggend veld (denk aan Straatwerk, Jongerencoaches, Werkwinkel, Thuis4All) en het toewerken naar Sterke Lokale Teams hopen we deze koers vast te houden.

Jongeren met jeugdreclassering (% kinderen 12 tot 23 jaar)

2024	0,30	0,30	0,20	0,20

Het streven is om in ieder geval in de pas te blijven lopen met Gelderland. Dat is voor dit jaar gelukt. Omdat het om relatief weinig jongeren gaat, kan het percentage fluctueren.
We zetten in de samenwerking met onze netwerkpartners zoveel mogelijk in op preventieve hulp en ondersteuning aan jongeren en gezinnen. Denk bijvoorbeeld aan het preventieve aanbod HALT in de Wijk, waardoor er minder jongeren hoeven worden doorverwezen naar HALT. Als ook het preventieve aanbod van Iriszorg en Straatwerk.
Het afgelopen jaar zien we dat de ketenpartners elkaar beter weten te vinden. Halt wordt vaker en sneller betrokken voor overleg en voor verwijzing, ook door scholen. Dit werkt preventief op het voorkomen van een jeugdreclasseringsmaatregel. De komende periode willen we deze samenwerking verder bestendigen en uitbreiden. Dit doen we ook voor de samenwerking met Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en de GI's.

De ontwikkeling naar het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming waarbij de gemeente een sterk lokaal team heeft dat samenwerkt met een nog op te richten Regionaal Veiligheidsteam zal mogelijk ook een preventief effect hebben.

Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren

2023	2,00	2,00		1,00	1,00

In Zevenaar is het percentage werkloze jongeren gelijk aan het gemiddelde in Gelderland. Toch is de groep jongeren met een uitkering via RSD de Liemers relatief groot. Deze jongeren hebben vaak extra hulp nodig om mee te doen in de maatschappij.
De gemeente Zevenaar en de regio werken actief aan het voorkomen van jeugdwerkloosheid. Het jongerenloket van RSD de Liemers speelt hierbij een belangrijke rol. Jongeren kunnen hier terecht voor begeleiding, scholing en hulp bij het vinden van werk. De aanpak is onderdeel van de opdracht aan de RSD en sluit aan bij de regionale aanpak jeugdwerkloosheid.
In 2026 komt er een nieuwe wet: Van school naar duurzaam werk. Deze wet helpt jongeren om makkelijker van school naar werk te gaan. De gemeente bereidt zich hierop voor, zodat bestaande voorzieningen – zoals het jongerenloket – goed kunnen bijdragen aan deze overgang.

Banen (aantal per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar)

2023	830,60	707,50		725,00	725,00

De arbeidsmarkt in Midden-Gelderland is nu stabieler dan in de afgelopen jaren. Er komen nog steeds banen bij, maar minder snel dan voorheen. Toch zijn er nog steeds te weinig mensen beschikbaar voor openstaande vacatures. Ook zijn de kosten voor personeel hoog. Dit maakt het moeilijker voor werkgevers om nieuwe banen te creëren.
De krapte op de arbeidsmarkt is nog steeds merkbaar, maar minder ernstig dan eerder. Er zijn weinig mensen werkloos, maar er zijn wel mensen die kunnen werken en dat nu nog niet doen. In Midden-Gelderland gaat het bijvoorbeeld om mensen met een uitkering, mensen zonder uitkering en mensen die extra hulp nodig hebben om aan het werk te gaan.
Ons beleid richt zich op het helpen van deze groepen. We doen dit bijvoorbeeld met praktijkleren, begeleiding op de werkvloer (jobcoaching) en samenwerking met organisaties zoals Scalabor en het Werkgeversservicepunt.

Lopende re-integratievoorzieningen (aantal per 10.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar)

2024	210,80	219,40		215,00	230,00

In lijn met de bestuurlijke opdracht die de raad in december 2023 heeft verstrekt aan RSD de Liemers, is er een duidelijke focus op het ondersteunen van inwoners met een lange afstand tot de arbeidsmarkt. Deze groep kent vaak complexe problematiek en langdurige bijstandsafhankelijkheid. Om hen te begeleiden richting economische zelfstandigheid en maatschappelijke participatie, is het noodzakelijk dat zij kunnen deelnemen aan passende re-integratietrajecten. Deze maatwerktrajecten zijn ingekocht bij gespecialiseerde re-integratiepatijen, in plaats van dat er groepsgerichte generieke programma's voor bijstandsafhankelijke inwoners georganiseerd werden. Dit heeft geleid tot een stijging in het aantal lopende voorzieningen.

Netto arbeidsparticipatie (% werkzame beroepsbevolking t.o.v. beroepsbevolking)

2024	74,00	71,80	73,50	75,00

Hoewel de netto arbeidsparticipatie in Zevenaar de afgelopen jaren licht is gestegen, mede dankzij bestuurlijke opdrachten aan RSD de Liemers gericht op het activeren van de beroepsgeschikte bevolking, zien we dat Zevenaar licht achterblijft bij het gemiddelde van de provincie Gelderland: in 2022 was het verschil 1,9%, en in 2024 is dat opgelopen tot 2,2%. Deze ontwikkeling wordt beïnvloed door structurele factoren zoals vergrijzing, arbeidsethos en een hoge jeugdwerkloosheid. Om dit verschil te verkleinen, kunnen beleidsmatige keuzes worden gemaakt zoals het versterken van regionale samenwerking voor arbeidsmarktmatching, het ontwikkelen van maatwerktrajecten voor jongeren en het verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs en werk.

Programma 7. Volksgezondheid en milieu

Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit (%)

2022	28,40	31,00	32,00	35,00

Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa. Het laatst bekende cijfer is 31% in 2022. In Zevenaar zitten we iets boven het Gelders gemiddelde. Het doel is om in 2029 meer duurzame elektriciteit op te wekken.

Omvang huishoudelijke restafval (kg/inwoner)

2023	92,00	92,00	91,00	91,00

De hoeveelheid restafval per inwoner is met 88 kg. gedaald tot onder de doelstelling van 91 kg. Een verdere daling vereist aangescherpt beleid.

Programma 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Demografische druk (%)

2025	74,80	80,20	80,20	80,20

Met de demografische druk bedoelen we het aantal personen van 0 tot 20 jaar én 65 jaar of ouder per honderd personen van 20 tot 65 jaar. Deze ligt in Zevenaar aanzienlijk hoger dan het landelijk- en Gelders gemiddelde.

Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (€)

2025	987,00	904,00	850,00	874,00

Deze indicator betreft het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten (OZB + afvalstoffenheffing + rioolheffing). Het is een zo goed mogelijke inschatting op een bepaald moment. Hierdoor kan de uitkomst (licht) afwijken van andere publicaties. Voor afval en riool zijn we kostendekkendheid en voor de OZB hanteren we de inflatiecorrectie.

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (€)

2025	1.052,00	1.010,00	943,00	977,00

De indicator heeft betrekking op het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten (OZB + afvalstoffenheffing + rioolheffing). Het is een zo goed mogelijke inschatting op een bepaald moment. Hierdoor kan de uitkomst (licht) afwijken van andere publicaties. Voor afval en riool zijn we kostendekkendheid en voor de OZB hanteren we de inflatiecorrectie.

Gemiddelde WOZ-waarde (per € 1.000)

2024	380,00	320,00	370,00	442,00

De waardeontwikkeling van de woningmarkt wordt als volgt ingeschat:

2025 --> 2026 +11%
2026 --> 2027 +6%
2027 --> 2028 +6%
2028 --> 2029 +6%

Nieuw gebouwde woningen (aantal per 1.000 woningen)

2024	7,60	9,90	9,40	9,30

In de afgelopen drie jaar zijn er 430 woningen gebouwd en opgeleverd in de gemeente Zevenaar. De vraag naar woningen blijft hoog en daarom blijven wij inzetten op realisatie en versnelling van de opgave de komende jaren. We streven ernaar om jaarlijks 150- 200 woningen toe te voegen, met als uiteindelijk doel een continue bouwstroom van 150 tot 200 woningen per jaar. Dit blijft echter wel lastig door en aantal complicerende ontwikkelingen op de woningmarkt.

Begroting 2026 in 1 oogopslag

Dit is de begroting van het college van B&W en de gemeenteraad voor de periode 2026-2029.

De begroting is financieel sluitend, bouwt voort op de kadernota 2026 en werkt het coalitieakkoord verder uit
In de infographic 'Begroting 2026 in 1 oogopslag' staat een overzicht van de inkomsten en uitgaven van de gemeente.

GEMEENTE ZEVENAAR

Het moet anders en het gaat anders, samen!

In de begroting staat hoe we de plannen uit het coalitieprogramma 'Het moet anders en het gaat anders, samen!' uitvoeren en wat dat kost. Dit zijn de belangrijkste onderwerpen uit het coalitieakkoord.

Gemeente Zevenaar is er voor iedereen

We investeren in plannen die zorgen voor meer geluk, gezondheid en veiligheid voor onze inwoners. We willen dat iedereen kan meedoen en dat armoede en schulden worden voorkomen. Ook werken we aan goede bereikbaarheid en maken we Zevenaar aantrekkelijker voor ondernemers.

Gemeente Zevenaar werkt aan veiligheid

We pakken overlast en verborgen criminaliteit (ondermijning) aan. Ook blijven we bijdragen aan de opvang van (oorlogs)vluchtelingen en noodopvang.

In de gemeente is het fijn wonen & werken

We zorgen voor meer nieuwe woningen. Ook investeren we onder meer in toeristische en recreatieve voorzieningen, onderwijshuisvesting, onderhoud van wegen & werkgelegenheid.

Gemeente Zevenaar blijft betaalbaar

We houden de kosten voor inwoners, ondernemers en verenigingen zo laag mogelijk. De hondenbelasting is afgeschaft. De financiën van de gemeente zijn op orde.

Gemeente Zevenaar is modern

We investeren in de ontwikkeling van onze organisatie. Dat doen we met betere ICT, modernere dienstverlening en meer digitale mogelijkheden. We willen een aantrekkelijke werkgever zijn, zodat nieuwe collega's bij ons willen werken en huidige medewerkers blijven.

In de gemeente doen we het samen

Participatie, dienstverlening en onze organisatiecultuur staan centraal in de plannen van het college. Samen met inwoners, ondernemers en partners werken we aan de uitdagingen waar Zevenaar voor staat.

Hoeveel betaal ik in 2026 aan:

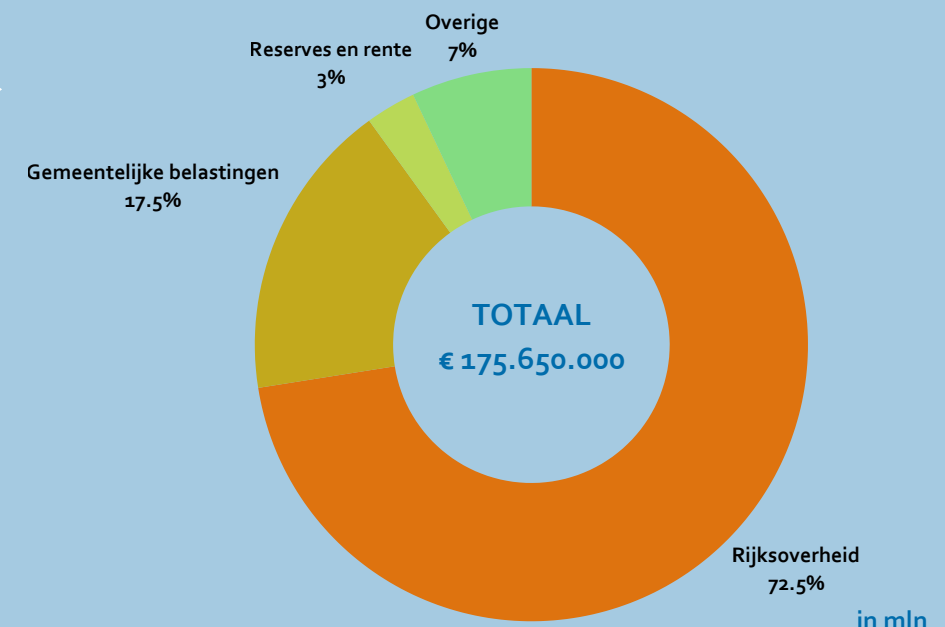
OZB woning
€ 457,-

Afvalstoffenheffing meerpersoons huishouden
€ 234,-

Rioolheffing
€ 252,-

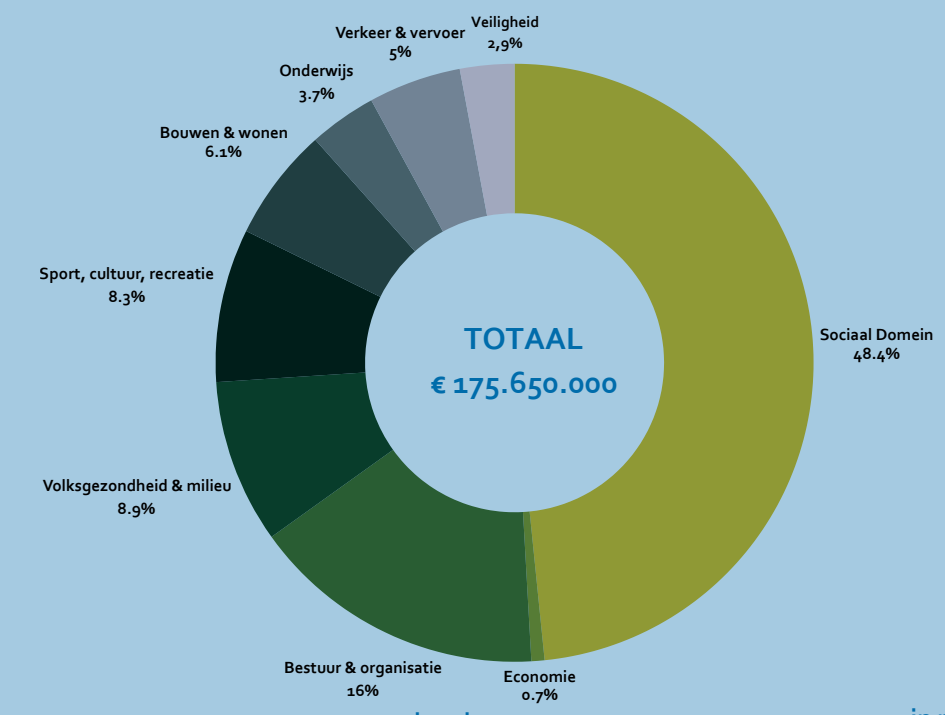
De genoemde bedragen zijn gemiddeld. Voor u kunnen deze bedragen anders zijn.

Hoe komt de gemeente aan haar geld?

	in mln
Rijksoverheid	€ 127,4
Gemeentelijke belastingen zoals OZB, rioolheffing, afvalstoffenheffing en parkeerbelasting	€ 30,8
Reserves en rente	€ 5,2
Overige inkomsten zoals grondverkoop, leges bouwprojecten en huuropbrengsten	€ 12,4

Waar geeft de gemeente haar geld aan uit?

	in mln
Sociaal domein zoals jeugd, WMO en wijkteams	€ 85,0
Economie zoals bedrijventerreinen en lokale economie	€ 1,2
Bestuur & Ondersteuning zoals salarissen, dienstverlening, gebouw en ICT	€ 28,1
Volksgezondheid & milieu zoals afval, duurzaamheid en riolering	€ 15,6
Sport, cultuur, recreatie zoals toerisme, speelplekken en sportaccommodaties	€ 14,6
Bouwen & wonen zoals woningbouw en het opknappen van wijken	€ 10,8
Onderwijs zoals huisvesting, schoolvervoer en onderwijsachterstand	€ 6,4
Verkeer en vervoer zoals wegenonderhoud, parkeren en OV	€ 8,8
Veiligheid zoals brandweer en handhaving op straat	€ 5,2

De hele begroting lezen? Ga dan naar https://zevenaar.pcportal.nl

RAADSINFORMATIEBRIEF

Datum	30 september 2025
Zaaknummer	Z/25/501439 /ADV/25/1271069
Onderwerp	RIB Septembercirculaire gemeentefonds 2025
Portefeuillehouder	A. Boone

Aan de gemeenteraad,

Inleiding

De septembercirculaire 2025 is op 16 september 2025 verschenen. Hiermee actualiseren wij de inkomsten uit het gemeentefonds voor de gemeente Zevenaar.

Kernboodschap

De septembercirculaire 2025 geeft voor 2025 en 2026 een klein positief resultaat, maar voor de jaren vanaf 2027 geeft het een negatief beeld. In deze brief informeren wij u hierover.

Context

☐ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
☐ Collegeprogramma
☐ Motie/amendement/toezegging
☒ Anders, namelijk septembercirculaire 2025

Inhoudelijke boodschap

Hieronder geven wij het eindresultaat van de septembercirculaire 2025 voor de gemeente Zevenaar en de gevolgen daarvan voor de begroting 2025 tot en met 2029. Daarna geven we aan hoe dit resultaat is opgebouwd.

Resultaat septembercirculaire en gevolgen voor de meerjarenbegroting

bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029
Beginstand begroting (structureel saldo)	**-1.309**	**0**	**179**	**-962**	**1.085**
Eindresultaat septembercirculaire	201	78	-50	-83	-168
Nieuwe stand begroting (structureel saldo)	**-1.108**	**78**	**129**	**-1.045**	**917**

Toelichting mutaties septembercirculaire

Het totaal van de inkomsten van de algemene uitkering wordt in de septembercirculaire met de volgende bedragen gemuteerd:

bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029
Loon- en prijsontwikkeling	0	-222	-222	-253	-218
Volumeontwikkeling	0	0	-74	-144	-218
Voorschot ruimte onder BCF-plafond 2025	-258	0	0	0	0
Hoeveelheidsverschillen	452	300	246	314	268
Taakmutaties	2.435	1.737	257	132	122
Totaal mutaties	2.629	1.815	207	49	-46

Af te zonderen:

bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029
Hervormingsagenda jeugd 2023 en 2024	-2.044	0	0	0	0

Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	0	-1.450	0	0	0
Overige taakmutaties	-384	-287	-257	-132	-122
Totaal mutaties	**-2.428**	**-1.737**	**-257**	**-132**	**-122**
Resultaat algemene uitkering	**201**	**78**	**-50**	**-83**	**-168**

Hieronder lichten wij de mutaties verder toe:

Loon- en prijsontwikkeling

De compensatie voor de loon- en prijsontwikkeling is gebaseerd op prijs bruto binnenlands product (pbbp). De meest recente gegevens laten zien dat de verwachte inflatie 2026 0,2% lager uitvalt dan in het voorjaar 2025 werd verwacht. De lagere inflatieverwachting werkt door in de cijfers voor 2026 en volgende jaren. Bij het verwerken van de meicirculaire 2026 wordt het definitieve effect van de inflatie 2026 verwerkt.

Volumeontwikkeling

De compensatie voor de groei van de bevolking en economie is gebaseerd op een 8-jaars historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). Het Rijk heeft haar ramingen van de groei van de bevolking en economie verlaagd. Hierdoor komen hiervoor minder middelen beschikbaar. Dit is oplopend vanaf 2027 een lager bedrag van € 74.000 tot € 218.000 lager in 2029.

Voorschot ruimte onder BCF-plafond 2025

Jaarlijks wordt in september een voorschot uitgekeerd van de ruimte onder het plafond van het BCF (BTW compensatiefonds). Voor 2025 is het voorschot € 1.042.000. In de begroting hielden we, op basis van eerdere informatie van het Rijk, rekening met een voorschot van € 1.300.000. Hierdoor ontstaat een verschil van € 258.000 negatief.

Hoeveelheidsverschillen

De algemene uitkering verandert ook door wijziging van de aantallen van de diverse maatstaven (bijvoorbeeld inwoners, woonruimten, bijstandsontvangers). Onlangs zijn diverse aantallen door het Rijk aangepast. Dit werkt positief door voor Zevenaar.

Taakmutaties

In de algemene uitkering worden bedragen beschikbaar gesteld voor extra taken. In de septembercirculaire 2025 zijn diverse taakmutaties verwerkt. De mutaties zijn voor een totaalbedrag in de tabel opgenomen. De belangrijkste taakmutaties zijn:

- Hervormingsagenda jeugd 2023 en 2024: € 2.044.000 in 2025. Naar aanleiding van de eerdere afspraken in het voorjaar met de VNG heeft het kabinet besloten tot gedeeltelijke compensatie van de incidentele tekorten 2023 en 2024 in de jeugdzorg;
- Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE): € 1.450.000 in 2026. De specifieke uitkering (SPUK) voor CDOKE wordt in 2026 vervangen door een decentralisatie-uitkering.
- Vervroegde Tweede Kamer verkiezingen: € 149.000

Toelichting als gevolg van mutaties algemene uitkering

Hierboven zijn de mutaties in de algemene uitkering toegelicht. Van de extra inkomsten in de algemene uitkering zonderen wij voorlopig nog een deel af vanwege taakmutaties. De definitieve besluitvorming over het inzetten van deze mutaties over de jaren 2026 en verder vindt plaats in de 1e voortgangsrapportage 2026.

Af te zonderen taakmutaties

In de algemene uitkering worden bedragen beschikbaar gesteld voor extra taken. Deze posten worden apart gezet voor verwachte uitgaven. Twee posten lichten wij apart toe:

Hervormingsagenda jeugd 2023 en 2024

Wij bereiden voor uw raad een voorstel voor om deze middelen toe te voegen aan een nieuw te vormen bestemmingsreserve investeringsagenda Sociaal domein. De investeringsagenda omvat het versterken van de sociale basis en de lokale toegang en beoogt versnelling te geven aan de adviespunten uit de verschillende onderzoeken die de afgelopen maanden zijn gedaan. Daarnaast moeten deze middelen ook bijdragen aan het realiseren van de voorgenomen bezuinigingen. Voorgesteld zal worden om ter dekking het bedrag van deze taakmutatie hiervoor dan (deels) in te zetten.

Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE)

Tot en met 2025 zijn de middelen voor CDOKE beschikbaar gesteld via een specifieke uitkering. Dit is voor 2026 omgezet naar een decentralisatie-uitkering. De verwachting is dat beknopte beleidsmatige voorwaarden aan deze middelen gesteld worden. De middelen zijn ook beschikbaar voor de periode 2027-2030 maar de uitkeringsvorm na 2026 is nog niet bepaald.

Communicatie en vervolgproces

De septembercirculaire 2025 verwerken wij voor het jaar 2025 in de jaarstukken 2025. De jaren 2026 tot en met 2029 verwerken wij in de 1e voortgangsrapportage 2026.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen	Lucien van Riswijk
secretaris	burgemeester
Digitaal ondertekend door: Daniëlle Jansen Datum: 30-09-2025	Digitaal ondertekend door: Lucien van Riswijk Datum: 30-09-2025

Digitaal verzegeld door Zynyo B.V.
Datum: 30-09-2025 16:46 CEST
Document ID:
71abea40-95fa-4f3a-8182-594b8f0fe9b6

Amendement Schrappen bezuinigingsmaatregel Gehandicaptenparkeerkaart (IV06)

De ondergetekenden stellen volgend amendement voor bij raadsvoorstel en -besluit Meerjarenbegroting 2026-2029 (Z/25/497405):

Het ontwerpbesluit:
De raad besluit:
1. De meerjarenbegroting 2026-2029 vast te stellen overeenkomstig het aangeboden ontwerp;
2. In het begrotingsjaar 2026 een bedrag van € 2.148.000 te onttrekken aan de algemene reserve om de begroting sluitend te maken;
3. In te stemmen met het Meerjareninvesteringsplan (MJIP) voor de jaren 2026-2029;
4. In te stemmen om € 500.000 uit de bestemmingsreserve Duurzaamheid beschikbaar te stellen voor de verduurzaming van het dak van de Turmac Cultuurfabriek en hiervoor een kapitaallastenreserve “vervangen dakbedekking en zonnepanelen Turmac Cultuurfabriek” te vormen.

Wordt gewijzigd in:
De raad besluit:
1. De meerjarenbegroting 2026-2029 vast te stellen, met inachtneming van de volgende wijziging:
    a. **bezuinigingsmaatregel IV06 inzake de gehandicaptenparkeerkaart wordt geschrapt en dit wordt gedekt door het algemene parkeertarief structureel te verhogen met € 0,05 per uur op de al voorgestelde verhoging;**
2. In het begrotingsjaar 2026 een bedrag van € 2.148.000 te onttrekken aan de algemene reserve om de begroting sluitend te maken;
3. In te stemmen met het Meerjareninvesteringsplan (MJIP) voor de jaren 2026-2029;
4. In te stemmen om € 500.000 uit de bestemmingsreserve Duurzaamheid beschikbaar te stellen voor de verduurzaming van het dak van de Turmac Cultuurfabriek en hiervoor een kapitaallastenreserve “vervangen dakbedekking en zonnepanelen Turmac Cultuurfabriek” te vormen.

Toelichting
Het college heeft een aantal bezuinigingsvoorstellen opgenomen in de Meerjarenbegroting 2026-2029. Daarin is een bezuinigingsmaatregel (IV06) opgenomen gericht op het schrappen van de tegemoetkoming van de kosten voor de gehandicaptenparkeerkaart. Het bezuinigde bedrag loopt in de jaren op van € 6.000 in 2026 tot € 27.000 in 2029. In totaal behelst deze maatregel € 66.000.

Deze maatregel lijkt financieel reëel en haalbaar, maar de opbrengst is beperkt en staat niet in verhouding tot de maatschappelijke gevolgen en individuele impact van de gebruikers. Het afschaffen of beperken van de speciale parkeerkaart raakt direct mensen met een fysieke beperking, die afhankelijk zijn van deze voorziening om zelfstandig te kunnen deelnemen aan het dagelijks leven. Dit staat haaks op onze gezamenlijke ambitie om inclusie en gelijke toegang tot voorzieningen te waarborgen.

De dekking voor het schrappen van deze bezuinigingsmaatregel kan gevonden worden in een structurele verhoging van het algemeen parkeertarief met € 0,05 per uur.

Zevenaar, 5 november 2025

Nanne van Dellen, WijZZ
Lotte van der Velden, Lijst Van der Velden
Huub Meijer, Sociaal Zevenaar

Dit amendement is verworpen met 6 stemmen voor en 17 stemmen tegen in de vergadering van 5 november 2025.

Amendement Verhoging subsidies voor maatschappelijk middenveld van gemeente Zevenaar

De ondergetekenden stellen volgend amendement voor bij raadsvoorstel en -besluit Meerjarenbegroting 2026-2029 (Z/25/497405):

Het ontwerpbesluit:
De raad besluit om:
1. De meerjarenbegroting 2026-2029 vast te stellen overeenkomstig het aangeboden ontwerp;
2. In het begrotingsjaar 2026 een bedrag van € 2.148.000 te onttrekken aan de algemene reserve om de begroting sluitend te maken;
3. In te stemmen met het Meerjareninvesteringsplan (MJIP) voor de jaren 2026-2029;
4. In te stemmen om € 500.000 uit de bestemmingsreserve Duurzaamheid beschikbaar te stellen voor de verduurzaming van het dak van de Turmac Cultuurfabriek en hiervoor een kapitaallastenreserve “vervangen dakbedekking en zonnepanelen Turmac Cultuurfabriek” te vormen.

Wordt gewijzigd in:
De raad besluit:
1. De meerjarenbegroting 2026-2029 vast te stellen, met inachtneming van de volgende wijziging:
    a. **een bedrag van € 44.000 toe te voegen ter structurele verhoging van het algemene subsidiepeil met 10% van de huidige subsidies voor het maatschappelijk middenveld van de gemeente Zevenaar, en dit te dekken door het algemene parkeertarief structureel te verhogen met € 0,05 per uur op de al voorgestelde verhoging;**
2. In het begrotingsjaar 2026 een bedrag van € 2.148.000 te onttrekken aan de algemene reserve om de begroting sluitend te maken;
3. In te stemmen met het Meerjareninvesteringsplan (MJIP) voor de jaren 2026-2029;
4. In te stemmen om € 500.000 uit de bestemmingsreserve Duurzaamheid beschikbaar te stellen voor de verduurzaming van het dak van de Turmac Cultuurfabriek en hiervoor een kapitaallastenreserve “vervangen dakbedekking en zonnepanelen Turmac Cultuurfabriek” te vormen.

Toelichting
Verenigingen en stichtingen zijn het fundament van sociale samenhang en leefbaarheid in Zevenaar. In het bijzonder dorpshuizen en cultuurhuizen vervullen een centrale rol in het verbinden van inwoners, het organiseren van activiteiten en het vroegtijdig signaleren van eenzaamheid. Ze vormen het DNA van onze dorpen en wijken en geven daarmee mede vorm aan het gezicht van de gemeente Zevenaar.

De gemeenteraad erkent deze organisaties als essentiële onderdelen van ons materiële én immateriële cultureel erfgoed. Daarom zijn ze terecht opgenomen als speerpunten in het collegeprogramma. Toch blijkt uit vergelijking met andere gemeenten — waaronder Duiven, Doesburg en Westervoort — dat Zevenaar structureel minder uitgeeft aan subsidies voor welzijn, cultuur en sport dan het gemiddelde van de benchmark.

Daarbij komt dat het herijken van het subsidiebeleid is opgeschort in verband met de mogelijke fusie, en dat de subsidies al jaren niet automatisch geïndexeerd worden. Dit zet de continuïteit van verenigingen onder druk, terwijl ze in de uitvoeringsplannen van het sociaal domein nog steeds als centrale bouwsteen worden genoemd.

In de gemeente Zevenaar nemen ruim 50-70 % van onze inwoners wekelijks deel aan activiteiten van verenigingen, stichtingen en lokale gemeenschapsorganisaties. Dat is geen toeval, maar een krachtig bewijs van de centrale rol die deze organisaties spelen in het dagelijks leven van onze dorpen en stad. Het is daarom van groot belang dat we deze organisaties niet alleen waarderen, maar ook structureel ondersteunen — zodat ze hun onmisbare rol in onze samenleving kunnen blijven vervullen.

Zevenaar, 5 november 2025

Nanne van Dellen, WijZZ
Lotte van der Velden, Lijst Van der Velden
Huub Meijer, Sociaal Zevenaar

Dit amendement is verworpen met 6 stemmen voor en 17 stemmen tegen in de vergadering van 5 november 2025.

Amendement Schrappen bezuinigingsmaatregel cultuur

De ondergetekende stelt volgend amendement voor bij voorstel Z/25/497405 Meerjarenbegroting 2026-2029:

Het ontwerpbesluit:
De raad besluit:
1. De meerjarenbegroting 2026-2029 vast te stellen overeenkomstig het aangeboden ontwerp;
2. In het begrotingsjaar 2026 een bedrag van € 2.148.000 te onttrekken aan de algemene reserve om de begroting sluitend te maken;
3. In te stemmen met het Meerjareninvesteringsplan (MJIP) voor de jaren 2026-2029;
4. In te stemmen om € 500.000 uit de bestemmingsreserve Duurzaamheid beschikbaar te stellen voor de verduurzaming van het dak van de Turmac Cultuurfabriek en hiervoor een kapitaallastenreserve “vervangen dakbedekking en zonnepanelen Turmac Cultuurfabriek” te vormen.

wordt gewijzigd in:
De raad besluit:
1. De meerjarenbegroting 2026-2029 vast te stellen, met inachtneming van de volgende wijziging:
    a. **de bezuiniging (BA04) cultuurprestatie wordt voor het jaar 2026 uit de begroting gehaald.**
2. In het begrotingsjaar 2026 een bedrag van **€ 2.183.000** te onttrekken aan de algemene reserve om de begroting sluitend te maken;
3. In te stemmen met het Meerjareninvesteringsplan (MJIP) voor de jaren 2026-2029;
4. In te stemmen om € 500.000 uit de bestemmingsreserve Duurzaamheid beschikbaar te stellen voor de verduurzaming van het dak van de Turmac Cultuurfabriek en hiervoor een kapitaallastenreserve “vervangen dakbedekking en zonnepanelen Turmac Cultuurfabriek” te vormen.

Toelichting
In de begroting staat dat de subsidie voor de exploitatie van theater Musiater structureel met €35.000 wordt verlaagd. Als gevolg van deze bezuiniging wordt verwacht dat verenigingen, scholen en amateurproducties minder gebruik zullen kunnen maken van het theater. Deze beperking in het gebruik is onwenselijk.

Daarnaast is de bezuiniging niet noodzakelijk om te komen tot een sluitende begroting en had daarom niet opgenomen hoeven te worden. Wij stellen dan ook voor om deze bezuiniging uit de begroting te schrappen.

Zevenaar, 5 november 2025

Erik Verkampen, D66
Tjeerd Boekhorst, Lokaal Belang
Huub Meijer, Sociaal Zevenaar
Jojanneke de Nooij, CDA
Maaike Jansen, PvdA
Micha van Aken, GroenLinks

Dit amendement is aangenomen met 19 stemmen voor en 4 stemmen tegen in de vergadering van 5 november 2025.

Motie vreemd – Turmac Cultuurfabriek, werkplek voor een nieuwe gemeente met toekomst

De gemeenteraad van Zevenaar, in vergadering bijeen op 5 november 2025,

Constaterende dat:
1. Onze gemeenteraad 28 oktober 2025 ingestemd heeft met het geamendeerde raadsvoorstel afdoening motie 'uitspreken de intentie tot gemeentelijke fusie';
2. Hierbij is door de gemeenteraad de Zevenaarse uitgangspuntennotitie als vertrekpunt voor onze gemeente in het herindelingsproces vastgesteld;
3. Gedurende het fusietraject zullen nog nadere onderzoeken volgen, zoals benoemd in de uitgangspuntennotitie;
4. Uiteindelijk zal er tussen de fuserende gemeenten overeenstemming moeten bestaan over de locatie van het gemeentehuis van de nieuwe gemeente.

Overwegende dat:
1. Het huidige gemeentehuis van Zevenaar beschikt over aanzienlijke uitbreidingsmogelijkheden qua werkplekken, passend bij de schaal en behoeften van een toekomstige, grotere gemeente;
2. De locatie van het gemeentehuis – centraal in het hart van Zevenaar, goed bereikbaar per openbaar vervoer en voorzien van ruime parkeergelegenheid – een strategisch voordeel biedt voor de gemeentelijke organisatie;
3. Deze combinatie van fysieke potentie en centrale ligging het gebouw tot een logische en aantrekkelijke kandidaat maakt voor toekomstige huisvesting van de gemeentelijke organisatie binnen een heringedeelde gemeente.

Roept het college op:
1. Om vanaf heden uitsluitend nog investeringen in de Turmac Cultuurfabriek te doen die direct bijdragen aan de (toekomstige) huisvesting van de gemeentelijke organisatie;
2. Gedurende het fusietraject af te zien van nieuwe investeringen in de Turmac Cultuurfabriek die niet in lijn zijn met dit doel, aangezien deze het risico met zich meebrengen van desinvestering of het beperken van de mogelijkheden om het gebouw optimaal in te richten voor gemeentelijke werkplekken;
3. In geval uw college een noodzaak ziet om toch een investering te doen gericht op een ander doel, de gemeenteraad actief en tijdig te informeren over deze investering in de Turmac Cultuurfabriek, en deze te toetsen aan het uitgangspunt van toekomstige gemeentelijke huisvesting.

En gaat over tot de orde van de dag.

Zevenaar, 5 november 2025,

Nanne van Dellen, WijZZ
Lotte van der Velden, Lijst Van der Velden

Deze motie is aangehouden in de vergadering van 5 november 2025.